

TAMPEREEN YLIOPISTO

Hannu Purola

Turhautunut presidentti

Energiapolitiikka ja Jimmy Carterin presidenttikausi 1977-1981

Historian pro gradu –tutkielma
Tampere 2008

Tampereen yliopisto

Historiatieteen ja filosofian laitos

PUROLA HANNU: Turhautunut presidentti. Energiapolitiikka ja Jimmy Carterin presidenttikausi 1977-1981

Pro gradu -tutkielma, 136 s.

Yleinen historia

Joulukuu 2008

Yhdysvaltain presidentti Jimmy Carterin ainoa presidenttikausi on jäänyt historian alaviitteeksi. Demokraatti Carterista Yhdysvallat sai tuntemattoman presidentin, jonka nähtiin tulleen valituksi jopa outojen sattumusten saattamana. Hänen aikansa USA:n johdossa päättyi täystyrmäykseen syksyn 1980 vaaleissa. USA laittoi toivonsa Ronald Reaganiin ja republikaaneihin.

Carterin kausi oli matka kriisistä toiseen. Häntä pidettiin kunnon miehenä, joka ei osannut hoitaa presidentin tehtäviä. Carterin menestystekijöistä yksi tärkeimmistä oli ollut ulkopuolisuus. Hänet nähtiin Watregate-skandaalin jälkeen uskonpalauttajana. Carter sanoi tekevänsä hallinnosta jälleen rehellisen ja uskottavan. Carterin etelävaltiolaiseen pragmaattisuuteen sekoittui aimo annos idealismia. Se ei ollut pelkkää retoriikkaa, vaan idealismi myös näkyi Carterin toimissa.

Työssäni tarkastelen Jimmy Carterin presidenttiyttä energiapolitiikan kautta. Energiapolitiikassa Carterilla oli tavoitteita, jotka vielä 30 vuotta myöhemminkin tuntuvat edistyksellisiltä ja radikaaleilta. Energiapolitiikan kautta tulee hyvin esiin Carterin ennakkoluulottomuus ja poikkeuksellisuus. Samalla Carterin kauden energiapolitiikan tutkiminen tuo perspektiiviä myös nykyisen energiapolitiikan kentän käsittelyyn. Monet 1970- ja 80-lukujen taitteen energiaongelmat ovat edelleen olemassa tai palanneet ongelmiksi.

Lähdeaineisto sisältää presidentin julkiset puheet, lehdistö- ja yleisötilaisuudet, presidentin kongressille lähettämät viestit ja presidentin antamat määräykset. Lisäksi lähdeaineistona on käytetty aikalaiskirjallisuutta ja muistelmia.

Jimmy Carterilla oli taustansa takia erinomaiset mahdollisuudet toimia energian parissa tuloksellisesti. Carterilla ymmärsi energiaan liittyvät ongelmat ja uhkat. Kaikkein tärkeintä oli halu toimia ja saada aikaan. Energian parissa Carter ei kuitenkaan saavuttanut ainoatakaan poliittista voittoa. Suurelta osin energiantuonnin aiheuttama vaikea taloustilanne oli suurimpia syitä siihen, että Carterin ura Yhdysvaltain presidenttinä jäi kauden mittaiseksi.

Carterilta puuttui kyky viedä energia-ajatuksiaan läpi, vaikka hän otti heti kautensa alkuvaiheessa suuriakin riskejä edistyksen saavuttamiseksi. Carterin ongelmaksi tulivat kyvyttömyyden lisäksi lukuisat onnettomat sattumukset, jotka kuulostavat tutuilta myös nykyajan uutisista.

Carterin käytännössä ainoa konkreettinen saavutus oli se, että hyötöreaktoriteknikalle lyötiin jarrut päälle. Carter oli tässä asiassa järkähtämätön, vaikka kongressissa oli koko kauden ajan vahva toisinajattelijoiden voimaryhmä. Carterin hiilipolitiikka oli epämääräistä. Kauden lopulla hiiltä tuotettiin enemmän kuin Carterin tullessa valtaan, mutta ei Carterin ponnekkaan toiminnan seurauksena. Uusiutuvat ja vaihtoehtoiset energiamuodot olivat pitkään pääasiassa sanahelinää Carterin puheissa. Carter kyllä puhui koko kautensa ajan vaihtoehtojen puolesta, mutta mitään konkreettista hän ei saavuttanut kauden alussa. Kauden mittaan hänen politiikkansa esimerkiksi aurinkovoiman suhteen tarkentui ja kauden puolivälissä Carter puhui ponnekkaasti vaihtoehtojen puolesta. Aurinkovoima ja biopolttoaineet olivat Carterin suosikkeja. Kauden mittaan hän muutti käsitystään vesivoimasta, ja alkoi kannattaa uutta vesivoiman rakentamista, tosin pääasiassa pienimuotoisesti. Toinen iso muutos oli se, että synteettiset polttoaineet muuttuivat Carterin politiikassa potentiaaliseksi vaihtoehdoksi. Ennen presidenttiyttä Carter oli julkisesti ollut niitä vastaan.

Loppujen lopuksi Carterin energiapolitiikan määrittivät maakaasu ja öljy. Presidenttikauden alussa Carter korosti energiansäästöä. Hän kannatti maakaasun ja öljyn jättämistä maaperään. Tämä

kanta ei koskaan saanut laajaa kannatusta. Pikku hiljaa se putosi Carterin puheista kokonaan pois. Energiansäästö pysyi teemana läpi kauden. Carter yritti saada ihmisiä vähentämään autoilua. Se ei onnistunut.

Jossain määrin Carter joutui myymään ihanteensa saadakseen edes vähän hyvää aikaan.

Muutamissa tapauksissa Carter kuitenkin oli tinkimätön. Carter ei myöskään varsinkaan kautensa alussa tarjonnut väliaikaisia ratkaisuja, vaan yritti viedä asioita paremmalle tolalle pitkällä tähtäimellä.

1. TUTKIMUSKYSYMYYS JA TAUSTA.....	1
1.1 OUTOJEN SATTUMUSTEN PRESIDENTTI.....	1
1.2 AIEMPI TUTKIMUS JA ENERGIAKYSYMYKSEN HISTORIA	4
1.3 EHDOKAS JIMMY CARTER	13
2. LIIKKEELLE KEKSITYLLÄ KRIISILLÄ?	18
2.1 KANSAKUNNAN RAJOISTA HÄTÄTILAAN	18
2.2 TAKKATULEN LOIMUSTA AMERIKAN KANSALLE	25
2.3 ENERGIAMINISTERIÖ JA TODELLISUUS KONGRESSIN KANSSA	27
2.4 ENERGIAPOLITIIKAN FORMULOINTIA	30
2.5 ÖLJY, HIILI JA MAAKAASU.....	32
2.6 ENERGIAPOLITIikka KAIKESSA KOMEUDESSAAN	36
3. SUUNNITELTU ON VAIN PUOLIKSI TEHTY.....	41
3.1 KONGRESSI SAA ESITYKSEN	41
3.2 NÄKEMYSTEN JA KOKEMUSTEN VAIHTOA	50
3.3. SÄÄTÄMINEN JATKUU	56
3.4 HIILILAKKO.....	66
3.5 CARTER JA ULKOVALLAT	70
3.6 UUTTA ENERGIAA ENNEN LAMAANNUSTA.....	74
4. LOPUN ALKUA	76
4.1 UUDEN KATASTROFIN KYNNYKSELLÄ.....	76
4. 2 RETORIikka KOVENEET.....	87
5. YDINVOIMA JA TALOUS	100
5.1 TAKINKÄÄNTÄJÄ CARTER?.....	100
5.2 TUSKAA AIHEUTTAVA TALOUS	114
6. HÄVINNEENÄ VAALITAISTOON	122
7. TURHAUTUNUT PRESIDENTTI.....	127
LÄHTEET	133

1. Tutkimuskysymys ja tausta

1.1 Outojen sattumusten presidentti

”Olen etelävaltiolainen ja amerikkalainen, olen farmari, insinööri, isä ja aviomies, kristitty, poliitikko ja entinen kuvernööri, kaavoittaja, liikemies, ydinfyysikko, laivastoupseeri, meloja ja muun muassa Bob Dylanin laulujen ja Dylan Thomasin runouden ihailija.” Näin presidenttiehdokas Jimmy Carter kuvasi itseään yhdysvaltalaisille teoksessaan *Why Not the Best?*¹ Kirja oli paitsi elämäkerta, niin myös vaalikirja. Sen kirjoittaja oli entinen Georgian kuvernööri ja tuolloin täysipäiväinen presidenttiehdokas, joka oli kuitenkin amerikkalaisille tuntematon mies. Jimmy Carter myönsi tämän seikan kirjassaan itsekkin². Tammikuussa 1977 Carter vannoi virkavalansa Yhdysvaltain presidenttinä. Sitä ennen hän oli kampanjoinut poikkeuksellisen kampanjan poikkeuksellisissa oloissa ja aiheuttanut Carter-ilmiön³. Carterin valintaa on pidetty ”poliittisena ihmeenä⁴” ja ”äärimmäisen outojen sattumusten seurauksena⁵.”

Teknisiä syitä Carterin menestykselle on haettu muun muassa siitä, että demokraatit valitsivat presidenttiehdokkaansa uudella tavalla. Aiemmin presidenttiehdokas oli valittu ”savuisissa takahuoneissa”, nyt kokoukset ja esivaalit valitsivat pääosan delegaateista puoluekokoukseen.⁶ Carterin menestys vuonna 1976 ja Carterin ja Ronald Reaganin vastakkainolo vuoden 1980 vaaleissa sai aikalaiset epäilemään, että kampanjavetoinen ehdokasvalinta johtaa heikentyneeseen presidenttitasoon.⁷ Garland A. Haas jopa huomautti, että Carterilla ei kuvernöör kautensa jälkeen ollut muita poliittisia vaihtoehtoja urallaan kuin presidenttiys.⁸ Kandidaatin virattomuus ja työttömyys oli jopa siunaus demokraattien ehdokkuuden kaappaamisen kannalta. Carterin kampanjan tekninen toteutus ja sen taustavoimien ennakkoluulottomat työtavat ja näkemykset

¹ Carter 1976 s. 4

² Esim. Carter 1976, s. 156-161. Carter listaa näillä sivuilla heikkouksiaan ja kertoo kuinka ne käännetään voitoksi.

³ Vaalien poikkeuksellisuudesta muun muassa Ranney s. 1-3, Wheeler I-IV, Haas 11-13. Carterin ehdokkuudesta ilmiönä esimerkiksi toimittaja Kandy Stroudin kirja *How Jimmy Won?*

⁴ Tobbel, Miles Watts, s. 521

⁵ Brauer s. 170

⁶ Renney 1-3

⁷ King s. 303

⁸ Haas s. 4-5

herättivät ihailua Carter-ilmiötä tutkailleessa kirjallisuudessa, joskaan taustavoimien poliittinen kompetenssi tai henkilökohtaiset ominaisuudet eivät saaneet samanlaista kiitosta.⁹

Taktisten syiden joukosta Carterin menestystekijäksi nousi aikalaisten mielissä ehdokkaan ulkopuolisuus. Carter nähtiin, ja Carter itse halusi olla, Watregate-skandaalin jälkeen uskonpalauttaja.¹⁰ Carter nosti itse vaalikirjassaan pääteemaksi kaksi kysymystä: Voiko hallitus olla rehellinen, avoin, kelvollinen, reilu ja hyväsydäminen ja voiko hallitus olla myös (jälleen) kyvykäs. Carterin mielestä hallitus ei sillä hetkellä kyennyt vastamaan kumpaakaan vaatimukseen. Carter lupasi vastata ensimmäiseen ominaisuuspatteriin siten, ettei hän koskaan valehtelisi amerikkalaisille ja että hän ei koskaan väistäisi hankalaa kysymystä. Jälkimmäisen vaatimuksen täyttämiseksi Carter kaivoi esiin menestyksiään Georgian kuvernöörinä. Ehdokas Carter kertoi hävittäneensä Georgiasta satoja turhia toimistoja ja virastoja ja vähentäneensä radikaalisti osavaltion palveluksessa olevien ihmisten määrää. Lisäksi Carter oli leikannut reilusti osavaltion budjettia ja ottanut käyttöön budjetintekomallin, jossa jokainen ohjelma arvioitiin vuosittain uudelleen. Lähtökohtaisesti budjetinteko aloitettiin nolilta.¹¹

Vuosien 1976 ja 1977 aikana julkaistuissa kirjoissa Carterin henkilö ja hänen sukunsa saavat paljon huomiota.¹² Carteria pidettiin arvoituksena sekä ihmisenä että poliitikkona. Esimerkiksi professori James W. Davis piti Carterin asenteita ja mielipiteitä epämääräisinä.¹³ Useissa arvioissa Carterin katsottiin olevan parhaimmillaan kampanjoissaan kasvokkain ihmisten kanssa, mutta silti Jimmy Carter ihmisenä jäi etäiseksi monelle. Carterin etelävaltiolaisuus ja uskonnollinen vakaumus herättivät myös paljon huomiota.¹⁴

Carter-ilmiö päättyi, kun hänet oli valittu presidentiksi. Hänen kaudestaan kirjoitetut arviot ovat pääosin murskaavia ja lempeimmätkin syyttävät Carteria valtiomiestaidon puutteesta. Carteria pidettiin sekä ovelana että liian avoimena, liian lepsuna ja liian itsepäisenä.¹⁵ Carteria syytettiin jo

⁹ Kandy Strout tutkaili kirjassaan Carterin kampanjajhenkilökuntaa, joista monesta myöhemmin tuli Valkoisen talon hallinnon jäseniä. Strout ihaillee innokkuutta, tuoreutta ja oveluutta, mutta syyttää taustavoimia myös sovinismista ja liian rankasta juhlimisesta. Strout s. 188-228

¹⁰ Wheeler IX

¹¹ Carter 1976, s. 127

¹² Esimerkiksi de Mausen ja Ebelin toimittama Jimmy Carter and American Fantasy. Psychohistorical Explorations ja Kandy Stroutin How Jimmy Won?

¹³ Wheeler s. XI-XII

¹⁴ Esim. Wheeler 90-91, 135, David Kucharskyn kirja The Man from the Plains, Kandy Stroutin How Jimmy Won? Uskonnon merkityksestä vuoden 1976, mutta erityisesti vuoden 1980 vaaleissa ks. erityisesti Chandler, Shupe, Simpson, Speer ja Zwier.

¹⁵ Esim. Wheeler s. 41-42, 47-8

ehdokkaana siitä, että hän ylimainostaa suorituksiaan. Esimerkiksi Leslie Wheelerin mukaan Carter ei ollut ”nuclear physichist”, kuten hän ilmoitti, vaan ”nuclear engineer.” Lisäksi Carterin mainostamat saavutukset budjetti- ja hallinnointiasioissa Georgiassa olivat Wheelerin mukaan tavattomasti liioiteltuja.¹⁶ Presidentti Carteria syytettiin samoista asioista, mutta myös siitä, ettei hän kyennyt käyttämään hyväkseen voittojaan. Carterin ulkopuolisuus Washingtonissa oli koitunut valtavaksi ongelmaksi. Presidentti ja hänen avustajansa olivat olleet kykenemättömiä ja haluttomia toimimaan yhteistyössä kongressin kanssa.¹⁷

Vuoden 1980 vaaleissa Carter ja demokraatit kokivat murskatappion, jonka kokoluokka herätti kiinnostusta ja siirsi huomion nousevaan oikeistoon. Carterin kausi on jäänyt historiaan poikkeukseksi ja alaviitteeksi. Kun Carter kuitenkin oli neljä vuotta Yhdysvaltain presidentti, on perusteetonta haudata nuo vuodet unohdukseen. On syytä selvittää, millainen presidentti Carter oli. Työssäni tarkastelen Jimmy Carterin presidenttiyttä energiapolitiikan kautta. Kysymykseni kuuluvat, millainen oli Carterin energiaohjelma, miten se muuttui kauden aikana ja miten se onnistui. Carter oli presidentti, joka nosti energiakysymyksen oma-aloitteisesti poliittisen asialistansa kärkipaikoille. Tässä tutkielmassa energiapolitiikka on kokoava nimitys presidentti Jimmy Carterin pyrkimyksille ja ohjelmille, jotka koskivat energiaa. Siihen sisältyy Carterin näkemys siitä, mitä energiaa pitäisi tuottaa, missä, millä tavalla, mitä varten ja millä reunaehdoilla, mitä energiamuotoja pitäisi käyttää, tukea, kehittää tai kieltää ja rajoittaa. Energiapolitiikka on myös nimitys sille energiaohjelmalle, jota Carter lähti 1977 ajamaan kongressissa. Etsin vastauksia erityisesti kysymyksiin mitä Carter halusi presidenttinä tehdä energiakysymyksille ja miksi sekä miten hän ajoi energiapolitiikkaa ja kuinka hän katsoi sen hoitamisessa onnistuneensa. Jossain määrin on myös mahdollista vastata siihen, kuinka Carter käytännössä onnistui. Lähdeaineiston rajoitusten takia kokonaisvaltaisen kuvan saaminen tästä on kuitenkin mahdotonta. Tutkimuksen keskeisen sisällön kannalta ei ole oleellista, mitä tapahtui, vaan mitä Carter halusi tapahtuvan. Lähdeaineisto sisältää presidentin julkiset puheet, lehdistö- ja yleisötilaisuudet, presidentin kongressille lähettämät viestit ja presidentin antamat määräykset. Viikoittain julkaistut raportit on koottu yhdeksään niteeseen Public Papers of the Presidents –kirjasarjaan. Näiden kautta on mahdollista rakentaa kuva siitä, kuinka presidentti Carter toimi julkisesti. Lisäksi lähdeaineistona on käytetty aikalaiskirjallisuutta, joka auttaa saamaan käsityksen siitä, mitä odotuksia ja käsityksiä Carterista oli ehdokkaana, tulevana presidenttinä ja entisenä presidenttinä. Lisäksi olen käyttänyt

¹⁶ Wheeler 21, 73-75. Kandy Strout kirjoitti myös vuonna 1976 laajasti Carterin ristiriitaisesta olemuksesta, jossa ylenpalttinen kirkasotsaisuus ja kylmä oveluus yhdistyvät. Strout s. 129-138

¹⁷ Erityisesti Ranney s. 1-33. Lisäksi esimerkiksi Haas s. 1-2

Jimmy Carterin presidenttikaudestaan kirjoittamia muistelmia ja Carterin turvallisuuspoliittisen neuvonantajan Zbigniew Brzezinskin muistelmia.

1.2 Aiempi tutkimus ja energiakysymyksen historia

James Everett Katz kirjoitti vuonna 1984, että energiaa pidetään sukupolven kohtalonkysymyksenä, sodan veroisena haasteena. Energia on suurin kilpailun aiheuttaja kansainvälisissä suhteissa ja kansojen aseman merkittävin ratkaisija.¹⁸ 1970-luku oli muuttanut suhtautumisen energiaan. Tugwellin mukaan siihen saakka energia nähtiin vain erillisille sektoreille jakautuneina käytännön kysymyksinä, joita ei koottu millään tavalla yhteen, tai joista ei muodostettu kokonaisvaltaista käsitystä. Oli olemassa öljypolitiikka tai ydinvoimapolitiikka, mutta ne eivät vaikuttaneet toisiinsa. Poliitiikka ei ollut poliittisen punninnan seurauksena tuotettu näkemyksellinen ajatus- ja toimintatapa, vaan keinovalikoima, jolla pyrittiin tavoitteisiin, jotka olivat kulloinkin kyseessä olevalle alalle suotuisat.¹⁹

1970-luvulla tapahtuneen muutoksen kaksi selkeästi yksilöitävää merkkipaalua olivat kaksi kriisiä, jotka havahduttivat maailman pohtimaan näkemyksiään uudelleen. Vuosina 1973-74 öljytuottajien OPEC-järjestö järjesti öljysaarron Yhdysvalloille, Britannialle ja Alankomaille ja aiheutti niin sanotun öljykriisin. Vuonna 1979 pääosin Iranin vallankumouksen takia öljyn hinta nousi nopeasti maailmanmarkkinoilla ennätyslukemiin. Tämä tunnetaan öljyshokkina. Tapahtumat herättivät erityisesti teollistuneet maat huomaamaan, että jotakin oli vialla.

Ongelman ratkaisemiseksi on ensin paikallistettava ongelma. Ennen 1970-luvun energiakriisejä akateeminen tutkimus energiasta oli harvalukuista. Ne harvat tutkimukset keskittyivät joko yhteen energiamuotoon tai olivat esityksiä jonkin viraston historiasta.²⁰ Esimerkkejä energian käsittelystä ennen 1970-lukua ovat Gerald Nashin tutkimus USA:n öljypolitiikasta ja Clark Hawkinsin tutkimus maakaasun hintasäännöstelystä Yhdysvalloissa.²¹ 1970-luvulla alkoi ilmestyä kirjallisuutta, jossa pyrittiin selvittämään miksi energia oli yhtäkkiä tuottanut ongelmia. Historiallista tutkimusta kuitenkin tehtiin vähän.²² Tyypillisiä 1970-lukulaisia teoksia olivat esimerkiksi Willrichin ja

¹⁸ Katz s. VIII

¹⁹ Tugwell s. 5-6

²⁰ Vietor s. 1-2

²¹ Nash, Gerald: U.S. Oil Policy 1880-1964. University of Pittsburgh Press 1968. Hawkins, Clark: The Field Price Regulation of Natural Gas. Florida State University Press 1969

²² Vietor s. 1-2

Darmstaderin vuonna 1975 julkaistu teos energiasta maailmanpolitiikassa²³, Sobelin teos energiakriisistä²⁴, Choucrin teos kansainvälisistä riippuvuussuhteista energian suhteen²⁵ ja Burnin teos kansainvälisestä ydinvoimapolitiikasta²⁶. Kriisivuosikymmenen ajan siis pyrittiin luomaan käsitys siitä, mikä oli tilanne. 1980-luvun puolella alettiin pohtia energiaa myös historialliselta kantilta. Prentice C. Dean kirjoitti USA:n energiahistoriasta energiaministeriölle.²⁷ Samoin energiasta Yhdysvaltain historiassa on kirjoittanut Arthur L. Donovan²⁸ sekä myös Joseph M. Dukert²⁹. Myös ympäristönäkökohdat saivat huomiota,³⁰ samoin kuin energiansäästö³¹. 1970-luvun kriisit laukaisi öljy ja se kiinnosti edelleen 1980-luvulla.³² 1990-luvulla kirjoitettiin esimerkiksi ydinvoimasta³³, energian riittävydestä³⁴ ja Strategic Petroleum Reserven historiasta³⁵. Tugwellin mukaan kirjallisuutta oli vuonna 1988 olemassa energiapolitiikan käsitteestä ja hallinnon reaktioista energiakriisiin, mutta vähemmän koko energiajärjestelmän kattavia tutkimuksia.³⁶ Reaktioista erityisesti säännöstelyä oli tutkittu paljon.³⁷ Energiakriisi kosketti kaikkia teollistuneita maita, mutta se oli erityisesti herätys Yhdysvalloille, jolla ei ollut kokemusta tilanteesta, jossa energiansaanti olisi kyseenalaista. Muualla tällaista illuusiota energian riittävydestä ei ollut. Beaubouf huomauttaa esimerkiksi, että Ranskalla ja Saksalla oli isot varmuusvarastot öljyä jo 1970-luvun alussa, kun USA havahtui varastoimaan vasta kriisin lauettua.³⁸ Kansainvälisestä energiitutkimuksesta mainittakoon Martin Chickin kirja sähköntuotannosta³⁹ ja Lesourdin teos energiapolitiikasta⁴⁰.

²³ Willrich, Mason ja Darmstader, Joel: Energy and world politics. Free Press, 1975

²⁴ Sobel, Lester A.: Energy Crisis. Facts on File Inc 1974

²⁵ Choucri, Nazli: International Politics of Energy Interdependence: The Case of Petroleum. Lexington Books 1976

²⁶ Burn, Duncan L.: Nuclear Power and the Energy Crisis: Politics and the Atomic Industry. Trade Policy Research Centre, 1978

²⁷ Dean, Prentice C.: Energy History Chronology from World War II to the Present. U.S. Dept. of Energy, 1982

²⁸ Donovan, Arthur L.: Energy in American History. Center for the Study of Science in Society, Virginia Polytechnic Institute and State University. Pergamon Press, 1983

²⁹ Dukert, Joseph M.: A Short Energy History of the United States: (and Some Thoughts about the Future) Edison Electric Institute, 1980

³⁰ Axelrod, Regina S.: Environment, Energy, Public Policy: Toward a Rational Future, Lexington Books 1981

³¹ Nivola, Pietro S.: The Politics of Energy Conservation. Brookings Institution 1986

³² Chester, Edward W.: United States Oil Policy and Diplomacy: A Twentieth Century Overview. Greenwood Press, 1983

³³ Duffy, Robert J.: Nuclear Politics in America: A History and Theory of Government Regulation. University Press of Kansas 1997

³⁴ Anderson, Victor: Energy Efficiency Policies. Routledge, 1993

³⁵ Beaubouf

³⁶ Tugwell s. 2

³⁷ Tugwell s. 10-14

³⁸ Beauoubeauf s. 19-21

³⁹ Chick

⁴⁰ Lesourd

Näkemyksien energian roolista siis muuttui 1970-luvulla, mutta myös käsitys politiikasta muuttui. Vietorin mukaan energiapolitiikka oli vain yksi osa talouspolitiikkaa aina 1970-luvulle asti. Tuohon saakka energiakysymykset olivat taloudellisten vaikuttajien hallinnassa, mutta 1970-luvulla taloudellisista kytköksistä riippumattomat kansalaisjärjestöt saivat lisää voimaa ja olivat kiinnostuneita energiasta.⁴¹ Samaa korostaa myös Tugwell.⁴² Kansalaisjärjestöt saivat vuosikymmenen aikana enemmän valtaa ja ne tuli ottaa huomioon aiempaa selvemmin. Poliittinen kenttä oli saanut uuden pelaajan.

Tutkielman päähenkilö Jimmy Carter ei ole Yhdysvaltain presidenteistä se, joka on innoittanut tutkijoita eniten, mutta oman osansa hän on huomiosta saanut. Carterin talouspolitiikka on tutkinut Anthony S. Campagna. Hänen keskeinen ajatuksensa on, että Jimmy Carter valittiin presidentiksi vuonna 1976 karaktääri-vaaleissa, joissa asiakysymyksillä, varsinkin taloudella, ei ollut merkittävää sijaa. Vastakkain olivat arvoituksellinen Carter ja karikatyyrimäinen Gerald Ford.⁴³ Onnistumisen mahdollisuudet Carterilla olivat heikot. Taloudellinen tilanne oli huono, ja sen vaikein ongelma oli Vietnamin sodan valloilleen päästämä inflaatio.⁴⁴ Inflaatio myös oli hallinnon talouspolitiikan tärkein huolenaihe vuodesta 1978 alkaen.⁴⁵ Carterin talouspolitiikka poikkesi edeltäjä Nixonin kovakouraisemmasta ja säälimättömämmästä ja tuloksellisesta linjasta, jossa työttömyys sai nousta kun inflaatiota laskettiin.⁴⁶ Carterille kaikenlainen poliittinen kaupankäynti oli Campagnan mukaan luonnotonta.⁴⁷ Carterin talouspolitiikkaa on tutkinut myös Carl Biven, joka kuvaa sitä kamppailuksi ajassa, joka asetti tiukkoja rajoja teoille. Tutkielman kannalta kiinnostavaa on Bivenin huomio, että insinööri Carter tutustui energiapolitiikan kansainväliseen luonteeseen trilateral-komission kokouksissa 1970-luvun alussa ja kasasi itselleen vaikuttavan tietomäärän energiasta, joten hänen mahdollisuutensa ratkaista energiaongelmat olivat lähtökohtaisesti paremmat kuin aiemmilla presidenteillä.⁴⁸ Energiakysymykset ovat kansainvälisiä. Carterin hallinnon ulkopoliittista päätöksentekoa on analysoinut James A. Garrison. Hänen näkemyksensä on, että päätöksentekojärjestelmä muuttui merkittävästi Carterin aikana Nixonin valtakauden

⁴¹ Vietor s.1

⁴² Tugwell s. 5-6

⁴³ Campagna s. 19

⁴⁴ Campagna s. 4

⁴⁵ Campagna s. 71

⁴⁶ Campagna s. 5-6

⁴⁷ Campagna s. XII

⁴⁸ Biven s. 18

verrattuna. Carterin hallinto pyrki avoimuuteen ja luotettavuuteen ulkopoliitikassa.⁴⁹ Carter lupasi tuoda ulkopoliitikkaan moraalialueita ja optimismia reaalipoliitiikan tilalle.⁵⁰

Carterin suhde kongressiin oli vaikea, ja se on kiinnostanut tutkijoita jonkin verran. Jean Reith Schroeder on analysoinut kongressia, Carteria ja poliittista linjanvetoa.⁵¹ Jon R. Bond ja Richard Fleischer ovat tutkineet tarkemmin Carterin suorituksia lainsäädännön alalla.⁵² Samalta alalta on myös Charles O. Jonesin analyysi.⁵³ Herbert Rosenbaum ja Alexej Ugrinsky ovat tutkineet Carterin kautta ulkopoliitiikan⁵⁴ ja sisäpolitiikan saralla.⁵⁵ Carterin johtajuutta ja yhteiskuntapolitiikkaa on tutkinut Erwin C. Hargrove.⁵⁶ Hugh Davis Graham ja Gary Fink ovat kirjoittaneet Carterin politiikasta suhteessa New Dealiin.⁵⁷ Carteria on laajasti pidetty epäonnistuneena presidenttinä.⁵⁸ John Dumbrell on kirjoittanut Carterin kaudesta "uudelleen arvion" vuonna 1993.⁵⁹ Glenn M. Abernathy on kirjoittanut Carterin poliittisen linjan teosta⁶⁰ ja Gaddis Smith diplomatiasta Carterin kaudella.⁶¹

Katzin mukaan Yhdysvaltain energiahistoria on historiaa energian kotimaisesta tuotannosta kohti tuontienergiaa ja sikäli öljysaarron aiheuttama öljykriisi 1973-4 vain pahensi tilannetta, johon oli jo ajautettu ja joka olisi tullut vastaan joka tapauksessa.⁶² Katzin mukaan vuoteen 1973 asti USA:n energiapolitiikkaa hallitsi ajatus, että energiaa on tarpeeksi, ja politiikan tehtävä oli säädellä sen jakamista ja jakautumista. Tämän ajattelutavan juuret olivat kaukana historiassa. 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa energiapolitiikka oli paikallista ad hoc -politiikkaa ja vahvasti yksityisten käsissä. Ensimmäinen maailmansota aiheutti sen, että hallinnon oli jossain määrin otettava

⁴⁹ Garrison s. 15

⁵⁰ Garrison s. 76

⁵¹ Schroeder

⁵² Bond

⁵³ Jones, Charles O. *The Trusteeship Presidency: Jimmy Carter and the United States Congress*. Louisiana State University Press, 1988

⁵⁴ Rosenbaum, Herbert ja Ugrinsky Alexej: *Jimmy Carter: Foreign Policy and Post Presidential Years*. Greenwood Press, 1994

⁵⁵ Rosenbaum, Herbert ja Ugrinsky Alexej: *The Presidency and Domestic Policies of Jimmy Carter*. Greenwood Press, 1994

⁵⁶ Hargrove, Erwin C.: *Jimmy Carter as President: Leadership and Politics of the Public Good*. Louisiana State University Press, 1988

⁵⁷ Graham, Hugh Davis ja Fink, Gary (toim.): *The Carter Presidency: Policy Choices in the Post-New Deal Era*, University Press of Kansas, 1998

⁵⁸ Young s. XIII

⁵⁹ Dumbrell, John: *The Carter Presidency: A Re-Evaluation*. Manchester University Press, Manchester 1993

⁶⁰ Abernathy, M. Glenn (toim.): *The Carter Years: The President and Policy Making*. St. Martin's Press, New York 1984

⁶¹ Smith, Gaddis: *Morality, Reason and Power: American Diplomacy in the Carter Years*. Hill and Wang, New York 1986

⁶² Katz s. 3

erityisesti öljyala tarkkailuun. Woodrow Wilsonin ja Calvin Coolidgen aikana muun muassa tuettiin öljyntuottajia. Öljy on ollut Yhdysvaltain kannalta keskeinen energiamuoto. 1930-luvulla tuotannon noustessa öljynhintaa pidettiin keinotekoisena ylhäällä ja ulkomaiselta tuonnilta suojauduttiin. Laissez-faire jäi laman ja sodan toiselle puolelle. Toisen maailmansodan alla säädettiin tärkeä maakaasulaki, perustettiin hallituksen energiajätti Tennessee Valley Authority ja sodan jälkeen pidettiin maakaasun hintoja keinotekoisesti sopivassa hinnassa. Katzin mukaan 1970-luvulle tultaessa öljy ja maakaasu olivat saaneet ylikorostuneen aseman Yhdysvaltain energiakentässä.⁶³ Vietorin mukaan hallinto oli 1920- ja -30-luvuilla Yhdysvalloissa öljyalan asianajaja. Öljyala tarvitsi sellaista, sillä energia-alalla tapahtui suuri mullistuksia 1920-luvulta lähtien, jolloin Teksasissa alettiin tuottaa suuria määriä öljyä.⁶⁴

Staglianon mukaan toista maailmansotaa edeltävälle Franklin D. Rooseveltin presidenttikauden energiapolitiikalle leimansa antoivat suuret rakennusprojektit. Myös energiabyrokratia nosti Rooseveltin aikana päätään, mutta de facto energiapolitiikkaa teki öljyala. Toinen maailmansota toi tähän suuren muutoksen, sillä sodankäynti vaati paljon energiaa, erityisesti öljyä. Tällöin hallinnon oli tultava väliin ja taattava, että öljyä oli tarpeeksi. Sodan jälkeen ei palattu vanhaan käytäntöön ja annettu energia-alan toimia oman päänsä mukaan, sillä ratkaistavana oli paljon tärkeitä asioita. Esille tulivat ydinvoimapolitiikka, öljyalan antitrustisyytökset ja synteettisten polttoaineiden nousu.⁶⁵ Vietor huomauttaa, että sota-aika merkitsi öljynporauksen merkityksen kasvua Yhdysvaltain rannikolla, ja siitä tuli seuraavina vuosikymmeninä tärkeä osa energia-alaa.⁶⁶

Sodan jälkeen öljypolitiikka oli myös iso osa ulkopolitiikkaa.⁶⁷ Beauboeufin mukaan Yhdysvallat ymmärsi 1940-luvulla öljyn merkitys strategisena ja taloudellisena aseena. Kansainväliset öljy-yhtiöt olivat Yhdysvalloille ulkopolitiikan väline. Pääosin valtio katsoi kuitenkin sivusta, kun energiaa tuotettiin. Yhdysvalloissa eli vahvana luotto siihen, että kotimarkkinat toimivat ja ovat vahvoja ja energia-ala toimii parhaiten omissa oloissaan. Kun uusia ajatuksia tarvittiin öljykriisin aikaan, energia-ala ei kyennyt vastaamaan tarpeisiin ja se menetti voimaansa erityisesti kansalaisvaikuttamiselle. Tässä vaiheessa hallitus teki voimakkaan väliintulon energia-alalle kansan tuella.⁶⁸

⁶³ Katz s. 5-7

⁶⁴ Vietor s. 15

⁶⁵ Stagliano s. 2-9

⁶⁶ Vietor s. 18

⁶⁷ Vietor s. 26-33

⁶⁸ Beauboeuf s. 1-5

Dwight Eisenhowerin aikana energiapolitiikan polttopisteessä oli öljy, jota tuotiin ulkomailta voimallisen kotimaisen tarpeen tyydyttämiseksi. Eisenhowerin kaudella tuontia pyrittiin hillitsemään.⁶⁹ John F. Kennedyn ja Lyndon B. Johnsonin aikaa leimasi pyrkimys halvan sähkön saantiin. Sen tuottamisesta taistelivat ydinvoima ja fossiiliset polttoaineet. Usko energiakysymyksen ratkaisuun oli kova.⁷⁰ Jo vuonna 1962 Shellin geologi Hubbard julkaisi esityksen, jonka mukaan Yhdysvaltain 48 (lower-state) osavaltion öljyntuotanto saavuttaisi huippunsa viimeistään 1970. Tätä tietoa ei julkistettu tuolloin suurelle yleisölle, mutta se oli viranomaisten tiedossa. Hubbard oli tehnyt työnsä hyvin, sillä huippu saavutettiin lopulta 1971. Hubbardin teesit kuitenkin pääosin ohitettiin, sillä Yhdysvalloissa oli kova usko siihen, että tuotantoa voitaisiin tehostaa huomattavasti. Vuonna 1968 löytynyt Alaskan Prudhoen öljy vei kokonaistuotannon Yhdysvalloissa jopa nousuun, mutta 48 muun osavaltion öljyntuotanto joutui jopa oletettua nopeampaan laskuun. Alaskan rikkaudet kuitenkin aiheuttivat sen, että energiakysymykseen suhtauduttiin sokean luottavaisesti.⁷¹ Katzin mukaan huutavan ääniä erämaassa oli muitakin kuin Hubbard.⁷² Beaubeoufin mukaan kongressissa ainoa asioista perillä ollut oli Henry Jackson (D), joka kritisoi Yhdysvaltain energiapolitiikkaa jo ennen öljysaartoa.⁷³ Maailman öljylöydöt saavuttivat huippukohtansa 1964. Pohjanmeren öljylöydöt lähtivät laskuun 1974. Vuonna 1976 Yhdysvalloista tuli öljyn nettotuoja. Vuodesta 1981 lähtien öljyä on koko maailmassa kulutettu enemmän kuin uutta on löydetty. Kaikki nämä on osattu ennustaa, mutta niihin on osattu reagoida heikosti.⁷⁴ Joka tapauksessa oli olemassa riittävästi tietoa mahdollisista energiaongelmista, että valistuneet ihmiset saivat valistuneen aavistuksen väijyvistä kriisistä. Staglianon mukaan Richard Nixon kirjoitti muistelmissaan energiasta vähän, mutta asiakirjat todistavat, että energiakysymys oli hallinnon sisällä kuuma aihe. Nixon puhui senaatille energiasta jo 4.6.1971, jolloin hän vaati toimia energiantuotannon tehostamiseksi.⁷⁵ Senaatti ei reagoinut Nixonin toiveisiin millään tavalla, joten Nixon pyrki käyttämään mahdollisimman paljon, jopa rajoja venyttäen, presidentin valtaoikeuksia. Staglianon mukaan Nixonin puheet energiasta olivat melko edistyksellisiä, mutta teot eivät aina vastanneet puheita. Nixon oli kuitenkin lähellä saada kongressissa läpi kattavan energiasuunnitelman jo ennen öljykriisiä. Nixonin radikaaleimpia ajatuksia oli, että energian hinta pitäisi olla sillä tasolla, jolla on sen tuottama taakka yhteiskunnalle. Käytännössä siis Nixon ei täysin allekirjoittanut yleistä käsitystä, että tärkeintä on, että saatavilla on halpaa energiaa. Joka tapauksessa Nixon ei tähännyt

⁶⁹ Stagliano s. 10

⁷⁰ Stagliano s. 15

⁷¹ Banks s. 40-43 ja Katz s. 13

⁷² Katz s. 13

⁷³ Beaubeauf s. 13-14

⁷⁴ Banks s. 85, 98, 106, 142

⁷⁵ Stagliano s. 19-20

energiankulutuksen vähentämiseen, vaan energiansaannin turvaamiseen. Nixonin suunnitelmiin kuului lisätä ydinvoimaa, hiilen tuotannon kasvattamista, maakaasun etsinnän tehostamista ja ympäristöehdoista tinkimistä. Nixon antoi toisen energiaviestin senaatille 18.4.1973. Hän halusi tuolloin uudistaa sekavaa energia-asioiden hallinnointia ja vaati kabinetitason energiaviraston perustamista. Syksyllä hän antoi jo kolmannen energiaviestin senaatille ja 7.11. hän puhui kansakunnalle energiakriisistä. Nixon asetti tuolloin tavoitteeksi, että Yhdysvallat pääsee irti ulkomaisen energian riippuvuudesta. Keinovalikoimiin kuului tuolloin muun muassa uusien maakaasulähteiden vapauttaminen hintasäännöstelystä. Stagliano huomauttaa, että pääosin Nixon ei kuitenkaan luottanut markkinoiden kykyyn selviytyä ongelmista, vaan hallinnon rooli oli voimakas. Keväällä 1974 kongressi sai vihdoin sorvattua ensimmäisen lakiesityksen, jolla olisi puututtu energiakriisiin, mutta akuutti kriisivaihe oli tuolloin ohi, eikä esitys vastannut Nixonin tarpeita ja hän kaatoi lain. Toukokuussa joka tapauksessa perustettiin Federal Energy Agency huolehtimaan energia-asioista.⁷⁶

Vaikka edellä mainittujen seikkojen perusteella öljysaarron aiheuttaman öljykriisin ei pitänyt tulla yllättäen, niin Tugwellin mukaan kriisin sanominen yllätykseksi on sekin aliarvioiden sanottu. Kyseessä oli järkytys.⁷⁷ Kriisin hoidosta on annettu kitkeriä arvioita. Tugwellin mukaan öljykriisiin reagoitiin toimilla, jotka olivat edullisia osakkeenomistajille, mutta eivät kansalle. Erityisesti säännöstelytoimet eivät toimineet niin kuin niiden piti.⁷⁸ Beauboeuf huomauttaa, että energiakriisiin vastattiin hintasäännöstelyllä, jakelun säännöstelyllä, synteettisten ja vaihtoehtoisten polttoaineiden kehittämisohjelmilla, energian säästämällä ja rajoituksilla. Näistä ainoa keino, joka jäi vakituiseksi, oli Strategic Petroleum Reserven perustaminen. Vuoteen 1990 mennessä se oli USA:n tärkein keino reagoida energiaongelmiin.⁷⁹ Energian kulutuksen ja tuotannon ongelmat kasvoivat tavalliselta kansalta piilossa öljykriisiin asti. Kysyntä kasvoi, tuotanto pieneni ja inflaatio pääsi valloilleen. Kuten huomattiin, Nixon yritti puuttua ongelmiin jo ennen kriisiä. Hän käytti taloudessa palkka- ja hintakontrollia ja käytti sitä myös energiaan. Vuonna 1974 asetetut normit johtivat siihen, että tuotanto kotimaassa ei kasvanut, mutta kysyntä kasvoi koko ajan. Tilannetta pahensi se, että vuosien 1971 ja 1972 aikana osavaltiot olivat poistaneet tuontirajoituksia ja vuonna 1973 myös liittovaltio poisti niitä. Näin ollen tuotavan öljyn määrä kasvoi koko ajan. Tämä aiheutti vakavia vaikeuksia tuleville presidenteille.⁸⁰

⁷⁶ Stagliano s. 19-26

⁷⁷ Tugwell s. 1

⁷⁸ Tugwell s. 3

⁷⁹ Beauboeuf s. 1

⁸⁰ Beauboeuf s. 8-11

Nixonin tärkein energiapoliittinen neuvonantaja oli James E. Akins, joka varoitti Nixonia vuonna 1972, että OPEC-maat voisivat käyttää öljyasetta Yhdysvaltoja vastaan. Loppuvuodesta Akins oli mukana tekemässä esitystä energiaohjelmasta Nixonille. Akins ehdotti merkittävää energiansäästöohjelmaa, vaihtoehtoisten energiamuotojen tutkimista, yhteistyötä muiden kuluttajamaiden kanssa ja öljyvarastojen rakentamista. Esitys ei kuitenkaan aiheuttanut jatkotoimenpiteitä, vaikka maa oli koko ajan matkalla kriisiä kohti.⁸¹ Nixonin kaudella laitettiin liikkeelle kansainvälinen yhteistyö energia-asioiden hoidossa. Nixon kutsui helmikuussa 1974 maita Washingtoniin energiakonferenssiin ja syyskuussa 1974 16 maata solmi Brysselissä kansainvälisen energiasopimuksen.⁸²

Gerald Fordin presidenttikaudella Eric Zausnerin johtama komitea valmisteli laajan Project Independence Blueprintin Nixonin ajatusten pohjalta. Ohjelman tavoitteet aiheuttivat hallinnon sisällä riitoja. Ford hyväksyi Nixonin jäljiltä jääneen organisaatiouudistuksen, mutta oli muuten yllättävän markkinavetoinen ja uskoi vapaan kilpailun voimaan. Kun akuutti kriisi oli ohi, Ford ei jatkanutkaan Nixonin independence-linjalla vaan pyrki omavaraisuudessa järkevään (reasonable) tilanteeseen. Se ei kuitenkaan tarkoittanut sitä, etteikö Fordilla olisi ollut käsitystä energiakysymyksen tärkeydestä. Ford puhui energiasta muun muassa kansakunnan tila –puheissa ja esitti ohjelmia, jotka eivät olleet kovinkaan paljon vähemmän kunnianhimoisia kuin Jimmy Carterin myöhemmät esitykset. Ford ei kuitenkaan yrittänyt lietsoa kansaa yhteisiin ponnistuksiin tai luoda hätätilan tuntua.⁸³ Staglianon mukaan Carterin hallinnon henki oli erilainen Fordin hallintoon verrattuna. Mukana oli ihmisiä, jotka halusivat muuttaa aiempien hallintojen linjaa, joka heidän mielestään perustui ”rukouksiin hyvästä säästä.” Carter itse oli Staglianon mukaan perillä energia-asioista, suuri yleisö taas ei. Carter näki energia-asioissa itselleen paikan jättää jälkensä historiaan. Staglianon mukaan hän käyttikin Uuden Englannin vakavaa, mutta ei poikkeuksellista, energiatilannetta laskelmoidusti hyödykseen 1977.⁸⁴ Myös Tugwellin mielestä Carterin National Energy Planissa oli vähän uutta, mutta tämä vaati tasapuolisuutta etujen ja haittojen jakamisessa ja puhui lämpimästi energian säästämisestä.⁸⁵

⁸¹ Beubeouf s. 11-13

⁸² Beubeouf s. 25-27

⁸³ Stagliano s. 27-30, s. 34

⁸⁴ Stagliano s. 34

⁸⁵ Tugwell s. 114

Staglianon mukaan vuosien 1973 ja 1974 öljykriisi ja vuoden 1979 öljyshokki olivat ainakin Yhdysvalloissa luonteeltaan enemmän psykologisia kuin todellisia. Staglianon mukaan kummassakin tapauksessa käytössä ollut öljymäärä laski niin vähän, että onnistuneella hallinnolla olisi pitänyt voida välttää pahimmat ongelmat. Öljyshokki joka tapauksessa oli Staglianon mielestä presidentti Jimmy Carterin presidenttiydelle viimeinen naula arkkuun.⁸⁶ Chick on samaa mieltä siitä, että öljykriisi ja öljyshokki eivät reaalisuudeltaan olleet niin järjestyttäviä, kuin niiden vaikutus oli. Chickin mielestä Yhdysvalloissa kansa osoitti tuolloin voimansa, sillä se äänesti lompakoillaan nurin hallinnon pyrkimykset energiapolitiikassa. Kansaa ei ollut valmis niukkuuteen, vaan vaati tuotannon tehostamista. Tällaiset vaatimukset aiheuttivat paineita lisätä ydinvoimaa.⁸⁷

Nixonin ja Carterin kausilla energiasta tuli arjen ongelma, mutta energia oli ollut jo pitkään tärkeä osa politiikkaa, poissa julkisuudesta. Staglianon mukaan Rooseveltista lähtien vain John F. Kennedy, Lyndon B. Johnson ja Bill Clinton ovat välttäneet voimakkaan kritiikin energiasta.⁸⁸ Stagliano pitää Yhdysvaltain energiapolitiikan muotoutumisen kannalta ratkaisevana, että Yhdysvallat koostui osavaltioista, joiden intressit energian suhteen poikkesivat voimakkaasti toisistaan. Tämä johti siihen, ettei edes kriisiaikana päästy yhteisymmärrykseen siitä, mitä piti tehdä.⁸⁹ Yhdysvallat sai kattavan energiastrategian vasta vuonna 1989 ja siitä muokattiin energialaki vasta vuonna 1992.⁹⁰ Stagliano huomauttaa, että kaikki tämä tapahtui aikana, jolloin ei ollut akuuttia energiakriisiä.⁹¹

Energiapolitiikasta oli yhtä useita näkemyksiä kuin esittäjiäkin, mutta Katzin mukaan neljä seikkaa olivat pääosin kaikille yhteisiä. Yhdysvalloilla tulisi olla riittävät varat energiaa. Energian käytön pitäisi olla säästäväisempää ja tehokkaampaa. Riippuvuutta tuodusta energiasta tulisi vähentää. Poliitiikan tulisi varautua kansainvälisiin ongelmiin energiantuotannossa. Katzin mukaan hallinnon rooli energiapolitiikan luojana oli ristiriitainen. Se oli luonut ohjelmia, joissa oli aina ollut joku häviö.⁹² Erityisesti kongressi oli epäonnistunut vastaamaan uusiin haasteisiin. Energiakysymys oli äärimmäinen esimerkki kongressin kyvyttömyydestä ja jakautumisesta erilaisiin alueellisiin

⁸⁶ Stagliano s. XIII

⁸⁷ Chick s. 25-31

⁸⁸ Stagliano s. XIV

⁸⁹ Stagliano s. XIV

⁹⁰ Stagliano s. XI

⁹¹ Stagliano s. XIV

⁹² Katz s. 4

blokkeihin ja lobbaajien armoilla.⁹³ Kongressin tapa toimia oli jäänyt jälkeen ajan vaatimuksista ja lisäksi se reagoi öljysaartoon toimilla, jotka eivät enää tehonneet uudessa ajassa.⁹⁴

Öljy on energiakentän tähtipelaaja, jonka taustalla tapahtuu tärkeitä asioita huomaamatta. Banksin mukaan nykyisin on menossa vahva siirtyminen maakaasun käyttöön. Yhdysvalloissa ala oli kuitenkin suurissa vaikeuksissa jo 1970-luvulla, jolloin esimerkiksi Kaliforniassa kaasua haettiin kaatopaikoilta. Meksikonlahden kaasulöydöt tulivat tuolloin tärkeään paikkaan. Lisäksi kiinnostusta maakaasuun lisäsi MacAvoy'n ja Pindyckin esittämä ajatus, että mikäli maakaasun hinta vapautettaisiin, sen tuotanto kasvaisi tarvittavalle tasolle.⁹⁵ Maakaasun ohella maailma ja Yhdysvallat on riippuvainen hiilestä. Yhdysvaltain hiilelle öljykriisin piti olla suuri mahdollisuus. Ala oli perinteisesti ollut huutolaispojan asemassa, mutta sen tilanne oli jonkin verran rauhoittunut öljykriisin alla. Lisäksi Nixon oli suopea hiilelle. Kuitenkin alalla oli loppujen lopuksi niin paljon erilaisia jännitteitä, ettei se kyennyt vahvistumaan.⁹⁶ Hiilen heikosta asemasta kirjoittaa myös Katz.⁹⁷ Kansainvälisesti vuosina 1945-1970 tapahtui merkittävä siirtyminen, kun sähköntuotannossa vaihdettiin hiilestä öljyyn.⁹⁸

1.3 Ehdokas Jimmy Carter

Carterin kampanjakirjasta *Why Not the Best*? ei voi päätellä, että Carter tulisi ottamaan energiakysymyksen asialistansa kärkeen ainakaan ensimmäisen presidenttikautensa aikana. Kirjassa ympäristöarvoilla ja energialla on kyllä paikkansa, ja Carterin ajatukset ovat jossain määrin hätkähdyttäviä. Carter esimerkiksi kirjoittaa, että Yhdysvallat kuluttaa energiavaroja ja muita luonnon raaka-aineita, niin kuin niitä olisi loputon varasto. Se ei voisi jatkua kauan. Tulevaisuudessa amerikkalaiset joutuisivat kohtaamaan tilanteen, jossa jokapäiväisen elämän rutiinit pitäisi muuttaa raaka-aine- ja energiapulan takia. Muutos tulisi joko suunnitellusti ja vapaaehtoisesti, tai kaaoksen kautta ja pakolla. Vaikeuksiin tulisi varautua siten, että energian tuontia ulkomailta ja energian kulutusta Yhdysvalloissa pitäisi vähentää. Ympäristöäkin pitäisi suojella samalla kun energiakysymyksiin etsitään ratkaisua, mutta hallituksen poukkoileva politiikka on tehnyt siitä vaikeaa.⁹⁹ Tällaiset ajatukset kertovat lähinnä siitä, että Carter halusi

⁹³ Katz s. 8

⁹⁴ Katz s. 4

⁹⁵ Banks 172-3, s. 219-20

⁹⁶ Tugwell s. 23-24

⁹⁷ Katz s. 14

⁹⁸ Chick s. 7

⁹⁹ Carter 1976 s. 174. Carter esitteli samat ajatukset jo 1974, kun hän ilmoitti pyrkivänsä presidentiksi. Tuolloin pidetyn puheen otsikko oli myös *Why Not the Best?* Carter 1977, s. 47

osoittaa katsovansa asioita pitkällä tähtäyksellä. Carter varoittaa kansalaisia, mutta ei pelottele näitä välittömillä vaikeuksilla. Uhka jää abstraktiksi, kun Carter ei liitä siihen konkreettista aikataulua tai listaa toimista, joita vaaditaan välittömästi. Samalla Carter varautuu siihen mahdollisuuteen, että energiasta tulisi ongelma. Tällöin hänellä olisi yleisön luottamus takanaan, sillä hän voisi kertoa osanneensa odottaa ongelmia ja olevansa ajan tasalla. Tästä vakuutena Carter kirjoittaa lukevansa tieteellisiä julkaisuja kaikista mahdollisista energiamuodoista, jotta hän voisi ymmärtää ne mahdollisuudet, joita on olemassa tulevien vuosikymmenten energiantarpeen tyydyttämiseksi¹⁰⁰. Lisäksi Carter syyttää kirjassaan hallintoa siitä, ettei maassa ole pitkántähtäimen tavoitteita tai suunnitelmia. Yhtenä näistä saroista hän mainitsee energiapolitiikan.¹⁰¹

Carter kertoo kirjassaan myös Saksan-vierailustaan, jonka aikana hän tapasi silloin talousministerinä olleen Helmut Schmidin. Schmidt oli kysynyt Carterilta yhteenvetoa Yhdysvaltain energiapolitiikasta, ja Carter oli joutunut sanomaan, ettei maalla ole energiapolitiikkaa. Carterin mukaan Schmidt oli yllätynyt ja väitti, että tottahan jokaisella teollisuusmaalla on energiapolitiikka. Carter kiinnostui Saksan mallista ja oppi, että energiankäytöstä oli valtavasti tietokonedataa ja lisäksi oli koottu 200-sivuinen esitys energiasta. Carter toivoi saavansa tästä kirjasta kopion, ja Schmidt lupasi lähettää sellaisen. Lopulta Carterin jo kyllästyttyä odottamaan kirja tuli hänelle englanniksi käännettynä.¹⁰² Lukija voi näin olettaa, että Carter tulisi tekemään suunnitelmia, jotka tähtäävät vakauteen ja kansakunnan edun varmistamiseen. Merkittävää on se, että hallinnon kompetenssi asetetaan jälleen kyseenalaiseksi. Carter osoittaa ongelman Yhdysvaltain hallinnossa. Se on tarpeeksi konkreettinen, mutta samalla sopivan epämääräinen. Kansalainen voi odottaa, että Carterin kauden aikana ongelma korjataan, mutta sen vaikutukset ja sisällöt voivat olla mitä vain. Energian avulla presidenttiehdokas Carter pystyi kylvämään epäilyksen siemeniä vallassa olevaa hallintoa kohtaan. Energia oli hänelle ase, joka ei kampanjan aikana kääntyisi häntä itseään vastaan, joskaan hän tuskin odotti siitä olevan mainittavaksi strategiseksi eduksi.

Why Not Best?:in idea on esitellä kunnollinen mies. Vastuullisuus on vaalikirjassa merkittävässä asemassa. Carter kirjoittaa, että hallinnon uudelleenjärjestelyn jälkeen hän käytti Georgian kuvernöörinä eniten aikaa luonnonvarojen suojeluun. Hänen mukaansa Georgia kävi monen muun

¹⁰⁰ Carter 1976 s. 162

¹⁰¹ Carter 1976 s. 173

¹⁰² Carter 1976 s. 143

osavaltion tavoin tuolloin läpi ”ympäristönsuojelulakien säätämisen kriisin.”¹⁰³ Carter kirjoittaa tapauksesta, jossa U.S. Army Corps of Engineers halusi rakentaa Flint Riveriin padon. Carter kertoo, että hän lensi alueen yli lentokoneella ja meloi sen läpi kanootilla. Hän ei ollut vakuuttunut hankkeen järkevyydestä ja vaati selvitystä. Selvitys osoittautui Carterin mukaan mainospuheeksi hankkeelle. Virtaus joessa oli niin huono, että sähköntuotanto ei olisi ollut taloudellista.¹⁰⁴ Vastuullista kuvaa rakentaa sekin, että Carterin yksi valtti oli vankka kokemus ydinvoimasta. Carter kirjoittaa olleensa rakentamassa rauhanomaista ydinvoimaa toimiessaan laivastoupseerina toisen maailmansodan jälkeen. Hänen lopputyönsä käsitteli ydinvoimaa ja hän oli käynyt Kanadassa Chalk Riverissä, jossa oli sattunut ainoa hänen tietämänsä reaktorionnettomuus. Carter kertoo altistuneensa siellä säteilylle. Carter kirjoittaa ydinvoimatekniikasta yksityiskohtaisesti, mikä on omiaan herättämään luottamusta siihen, että kyseessä on vastuullinen ja asiantunteva mies.¹⁰⁵

Carterin esipresidentillisiä puheita sisältävä *A Government as Good as Its People* julkaistiin vuonna 1977. Kokoelmassa on noin 50 puhetta, joista valtaosa keskittyy lähinnä hallintoon, sosiaalikeskeisyyteen ja amerikkalaisuuteen liittyviin aiheisiin. Energia-asioiden versoina Carterin puheissa on jonkin verran ympäristö- ja luonnonvarakommentteja. Kun Carter astui virkaansa Georgian kuvernööriksi 1971, hän korosti virkaanastujaispuheessaan Georgian luonnonvaroja ja kauneutta, ja muistutti, ettei kehitystä saisi viedä eteenpäin ympäristöstä piittaamatta.¹⁰⁶ Huhtikuussa 1972 kuvernööri Carter sanoi Georgiassa, ettei teollisuutta tule houkutella osavaltioon halvan työvoiman tai löysien ympäristösäännösten varjolla.¹⁰⁷

Toukokuussa 1976 Carter puhui YK:ssa energiasta, mutta erityisesti ydinvoimasta. Hän korosti tuolloinkin taustaansa ydinvoiman parissa. Hän kertoi tuntevansa atomivoiman vaarat ja potentiaalin. Carter kertoi, että laivastossa ja kuvernööriksi saatujen kokemusten perusteella hänelle oli muodostunut kuva siitä, mitä energiaongelmalle tulisi tehdä. Koska öljyä riittää vain tulevaisuudelle 30-40 vuodeksi ja hiiltä 200 vuodeksi, tulisi energiankulutuksen painopistettä siirtää hiileen. Asiaan liittyvät ympäristöongelmat kuitenkin tulisi selvittää. Energiankulutukseen pitäisi saada tiukat rajoitukset. Lisäksi energiaa pitäisi saada uusiutuvista luonnonvaroista. Yhdysvaltain riippuvuus ydinvoimasta tulisi pitää minimissä. Ydinvoiman turvallisuutta tulisi kohentaa ja sen käyttöä säännellä. Carter koki uhkaksi erityisesti öljyn hinnannousun, joka johtaa siihen, että ydinvoima

¹⁰³ Carter 1976 s. 133

¹⁰⁴ Carter 1976 s. 135-7

¹⁰⁵ Carter 1976 s. 63

¹⁰⁶ Carter 1977 s. 13

¹⁰⁷ Carter 1977 s. 20

tulee koko ajan houkuttelevammaksi vaihtoehdoksi. Riskinä on plutoniumin tuotannon kasvu ja plutoniumin leviäminen, joka johtaa puolestaan kasvavaan terroriuhkaan.¹⁰⁸ Kun Carter puhui hieman myöhemmin demokraateille vastaanottaessaan presidenttiehdokkuuden syksyn 1976 vaaleihin, hän ei käsitellyt energia-asioita millään tavalla.¹⁰⁹ Kirjassa on kolme symbolisesti tärkeää puhetta presidenttiyttä ajatellen: Why Not the Best? –puhe, jossa Carter julistaa aikovansa presidentiksi, puhe YK:ssa kansainväliselle kuulijakunnalle ja puhe puoluetovereille puoluekokouksessa sen jälkeen, kun Carter oli nimetty ehdokkaaksi. Kampanja-avauksessa 1974 juuri öljykriisin aikaan Carter puhui energiasta jonkin verran, mutta se ei ollut pääasia. Kansainväliselle kuulijakunnalle YK:ssä hän puhui ydinvoimasta ja ydinaseista. Carterilla oli kompetenssia puhua asiasta taustansa vuoksi, ja ydinaseista taas oli helppo antaa kaikkia tyydyttävä näkemys: niitä ei tarvittaisi. Puoluekokouksessa energialla ei ollut sijaa. Puheen perusteella ei voisi odottaa, että energia olisi presidenttiyden kannalta merkityksellinen seikka. Energiasta Carter puhui, kun se oli tarkoituksenmukaista tai edullista. Sen suhteen hän oli poliittisesti viisas. Mahdollinen ideologinen sitoutuminen energia-asioihin ei ulospäin näytä erityisen vahvalta, mutta kyllä mahdolliselta.

Aivan täysin ilman energiaa kampanjaa ei käyty. Uskonnollisen Christianity Today –lehden David Kucharsky kirjoitti Carterista kirjan vuoden 1976 vaalien alla. Kucharsky mainitsee kirjassa myös presidenttiehdokkaan kannan energiaan: Carter kannustaa Yhdysvaltain omien öljyvarojen hyödyntämiseen ja öljyntuonnin hillitsemiseen. Lisäksi Carter haluaa ”kehittää vaihtoehtoisia energianlähteitä, kuten hiiltä ja aurinkovoimaa.” Carter myös ”korostaa, että hallituksen merkittävää roolia luonnonvarojen suojelijana ei saa asettaa vaakalaudalle.”¹¹⁰ Toimittaja Leslie Wheeler listasi Carterin menneisyydestä lukuisia luurankoja, mutta hän piti Carterin tekoja ja taustaa ympäristöasioissa puheita vastaavina. Hän kutsui Carterin saavutuksia jopa ”vahvaksi näytöksi”, vaikka teollisuus olikin jatkanut Georgian saastuttamista Carterin kaudella. Wheelerin mukaan League of Conservation –ympäristöjärjestön edustajat olivat arvioineet demokraattien presidenttikandidaatit ja antaneet Carterille ja Morris Udallille suotuisan arvosanan, kun muut toivorikkaat kandidaatit olivat ympäristön suhteen joko heikkoja tai haitallisia vaihtoehtoja.¹¹¹ Wheeler listasi kirjassaan melko tarkasti sitä, mitä Carterilta saattoi eri aloilla odottaa. Energian suhteen Carter saattaisi käyttää tuontiöljyveroja, jos säästäminen ei auta tuonnin hillitsemisessä. Kotimainen öljy tulisi pitää alle OPEC-hintojen ja OPEC:in mahdollisesti julistamaan öljysulkuun

¹⁰⁸ Carter 1977 s. 97-101

¹⁰⁹ Carter 1977 s. 125-134

¹¹⁰ Kucharsky s. 122

¹¹¹ Wheeler s. 79

tulisi vastata täysimittaisella vientisululla. Tarpeen vaatiessa liittovaltion viraston pitäisi jakaa öljyä tasaisesti osavaltioille. Maakaasun hintasäännöstelystä tulisi luopua. Carter valvoisi tiukasti energia-alalla anti-trusti-lakeja, mutta ei hajottaisi alan vertikaalista keskittymistä. Energiansäästöä Carter kannustaisi enemmän kuin tuotannon tehostamista. Ylimääräisiä sähkövoimaloita hän ei kannata ja haluaa, että sähkön hinnoittelu kannustaa säästöön. Ydinvoimariippuvuutta Carter leikkaisi merkittävästi.¹¹²

Presidenttikaudestaan kirjoittamissaan muistelmissa tulee ilmi, että Carterin mielestä yleisöllä ei ollut käsitystä energiakriisin vakavuudesta, eikä asia ollut tullut esiin juuri edes kampanjan aikana. Niinpä Carter olikin erityisen huolissaan siitä, miten saisi kansan huomion kiinnitetyksi tärkeään asiaan.¹¹³ Carterin mukaan ongelma oli presidenttikauden alussa kaksiahaarainen. Ensinnäkin öljyn ja maakaasun kasvava tarve ja näiden kahden energiamuodon tuotanto eivät kohdanneet. Toiseksi energian tuominen ulkomailta koetteli Yhdysvaltain taloutta ja johti työttömyyteen ja inflaatioon. Lisäksi vaarana oli se, että USA joutuisi kansainvälisen kiristyksen kohteeksi. Maa tarvitsi ohjelman, joka kannustaisi energiansäästöön ja energiantuotantoon ja kehitykseen. Samalla sen olisi oltava tasapuolinen maan kaikille osille ja sen tulisi vähentää tuottajien ja kuluttajien välistä epätasapainoa. Presidentti perusteli varhaista keskittymistä energia-asioihin myös sillä, että liittolaiset olivat ärtyneitä siitä, että USA ei näyttänyt tekevän mitään, kun muut maat olivat tehneet energiaohjelmia. USA:n tuhlauksen näyttäytyi huonossa valossa. Lisäksi Carterin mukaan USA:n sotilasjohto teki jo suunnitelmia siitä, kuinka öljynsaanti voitaisiin kriisitilassa turvata. Se taas osoitti Carterille sen, että jotain oli tehtävä.¹¹⁴

Muistelmissa on varaa olla jälkiviisas. Selvää on, että ehdokas Carter oli tietoinen energiamarkkinoiden epätasapainoisuudesta ja uhista, mutta vuoden 1973-74 energiakriisin takia se oli tuskin poikkeuksellista selvänäköisyyttä. Carterin mukaan energia ”ei tullut esille” kampanjassa, joten samalla hän myös sanoo, ettei ottanut asiaa esille. Se taas on ollut poliittinen ratkaisu. Energia-asiat eivät kampanjan aikaan olleet akuutteja kiinnostuksen kohteita, eikä Carter katsonut, että varoittelu olisi hedelmällistä. Näkemyksensä hän oli tuonut kuitenkin esiin siten, että asiasta kiinnostuneet voisivat ne tarkistaa. Näissä hänellä olisi selkänöjä. Kun presidentti odotti Blair Housessa virkaanastumistaan, yhdysvaltalaisen mielessä ei ollut, mitä Carter tekisi energialle. Ne, joita asia kiinnosti, saattoivat olettaa, öljyntuontiin puututtaisiin jossain vaiheessa, ydinvoiman

¹¹² Wheeler s. 188-189

¹¹³ Carter 1982, s. 93

¹¹⁴ Carter 1982 s. 82

suhteen edettäisiin äärimmäisen varovaisesti ja energiankulutuksen hillitseminen olisi ainakin yksi vaihtoehto.

2. Liikkeelle keksityllä kriisillä?

2.1 Kansakunnan rajoista hätätilaan

Virkaanastujaispuheessa Jimmy Carter kiitti edeltäjänsä Yhdysvaltain haavojen parantamisesta. Puheen ytimessä olivat rauha, moraalit, usko, luottamus ja ihmisoikeudet. Tuoreen presidentin mukaan Yhdysvaltain hallinnon tuli olla yhtä aikaa kykenevä ja myötätuntoinen (competent and compassionate). Kansalle ja hallinnolle listatut tavoitteet olivat pääosin abstrakteja. Puheen konkreettisinkin tavoite, ydinaseiden hävittäminen maan päältä, oli lopullinen päämäärä (ultimate goal), ei niinkään lyhyen tähtäimen tavoite.¹¹⁵

Carter ei luvannut amerikkalaisille pelkästään ruusuista tulevaisuutta tai edes kunniakasta kilvoittelua, hän myös vaati kansalaisia oppimaan tulemaan toimeen vähemmällä. ”Olemme oppineet, että enemmän ei välttämättä ole parempi, että jopa suurella maallamme on rajansa, eikä meillä ole vastauksia kaikkiin kysymyksiin tai ratkaisua kaikkiin ongelmiin”, Carter sanoi. Hän vaati amerikkalaisia tunnustamaan moraaliset velvoitteensa maailmassa. Ihmisten oikeuksien lisäksi luonnonkauneutta pitäisi varjella.¹¹⁶

Vielä samana päivänä Carter kertoi myös maailmalle siitä, millaisen hallinnon Washington D.C. oli juuri saanut. USA tulisi ponnistelemaan rauhan ja ihmisoikeuksien puolesta. Ympäristöstä huolehtiminen kuuluisi myös Yhdysvaltain huolenaiheisiin.¹¹⁷ Carterin mukaan virkaanastujaispuhe oli tarkoituksellisesti lyhyt ja sen pääasiallinen innoitus tuli Woodrow Wilsonin virkaanastujaispuheesta.¹¹⁸ Muistelmissaan Carter toteaa hallintonsa aloittaneen keskellä kriisiä, kun maakaasupula oli kylmänä talvena käynyt vähiin koillisessa USA:ssa. Carter kirjoittaa, että hän

¹¹⁵ PPP 1977 I Inaugral Address of President Jimmy Carter Following His Swearing In as the 39th President of the United States. January 20, 1977 s. 1-2

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ PPP 1977 United States Foreign Policy Remarks to People of Other Nations on Assuming Office. January 20, 1977, s. 4

¹¹⁸ Carter 1982 s. 19

oli siinä käsityksessä, että maakaasua kyllä olisi riittävästi, mutta sitä ei ollut siellä, missä sitä tarvittiin.¹¹⁹

Valkoinen talo esitteli jo 21.1. ehdotuksensa toimista, jolla maata koskettava akuutti energiapula saataisiin hallintaan. Carterin määritelmän mukaan tilanne oli lähes kriisi (near-crisis). Poikkeuksellisen kylmän talven takia maakaasuvarastot olivat hupenneet ja kuitenkin voimalaitoksilta vaadittiin ennätysellistä lämmöntuotantoa. Pula voimasta oli johtanut tehtaiden ja koulujen sulkemisiin. Carter kertoi määränneensä tohtori James Schlesingerin kehittämään kongressin johtavien edustajien kanssa hätälain, joka laajentaisi hallinnon valtuuksia jakaa saatavilla olevia energiavaroja. Federal Energy Commission (FEC) oli jo antanut luvan jakaa osavaltioiden sisäiseen kauppaan tarkoitettua maakaasua liittovaltion käyttöön. Pohjoisesta Carter sai lupauksen, että Kanada vapauttaa maakaasua USA:n käyttöön. Federal Energy Administrationille (FEA) Carter oli antanut määräyksen edesauttaa propaanin käyttöä maakaasun korvaajana ja varmistaa polttoöljyn saatavuus.¹²⁰

Tärkeintä oli kuitenkin se, että amerikkalaiset säästäisivät energiaa, jotta hallinnolla olisi jotain, mitä jakaa. Carterin virkaanastujaispuheessa väläyttämät rajat tulivat nyt konkreettisina amerikkalaisten elämään: presidentti kehotti kansalaisia asettamaan termostaattinsa 65 Fahrenheit-asteeseen päivällä ja laskemaan lukemia yöksi vielä tästäkin. Carterin mukaan näin olisi saavutettavissa huomattavia säästöjä. Energian säästön lisäksi työpaikkoja turvattaisiin ja ihmisten kärsimystä vähennettäisiin. Carterin mukaan ”kriisi” oli osoitus siitä, että energiapula oli todellinen, eikä sitä voisi jättää huomiotta. Maahan olisi saatava kattava energiapolitiikka ja sen valmistelu alkaisi heti.¹²¹

Carterin mainitsema tohtori Schlesinger oli mukana, kun Carterin kabinetti vannoi virkavalansa 23.1. Carter esitteli Schlesingerin avustajana, jonka vastuualueena on energiapolitiikan muotoileminen. Presidentin mukaan Yhdysvallat oli ”ehkä maailman ainoa teollistunut valtio ilman energiapolitiikkaa”, ja nyt ”kriisin” aikana se näkyy. Carter mainitsi lisäksi toivovansa, että uusi energiaministeriö saataisiin luotua maahan pian.¹²² Garland A. Haasin mukaan Schlesinger oli

¹¹⁹ Carter 1982 s. 93

¹²⁰ PPP 1977 The Energy Shortage Statement Announcing Initiatives To Deal With the Shortage. January 21, 1977, s. 5-6

¹²¹ PPP 1977 The Energy Shortage Statement Announcing Initiatives To Deal With the Shortage. January 21, 1977, s. 6

¹²² PPP 1977 I Swearing-In Ceremony for Members of the Cabinet Remarks at the Ceremony. January 23, 1977, s. 14

Carterin hallinnon ristiriitaisimpia hahmoja, sillä hän oli toiminut aiemmin Nixonin hallinnossa.¹²³ Republikaaninen Schlesinger liittyi Nixonin hallintoon vuonna 1969 ja keskittyi puolustusasioihin. Vuonna 1971 Nixon nimitti hänet Atomic Energy Commissionin puheenjohtajaksi. Schlesinger oli CIA:n johtaja puoli vuotta vuonna 1973 ja siirtyi kesällä 1973 Nixonin hallituksen puolustusministeriksi. Hän oli puolustusministerinä vuoteen 1975 asti. Schlesinger lähti sekä CIA:sta että puolustusministeriöstä riitaisissa merkeissä. Näillä meriiteillä hän oli Carterin hallinnon kokeneimpia jäseniä.

Välittömät toimet energiapulan laukaisemiseksi jatkuivat, kun Carter määräsi FEA:n poistamaan määräyksistään lisäykset, jotka poistaisivat autojen polttoaineet FEA:n hinta- ja jakelukontrollista. Edellisen hallinnon kongressille jättämä lakiehdotus näiden polttoaineiden vapauttamisesta rajoitteista maaliskuun alusta lähtien vedettiin takaisin. Valkoinen talo korosti tiedotteessaan, ettei presidentti Carter toimillaan ota kantaa siihen, mikä polttoaineiden kohtalo jatkossa olisi. Perusteluna toimille oli se, että maakaasun saatavuudesta huolehtiminen saattaa vaatia jalostamoissa toimia, joiden seurauksena polttoaineiden jakeluun voisi tulla häiriöitä. Nämä häiriöt tuli estää.¹²⁴

Carter lähetti 26.1. kongressin käsiteltäväksi Emergency Natural Gas Act of 1977:n, eli hätälain maakaasusta,¹²⁵ jonka kongressi sittemmin hyväksyi¹²⁶. Laki antoi presidentille vallan ohjata maakaasua osavaltioiden väliseen markkinajärjestelmään. Tämä valta olisi voimassa huhtikuun loppuun saakka. Osavaltioiden välisiltä maakaasumarkkinoilta taas poistuisivat heinäkuun loppuun saakka sellaiset rajoitukset, jotka haittaisivat maakaasukauppaa näiden rajojen yli. Carterin mukaan Federal Power Commission (FPC) ja maakaasuputkista vastaavat yhtiöt tekisivät voitavansa maakaasupulan helpottamiseksi, mutta molemmat tahot ovat yhtä mieltä siitä, että voimassa oleva lainsäädäntö voi olla riittämätön estämään kärsimyksiä helmikuussa. Carterin mukaan liittovaltion hallinnolta puuttuivat selvät ja tehokkaat keinot ohjata varastoja sinne, missä oli eniten tarvetta ja kysyntää. Niinpä maakaasu jäi osavaltioiden sisäiseen, mahdollisesti vähemmän kriittiseen käyttöön, eikä virrannut osavaltioiden välisille markkinoille. Carter toivoi ehdottamalleen ”yksinkertaiselle ja väliaikaiselle” lakiehdotukselle pikaista käsittelyä. Jos ankara talvi helpottaisi, ei lakia ehkä tarvitsisi ottaa käyttöön. Lakiehdotuksen saatekirjeen mukaan pelkkä lainsäädäntö ei kuitenkaan riitä, jos talvi jatkuu ankarana, eikä kansa opi hillitsemään energiankulutustaan. Jo

¹²³ Haas s. 57

¹²⁴ PPP 1977 I Gasoline Decontrol Announcement of Modification of Federal Energy Administration Regulations. January 24, 1977 s. 16

¹²⁵ PPP 1977 I Natural Gas Legislation Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate. January 26, 1977 s. 20-21

¹²⁶ PPP 1977 I Acts Approved By The President s. 87

termostaattien säätämällä puolet hankaluuksista olisi voitettu.¹²⁷ Carter haki väliaikaisia keinoja puuttua maakaasun jakeluun. Muistelmiensa perusteella Carter oli siinä käsityksessä, että maakaasua oli riittävästi. Jos Carter olisi väliaikaisilla valtuuksilla saanut Koillis-Englantiin energiaa, hänellä olisi ollut hyvät mahdollisuudet saada jatkossa laajempia valtuuksia puuttua energiamarkkinoille. Samalla hän olisi voinut painottaa sitä, että energiaa on riittävästi, kunhan sitä jaetaan oikealla tavalla. Jakelun ja säästämisen tie on tietysti nopeampi tapa puuttua asiaan, kuin tuotannon tehostaminen, mutta joka tapauksessa Carterin ensimmäiset teot puhuvat sen puolesta, että hän oli valmis puuttumaan varsin voimakkaasti Yhdysvaltain energiajärjestelmiin ja näki markkinoilla suuria puutteita.

Carter puhui lakiehdotuksestaan 26.1. Presidentti kertoi, että sadat tuhannet ihmiset olivat ilman työtä, kun maakaasuputkista huolehtivat yhtiöt ovat rajoittaneet toimituksiaan teollisuudelle. Kahden suuren putken alueella toimitukset koteihin olivat häiriintyneet. Tilanne ei Carterin mukaan näyttäisi lähitulevaisuudessa helpottavan. Carter halusi lakinsa voimaan, jotta hän voisi estää uhan, joka kohdistuu ”elämälle, terveydelle ja omaisuudelle.” Laki tietäisi jonkin verran korkeampia energianhintoja. Lisäksi Carter huomautti, että energiapula ei loppuisi, ei nyt, ei vuoden päästä, eikä kahdenkaan vuoden kuluttua. Amerikkalaisilta vaadittaisiin lisää uhrauksia.¹²⁸ Carter siis käytti varsin voimakasta retoriikkaa havahduttaakseen kansan säästötoimenpiteisiin. Hänen on täytynyt uskoa siihen, että hän pystyy saavuttamaan energian kanssa poliittisia voittoja jatkossa. Mitään välitöntä painetta saada suuria voittoja ei ollut kauden alussa, joten synkkä retoriikka oli suuri riski. Pahimmassa tapauksessa kansa kääntyisi nopeasti uutta presidenttiä vastaan, ja juuri kansaa hän tarvitsi taakseen, koska oli tullut Washingtoniin ulkopuolisena.

Wester Chesterin Junior High Schoolissa Carterilta kysyttiin mitä hän aikoo tehdä maakaasupulan helpottamiseksi. Perusteelliseen tyyliinsä Carter aloitti vastauksen kuvailemalla matkaansa paikan päälle ja luonnon ankaruutta, jonka hän matkallaan koki. Carter kertoi, että ankara talvi oli tuhonnut laitureita ja kalastajia oli jäänyt työttömäksi. Niinpä hän oli ohjannut verovaroja näille kalastajille, jotta he voisivat ostaa ruokaa. Carter kertoi antamastaan lakiehdotuksesta maakaasun myynnistä. Hän kuvasi vallitsevaa lainsäädäntöä erikoiseksi (peculiar): maakaasu voidaan myydä markkinahintaan siinä osavaltiossa, jossa se tuotetaan. Osavaltiosta toiseen myytävällä maakaasulla taas oli hintakatto, joka Carterin mukaan oli liian matala. Lisäksi Carter muistutti termostaatin

¹²⁷ PPP 1977 I Natural Gas Legislation Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate. January 26, 1977 s. 20-21

¹²⁸ PPP 1977 I Gas Legislation Remarks at a News Briefing on the Legislation. January 26, 1977

ruuvaamisesta 65 asteeseen ja painotti, että kyseessä ei ole väliaikainen tilanne. Koululaiset saivat kuulla, että öljyä ja maakaasua riittää enää 25-30 vuodeksi. Tämän takia nopeusrajoituksia joudutaan laskemaan, autojen pitää kuluttaa vähemmän ja talot pitää eristää paremmin. Autoilun sijasta ihmisten pitää pistää kävelyksi.¹²⁹

Presidentin laskuopin mukaan erään tammikuisen päivän aamuna yhtätoista osavaltiota koetteli kylmän talven ja energiapulan aiheuttama kriisi. Yli 8000 tehdasta oli kiinni ja puoli miljoonaa amerikkalaista työttömänä. Carter väläytti, että hätälakiin voitaisiin lisätä mahdollisuus siirtyä nelipäiväiseen ja kymmentuntiseen työpäivään, ja että julkisia ja kaupallisia rakennuksia lämmitettäisiin vain neljänä päivänä viikossa. Hän kehotti kaupallisia tahoja vaihtamaan mahdollisuuksien mukaan maakaasun öljyyn tai hiileen ja järjestelemään työntekijöidensä työaikoja energiansäästöä silmällä pitäen. New Yorkin ja Pennsylvanian osavaltiot Carter julisti hätätila-alueiksi lumen, jään ja kylmyyden takia.¹³⁰ Samana päivänä Carter lähetti 12 osavaltion kuvernöörille sähkeen, jossa toivoi näiden tarjoavan liittovaltiolle tarpeellista tietoa hätätilanteestaan.¹³¹

Carter jatkoi vierailuaan Pennsylvaniassa 30.1. Presidentti suri, kuinka Pennsylvaniassa 90 000 ihmistä oli ankaran talven takia ilman työtä ja lisäksi 325 000 ihmisen työ oli vaarassa maakaasupulan takia. Carter kertoi odottavansa, että hätälaki maakaasusta menee kongressissa pian läpi ja että huhtikuun 20. päivänä hän olisi valmis esittelemään kansalle energiapolitiikkansa. Presidentti vannotti kansalaisia havahtumaan kriisiin. Maa tarvitsi jokaisen hitusen energiaa, erityisesti maakaasua ja lämmitysöljyä. Odotettavissa olisi tilanne, jossa joissain lähiöissä maakaasun saanti loppuu kokonaan. Carterin mukaan oli tehtävä suunnitelmia kansalaisten hätämajoituksesta julkisiin tiloihin. Ihmiset voisivat myös majoittua sellaisten ystävien koteihin, jotka sijaitsevat alueilla, joissa maakaasua vielä saa. Villapaitojen ja paksujen alusvaatteiden käyttäminen olisi otettava tavaksi.¹³² Carter sanoi paikallisen voimalan työntekijöille, että nyt on nähtävillä ensimmäinen merkki pysyvästä energiapulasta, joka kohtaa Yhdysvaltoja. Kaikki eivät olleet vakuuttuneita, vaan Carterilta kysyttiin, onko maakaasupula todellinen. Carterin mukaan maakaasua riittäisi toistaiseksi, jos etelästä ja lännestä saataisiin käyttöön siellä jaossa olevaa maakaasua. Tässä siirrossa auttaisi kongressin käsittelyssä olevan hätälain läpimeno. Carter

¹²⁹ PPP 1977 I West Chester, Pennsylvania, Students Question-and-Answer Session With Students From Stetson Junior High School. January 27, 1977 s. 28

¹³⁰ PPP 1977 I The Energy Shortage Remarks at a Meeting With the Cabinet. January 29, 1977. s. 34

¹³¹ PPP 1977 I Natural Gas Emergency Text of a Telegram to the Governors of 12 States. January 29, 1977, s. 37

¹³² PPP 1977 I The Energy Shortage Remarks and a Question-and-Answer Session at the Westinghouse Plant in Pittsburgh, Pennsylvania. January 30, 1977, s. 37-45

kuitenkin sanoi, että varastot ehtyvät kovaa vauhtia. Hän huomautti, että esimerkiksi maakaasua käytetään raakamateriaalina tuotteisiin, joita käytetään pääasiassa kesällä. Carter kertoi vielä harkitsevansa, lisättäisiinkö hätälakiehdotukseen lisäys, jonka turvin hän voisi tällaiset tehtaot sulkea väliaikaisesti. Carterin mukaan lisäyksistä päätettäisiin kuluvan päivän aikana. Niitä olisi harkittava tarkkaan, sillä mitä useampi lisäys lakiin tulisi, sitä pidempään sen käsittely veisi.¹³³ Yleisö vaati edelleen Carteria tutkimaan, onko kaasuyhtiöiden väittämä pula ollenkaan todellinen. Carter sanoi, että kun energiapolitiikkaa valmistellaan, osana sitä tutkitaan öljyn, hiilen, maakaasun ja uraanin saatavuus ja varastot ja varmistetaan tietojen todenmukaisuus. Lisäksi huolehditaan myös siitä, etteivät energiayhtiöt pääse keräämään liiallisia voittoja vetoamalla energiapulaan. Carteria vaadittiin myös huolehtimaan siitä, että eläkkeiden tai avustuksien varassa elävien ihmisten energiansaantia ei katkaista. Carter teki väistöliikkeen ja haki kannatusta esitykselleen: osavaltioiden kuvernööreille olisi annettava oikeudet kerätä talteen polttoaineita tähdellistä käyttöä varten, kuten tapahtui vuonna 1973.¹³⁴

Jotkut kongressiedustajat olivat antaneet lausuntoja, joiden mukaan he eivät hyväksyisi hätälakia jos siinä ei ole ehtoa, että Carter ei vaadi jatkossa maakaasun hintakontrollin poistamista. Carter sanoi, että hän on ilmoittanut kantansa maakaasuun toistuvasti: maakaasu tulisi vapauttaa hintakontrollista kokeiluluontoisesti esimerkiksi neljäksi vuodeksi. Tämä saattaisi sisältyä tuleviin lakiehdotuksiin energiapolitiikasta, ja sen rinnalla olisi todennäköisesti ehtoja, joiden avulla yhtiöiden voitot pidettäisiin kurissa. Carter myös valotti energia-ajatuksiaan sanomalla, että tulevassa energiaohjelmassa painotettaisiin tutkimusta, jonka avulla voitaisiin oppia polttamaan hiiltä nykyistä turvallisemmin. Lisäksi sähköntuotannossa tulisi siirtyä yhä enemmän maakaasusta kivihiiileen ja ruskohiiileen (ligniittiin). Tietyissä osavaltioissa näin oli jo tehtykin. Joissakin oli lisätty myös öljyn polttamista, mutta tätä Carter ei pitänyt kannatettavana.¹³⁵

Carter kuvasi maan energijärjestelmää monimutkaiseksi järjestelmäksi, jonka selvittäminen vaatii paljon työtä. Hän kehui James Schlesingerin olevan juuri oikea mies tuomaan ”kaaokseen” järjestystä.¹³⁶ Erityisen kiinnostavaa tulevien tapahtumien kannalta on se, että Carter vielä tässä vaiheessa sanoi kannattavansa maakaasun hintasäännöstelyn kokeiluluonteista lopettamista, ”kuten kampanjassa oli jo tullut ilmi.” Edellä on myös tullut ilmi, että Carter toimi maakaasun jakelun

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ PPP 1977 I The Energy Shortage Remarks and a Question-and-Answer Session at the Westinghouse Plant in Pittsburgh, Pennsylvania. January 30, 1977, s. 37-45

uudelleenjärjestämiseksi, mikä tukee muistelmien kommenttia siitä, että Carter oli havainnut maakaasua olevan riittävästi. Lisäksi on merkillepantava se, että Carter vaati amerikkalaisilta varsin huomattavia energiansäästötoimia, käytännössä uhrauksia. Osavaltioissa, joita kylmyys koetteli, näitä uhrauksia todennäköisesti oli jo tehty, ja niitä oli tehty joka talvi. Se osa maata, joka ei suoranaisesti kärsinyt kylmyydestä, ei tässä vaiheessa kärsinyt energiapulastakaan, joten käytännössä Carter kehotti Koillis-Yhdysvaltoja sinnittelemään. Osassa maata oli näkyvä energiapula, ja siinä osassa maata epäiltiin ongelmaa keinotekoiseksi. Rajoja asettava presidentti ei tällaisessa tilanteessa näytä erityisen hyvältä. Carterin vastaanotto Koillis-Englannissa osoittaa, että presidentillä oli paljon tekemistä kansan vakuuttamisessa linjansa taakse. Ihmiset eivät olleet mielissään säästämisestä, vaan olisivat mieluummin kuulleet, että maakaasua on tulossa lisää.

Koillis-Englannin energiapula oli pikemminkin sääntö kuin poikkeus.¹³⁷ Vaikka talvi olikin tavallista rajumpi ja ongelmat todellisia, niin samalla Carter saattoi käyttää energiapulaa hyödykseen liioittelemalla sen merkitystä. Carterilla oli suurempi visio energiasta, jonka saavuttamiseksi hän tarvitsi tukea, ja sitä hän haki kansalta. Carter esiintyi heti presidenttikautensa alussa aktiivisesti ja esiintyi lujana kongressia kohtaan. Hän todennäköisesti laski, että niin sanotun kuherruskuukauden takia tähän oli varaa. Carter saattoi myös ajatella, että hänellä oli kautensa alussa varaa ottaa kantaakseen kansalaisten mahdollinen vastustus, sillä jatkossa saattaisi olla tiedossa paljon suurempia ongelmia, jos nyt ei toimittaisi.

Helmikuun 2. päivä Carter allekirjoitti ensimmäisen lakinsa presidenttinä. Kongressi oli hyväksynyt maakaasun hätälain. Carter ilmoitti, että Kalifornian kuvernööri Brown oli juuri kertonut huomattavasta määrästä maakaasua, jonka hän antaa siirtää itärannikolle. Carterin mukaan ilman hätälakia tämän kaasun jakaminen ei onnistuisi tehokkaasti. Lisäksi Carter kertoi, että Meksikon presidentti López Portillo oli luvannut siirtää Yhdysvaltoihin suuren määrän öljyä ja maakaasua. Carter myös allekirjoitti määräyksen, jossa todetaan, että maassa vallitsee energiakriisi ja valtuutti FPC:n puheenjohtajan koordinoimaan sen aiheuttamia järjestelyjä.¹³⁸ Hätätila päättyi lopulta huhtikuun alussa.¹³⁹

¹³⁷ Stagliano s. 34

¹³⁸ PPP 1977 I Emergency Natural Gas Act of 1977 Remarks on Signing S. 474 and Related Documents. February 2, 1977, S. 66-67

¹³⁹ PPP 1977 I Termination of Natural Gas Emergency Proclamation 4495. April 1, 1977, s. 555

Muistelmissaan Carter sanoo hätätilalain menneen kongressin läpi “uskomattoman” nopeasti, mutta yhtä suotuisaa suhdetta kongressiin ei jatkossa enää ollut.¹⁴⁰ Bauerin mielestä Carterin sama hätätilalaki sai presidentin uskomaan liikaa itsestään. Energiassa Carter näki asian, jolla hän voisi jättää jälkensä historiaan. Kongressilla oli paineita tehdä jotain, ja Carter hyppäsi ohjaksiin.¹⁴¹ Bauerin näkemys voi pitää paikkaansa siinä mielessä, että Carter vakuuttui kyvystään saada kongressista haluamansa, mutta kokonaisvaltaisen energiapolitiikan kehittämisen kannalta se tuskin oli merkittävää. Carter oli jo ehtinyt esittää julkisesti vaatimuksiaan, eli hän olisi erittäin todennäköisesti lähtenyt esittämään energialakipakettia nopealla aikataululla, vaikka hätälaki olisikin kokenut vaikeuksia.

Haas puolestaan siteeraa professori Erwin Hargrowea, joka hänkin oli tullut siihen tulokseen, että Carter näki energiassa hänelle sopivan asian, johon keskittyä. Hargrowen mukaan tähän oli syynä se, että energia-asiassa olisivat vastakkain kansallinen etu ja erityisintressit, ja Carter voisi osoittaa olevansa erityisintressien yläpuolella, joka taas sopi siihen kuvaan, minkä Carter halusi presidenttiydestään antaa.¹⁴² Selvää on, että ensimmäiset viikot Carter oli pitänyt itseään kiireisenä energia-asioissa, puhunut energiasta paljon, mutta ei oletettavasti ollut itsekään aivan varma, mitä hän voisi huhtikuussa kongressille ehdottaa. Maakaasusta tulisi joka tapauksessa taistelu. Tämän taistelun voittaakseen hän tarvitsi kansan tukea.

2.2 Takkatulen loimusta Amerikan kansalle

Vielä samana iltana ensimmäisen lakiehdotuksensa läpimenon jälkeen Carter puhui kansakunnalle yhden historiaan jääneistä puheistaan, niin sanotun fireside chatin. Valkoisen Talon kirjastosta takkatulen loimusta villapaita päällä tarjottu sanoma konkretisoi kansalle virkaanastujaispuheen vihjaukset kansakunnan rajoista. Presidentti Carter vaati uhrauksia.¹⁴³

Carter sanoi, että hänen kaudellaan luotaisiin useita pitkän tähtäimen projekteja, ja näistä yksi tärkeimmistä olisi yhtenäinen energiapolitiikka. Hän kertoi tuoneensa kampanjassaan esiin, kuinka USA on tämän seikan osalta poikkeus teollisuusmaiden joukossa, ja esiintuomansa epäkohdan hän näin myös poistaisi. Carter korosti, että ankara talvi ei ole energiapulan syy, vaan se toi esiin pitkän tähtäyksen suunnitelman puutteen ja kansakunnan kykenemättömyyden ottaa energiansäästö tosissaan. Hän sanoi tietävänsä, että monet eivät ole uskoneet koko energiaongelman

¹⁴⁰ Carter 1982 s. 93

¹⁴¹ Bauer s. 199

¹⁴² Haas s. 69

¹⁴³ PPP 1977 I Report to the American People Remarks From the White House Library February 2, 1977 s. 69-71

olemassaoloon. James Schlesingerin johdolla valmistettava energiapolitiikka tulisi korostamaan nimenomaan energiansäästöä. Carterin mukaan Yhdysvallat tuhlaa energiaa enemmän, kuin se tuo sitä ulkomailta. Käytännössä pelkän ylimääräisen energiankäytön lopettamisella maa pyörisi omin energiavaroin. Lisäksi energiapolitiikka sisältäisi kivihiilen käytön lisäämisen ympäristönsuojelu huomioon ottaen ja painotuksen auringon voimasta saatavien ja uusiutuvien energianlähteiden tutkimuksesta. Ydinenergian osalta Yhdysvallat jatkaisi tiukkojen määräysten linjalla.¹⁴⁴

Carterin mukaan 50 eri virastoa, keskusta ja toimistoa vastasi Yhdysvaltain energia-asioista. Kaaoksen pitäisi saada järjestys: sitä Carter hakisi kongressilta ehdottamalla energiaministeriön perustamista. Sen eteen kongressin johtavat edustajat olivat tehneet jo jonkin aikaa työtä. Carterin mukaan USA:n on myönnettävä, että energiapula on pysyvä asiointi. Säästäväisyydellä, uhrauksilla, naapurin auttamisella ja yhteistyöllä elämästä voi kuitenkin tulla viihtyisämpää ja tuottavampaa. Lämpöyhtiöiltä Carter vaati kannustusta säästöön, ei tuhlaukseen. Öljy- ja maakaasu-yhtiöiden olisi oltava rehellisiä voittojensa ja varastojensa suhteen. Keinotekoiset energiapulat paljastettaisiin. Yhtiöiden olisi uhrauduttava siinä missä kansalaistenkin. Termostaatit todellakin olisi säädettävä pienemmälle, sillä hallitus ei voi auttaa, jos kansalaiset eivät ole mukana talkoissa.¹⁴⁵

Carter kertoi, että kongressi on tehnyt töitä sen eteen, että maan hiilivarantoja voidaan käyttää entistä paremmin hyödyksi aiheuttamatta vahinkoa ympäristölle. Carterin hallinto kannatti tätä linjaa. Myös tankkereiden öljyvuodot olisi saatava kuriin.¹⁴⁶ Carterin puhe käsitteli lisäksi taloutta, esitteli Carterin näkemyksiä hallinnon uudelleenorganisoinnista ja hyvinvointipalveluiden uudelleenjärjestämiseksi, vaati virkamiehiltä limusiinit pois ja kehotti kansaa lähestymään presidenttiä kirjeillä ja puhelimella. Hän vertasi edessä olevia haasteita natsismin kukistamiseen ja uskoi tekevänsä presidenttinä vielä useita virheitä.¹⁴⁷

Haasin mielestä Carter esiintyi puheessaan itsevarmana, vaikutti realistilta ja sai kansan uskomaan, että presidentti oli ajan ja asioiden tasalla.¹⁴⁸ Päätäväisyyden osoituksella tuskin oli kuitenkaan kovin vankkaa vaikutusta Carterin asemaan presidenttinä, sillä kriisialueilla Carterin suosio

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Ibid.

¹⁴⁷ PPP 1977 I Report to the American People. Remarks From the White House Library. February 2, 1977, s. 69-77

¹⁴⁸ Haas s. 68

tultaisiin mittaamaan tekojen pohjalta ja suurta osaa maata asia ei koskettanut. Fireside chat oli näyttävästi toteutettu tempaus, ja kertoo siitä, että Carter haki voittoa nimenomaan julkisuudessa.

Presidentti oli puhunut, mutta kansa ei ollut vakuuttunut. Enemmistö amerikkalaisista ei uskonut oikean energiapolitiikan olemassaoloon. Carter sanoi tekevänsä kaikkensa, jotta kansa vakuuttuisi. Hänellä olikin hihassaan uusi tieto: CIA:n raporttien mukaan maailmanmarkkinoilla olevan energian ja potentiaalisen tuotannon määrä oli yliarvioitu.¹⁴⁹ Lehdissä kerrottiin samaan aikaan energiayhtiöistä, jotka panttaavat maakaasua, joten Carter ei saanut tukea neljännen valtiomahdin edustajilta.¹⁵⁰ Carter sanoi helmikuussa 1977 lehdistölle, että on melko selvää, että osa yhtiöistä pitää maakaasua pois markkinoilta, ja että hän tekisi yhtiön johtajana itsekin niin. Carterin mukaan energiapolitiikan luominen kannustaisi yhtiöitä luopumana tästä käytännöstä, sillä se toisi varmuutta pitkän tähtäimen suunnitelmiin ja hillitsisi nopeiden voittojen tavoittelua.¹⁵¹ Carter sanoi, ettei voi luvata, että Yhdysvallat on valmis, mikäli myös talvi 1977-78 on yhtä ankara kuin 1976-77.¹⁵² Yrityksen puutteesta kansan vakuuttamiseksi Carteria ei voi syyttää. Esimerkiksi helmikuussa 1977 maahan perustettiin Alliance To Save Energy, johon oli suostuteltu mukaan varapresidentti Walter Mondale ja entinen presidentti Gerald Ford.¹⁵³

Carterin puheet maakaasumarkkinoiden tilanteesta olivat äärimmäisen varomattomia ja vieläpä jonkin verran ristiriidassa siihen, mitä hän vielä tammikuussa sanoi. Olivat kommentit sitten kuinka rehellisiä tahansa, kovin presidentillisiä ne eivät olleet. Näitä kommentteja seurattiin Koillis-Yhdysvalloissa varmasti tarkkaan, joten ne olivat omiaan lisäämään epäluottamusta suuryhtiöitä ja viime kädessä myös hallintoa kohtaan. Kunnon miehen imagon kannalta oli vaarallista suhtautua asiaan näin pehmeästi. Tulevan talven tilanteen vaikeuden myöntäminen ei ollut erityisen tenhoavaa tekstiä jokapäiväisessä elämässään energiapolitiikan kanssa elävien ihmisten kuultavaksi.

2.3 Energiaministeriö ja todellisuus kongressin kanssa

Energiansäästöallianssin perustaminen osoittautui huomattavaksi helpommaksi teoksi kuin energiaministeriön luominen. Carterin suunnitelma energiaministeriön kokoonpanosta, muodosta ja

¹⁴⁹ PPP 1977 I The President's News Conference of April 15, 1977 s. 634

¹⁵⁰ PPP 1977 I President's News Conference of February 23 1977, s. 222-3

¹⁵¹ PPP 1977 I President's News Conference of February 23 1977, s. 222-3

¹⁵² PPP 1997 I Interview with a President. Remarks an a Question-and-Answer Session With Group of Editors And Broadcasters, March 25, 1977, s. 518-9

¹⁵³ PPP 1977 I Alliance To Save Energy Statement on the Formation of the Organization. February 10, 1977 s. 126

tehtävien siirrosta julkaistiin maaliskuun alussa. Carterin mukaan perustamisen olisi pitänyt tapahtua jo aikoja sitten. 50 eri toimistosta olisi aika päästä eroon. Carter kertoi tehneensä työtä ministeriön eteen kongressiedustajien keskuudessa jo edellisessä. Ministeriötä tarvittaisiin energian tuotannon ja jakelun valvontaan sekä tutkimus- ja kehitysrahojen kohdentamiseen. Tavoitteena oli myös vähentää byrokratiaa.¹⁵⁴ Kirjeessään kongressille Carter vielä täsmensi, että tällä hetkellä kabinetin ministeriöistä vain kaksi ei käsittele energia-asioita, mutta yhdelläkään laitoksella ei ole kokonaiskäsitystä asiasta. Kaikkien toimistojen saaminen saman organisaation alle hyödyttäisi etenkin uusiutuvien energianlähteiden tutkimusta ja kehitystä. Carterin mukaan vallitseva järjestelmä itsessään perustui käsitykseen fossiilisten polttoaineiden halpuudesta ja riittävydestä ja olisi siksi vanhanaikainen. Toistensa toimialoilla limittäin toimivat FEA, FPC ja Energy Research and Development Administration (ERDA) lopetettaisiin. Energiansäästämistä valvomaan perustettaisiin erityinen apulaisministerin virka. Lämmöneristäminen siirtyisi asunto- ja kaupunkiministeriöstä energiaministeriöön, vapaaehtoisen teollisuusvalvonnan ohjelma kauppaministeriöstä ja laivaston öljy- ja öljyliuskereservit myös olisivat jatkossa energiaministeriön valvonnan alaisia. Sen sijaan autoteollisuuden kulutusasiat pysyisi liikenneministeriössä ja maatalousministeriöön tulisi energiasihteerin vastaamaan REA-lainaohjelmasta. Sisäministeriöltä siirtyisi tutkimusta ja hiiliasioita energiaministeriöön, mutta ei kaivosten terveys- ja turvallisuusasioita. Sisäministeriölle kuitenkin jäisi edelleen oikeus toimiin energiavarojen jakamisesta teollisuuden hyödynnettäväksi. Energiaministeriö kuitenkin vastaisi varantojen tuotantotavoitteista. 250 tiedonkeruuohjelmaa koottaisiin energiaministeriöön. Environmental Protection Agency (EPA) ja Nuclear Regulatory Commission (NRC) jatkaisivat itsenäisinä, sillä sekä ympäristöasioissa että ydinenergia-asioissa Carterin mukaan tarvitaan itsenäisiä toimistoja.¹⁵⁵ Mikäli kansalainen jaksoi tutustua Carterin ehdottamaan energiaministeriön organisaatiosuunnitelmaan, hän tuskin vakuuttui sen olevan edistysaskel vallitsevaan järjestelmään verrattuna. Aiemmin o todettu, että FEA oli Nixonin aikaansaama virasto ja Nixon myös havitteli maahan energiaministeriötä. Tätä Carter ei mainostanut kautensa aikana kertaakaan. Epäsuositun Nixonin nimeä tuskin oli syytä turhaan mainita, mutta toisaalta sillä olisi voinut perustella ministeriön tarpeellisuutta. Kyseessä olisi siis jotakin muuta, kuin tavallinen demokraattien tavoite luoda lisää julkista hallintoa. Toisaalta Carter varmasti ymmärsi Nixonin kokemuksesta, että ministeriön perustaminen ei olisi helppoa. Todennäköisintä se olisi kauden alussa, kauan ennen

¹⁵⁴ PPP 1977 I Department of Energy Remarks Outlining Proposed Legislation to Create the Department. March 1, 1977 s. 257

¹⁵⁵ PPP 1977 I Department of Energy Message to the Congress Transmitting Proposed Legislation. March 1, 1977 s. 257-9

vaaleja, kuherruskuukauden aikana. Tässäkin tapauksessa onnistuminen vaatisi asian osaavaa eteenpäin viemistä.

Maaliskuun puolivälissä Carter kiitteli kongressin riipeyttä ja sanoi uskovansa, että laki energiaministeriön perustamisesta menee läpi huhtikuun lopussa.¹⁵⁶ Kyseessä oli todennäköisesti pikemminkin toive, ja sekin sai kolauksen, kun kongressin johtajat (erityisesti republikaaniryhmän johtaja, Carter täsmensi) ilmoittivat haluavansa nähdä Carterin energiapolitiikan ennen kuin näyttäisivät energiaministeriölle vihreää valoa.¹⁵⁷ Carter oli jo ehtinyt törmätä yhteen kongressin kanssa heti alkumetreillä. Presidentin ja hänen lähimpien alaistensa tapa toimia Washingtonissa oli herättänyt kritiikkiä. Kongressiedustajat valittivat, että he eivät saa tarpeeksi tietoa siitä, mitä Valkoinen talo puuhaa. Carter myönsi, että aihetta arvosteluun oli. Hänen joukkonsa eivät aluksi tienneet kenen puoleen kääntyä ja ihmiset jäivät ilman tietoa. Konsultaatiota oli kuitenkin jo parannettu, Carter sanoi.¹⁵⁸

Luottamus sai pahan kolauksen Carterin vesiprojektimanööverin muodossa. Tämä tempaus ei ainakaan auttanut energiaministeriön perustamisessa. Carter ilmoitti helmikuussa poistavansa vuoden 1978 budjetista 19 vesirakennusprojektia. ”Tappolistaansa” hän perusteli taloudellisilla ja ympäristösyillä.¹⁵⁹ Seuraavana päivänä kongressille tarjotussa uudessa budjettiversiossa Carter ilmoitti muuttavansa painotuksia energia-asioissa energiansäästöön, muiden energiamuotojen kuin ydinvoiman kehittämiseen ja polttoainevarastojen luontiin.¹⁶⁰ Vesiprojektien tappolista aiheutti kritiikkiä, johon Carter vastasi esimerkiksi 4.3. Presidentin mukaan kyseiset projektit olivat veronmaksajien rahojen tuhlausta. Hän tiesi, että niiden lopettamisesta joutuisi maksamaan poliittisesti, mutta Carter koki, että hänen velvollisuutensa presidenttinä oli lopettaa turhien hankkeiden rahoitus. Lisäksi hän huomautti, että lopullinen päätös projektien kohtalosta on kongressilla.¹⁶¹ Carter taipui jonkin verran kritiikin edessä ja lähetti kongressiin kirjeen, jossa hän lupasi keskustella jokaisesta projektista paikallisten kongressiedustajien kanssa.¹⁶² Lupauksen merkityksellisyttä söi se, että tappolista vaihtui hieman myöhemmin entistä ankarammaksi. Kolme

¹⁵⁶ PPP 1977 I Charleston, West Virginia Remarks in a Panel Discussion and Question-and-Answer Session on Energy. March 17, 1977, s. 427

¹⁵⁷ PPP 1977 I Interview with a President. Remarks in a Question-and-Answer Session With Group of Editors And Broadcasters, March 25, 1977, s. 518-9

¹⁵⁸ PPP 1977 I President's News Conference of February 8, s. 98

¹⁵⁹ PPP 1977 I Water Resource Projects. Message to the Congress. February 21, 1977 s. 207

¹⁶⁰ PPP 1977 I Budget Revisions Message to the Congress Transmitting the Revisions. February 22, 1977 s. 214-5

¹⁶¹ PPP 1977 I Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. March 4, 1977 s. 287

¹⁶² PPP 1977 I Water Resource Projects Letter to Members of Congress. March 16, 1977, s. 453-5

listalla ollutta projektia sai rahoituksen, mutta tappolistan kokonaismäärä nousi kolmeenkymmeneen projektiin.¹⁶³ Juuri ennen energiapolitiikan esittelyä kongressille Carter ilmoitti, että hän haluaa lopettaa 18 vesiprojektia ja muokata viittä. Lisäksi hän lupasi kehittää ohjelman, jossa vesiprojektien ehdot määritellään tarkasti.¹⁶⁴ Vesiprojektien tappolista oli Haasin mukaan selvin osoitus siitä, kuinka hankalasti Carter ja hänen avustajansa toimivat kongressin kanssa. Haasin mukaan erityisen onnetonta oli, että viisi hylättävää projektia oli vaikutusvaltaisen senaattori Russell Longin (D) osavaltiossa.¹⁶⁵ Kuherruskuukausi kongressin kanssa loppui alkumetreillä ja vaikeutti Carterin jatkoa huomattavasti. Hän oli onnistunut suututtamaan omansakin, joten jatkossa hän joutuisi entistä voimakkaammin hakemaan tukea julkisuudessa.

2.4 Energiapolitiikan formulointia

Carter sanoi helmikuussa 1977, että hän oli kampanjassaan luvannut luoda maahan reilun ja kokonaisvaltaisen energiapolitiikan. Jos se ei olisi reilu eikä kokonaisvaltainen, hän olisi epäonnistunut, ja kansa ja kongressi hylkäisivät sen. ”Tarkoitukseni ei ole epäonnistua”, Carter vakuutti.¹⁶⁶

Carter oli helmikuun televisiopuheessaan kehottanut kansalaisia ottamaan rohkeasti yhteyttä presidenttiin. Carterin avoin linja jatkui energiapolitiikan osalta siinä, että hän julisti kaipaavansa kansalaisten apua ohjelman formuloinnissa. 300 000 satunnaisesti valitulle kansalaiselle ja 150 000 muulle, kuten paikallisviranomaisille ja teollisuuden edustajille, lähti kirje, jossa pyydettiin neuvoja siitä, kuinka energiavarastoja voitaisiin käyttää säästeliäästi, missä määrin ja millaisin painotuksin uusia energiamuotoja kehitettäisiin, kuinka tulisi suhtautua ympäristönsuojeluun, millainen liittovaltion, osavaltion ja paikallisten viranomaisten roolin tulisi olla ja kuinka taakka energian turvaamisesta jaetaan reilulla tavalla.¹⁶⁷ Lisäksi Carterin hallinto järjesti Washingtonissa 20 minikonferenssia energiasta, joissa eri sektoreiden toimijat saivat äänensä kuuluviin.¹⁶⁸ Näinkin presidentti haki hankkeilleen kannatusta ja ymmärrystä amerikkalaisten keskuudesta.

¹⁶³ PPP 1977 I Water Resource Projects Announcement of Review Procedures. March 23, 1977, s. 490

¹⁶⁴ PPP 1977 I Water Resource Projects Statement Announcing Administration Decisions. April 18, 1977 s. 651

¹⁶⁵ Haas s. 75-76

¹⁶⁶ PPP 1977 I President's News Conference of February 8, s. 98

¹⁶⁷ PPP 1977 I National Energy Policy Announcement of Invitation to the Public To Assist in the Formulation of a Comprehensive Policy. March 2, 1977 s. 274

¹⁶⁸ PPP 1977 I Mini-Conferences on Policy Formulation. March 11, 1977, s. 363

Presidentin aika kului mitä moninaisimpien yksityiskohtien parissa. Asunto- ja kaupunkiministeriössä Carter kertoi, kuinka hän uskoi voivansa kannustaa ihmisiä tiivistämään ja eristämään talonsa paremmin. Presidentin näkemyksen mukaan rakentamisen määräyksiä voitaisiin tiukentaa ja eristämiseen ja tiivistämiseen pitäisi voida saada matalakorkoista lainaa.¹⁶⁹ Kun maaliskuisessa paneelikeskustelussa kauhisteltiin köyhimpien ihmisten niskassa painavimmilta tuntuvia hurjia lämpölaskuja, Carter siteerasi James Schlesingeriä ja sanoi, että halvinta öljyä on säästetty öljy. Ja öljyä säästyy eristämällä ja tiivistämällä ja näin säästetyn barrelin hinnaksi tulee Carterin mukaan yksi dollari. Carterin mielestä yksi isoista ongelmista onkin se, että köyhät, joiden elämässä energian kohonneet hinnat eniten näkyvät, epätodennäköisimmin kunnostavat talojaan. Carter kiitti tilaisuudessa suuren Tennessee Valley Authority –energiayhtiön (TVA) ohjelmaa, jossa se tarjosi asiakkailleen asuntojen tiivistämistä ja eristämistä. Työn aiheuttamat kustannukset rahoitettiin sillä, että sähkölasku oli kuukausittain sama kuin edellisenä vuonna, mutta sähköä kului vähemmän. Carterilta kysyttiin, eikö tällaisen tuen pitäisi olla liittovaltion eikä sähköyhtiön asia. Presidentti sanoi, että se vaatisi liittovaltiolta lisäbyrokratiaa, kun taas sähköyhtiöillä järjestelmä oli valmiina. Carter kaavaili, että liittovaltio voisi lähteä tällaisten hankkeiden taakse takaamalla osan yhtiöiden kuluista. Sähköyhtiöiden lisäksi pankitkin voisivat olla järjestelmän varsinaisia suorittajia. Carter uskoi, että sähkön säästö on sähköyhtiöidenkin kannalta suotavaa, sillä uusien voimalaitosten rakentaminen on hankalaa ja kallista. Lisäksi Carter huomautti, että niiden rahoitus on käytännössä vanhojen asiakkaiden harteilla.¹⁷⁰ Presidentin neuvot olivat käytännönläheisiä, mutta eivät kovinkaan hohdokkaita. Carter näytti johdattavan maata kohti 40 vuoden vaellusta erämaassa, mutta amerikkalaisilla oli kiire päästä luvattuun maahan heti. Oletettavaa on myös se, että Carter puhui talojen eristämisestä, koska energiapolitiikkaa vasta nostettiin horjuville jaloille, eikä presidentillä ollut vielä varaa kertoa siitä yksityiskohtia. Välillä Carter piti suunsa kiinni, välillä ei, ja kun hän kommentoi, hän spekuloi, ei esiintynyt päättäväisesti

Edellä mainitussa tilaisuudessa kritisoitiin aiemman hallinnon aikomuksia tukea fossiilisten polttoaineiden tutkimusta ja vaadittiin tukea viidelle muulle, vaihtoehtoisen energian hankkeelle. Nämä taas saivat vuorostaan tyrmäyksen. Erityisesti hiilen muuttaminen kaasuksi nousi esiin vielä myöhemmin, ja silloin huomautettiin, että 30 vuotta sitten se oli iso bisnes. Carter ei ottanut kantaa näihin, mutta korosti, että kaikkea harkitaan. Sen sijaan hän sanoi, että aurinkovoima on jo tätä päivää. Aurinkosähkö oli vielä vasta tulevaisuutta, mutta aurinkolämpö tulisi olemaan iso osa pian

¹⁶⁹ PPP 1977 I Department of Housing and Urban Development Remarks and a Question-and-Answer Session With Department Employees. February 10, 1977, s. 136

¹⁷⁰ PPP 1977 I Charleston, West Virginia Remarks in a Panel Discussion and Question-and-Answer Session on Energy. March 17, 1977 s. 403-44

julkistettavaa energiapolitiikkaa. Vuosisadan loppuun mennessä tavoitteena olisi korvata sillä miljoonia barreleja öljyä.¹⁷¹ Carter myös kertoi, että Länsi-Saksassa ja Ruotsissa kyetään pitämään pienemmällä energiankulutuksella samaa elintasoja kuin Yhdysvalloissa. Lisäksi esimerkiksi Yhdysvalloissa tuotettu paperitonni vie tuplasti energiaa muuhun maailmaan verrattuna. Carterille huomautettiin, että tällaisten maiden korkeampi väestötiheys helpottaa tilannetta, mutta Carter kontrasti ottamalla esiin Australian, joka käyttää sekin Yhdysvaltoja vähemmän energiaa. Carter myös korjasi erästä keskustelijaa sanomalla, että vastoin tämän puheita USA:n ei tarvitse jatkossa tuottaa kaikkea energiaa itse. Carterin mukaan 15 dollaria tuontiöljybarrelista voi olla hyväkin kauppa, ja oma öljy voidaan jättää maahan myöhempää käyttöä varten.¹⁷² Carter toisti näkemyksensä viikon kuluttua. Presidentti sanoi, että hän ei kannata maakaasun ja öljyn tuotannon suurta lisäämistä Yhdysvalloissa, vaan on parempi antaa näiden varojen jäädä mahdollisuuksien mukaan maahan.¹⁷³

Carter sanoi maaliskuussa myös, että energiaohjelmassa tulisi olemaan pakollisia rajoituksia energiansäästöön liittyen. Hän sanoi myös, että kongressi oli jo hyväksynyt aiemmin autojen pakolliset polttoaineenkulutusrajat, ja energiapolitiikkaan saattaisi kuulua näiden rajojen nopeampi voimaantulo.¹⁷⁴ Carter täsmensi myöhemmin, että uusiutuvien energiavarojen ohjelma tulisi olemaan niin sanottu crash program, eli tutkimusta ja kehitystä lähdetäisiin viemään täydellä voimalla. Aurinkovoimaa tutkiva Center for the Solar Energy Research Institute perustettaisiin Denveriin Coloradoon. Sijaintipäätös perustui tutkijoiden ehdotukseen ja oli ei-poliittinen. Lisäksi instituutin alaisuuteen perustettaisiin kahdesta neljään tutkimuskeskusta. Yksi näistä tulisi Uuden Englannin alueelle, koska siellä on paras tietous vuoroveden liikkeistä ja meren lämpötiloja voidaan tutkia siellä. Aurinkovoiman rahoitus tulisi olemaan energiapolitiikan dramaattisin muutos. Ydinvoiman hyötöreaktorikokeilut saisivat kärsiä rahan uusjaossa.¹⁷⁵

2.5 Öljy, hiili ja maakaasu

¹⁷¹ Ibid.

¹⁷² PPP 1977 I Charleston, West Virginia Remarks in a Panel Discussion and Question-and-Answer Session on Energy. March 17, 1977 s. 403-44

¹⁷³ PPP 1977 I Interview with a President. Remarks an a Question-and-Answer Session With Group of Editors And Broadcasters, March 25, 1977, s. 519

¹⁷⁴ PPP 1977 I Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. March 4, 1977, s. 286

¹⁷⁵ PPP 1977 I Interview with the President. Remarks an a Question-and-Answer Session With Group of Editors And Broadcasters, March 25, 1977, s. 519-20

Päähuomio energia-asioissa oli alusta lähtien öljyssä, maakaasussa ja kivihielessä, ei uusiutuvissa energiavaroissa, ydinvoimassa tai hallinnollisissa uudistuksissa.

Helmikuussa paljastui, että Carter oli luvannut lokakuussa Oklahoman, Texasin ja Louisianan kuvernööreille poistaa maakaasu hintasäännöstelystä. Carter sanoi, ettei tiedä kuinka hän lupauksensa aikoo pitää, mutta lupaukset hän sanoi tekevänsä pidettäväksi. Carter kuitenkin painotti luvanneensa vain väliaikaista säännöstelyn purkua.¹⁷⁶ Carterilta kysyttiin maaliskuun alussa polttoaineveron mahdollisesta korotuksesta. Presidentti väisti varsinaisen kysymyksen. Sen sijaan hän esitteli perusteellisesti pilarit, joiden perusteella tulevaa energiapolitiikkaa lähdetään muotoilemaan, vaikka Carter myönsi avoimesti, ettei vielä tiedä mitä hän aikoo tarkalleen esittää. Kaikkien tekojen tulisi kuitenkin kannustaa entistä tarkempaan energiankäyttöön. Lisäksi pitäisi ottaa huomioon, että USA:n oma öljyn- ja maakaasuntuotanto oli ollut noin kuuden prosentin vuosittaisessa laskussa, 50 prosenttia maan käyttämästä öljystä oli tuontiöljyä ja maassa oli merkittävät hiilivarannot ja ydinenergian kanssa oli ongelmia. Joka tapauksessa Carter oli varma siitä, että maakaasun hintasäännöstelylle esitetään väliaikaista loppua ja siitä seuraavat voitot pidettäisiin kurissa veroratkaisuilla.¹⁷⁷ Carterin puheet osoittavat, että hän ei todellakaan ollut varma siitä, mitä tulisi esittämään. Välillä presidentti saattoi puhua siitä, että öljy- ja maakaasu voidaan jättää maahan, välillä hän piti tuotannon supistumista pahana. Oli hankala sanoa, mikä presidentin kanta tulisi olemaan energiantuotannon kannalta, mikä varmasti laitettiin lobbausryhmissä merkille.

Carterilta kysyttiin myöhemmin tuleeko energialakeihin pykälä, jotka lopettavat maakaasun kuutiohinnan paljousalennukset. Carter pyysi Schlesingeriä vastaamaan. Tämä sanoi, että esityksessä tullaan hillitsemään yhtiöiden viettiä polttaa kaasua. Carter lisäsi, että voimaloissa maakaasusta pyritään eroon mahdollisimman pian.¹⁷⁸ Carterille kerrottiin maaliskuussa, että Ohion alueella kuukausittaiset maakaasulaskut olivat nousseet asuntolainojen lyhennysten tasolle ja kansalaiset olivat huolissaan. Carterin mukaan ongelma oli siinä, että maakaasun hinta oli liian alhainen, ja tämä seikka kannustaa energiayhtiöitä käyttämään maakaasua sähköntuotantoon, kun pitäisi käyttää öljyä tai kaikkein mieluummin hiiltä. Jatkossa maakaasua pitäisi käyttää joko suoraan

¹⁷⁶ PPP 1977 I President's News Conference of February 23 1977, s. 222

¹⁷⁷ PPP 1977 I Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. March 4, 1977, s. 283-5

¹⁷⁸ PPP 1977 I Charleston, West Virginia Remarks in a Panel Discussion and Question-and-Answer Session on Energy. March 17, 1977 s. 403-44

talojen lämmitykseen tai teollisuuden raaka-aineena. Joka tapauksessa maakaasun hinta tulisi nousemaan ja kaiken energian hinnannousu karkaisi inflaatiota nopeammaksi.¹⁷⁹

Hiiltä Carter puolusti kertomalla, kuinka hänen kuvernöörikaudellaan Georgiassa oli siirrytty sähköntuotannossa yhä enemmän kivihiiileen, ja nyt osavaltion sähköstä 85 prosenttia tuli kivihiilestä, kun naapuriosavaltioissa Floridassa ja Arkansasissa luku oli noin 15 prosenttia. Carterin mukaan ympäristöongelmat oli selvitetty rakentamalla korkeita piippuja, jolloin raja-arvot eivät ylittyneet mittausasemilla.¹⁸⁰ Presidentti puhui hieman myöhemmin voimakkaasti hiilen puolesta USA:n hiilialueella Länsi-Virginiassa. Carter haki hyväksyntää toteamalla, että 90 prosenttia USA:n tarvitsemasta energiasta on hiilenä maan alla, mutta vain 18 prosenttia USA:n käyttämästä energiasta tuli hiilestä. Carterin mukaan edessä olisi vääjäämätön siirtyminen öljystä ja maakaasusta hiilivarantojen ääreen. Carter sanoi hiilen tuotannon laskeneen Länsi-Virginiassa kymmenessä vuodessa 157 miljoonasta tonnista 110 miljoonaan tonniin, joten hän tuli povanneeksi varsin voimakasta käännoä trendiin. Kuvernööri Jay Rockefeller teki presidentille selkoa Länsi-Virginian hiilitilanteesta ja sanoi, että viime vuosien siirtymä hiilestä pois harmittaa alueella, jossa on riittävästi hiiltä pyörittämään koko USA:ta 50-100 vuotta. Rockefeller sanoi, että hiilentuotannon ympäristöongelmiin ei ole löydetty vielä kokonaisvaltaisesti tyydyttäviä ratkaisuja. Lisäksi työn tuottavuus on heikkoa. Syynä Rockefeller mainitsi työntekijöiden ja johtajien skismat. Myöhemmin tilaisuudessa huono tuottavuus sälytettiin EPA:n rajoitusten syyksi. Carterilta kysyttiin aikooko hän pyytää helpotuksia ilmanlaaturajoituksiin, joita tarvittaisiin välivaiheessa, jossa hiilen tuotantoa pyrittäisiin parantamaan, mutta jolloin tarjolla ei ole riittävää ympäristöä suojelevaa tekniikkaa. Carter sanoi, että asiaa pitää tutkia, mutta ainakin rikin osalta todisteet viittaavat siihen, että rajoitusten kanssa olisi oltava enneminkin entistä tarkempi.¹⁸¹

Tilaisuudessa ihmeteltiin lähiosavaltioiden lämpöyhtiöiden halua käyttää voimaloissaan tuontiöljyä, vaikka tarjolla olisi Länsi-Virginian kivihiihtä, ja jopa USA:n länsiosien hiiltä Länsi-Virginian halvan kivihiiilen sijasta. Tällaiselle toiminnalle länsivirginialaiset vaativat loppua ja mallia Carterin pitäisi ottaa osavaltion lainsäädännöstä, jolla oli rajoitettu yhtiöiden mahdollisuuksia nostaa kuluttajahintoja. Länsi-Virginian halvempi hiili alkoi muutoksen jälkeen kelvata. Carter myönsi,

¹⁷⁹ PPP 1977 I Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. March 4, 1977, s. 283-5

¹⁸⁰ PPP 1977 I Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. March 4, 1977, s. 283-5

¹⁸¹ PPP 1977 I Charleston, West Virginia Remarks in a Panel Discussion and Question-and-Answer Session on Energy. March 17, 1977 s. 403-44

että muualla vallitsevan lainsäädännön puitteissa energiayhtiöitä ei kiinnosta polttoaineen hinta, koska sen voi aina siirtää kuluttajien maksettavaksi.¹⁸²

Öljyala kiinnosti kansalaisia ja toimittajia. Tuoreelta presidentiltä kysyttiin sitä, kuka hänen mielestään omistaa kansakunnan öljyvarat, kansa vai öljy-yhtiöt, ja onko hän harkinnut öljy-yhtiöiden kansallistamista. Carter ilmoitti vastustavansa kansallistamista ja suosivansa vallitsevaa järjestelmää, jossa yhteiset maat kaupataan huutokaupassa yhtiöille etsintää ja tuotantoa varten. Carter jatkoi sanomalla, että tuleva energiapolitiikka tulisi pitämään huolen kansalaisten eduista ja pitää energiayhtiöiden voitot kurissa, samalla kun se kannustaisi niitä tuottamaan lisää energiaa. Carter sanoi, että USA käyttää päivittäin 10 miljoonaa barreliä öljyä päivässä, ja puolet tästä on ulkomailta tuotua. Maassa ei ole varastoja, joita hyödyntää mahdollisen sulun aikana.¹⁸³ Autojen polttoaineiden verotus ei jättänyt rauhaan Carteria CBS:n radiokanavan järjestämällä kansalaisten kyselytunnilla. Carter ei taaskaan ottanut kantaa siihen, nouseeko vero vai ei, mutta kumosi kysyjän esittämän tiedon 25 centin korotuksesta. Samassa lähetyksessä Carter ilmaisi kantansa öljyalan vertikaaliseen ja horisontaaliseen keskittymiseen. Vertikaalinen keskittyminen ei Carterin mukaan ole kuluttajan etujen vastaista. Presidentin mukaan on edukasta, että sama yhtiö hoitaa poraamisen, kuljetukset, jalostamisen ja myynnin. Sen sijaan tukku- ja jälleenmyynnissä Carter näki ongelmia kilpailun puutteen muodossa. Lisäksi Carter oli huolestunut öljy-yhtiöiden investoinneista muihin energioihin, esimerkiksi hiileen ja uraaniin. Carterin mielestä öljy-yhtiöillä ei ole halua kehittää hiilituotantoa niin tehokkaaksi kuin mahdollista.¹⁸⁴

Esiin tulivat myös osavaltioiden erilaiset suhtautumiset ja asemat energiaa koskien. Carter kertoi esimerkin, että Georgia, jolla ei juuri ole energiavaroja, etsii innokkaasti rannikolta öljyä, ja sopivat paikat öljysatamille ja jalostamoille oli jo löydetty. Toisaalta itärannikolla oli osavaltioita, jotka eivät halunneet rannikolta etsittävän öljyä, ja jos sitä löytyisi, eivät halua että sitä jalostetaan niiden rannikolla. Carterin mielestä tämä ei ole kovin hyvä asenne. Carter uskoi, että tällaiset jakolinjat jossain määrin tasaantuisivat, kun energiapolitiikka esitellään kokonaisuutena, eikä paloina, ja kaikki näkevät mitä uhrauksia kukin tekee.¹⁸⁵

¹⁸² Ibid.

¹⁸³ PPP 1977 I President's News Conference of February 8, s. 97-98

¹⁸⁴ PPP 1977 I "Ask President Carter" Remarks During a Telephone Call-in Program on the CBS Radio Network. March 5, 1977, s. 292-308

¹⁸⁵ PPP 1977 I Interview with a President. Remarks an a Question-and-Answer Session With Group of Editors And Broadcasters, March 25, 1977, s. 519

2.6 Energiapolitiikka kaikessa komeudessaan

Hieman ennen energiapolitiikan julkistamista toimittaja Lou Lerner kysyi presidentiltä, kuinka hän aikoo vakuuttaa kansan siitä, että kohoavat energianhinnat eivät mene öljy-yhtiöiden taskuihin. Lerner puhui presidentin esityksistä, ”jotka me olemme lukeneet.” Carter sanoi, ettei kukaan ole voinut niitä lukea, koska hän ei vielä ole tehnyt päätöksiä. Liikkeellä olleet tiedot olivat huhuja tai perustuivat presidentille tehtyihin raportteihin. Kansan epäluulon voittamiseksi Carter sanoi pohtivansa muun muassa windfall-veroja korkeiden voittojen tasaamiseksi yhtiöiltä kansalle ja uusien öljy- ja maakaasulähteiden tuotannon hintasäännöstelyn lopettamista. Kaikkein tärkeintä olisi kuitenkin vakuuttaa amerikkalaiset energiakriisin vakavuudesta.¹⁸⁶

Muutaman päivän kuluttua Carter oli päätöksensä tehnyt ja puhui kansakunnalle energiasta. Presidentti julisti kansalle heti aluksi, että sodan estämisen ohella energiaongelmien ratkaiseminen olisi tärkein ongelma, joka nykyisen sukupolven aikana kohdattaisiin. Nyt ei olisi aika olla itsekäs, vaan lapsille ja lapsenlapsille on jätettävä kunnollinen maailma. Olisi yksinkertaisesti pakko tasapainottaa energiatarpeet vastamaan energian vähenevää tarjontaa. Carter lupasi, että kongressissa esitettävässä energiapolitiikassa olisi paljon epäsuosittuja elementtejä. Vaihtoehto voi kuitenkin olla kansallinen katastrofi, joka heikentää USA:n voimaa kansakuntana. Tämä taistelu tulisi presidentin mukaan olemaan sodan moraalinen vastine. Carter vakuutti, että kriisi oli nyt pahempi kuin vuonna 1973, vaikka bensa-asemilla ei ollut jonoja, ja pahempi kuin talvella, vaikka kevään takia kodit olivat lämpimiä. Maakaasu- ja öljyvarat, joista Yhdysvaltain energia oli 75-prosenttisesti riippuvainen, olivat kerta kaikkiaan loppumassa. Oma tuotanto vain jatkoi laskemistaan ja tuontiöljyn määrä oli kaksinkertaistunut viidessä vuodessa. Kun edellisvuotena USA toi maahan öljyä 36 miljardilla dollarilla, kuluvan vuoden luku uhkasi nousta 45 miljardiin. Ulkomaille valuvan rahan lisäksi USA menettää tämän takia työpaikkoja. Yhdysvaltain taloudellinen ja poliittinen itsenäisyys oli siksi vaakalaudalla. 1980-luvun alussa maailma tarvitsisi enemmän öljyä kuin se tulisi tuottamaan. Carter vannotti kansalaisia ymmärtämään, että markkinoilta voidaan ehkä pitää pois öljyä ja maakaasua, mutta ei siinä mittaluokassa, että sillä olisi merkitystä. Energiapula ei siis ollut huijausta. Alaskan North Slopen kaltaisten öljylöytöjen hyöty menetettäisiin kasvavan kysynnän takia parissa vuodessa. Jos USA ei nyt toimi, ydinvoimaloiden

¹⁸⁶ PPP 1977 I Interview With the President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Group of Publishers, Editors and Broadcasters. April 15, 1977, s. 649

rakentamista joudutaan lisäämään merkittävästi ja tulee paineita tarvella ympäristöä energian saamiseksi. Inflaatio kasvaa, tehtaot lopettavat, vapaus on vaarassa.¹⁸⁷

Carter torui kansaa liiallisesta tuhlaailusta ja nosti malleiksi Länsi-Saksan, Japanin ja Ruotsin. Yksinautoilu ja talojen lämmittäminen 50-prosenttisesti harakoille eivät enää kävisi laatuun.¹⁸⁸

Carter esitteli kansalle kymmenen peruspilaria, joiden varaan energiapolitiikka rakentuisi.

I Hallinnon on otettava vastuu kantaakseen, ja kansalaisten on ymmärrettävä asian vakavuus.

II Terveen talouskasvun pitää voida jatkua.

III Ympäristöä pitää suojella.

IV USA:n pitää suojautua kauppasaarroilta.

V Energiapolitiikan on oltava tasapuolinen.

VI Tärkeintä on energian säästäminen, ei energiantuotannon lisääminen, kuten tähän mennessä.

VII Hintojen on oltava todellisia, eli niitä ei pidä pitää keinotekoisesti alhaalla.

VIII Hallituksen toiminnan on oltava ennustettavaa ja vakaata.

IX On satsattava yhä enemmän niihin varantoihin, joita riittää, ja vähennettävä riippuvuutta niistä, jotka ovat loppumassa.

X On kehitettävä vaihtoehtoisia energiamuotoja.

Näiden pohjalta tavoitellaan seuraavia saavutuksia vuoteen 1985 mennessä:

1. Vuosittainen energiantarpeen kasvu pitää painaa alle kahden prosentin.
2. Bensiinin kulutusta on vähennettävä kymmenen prosenttia.
3. Tuontiöljyn määrä on pudotettava potentiaalisesta 16 miljoonasta barrelista per päivä kuuteen miljoonaan.
4. On rakennettava strateginen öljyvarasto, jossa on miljardi barreliä öljyä.
5. Hiilen tuotantoa on lisättävä kahdella kolmasosalla.
6. 90 prosenttia maan taloista on eristettävä ja tiivistettävä.
7. Aurinkovoimaa on käytettävä 2,5 miljoonassa taloudessa.

Nyt amerikkalaisten olisi näytettävä maailmalle esimerkkiä ja johtajuutta. Haaste olisi positiivinen, vaikka se vaatisi kipeitä uhrauksia.¹⁸⁹

Varsinaisen sisällön Carter esitteli kongressille 20.4. Hän kertoi ymmärtävänsä, miksi maassa ei ole ollut kunnollista energiapolitiikkaa: sen luominen oli ollut epäkiitollista puuhaa, eikä Carter

¹⁸⁷ Ibid.

¹⁸⁸ Ibid.

¹⁸⁹ Ibid.

odottanut juurikaan suosiosituksia kongressilta. Carter sanoi, että tavoitteisiin pyrittäisiin pääasiassa vapaaehtoisuudella ja pakkovoimia pyrittäisiin välttämään. Vapaita markkinoita kannustettaisiin toimimaan tavoitteiden mukaisesti. Ongelma ei kuitenkaan ratkeaisi kokonaan ilman pakkokeinoja. Tuhlaavaa energiankulutusta olisi sakotettava ja rajoitettava. Erityisesti energiaa tuhlattiin liikenteessä ja talojen lämmityksessä ja viilentämisessä. Yhdysvaltain teillä liikkui liian painavia autoja. Kongressi olikin jo toiminut vaatimalla, että vuonna 1985 autojen on kuljettava 27,5 mailia gallonalla polttoainetta, kun nykyisin luku oli keskimäärin 18 mailia. Carter esitti tämän päälle nyt veroa, joka asetettaisiin uusille autoille, jotka eivät edellä mainittuja vaatimuksia kohtaa. Esimerkiksi autoa, joka kulkee vain 11 mailia gallonalla, verotettaisiin vuonna 1978 450 dollarilla. Kerätyt rahat taas suunnattaisiin takaisin kuluttajille verohelpotuksina vähemmän kuluttaville autoille. Carter uskoi, että vuosina 1978-80 polttoaineenkulutus vielä kasvaisi, mutta siitä eteenpäin tiet vallanneet tehokkaammat autot vähentäisivät polttoaineen absoluuttista kulutusta. Tavoitteisiin pyrittäisiin eräänlaisella kannustin/uhka-järjestelmällä. Polttoainegallonan hintaan lisättäisiin 5 centin vero aina, kun tavoitteisiin ei olisi päästy. Carter myönsi, että tämä harkinnanvarainen vero oli esityksistä yksi epäsuosituimmista ja vääriinymmärrettävimmistä. Piti myös ottaa huomioon, että jos ja kun kulutus laskisi, osavaltioiden verotulot vähenisivät. Niinpä Carter esitti perustettavaksi Highway Trust Fundia, joka keventäisi osavaltioiden taakkaa tieverkoston ylläpidossa.¹⁹⁰

Carter haki valtuuksia määräykselle, että uusien liitovaltion rakennusten olisi oltava 45 prosenttia energiatehokkaampia ja vanhojen rakennusten 20 prosenttia. Talojensa eristystä parantaville tarjottaisiin verovähennysoikeutta. Kaikki lämpöyhtiöt vaadittaisiin tarjoamaan näitä palveluita. Lisäksi kaikkein pienituloisimmille tarjottaisiin suoraa tukea, teollisuuden energiansäästöinvestointeihin saisi kymmenen prosentin verohyvityksen ja kouluille ja sairaaloille tulisi lainatakaus energiatehokkuuden kehittämiseen. Kodinkoneille tulisi tehokkuusstandardit vuonna 1980. Maassa olisi myös päästävä eroon siitä, että kaikkein eniten energiaa kuluttaville tulee kaikkein suurimmat alennukset. Tällainen hinnoittelu lopetettaisiin seuraavan kahden vuoden kuluessa. Sen sijaan hinnoittelua pitäisi ohjata sellaiseksi, että silloin kun energiankulutus on suurinta, myös hinta on suurimmillaan. Jokaisen asuntoon olisi saatava kulutusmittarit talon yhteisen mittarin sijasta. Toimenpide itsessään vähentäisi Carterin mukaan sähkönkulutusta 30 prosenttia. Lisäksi teollisuudessa tulisi tehdä yhteistyötä tuotannon yhteydessä syntyvän ja karkaavan energian hyödyntämiseksi.¹⁹¹

¹⁹⁰ Ibid.

¹⁹¹ Ibid.

Tuotannon kannustamisen pääperiaatteena Carter piti sitä, että energianhinnan oli oltava todellinen markkinahinta. Hintasäännöstelyä ei vapautettaisi kerralla, koska se olisi tuhoisaa kuluttajalle. Uuden löydetyn öljyn hinnan annettaisiin nousta kolmen vuoden kuluessa vuoden 1977 maailmanmarkkinahintaan. Aiemmin löydetyn öljyn hintaan tulisi vain inflaatiotarkistuksia. Hintojen korotuksesta syntyvät voitot eivät kuitenkaan jäisi öljy-yhtiöille, vaan ne siirrettäisiin kansakunnan käyttöön. Maakaasun hinnan vääristymät olisi korjattava, sillä ne aiheuttavat energiapulaa, työttömyyttä ja haittaavat taloutta erityisesti Koillis-Yhdysvalloissa. Tällainen ”balkanisoituminen” pitäisi lopettaa. Uusista maakaasulähteistä saatavan maakaasun hintasäännöstely pitäisi poistaa varovaisesti markkinoiden tilanteen niin salliessa. Carterin ehdotus oli, että vuoden 1978 alusta lähtien uuden maakaasun hinnan pitäisi olla kaikkialla maassa kotimaisen raakaöljyn energia-arvon veroinen.¹⁹²

Hiilen suhteen Carter asetti tavoitteeksi tuotannon nostamisen 65 prosenttia vuoteen 1985. Tätä kannustettaisiin verottamalla teollisuuden suuria öljyn- ja maakaasunkäyttäjiä. Veroa ei langettaisi niille tehtaille, jotka joutuvat käyttämään maakaasua raaka-aineena (esimerkiksi lannoitetehtaat.) Lämpövoimalatkin tulisivat veron piiriin vasta 1983. Lisäksi hiilitutkimukseen panostettaisiin. Tavoitteena olisi muun muassa kehittää hiilestä saatavia nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita. Koska kaikkiin tavoitteisiin ei vielä näinkään päästäisi, on viimeisenä keinona turvauduttava ydinvoimaan. Vaihtoehtoisista energioista Carter piti toistaiseksi tärkeimpänä aurinkolämpöä. Sen käytön kannustamiseksi tulisi verovähennysoikeus laitteiston asentajalle. Maalämpöä olisi tuettava samalla tavalla, kuin maakaasun- tai öljynporaustakin.¹⁹³ Carter sanoi kongressille olettavansa, että suunnitelma on tasapuolinen ja vaati energiaministeriön nopeaa perustamista.¹⁹⁴

Carterin ehdotusten painopiste oli energiankulutuksen hillitsemisessä ja energiantuotannon kehittäminen jäi sen varjoon. Erityisen merkillepantavaa on se, että maakaasun hintaa nostettaisiin suunnitelmallisesti, mutta sitä ei vapautettaisi. Hinta nousisi kotimaisen öljyn energia-arvon mukaiseksi, ja öljyn hinta taas nousisi maailmanmarkkinahintoihin hiljalleen. Kyseessä ei siis ollut maakaasun vapauttaminen hintasäännöstelystä siinä mielessä, mitä tuottajat odottivat. Se ei myöskään ollut väliaikainen kokeiluluontoinen vapautus, kuten Carter vielä talvella kertoi. Tämä oli suuri muutos, joka oli tapahtunut energiapolitiikan valmistelun aikana.

¹⁹² Ibid.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ PPP 1977 I National Energy Plan. Address Delivered Before a Joint Session of the Congress. April 20, 1977. Puhe sivuilla 663-671. Tämän jälkeen ohjelman periaatteiden, strategioiden ja tavoittelun esittely sivuilla 671-687

Haasin mukaan ehdokkaana Carter kannatti maakaasun hintasäännöstelyn lopettamista, joten säännöstelyn jatkaminen tuli shokkina öljy- ja maakaasuteollisuudelle ja öljy- ja maakaasuosavaltioiden kongressiedustajille. Haasin mukaan Carter oli tullut kampanjan aikana siihen tulokseen, että maakaasua oli riittävästi, mutta sitä ei jaettu oikein.¹⁹⁵ Carterin muistelmien mukaan Schlesingerin ensimmäinen versio energiapolitiikasta oli ollut liian mutkikas. Carter kirjoittaa, ettei ymmärtänyt sitä ja painotti Schlesingerille, että esityksen pitää olla yksinkertainen. Carter ei ollut tyytyväinen myöskään esityksen taloudellisiin vaikutuksiin.¹⁹⁶ Carter vastaa muistelmissaan kritiikkiin siitä, että energiasuunnitelma tehtiin salassa ja kiireellä, jonka takia siihen jäi paljon virheitä. Carterin mukaan konsultaatioille ei todellakaan jäänyt aikaa, mutta hän koki asian niin kiireelliseksi, että sen kanssa oli pakko edetä.¹⁹⁷ Carterin energiapolitiikka myös näyttää syntyneen kiireen keskellä ja vailla konsultaatiota ja todennäköisesti näin pelkästään siksi, että Carter piti kiinni itse asettamastaan takarajasta. Tämän lupauksen pitämällä Carter todennäköisesti haittasi asemaansa enemmän, kuin mitä lupauksen pitämällä saavutti. Poliittisesti suunnitelma ei ollut kovin viisas, mutta konsultaation puutteen takia se oli todennäköisesti puhdasta Carteria. Se osoittaa, että Carter uskoi voivansa puuttua amerikkalaisten tottumuksiin. Yleisölle osoitetussa energiapuheessa Carter ei kuitenkaan onnistunut riittävän hyvin artikuloimaan sitä, miksi säästäminen oli välttämätöntä, jos maan varannot kuitenkin olivat suuret. Carter puhui tuontiöljyriippuvuudesta, mutta ei viestittänyt selkeästi, mitä se Yhdysvaltojen kannalta merkitsee. Presidenttien retoriikasta kirjoittanut Jeffrey K. Tulis pitää pahana virheenä sitä, että Carter sanoi kansalle puhuessaan, että on olemassa kriisi, ja kahden päivän kuluttua pyysi kongressilta ohjelmaa kriisin estämiseksi¹⁹⁸. Carter vaikutti kiireen keskellä hukkuneen yksityiskohtiin ja toimi poliittisesti varomattomasti. Lisäksi Carter oli ilmoittanut, että uusien energiavarojen kehittäminen tulisi olemaan energiapolitiikan kulmakivi, mutta esityksessä päähuomion vei energian säästäminen. Maakaasubisneksen esitys yllätti, öljyalaa se huoletti, hiilialalle se antoi isoja lupauksia mutta vähän konkretiaa. Lisäksi ydinvoiman rooli määriteltiin häilyvästi ja tulkinnanvaraisesti. Ohjelma oli tasapuolinen, kuten Carter oli luvannut, mutta tasapuolisuus näytti olevan tasapuolinen pettymys kaikille. Lisäksi energiapolitiikka näytti olevan kokoelma erilaisia pikkuasioita, joita kongressi joutuisi käsittelemään, ei kokonaisvaltainen strategia, jota seuraamalla voitaisiin päästä tavoitteisiin.

¹⁹⁵ Haas s. 69

¹⁹⁶ Carter 1982 s. 96

¹⁹⁷ Carter 1982 s. 93

¹⁹⁸ Tulis s. 201

3. Suunniteltu on vain puoliksi tehty

3.1 Kongressi saa esityksen

Kongressi sai huhtikuun lopussa 1977 käsiteltäväkseen noin 275-sivuisen¹⁹⁹ National Energy Actin, eli lakiesitykset, jotka liittyivät Carterin energiapolitiikkaan.²⁰⁰ Carter sanoi olevansa nyt tyytyväinen siitä, että kansa näytti havahtuvan hiljalleen energiaongelmaan, sillä ongelmaan uskovien luku oli noussut eri mielipidemittauksissa alle 50 prosentista 70 tai jopa 80 prosenttiin. Lisäksi Carter sanoi, että energiapolitiikan sisältö oli otettu hyvin vastaan. Sen sijaan oman suosionsa hän odotti laskevan.²⁰¹ Ulkomainen lehdistö kuitenkin ihmetteli Carterin kovaa retoriikkaa ja vaatimattomilta vaikuttavia tekoja.²⁰² Eräs yhdysvaltalainen toimittaja taas sanoi, että Carter “scared the hell out of me the other night.” Carter vastasi, että hän ei tietääkseen liioitellut energiapulnan luomaa uhkaa.²⁰³ Vaikka yleisö olisikin mielipidemittauksissa myöntänyt ongelman, niin arjessa se ei vielä näkynyt. Esimerkiksi Michiganissa polttoaineenkulutus oli selvästi kaikkien aikojen ennätyslukemissa. Carter myönsi, että kansa ei ollut kuunnellut häntä. Presidentin mukaan oli olemassa myös merkkejä siitä, että ihmiset hamstrasivat polttoaineita OPEC:in hinnannousujen pelossa.²⁰⁴ Toisaalta hieman myöhemmin Carter sanoi uskovansa, että kansa kannattaa tiukkoja ja vaativia energiansäästötapoja ja heille kelpaa kalliimpi bensa ja öljy, kunhan kokonaisvaikutukset alkavat näkyä. Carterin mukaan öljy-yhtiöiden kova kritiikki ja lakiesitysten saama kohtelu kongressissa hämmensivät ihmisiä, mutta maassa oli kuitenkin havahduttu siihen, että kasvava tuontiöljyn määrä syö talouden iskukykyä.²⁰⁵

Carter joutui ratkaisuihistaan lehdistötilaisuuksissa ja yleisötapaamisissa tiukkaan tenttiin. Esitysten esimerkiksi syytettiin lamaannuttaneen autokauppaa²⁰⁶ ja suunnitelman tasapuolisuudesta esiintyi

¹⁹⁹ PPP 1977 I National Energy Legislation Remarks on Signing Letters of Transmittal to the Speaker of the House and the President of the Senate. April 29, 1977, s. 741

²⁰⁰ PPP 1977 I National Energy Legislation Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate. April 29, 1977, s. 742

²⁰¹ PPP 1977 I Interview With Members of the Board of Directors of the Association. April 29, 1977, s. 752-4

²⁰² PPP 1977 I American Society of Newspaper Editors Remarks and a Question-and-Answer Session by Telephone With Members of the Society. May 3, 1977 s. 790-1

²⁰³ PPP 1977 I American Society of Newspaper Editors Remarks and a Question-and-Answer Session by Telephone With Members of the Society. May 3, 1977 s. 791-2

²⁰⁴ PPP 1977 II Interview With the President Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. July 29, 1977, s. 1390

²⁰⁵ PPP 1977 II ABC News Interview Interview With Correspondents Harry Reasoner and Sam Donaldson in Plains, Georgia. August 10, 1977, s. 1468-9

²⁰⁶ PPP 1977 I Los Angeles, California Remarks During a Televised Question-and-Answer Session With Area Residents. May 17, 1977s. 896-8

epäilyksiä.²⁰⁷ Carter puolusti esimerkiksi vesivoiman saamaa niukkaa huomiota sillä, että hänen uskoakseen tärkeimmät padot ja vesivoimalat oli jo rakennettu. Vesivoiman osuus oli noin neljä prosenttia maan energiasta, eikä Carter nähnyt syytä painottaa sitä sen enempää. Lisäksi hän vakuutti, että joukkoliikenne on tärkeä osa Carterin hallinnon politiikkaa, vaikka se energiapolitiikassa jäi vähälle huomiolle.²⁰⁸ Carterin polttoaineveroesityksen tärkeys²⁰⁹ ja tasapuolisuus²¹⁰ asetettiin kyseenalaiseksi, mutta Carter vakuutti, että lakia ajetaan tositaroituksella ja että se on reilu.

Carter myös paljasti, että viime hetkiin asti pöydällä oli ollut ehdotuksia, joissa energiaveroina kerättäviä tuloja ohjattaisiin esimerkiksi sosiaaliturvaan. Presidentti kuitenkin päätti, että on parempi pitää energia ja sosiaaliasiat erillään toisistaan. Carter myös sanoi, että verorahojen käytön suhteen tilanne eli vielä. Carter joutui hieman kiemurtelemaan, kun häneltä kysyttiin kuvernööreille tekemästään lupauksesta lopettaa maakaasun hintasäännöstely. Carter sanoi, että hän tekee kongressin kanssa yhteistyötä, jonka tarkoituksena on lopulta vapauttaa maakaasu. Toistaiseksi näin ei voitu tehdä.²¹¹

Carterin laskelmien mukaan hänen lakiesityksensä kiihdyttäisi maakaasun etsintää ja tuotantoa huomattavasti ja toisi tuottajille vuoteen 1985 mennessä 15 miljardin dollarin lisätulot. Jos säännöstely loppuisi, voitot nousisivat kongressin budjettitoimiston mukaan 85 miljardiin ja kongressin kirjaston mukaan jopa 150 miljardiin. Carterin mukaan jokainen lisäkuutiojalka maakaasua maksaisi 60 dollaria, joten tällaista ei voida hyväksyä kuluttajien taakaksi.²¹² Kun Carterilta kesäkuussa kysyttiin mitkä lakiehdotuksista olivat niitä, jotka kaatuessaan johtaisivat kansalliseen katastrofiin, presidentti sanoi, että kyse on kokonaisuudesta. Lisäksi hän sanoi, että kun ohjelmaa luotiin, mielipiteet menivät paljon ristiin, ja monet päätöksistä olivat lopulta hyvin pienestä kiinni.²¹³ Energiapolitiikkalinjauksissa mainittiin, että hallinto ei näe tarvetta puuttua uusien lakien voimalla energia-alan kilpailuun.²¹⁴ Carterin mukaan väärinkäytökset paljastuisivat,

²⁰⁷ Esim. PPP 1977 I The President's News Conference of April 22, 1977 699-700 ja PPP 1977 I Los Angeles, California Remarks During a Televised Question-and Answer Session With Area Residents. May 17, 1977 s. 898

²⁰⁸ PPP 1977 I The President's News Conference of April 22, 1977, s. 695-703

²⁰⁹ PPP 1977 I The President's News Conference of April 22, 1977, s. 695-703

²¹⁰ PPP 1977 I Interview With Members of the Board of Directors of the Association. April 29, 1977, s. 751

²¹¹ PPP 1977 I The President's News Conference of April 22, 1977, s. 695-703

²¹² PPP 1977 II The President's News Conference of July 12 1977, s. 1235

²¹³ PPP 1977 I The President's News Conference of June 13, 1977, s. 1105-6

²¹⁴ PPP 1977 I National Energy Plan. Address Delivered Before a Joint Session of the Congress. April 20, 1977 s. 679

kun energiayhtiöiltä saataisiin entistä tarkemmat tiedot niiden toimista. Tällöin voitaisiin soveltaa olemassa olevia antitrustilakeja.²¹⁵

Carterin mahdollisuuksista saada lakejaan läpi kongressissa oli heti alusta lähtien epäilyksiä.²¹⁶ Epäilyihin oli syytä. Jo kesäkuussa Valkoinen talo joutui esittämään huolensa lakiehdotusten saamasta kohtelusta Capitol Hillillä. Presidentin mukaan öljy-yhtiöt ja näiden lobbaajat olivat saavuttaneet merkittäviä voittoja senaatissa. Erityisen vakavana Carter piti maakaasun hintasäännöstelyn poistamisen uhkaa, joka tulisi toteutuessaan maksamaan kuluttajille kahdeksan vuoden kuluessa 80 miljardia dollaria. Carterin mukaan se olisi suuri poikkeama energiapolitiikan tasapuolisuutta korostavasta linjasta. Hän toivoi, että senaatin Commerce-komitea ja edustajainhuone muuttaisivat esitystä takaisin kohti Carterin esitystä. Lisäksi presidentti oli huolissaan edustajainhuoneen Ways and Means –komitean suunnittelemista muutosesityksistä lakeihin.²¹⁷

Carter kommentoi vielä samana päivänä asiaa lehdistötilaisuudessa. Carter sanoi olevansa huolestunut ja jossain määrin yllättynyt autoalan ja öljy-yhtiöiden suuresta vaikutusvallasta. Carterin mukaan senaatin Commerce-komitean alakomitean lakiesitys oli aivan liian väljä antaessaan määritelmiä siitä, mitkä löydöt on laskettavissa uusiksi maakaasulöydöiksi. Autoala taas oli päässyt muovaamaan tahtonsa mukaan lakiesityksiä edustajainhuoneessa. Carterin mukaan komiteoiden puheenjohtajat olivat tehneet hyvää työtä, mutta liian moni oli livennyt yksityiskohdissa. Presidentin mielestä kansan tulisi nyt vaatia järjestystä ja lobbaajien vaikutusvallan vähentämistä. Hänelle esitettyyn kysymykseen sisältyi FEA:n Hazel O’Learyn kommentti siitä, että takaiskuista huolimatta lait olisivat menossa läpi lokakuussa. Carter sanoi olevansa enemmän huolissaan lakien kohtalosta kuin O’Leary. “On liian aikaista lannistua, mutta helpottunutkaan ei voi olla”, Carter kuvasi tuntojaan.²¹⁸

Senaattori Robert Byrd (D) oli kommentoinut näitä Carterin lausuntoja ylireagoinniksi, ja sanonut, että huono menestys johtui presidentin oman väen heikosta lobbaustaidosta. Carter sanoi ensinnäkin kommentoineensa pelkästään asiallisesti takaiskuja. Omasta lobbausryhmästään hän taas kertoi

²¹⁵ PPP 1977 I The President’s News Conference of April 22, 1977, s. 701

²¹⁶ Esim. European Broadcast Journalists Question-and-Answer Session. May 2, 1977 s. 762-3, American Society of Newspaper Editors Remarks and a Question-and-Answer Session by Telephone With Members of the Society. May 3, 1977 s. 790-1

²¹⁷ PPP 1977 I National Energy Plan Statement by the White House Press Secretary Following Congressional Actions on Portions of the Plan. June 10, 1977 s. 1082

²¹⁸ PPP 1977 I Interview With the Magazine Publishers Association Remarks and a Question-and-Answer Session With Members of the Association. June 10, 1977, s. 1091-3

saaneensa päinvastaisia kommentteja kuin mitä Byrd oli antanut.²¹⁹ Energiaministeriön perustamisen suhteen Carter oli optimistinen. Hän sanoi kesäkuun lopussa, että Conference-komitea kokoontuisi ratkomaan viimeiset kiistakysymykset ennen heinäkuun neljättä (itsenäisyyspäivää). Carter kiitti kongressin toimintaa epätavallisen nopeasti. Hän uskalsi jo verrata perustamista presidentti Johnsonin aikana synnytettyyn liikenneministeriöön, jonka perustaminen vei kaksi vuotta ja joka oli tuskin tunnistettavissa alkuperäisesityksestä.²²⁰

Presidentin mielestä media ei ollut tehnyt onnistunutta työtä raportoidessaan kongressin ja Carterin väleistä. Hän sanoi tavanneensa vaalien ja virkaanastumisen välissä Blair Housessa asuessaan melkein kaikki kongressiedustajat, joten puheet kontaktin vähydestä eivät pitäneet paikkaansa. Lisäksi hän sanoi asettaneensa viisi tavoitetta kongressikaudelle: energiaministeriön perustaminen, oikeus hallinnon uudelleenorganisointiin, edustajainhuoneen ja senaatin eettisten sääntöjen vahvistaminen, talouden elvytyspaketin luominen ja energiapolitiikka. Näistä neljä oli Carterin mukaan käytännössä valmiita ja energiapolitiikkakin oli pysynyt hyvin aikataulussa. Carter sanoi myös, että hallinto oli lähettänyt kongressille käsiteltäväksi suuren määrän vaikeita kysymyksiä, joita monia oli vuosikausia väistely. Hallinto oli siis ollut rohkea ja tehnyt oikein vaikeuksia pelkäämättä. Carter uskoi, että kysyisipä asiaa keneltä tahansa kongressin jäseneltä, tämä vastaisi, että nykyisen hallinnon ja kongressin välillä oli enemmän konsultaatiota ja ajatustenvaihtoa kuin pitkään aikaan.²²¹

Heinäkuun puolivälissä Carterin toiveet energiapaketin läpimenosta olivat varsin korkealla. Kongressiin oli perustettu erityinen väliaikainen energia-asioihin keskittyvä komitea. Carter ennakoi, että edustajainhuone tulisi saamaan paketin valmiiksi ennen elokuun taukoa ja asia siirtyisi sitten senaatille.²²² Carter lähetti väliaikaisen komitean puheenjohtajalle Lud Ashleyille kirjeen, jossa kiitti kongressia hyvästä työstä. Hän kuitenkin muistutti, että energiaohjelmat pitäisi pitää taloudellisesti kurissa, eli energiapolitiikka ei saisi kasvattaa budjetin miinussaraketta.²²³

²¹⁹ PPP 1977 I 1977 I The President's News Conference of June 13, 1977, s. 1106

²²⁰ PPP 1977 II Interview With the President Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. June 24, 1977 s. 1165

²²¹ PPP 1977 II Interview With the President Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. June 24, 1977, s. 1171-2

²²² PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. July 15, 1977, s. 1269-70

²²³ PPP 1977 II National Energy Plan Letter to the Chairman of the House Ad Hoc Select Committee on Energy. July 20, 1977, s. 1297-8

Laki energiaministeriön perustamisesta allekirjoitettiin 4.8.1977. Carter kiitti kongressia onnistuneesta urakasta: ristiriitaisesti vastaanotettua energiaministeriö oli lopulta kasattu viidessä kuukaudessa.²²⁴ Carter esitti James Schlesingeriä energiaministeriksi²²⁵ ja tämä vannoi virkavalansa jo 5.8. Carter pääsi taas kiittämään senaattia poikkeuksellisen rivakasta toiminnasta.²²⁶ Energiaministeriö saatiin järjestettyä aloittamaan toimintansa 1.10.1977.²²⁷ Ministeriön ensimmäisen vuoden budjetiksi tuli 10,4 miljardia dollaria ja sen alaisuudessa toimi 20 000 työntekijää.²²⁸

Carterin esitykset kokivat muitakin huomattavia muutospaineita kuin oikean laidan vaatiman maakaasun hintojen vapauttamisen. Esimerkki kongressin päinvastaisesta, liberaalimmasta politiikasta nähtiin, kun Carter kertoi heinäkuun lopussa, ettei tulisi vastustamaan polttoaineveron nostoa neljällä centillä per gallona, jos edustajainhuone sellaisen lisäyksen tekisi. Carter tosin ei ollut kovin mielissään siitä, miten tämän veron tulot jaettaisiin. Hän olisi halunnut suuremman osuuden osavaltioiden käytettäväksi.²²⁹ Tärkeintä kuitenkin oli, että presidentin ennuste energialakien sujuvasta liikkumisesta edustajainhuoneessa toteutui. Carter pääsi kiittelemään edustajainhuoneen johtomiehiä siitä, että paketti oli saatu komiteoista ulos ennätysajassa ja edustajainhuone pääsisi äänestämään kokonaisesta energialakipaketista. Carter antoi lainsäätäjille viisi ohjetta. Maakaasun hintaohjelma olisi pidettävä sellaisena kuin Carter sen kongressiin laittoikin. Jos edustajainhuone äänestäisi entisen kaltaisen maakaasun hintasäännöstelyn puolesta, se vesittäisi koko energiapolitiikan. Toiseksi edustajainhuone ei saisi säätää lakia, jossa kaikkein vähävaraisimmille myönnettäisiin huojennuksia lämmitysöljyn hinnassa. Kolmanneksi raakaöljyverosta kerättäviä tuloja ei pidä tasata takaisin öljy-yhtiöiden käyttöön, sillä öljyala toimii hyvin ja pystyy jopa investoimaan voittojaan muille aloille kuin energiaan. Carter painotti, että esitys tasausrahoista öljyalan käyttöön oli kaatunut kolme kertaa Ways and Means –komiteassa ja sen lopullisen tuhon pitäisi jo tulla. Neljänneksi Carter sanoi kannattavansa lakiesitystä, jonka kongressiedustaja Howard tulisi tekemään polttoaineista. Tämä korottaisi polttoaineveroa viisi centiä ja korvaisi Valkoisen talon ehdottaman harkinnanvaraisen polttoaineveron. Lisäksi Carter kertoi kannattavansa väliaikaisessa komiteassa tehtyä lisäystä, joka verottaisi tuntuvasti eräiden

²²⁴ PPP 1977 II Department of Energy Organization Act and Bill Amending the Small Business Administration Act Remarks on Signing S. 826 and H.R. 692 Into Law. August 4, 1977 s. 1410-2

²²⁵ PPP 1977 II Secretary of Energy Nomination of James R. Schlesinger. August 4, 1977, s. 1412

²²⁶ PPP 1977 II Secretary of Energy Remarks at the Swearing In of James R. Schlesinger. August 5, 1977, s. 1441-2

²²⁷ PPP 1977 II Department of Energy Executive Order 12009. September 13, 1977 s. 1581

²²⁸ PPP 1977 II Department of Energy Announcement of Activation Date and Nominations for Positions in the Department. September 13, 1977, s. 1583

²²⁹ PPP 1977 II New Orleans, Louisiana Question-and-Answer Session With Reporters. July 22, 1977, s. 1336

uusien laitosten maakaasun ja öljyn käyttöä.²³⁰ Elokuussa Carter kuvaili Valkoisen talon ja kongressin välejä harmonisiksi. Hän jopa vakuutti demokraattien ja republikaanien tuntevan yhtenäisyyttä.²³¹

Carter-kritiikki ei jäänyt hallinnon tasolla kongressiin. Teksasin kuvernööri Dolph Briscoe (D) oli koonnut oman varjoenergiaohjelmansa. Briscoen monistasivuisessa esityksessä juurittiin Carterin maakaasupolitiikkaa. Carter kommentoi asiaa siten, että hän sanoi tietävänsä kongressissa ehdotetun niin sanottua Teksasin suunnitelmaa energia-asioiden hoitamiseksi. Carterin mukaan tämä maakaasun ja öljyn välittömään vapauttamiseen johtava suunnitelma ei voisi olla energiapolitiikan perusta. Carter sanoi, että energiapolitiikan iso kysymys on se, kumpaa linjaa uskoa: öljyalan vakuutuksia siitä, että säännöstelyn purkaminen johtaisi massiiviseen tuotannon kasvuun, vai Carterin malliin, jossa vapautus tulisi hiljalleen. Presidentin oma näkemys oli se, että USA:n omien varantojen äärimmäiseen hyödyntämiseen ei ole syytä, vaan pitäisi panostaa energiansäästöön ja hiileen. Carter myös muistutti, että säännöstely tulisi ajan myötä loppumaan.²³²

Syyskuun puolivälissä Carter uskoi, että energialait menisivät läpi senaatissakin ennen kongressikauden loppua lokakuussa.²³³ Vain muutaman päivän kuluttua Carter joutui myöntämään, että senaatissa oli ajautettu suuriin vaikeuksiin. Carter syytti ongelmista öljyalan voimakasta lobbya. Carterin mukaan edustajainhuone oli esiintynyt rohkeasti ja hän toivoi samaa nyt senaatilta.²³⁴

Energialakeja käsiteltäessä oli noussut esiin mahdollisuus suunnata öljyalan wellhead-veron tulot verohelpotuksien sijasta energiantuotannon tehostamiseen. Carter sanoi, että hän suosisi mieluummin verohelpotuksia. Presidentti sanoi, ettei hän voi olla varma, että tämä kanta tulisi kongressissa menestymään. Lisäksi Carter ei välttämättä tulisi vastustamaan tätä uusjakoa. Jos tuo raha menisi oikeaan osoitteeseen, kuten vaikkapa tutkimukseen ja kehitykseen, niin ”siinä ei ole mitään kovin pahaa.” Vaarana oli kuitenkin, että raha menisi öljy-yhtiöiden taskuihin tehostamisen

²³⁰ PPP 1977 II National Energy Plan Statement on Pending Legislation. August 1, 1977 s. 1396-7

²³¹ PPP 1977 II ABC News Interview Interview With Correspondents Harry Reasoner and Sam Donaldson in Plains, Georgia. August 10, 1977, s. 1472

²³² PPP 1977 II Interview With the President Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. July 29, 1977 s. 1388-89

²³³ PPP 1977 II Department of Energy Remarks of the President and Secretary of Energy Schlesinger on the Activation of the Department. September 13, 1977 s. 1582

²³⁴ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. September 16, 1977, s. 1615

varjolla. Carterin mielestä öljy-yhtiöiden rahavirrat olivat aivan riittäviä tuotannon lisäämiseen.²³⁵ Syyskuun lopussa senaatti valmistautui äänestämään maakaasusta ja Carter antoi asiasta lausunnon. Hänen mukaansa senaatista tulleet tiedot alustavien äänestysten tuloksista antoivat aiheita huoleen. Presidentti painotti asian tärkeyttä sanomalla, että se koskettaa 50 miljoonaa amerikkalaista perhettä. Carterin mukaan öljy- ja kaasuyhtiöiden lobbaus kongressissa oli ollut jatkuvaa, mutta edustajainhuone oli kyennyt vastustamaan sitä. Carter varoitti, että jos kaasualan toiveet toteutuvat, amerikkalaisen perheen kulut kasvavat 150 dollarilla vuodessa. Alaskasta tuotavan maakaasun hinta kohoaisi 20 miljardilla dollarilla. Tasapuolisuus oli presidentin mukaan energiapolitiikan perusta, eikä hallinnon esitys olisi energiayhtiöille suinkaan huono. Maakaasun hinta olisi kuusinkertainen viiden vuoden takaiseen verrattuna. Se olisi tarpeeksi ja nyt olisi aika yhteisen intressin ajaa ohi erityisintressien, Carter painotti.²³⁶

Carter piti syyskuun 29. päivä ylimääräisen lehdistötilaisuuden, koska hän ei mielestään ollut onnistunut tarpeeksi hyvin edellisellä kerralla esittäessään näkemyksiään energiasta ja ulkopoliitikasta. Carter painotti, että USA oli vuoden aikana käyttänyt ”lähes uskomattomat” 23 miljardia dollaria tuontiöljyyn ja vuoden lopussa lukema olisi 45 miljardia dollaria. Kesän bensiininkulutus oli ollut ennätysmäistä. Kaikki tämä oli vaaraksi USA:n taloudelle ja turvallisuudelle. Carter kehui, että hänen ohjelmansa olisi kannustava, ei rajoittava. Lisäksi se pitäisi liittovaltion mahdollisimman kaukana asioista. Carterin mukaan öljy-yhtiöt saisivat uusista öljylähteistä maailmanmarkkinahinnan, ja kotimaan öljy- ja kaasutuotanto tulisi vuoteen 1990 mennessä tuottamaan alalle 430 miljardin tulot. Carterin mukaan sen verran on annettava, jotta tuotanto turvattaisiin. Mutta sitä ei voida hyväksyä, että vuosikymmenen alussa poratuista lähteistä pitäisi saada sama hinta. Carter painotti vielä kolmea asiaa. Jos öljyvero ei mene läpi, voimaan jää nykyinen mutkikas järjestelmä, joka käytännössä tukee öljyntuontia. Vero polttoainesyöpöille autoille olisi välttämätön. Lisäksi isot teolliset käyttäjät olisi saatava vaihtamaan polttoaineensa hiileksi. Sähkönhinta taas pitäisi järjestää niin, että se ei kannusta kuluttamaan. Carterilta kysyttiin tämän jälkeen onko senaatti alttiimpi lobbaukselle kuin edustajainhuone. Carter sanoi, että kannattaa muistaa, että myös edustajainhuoneessa energialakien tilanne näytti jossain välissä huonolta. Lisäksi lobbaus on aina voimakkaampaa niitä kohtaan, jotka tekevät lopullisen päätöksen. Carter sanoi myös odottavansa, että kun senaatin jälkeen käsittely siirtyy senaatin ja edustajainhuoneen yhteiseen Conference-komiteaan, jossa kiistakysymykset ratkaistaan,

²³⁵ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. September 16, 1977, s. 1617

²³⁶ PPP 1977 II Natural Gas Prices Remarks on Senate Consideration of Price Deregulation. September 26, 1977 s. 1671-2

edustajainhuoneen edustajat pitävät voimakkaasti kiinni päätöksistään ja Carterin esitykset voittavat.²³⁷

Carterilta kysyttiin jälleen sitä, miten wellhead-veron käy. Carter sanoi, että kun energiapolitiikkaa formuloitiin, pöydällä oli myös ehdotuksia, joissa veron tuottoja olisi mennyt energian kehitykseen ja tutkimukseen. Carterin mukaan hallinnon näkemys oli, että rahan pitäisi jäädä pyörimään talouteen. Presidentti kuitenkin ilmoitti olevansa joustava.²³⁸ Lokakuun alussa senaatti oli tehnyt päätöksensä maakaasusta, eikä Carter ollut tyytyväinen. Hän sanoi lakiesitystä epähyväksyttäväksi. Se olisi epäoikeudenmukainen maan työtätekevää kansaa kohtaan. Carter ilmoitti nyt toivovansa, että Conference-komiteasta tulisi oikeanlainen lakiesitys.²³⁹ Hankaluuksien takia Carter joutui jälleen puhumaan pitkään ja hartaasti näkemyksistään lehdistölle. Carter kävi läpi öljyn- ja maakaasunhinnoittelun läpi kädestä pitäen ja sanoi, että amerikkalaista kuluttajaa yritetään nyt ryöstää. Öljy-yhtiöiden ahneudelle ei ole rajoja. Lisäksi Carter vetosi kansainväliseen tilanteeseen. International Energy Agencyn kokouksessa teollisuusmaat olivat sopineet öljynkäytön rajoituksista. Yhdysvaltain tarkoitus olisi käyttää vuonna 1985 öljyä 26 miljoonaa barreliä päivässä (kuluvana vuonna 23 ja vuoden 1985 potentiaalinen kulutus 36) ja suurin kysymys maailmalla olisikin, onko amerikkalaisilla tahtoa päästä tavoitteeseen. Carter sanoi omistavansa suurimman osan ajastaan seuraavilla viikoilla energiaohjelmiansa pelastamiseksi. Carter myös sanoi, että jos hänen eteensä tuodaan huono energialaki, hän ei sellaista allekirjoita. Tarvittaessa energiankulutusta voitaisiin alkaa säädellä presidentin valtuuksilla. Schlesinger oli jo puhunut tuontiöljyn veroista ja polttoaineen säännöstely oli Carterin mukaan yksi vaihtoehtoista. Edustajainhuoneen puhemies Tip O'Neill oli epäillyt, että Carter ei mahdollisesti ollut senaatissa yhtä tarkasti seurannut lakiansa etenemistä ja pitänyt huolta suhteista senaattoreihin, kuin mitä oli edustajainhuoneen kanssa tehnyt. Presidentiltä kysyttiin, oliko tämä näkemys totta, ja kaatuiko presidentti nyt kokemattomuuteen. Carter vastasi olevansa kokeneempi kuin silloin, kun lakia talutettiin edustajainhuoneen läpi. Presidentti sanoi silloin omistaneensa hankkeelle aikaa paljon, koska kyse oli paitsi ensimmäisestä tärkeästä esityksestä, myös ensimmäinen tämän kokoluokan energialakipaketti maan historiassa. Jälkikäteen ajateltuna senaatin kanssa olisi voinut olla tiiviimmät välit. Carterilta tiedusteltiin myös miksi hän ei käytä kaapista löytyvää järeää asetta, eli mahdollisuutta jakaa isoja öljy-yhtiöitä. Carter sanoi, että hän on kyllä huolissaan muun muassa siitä, että öljy-yhtiöt omistavat uraani- ja hiilivarantoja, mutta toistaiseksi ei ole aika käyttää jakamista aseena. Carterilta kysyttiin myös

²³⁷ PPP 1977 II The President's News Conference of September 29, 1977, s. 1684-6

²³⁸ PPP 1977 II The President's News Conference of September 29, 1977 s. 1692-3

²³⁹ PPP 1977 II Natural Gas Deregulation Statement on Senate Action. October 4, 1977, s. 1724

kommenttia siitä mielipiteestä, että hän yrittää ajaa kongressissa liian monia asioita yhtä aikaa. Presidentti sanoi, että toistaiseksi kaikki on sujunut pääosin hyvin, joten siinä suhteessa ei ole mitään kaduttavaa.²⁴⁰

Carter joutui myös vakuuttamaan, että hän ei ole sodassa öljy-yhtiöitä vastaan, vaan hänen tarjouksensa alalle on varsin runsaskätinen. Carter myös muistutti, että ahneudessaan öljy-yhtiöt voivat jäädä kokonaan ilman uudistuksia, ja tilanne jatkuisi entisellään. Presidentti sanoi omistaneensa viikkokaupalla aikaa erilaisille yksityiskohdille, kuten uuden öljyn tai uuden kaasun määrittelemiselle, ja hänen käsityksensä oli, että öljy-yhtiöt haluavat vain käyttää tilaisuutta hyväkseen kuluttajien kustannuksella.²⁴¹ Carter kaivoi esiin myös faktan, että öljynetsintä oli niin kiivasta, että laitteistoa joutui odottamaan jopa kahdeksan kuukautta. Presidentin mielestä tämä oli merkki siitä, ettei tuotantoon kaivattu enempää kiihoketta kuin hallinnon energiapaketissa jo oli. Carter myös sanoi, että on kerta kaikkiaan unohdettava myytti siitä, että öljy tai maakaasu olisi vapaan markkinatalouden osa, sillä näin ei ole, vaan OPEC epämääräisillä toimillaan hallitsee sitä.²⁴²

Carterin lupaukset etelän öljy- ja maakaasuosavaltioille tulivat kummittelemaan lokakuun lopussa paneelikeskustelussa Coloradossa. Siellä eräs kysyjä luki Carterin antaman lupauksen, jossa presidentti lupasi ”tehdä työtä kongressin kanssa poistaakseni uuden maakaasun hintasäännöstelyn, jota Fordin hallinto ei ole pystynyt tekemään. Säännöstelyn poistaminen kannustaisi yhtiöitä etsimään lisää maakaasun lähteitä ja auttaisi öljy- ja kaasuyhtiöitä saamaan lisää pääomaa.” Carter vakuutti jälleen, että lopullinen tavoite on poistaa säännöstely. Carterin arsenaaliin lisätty öljynporauslaitteiden kahdeksan kuukauden odotuslistasta sai jälleen käyttöä. Carter joutui kuitenkin todellisen hiillostuksen kohteeksi, sillä kysyjä ihmetteli kuinka on mahdollista, että hänen pitää myydä mailtaan saatava öljy kymmenellä dollarilla, kun sen arvo on 15 dollaria. Hän piti sitä omaisuutensa takavarikointina ja ihmetteli kuinka moinen on mahdollista USA:ssa. Carter huomautti, että tuo 15 dollaria ei ole vapaan markkinatalouden asettama hinta, vaan OPEC:in päätös.²⁴³

²⁴⁰ PPP 1977 II The President’s News Conference of October 13, 1977, s. 1983-1970

²⁴¹ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. October 14, 1977, s. 1799-1800

²⁴² PPP 1977 II Des Moines, Iowa Remarks at the Democratic Party Jefferson Jackson Day Dinner. October 21, 1977 s. 1855-1859

²⁴³ PPP 1977 II Denver, Colorado Remarks in a Panel Discussion and a Questionand-Answer Session on Western Water Policy. October 22, 1977, s. 1880-2

Carter ilmoitti lokakuussa, että hän lykkää verouudistuksen viemistä kongressin käsittelyyn, jotta kongressi voisi keskittyä hoitamaan kuntoon sosiaaliturvauudistusta ja energialakeja. Presidentti sanoi, että energiakysymyksen osalta vaakalaudalla on peräti kansakunnan kyky toimia itsenäisesti. Epävarmojen ulkomaalaisten energianlähteiden ei saa antaa ottaa kuristusotetta maasta. Carter painotti, että kyse ei ole arvovaltakisasta hallinnon ja kongressin tai kongressin ja senaatin välillä, vaan kyseessä oli testi kansallisesta tahdonvoimasta.²⁴⁴

Carterin keväällä kokemat takaiskut energiaministeriön kanssa ja kongressin eräiden jäsenten uhittelu maakaasusta olivat pieniä. Pääosin presidentin massiivinen energiaohjelma eteni hyvän tahdon vallassa. Tässä auttoi se, että Carter sai vielä vankkumattoman tuen demokraattijohtajilta, joskin heilläkin alkoi olla epäilyksiä presidentin kompetenssista, kuten O’Neillin kommentti osoittaa. Todellisiin vaikeuksiin Carterin ohjelma joutui loppukesällä, kun teollisuuden voimakkaat etujärjestöt olivat keränneet tarpeeksi voimaa. Alkoi näyttää siltä, että maakaasusta ja öljystä ei saataisi aikaan ainakaan täysin Carterin toivomaa ratkaisua. Carter oli valmis tekemään myönnytyksiäkin, kuten windfall-veron jakamisessa.

3.2 Näkemysten ja kokemusten vaihtoa

Loppukesästä energia sai väistyä sivuroolista täysin taka-alalle presidentin ja lehdistön välisissä suhteissa, kun Bert Lance –skandaali ravisteli maata. Carterin hyvä ystävä, pankkimies Lance oli valittu hallinto- ja budjettiviraston johtoon. Hänen taustaltaan kaivettiin epämääräisiä myönnettyjä lainoja, joiden takia hän joutui puolustuskannalle. Epäilyt olivat kova isku Carterille, joka oli perustanut presidenttiytensä luotettavuudelle ja rehellisyydelle. Esimerkiksi elokuun 23. päivän lehdistötilaisuus käsitteli pelkästään Lancen toimia ja Carterin ja Lancen suhdetta.²⁴⁵ Bauerin mukaan Lance-skandaali oli jopa ratkaiseva ongelma Carterin ja kongressin hyvän yhteistyön muuttumisessa vaikeuksien tieksi. Bauerin mukaan sen takia ”aiemmin hyvin edennyttä energialakipaketti pysähtyi.”²⁴⁶ Katz on valmis kutsumaan Lance-skandaalia energialakipaketin pysäyttäjäksi. Energialaeilla oli vaikeuksien jälkeen ollut alkukesästä ”momentum” puolellaan, mutta Lance-skandaali vei huomion toisaalle, pysäytti lakien etenemisen, ja sai vastustajille aikaa järjestäytyä. Katzin mukaan momentum johtui lähes pelkästään Tip O’Neillin vahvasta johtajuudesta, jonka ansiosta Carterin vastaiset voimat pysyivät nuhteessa.²⁴⁷ Lancen puuhut eivät

²⁴⁴ PPP 1977 II The President’s News Conference of October 27, 1977, s. 1908-9

²⁴⁵ PPP 1977 II The President’s News Conference of August 23, s. 1486-1484

²⁴⁶ Bauer S. 189

²⁴⁷ Katz s. 101

olleet historian vakavimpia tekosia, mutta koska Carter oli laittanut niin paljon painoa nuhteettomuudelle, takaisku oli kova ja lehdistö otti siitä kaiken irti. Viimeistään Lance-tapauksen jälkeen Carter menetti presidenttiydestään kaiken uutuudenviehätyksen ja ulkopuolisuuskin alkoi näyttäytyä pikemmin vikana kuin etuna. Carter menetti samalla sekä kongressin että kansan luottamuksen.

Syksyn aikana Carter ei näyttänyt edes yrittävän esiintyä hyvien uutisten tuojana. Kun Mississipissä hänelle kerrottiin ihmisistä, joiden lämmityskustannukset ylittävät maksukyvyn, Carter puhui energiansäästöä, eristämisestä, vääjäämättömästi kohoavista hinnoista ja käski ottaa esimerkkiä Saksasta, Ruotsista ja Japanista.²⁴⁸ Energialakeja ei ollut ja ilmassa alkoi olla jo merkkejä talvesta. Esimerkiksi Louisianassa puhuttiin siitä, että satojen yhtiöiden maakaasu katkaistaisiin marraskuun alusta. Carterilta kysyttiin kuinka tulevan talven energiansaanti turvattaisiin, kun energialaitkin olivat vielä kongressissa. Carter vastasi, että lait voivat hyvin ja senaatissa ne saattavat vielä vahvistua. Carter kuitenkin lupasi energiapulan jatkuvan tulevana talvena. Presidentin mukaan öljyntuonti oli kasvanut 22 prosenttia ja nyt puolet käytetystä öljystä tuli USA:n ulkopuolelta.²⁴⁹

Tuskin kukaan uskoi, että kongressin käsittelyssä olleilla energialaeilla olisi missään muodossa ollut vaikutusta tulevan talven energian jakeluun tai hintaan, vaikka ne olisi pikavauhtia saatukin läpi. Välttämättä ihmisillä ei ollut edes mitään tietoa siitä, mitä kongressi käsitteli. Sen sijaan oli selvää, että ihmiset olivat huolissaan hinnoista. Carterilla ei ollut heille rohkaisevaa sanottavaa. Ulospäin näytti siltä, että talvella Carter oli puhunut energiakriisistä ja sen jälkeen mitään ei ollut tehty.

Tekemistä Carterilla kyllä riitti. Lokakuun lopussa Capitol Hillillä liikkui huhuja, että Carterin hallinto olisi valmis sopimaan maakaasun hinnaksi 1,85 dollaria/mcf. Carter sanoi, ettei halua kommentoida tuollaisia tietoja, sillä tilanne senaatissa oli hyvin arka. Carter muistutti taas, että kesä- ja heinäkuussa edustajainhuoneessa tilanne näytti todella huolestuttavalta, mutta asiat saatiin sovittua. Carter näki siksi parhaaksi tässäkin tilanteessa pysyä alkuperäisten ehdotusten takana. Tätä lähestymistapaa hän piti todennäköisenä syynä sille, että edustajainhuoneessakin syntyi aikoinaan sopu. Carter vakuutti, ettei mitään salaisia sopimuksia ole tehty.²⁵⁰

²⁴⁸ PPP 1977 II Yazoo City, Mississippi Remarks and a Question-and-Answer Session at a Public Meeting. July 21, 1977, s. 1319

²⁴⁹ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. August 26, 1977, s. 1514-5

²⁵⁰ PPP 1977 II The President's News Conference of October 27, 1977 s. 1910

Edustajainhuoneen republikaanijohtaja John J. Rhodes oli kutsunut Carteria kyvyttömäksi johtamaan. Carter sanoi, että toukokuussa häntä syytettiin siitä, että hallinto on pelkkää imagoa, eikä substanssia. Nyt syytetään päinvastaisesta, joten kritiikkiä ei tule ottaa vakavasti.²⁵¹ Syksyn mittaan Carter sai edelleen jatkuvasti kuulla maakaasun hintasäännöstelystä rikkomasta lupauksesta.²⁵² Tilanteessa presidentti kaipasi hieman hyvää mainosta. Tällaista oli tarjolla esimerkiksi lokakuun lopussa, kun Yhdysvaltain mustat pormestarit ilmoittivat kannattavansa Carterin energiaohjelmia. Presidentti kiitti tukijoitaan, jotka ”tajuavat, että ongelma koskettaa erityisesti köyhiä ja mustia.”²⁵³

Marraskuussa Carter piti kansakunnalle jälleen puheen energiasta. Hän sanoi, että kongressi oli ottanut huhtikuussa saamansa energiapaketin vastaan ja tehnyt työtä kokonaisuuden kanssa, jota monimutkaisempaa ja vaikeampaa tuskin on kongressissa nähty. Tuloksena oli ollut jo energiaministeriön perustaminen, ja energialaitkin olivat kongressissa loppusuoralla, kun ne siirtyivät senaatin käsittelystä kamareiden yhteisiin Conference-komiteoihin. Näissä komiteoissa testattaisiin seuraavien viikkojen aikana poliittisen järjestelmän rohkeus ja voima. Carter sanoi kongressin tarvitsevan nyt kansan tukea intressiryhmiä vastaan. Lisäksi hän toivoi ymmärrystä sille, että ilman uhrauksia asiaan ei tule ratkaisua. Carter toisti suurelle yleisölle teemoja, joista hän oli kesän ja alkusyksyn ajan jo puhunut: kesän bensiininpoltosta ja öljyntuonnin kasvusta. Carter kertoi Detroitissa tapaamastaan työttömästä terästyöläisestä, joka sanoi, ettei voi huolehtia energia-asioista, kun hän on 56-vuotias, työtön ja 10-vuotiaan lapsen isä. Presidentti kertoi ymmärtävänsä miehen näkökulman, mutta vakuutti, että ekonomiasta ei voi puhua ilman energiaa. Presidentti sanoi, että USA:n maanviljelijät olivat tehneet kaikkien aikojen ennätyksen maataloustuotteiden viennissä, mutta näillä vientimäärilläkin veisi kaksi vuotta maksaa yhden vuoden tuontiöljyt. Se taas tarkoittaa sitä, että yhdysvaltalaiset jäävät työttömiksi ja kansakunta ei voi rahoittaa hankkeitaan. Carter painotti, että kyse on kansakunnan voimasta. Hän kertoi myös lykänneensä ulkomaanmatkaansa joulun jälkeiseen aikaan, jotta hän voisi keskittyä energia-asoiden ratkaisemiseen. Carterin mukaan ratkaisu on oikea, koska maailmallakin jännitetään sitä, mitä USA saa aikaan, ja ihmetellään kuinka luonnonvaroiltaan niin rikas maa voi olla energiakriisissä. Hän tölväisi ”kartellia –niin sanottuja OPEC-maiden hallituksia,” mutta sanoi myös Yhdysvaltoja energiantuhlauksen pahimmaksi esimerkiksi. Carter huomautti, että vuoden 1973 jälkeen useat

²⁵¹ PPP 1977 II The President's News Conference of October 27, 1977, s. 1913

²⁵² Esim. PPP 1977 II National Newspaper Association Question-and-Answer Session by Telephone With Members Attending the Association's Annual Convention. October 28, 1977, s. 1921, PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Regional Columnists. October 28, 1977 1940-41

²⁵³ PPP 1977 II National Energy Plan Statement on a Resolution Adopted by the National Conference of Black Mayors. October 29, 1977, s. 1945

teollisuusmaat olivat onnistuneet vähentämään öljyntuontia, vaikka mailla ei ole merkittäviä omia energiavarantoja. USA:n energiapakettin kolme peruspilaria olivat edelleen säästö, siirtyminen pois öljystä ja kaasusta sekä oman energiantuotannon vahvistaminen. Carter kertoi, että Conference-komiteoissa käsiteltiin nyt autojen, kotien ja laitteiden energiatehokkuutta, sähköhinnoittelujärjestelmän muutoksia ja sitä, kuinka öljyongelma ratkaistaan niin, että kuluttajat eivät kärsi. Suuri kysymys oli kuitenkin se, kuka pääsee hyötymään nousevista energianhinnoista. Hallinnon esityksen mukaan raha tulisi kansan käyttöön. Carter kertoi millaiset edut hallinto olisi valmis myöntämään öljy- ja kaasuyhtiöille. Ne takaisivat alalle kannustimet, joiden avulla tuotantoa ja etsintää stimuloitaisiin. Mutta öljy-yhtiöt haluavat paremman hinnan myös öljystä, jota jo tuotetaan, 70 miljardia korkeammat voitot maakaasusta ja alhaisempia veroja tuloilleen. Carter sanoi, että energialakien jotka hän hyväksyy, tulee muodostaa kokonaisuus, joka on tasapuolinen, auttaa saavuttamaan energiantuotannolle asetetut maalit ja joka on taloudellisesti tasapainoinen. Monet ihmiset ja tahot ovat jo hyväksyneet, että uhrauksia pitää tehdä, mutta jotkut yrittävät yhä hankkia etuja itselleen.²⁵⁴

Pari päivää puheensa jälkeen Carter sanoi, että energiapaketti, joka jakaantuu nykyisin viiteen isoon osaan, on kongressissa kahden osion osan osalta käytännössä valmis. Muut ovat äärimmäisen kiistanalaisia. Suurin ero edustajainhuoneen ja senaatin välillä on verotuksessa.²⁵⁵ Carter sanoi myöhemmin marraskuun puheestaan, että huhtikuun energiapuheessa hän ei puhunut tarpeeksi öljyntuonnista ja halusi nyt tehdä niin. Häntä myös harmitti, että kongressi saa lobbausryhmiltä epätasapainoisen viestin amerikkalaisten tunnoista.²⁵⁶ Tämä Carterin huomautus huhtikuun ja marraskuun välisten puheiden erosta on mielenkiintoinen, koska Carter ei perustele mitenkään, miksi hän huhtikuussa puhui niin varovaisesti tuontiöljystä. Todennäköisesti syy tuontiöljyn painottamiseen kesän jälkeen löytyy kesän G7-kokouksesta ja sen ilmapiiristä. Carter todennäköisesti joutui niin koville kokouksessa, ettei hänellä ollut muuta mahdollisuutta, kuin vakuuttaa USA siitä, että öljyntuontia on hillittävä.²⁵⁷ Carterin oli myös puhuttava kansalle toisen kerran energiasta minimoidakseen odotettavissa olevien huonojen uutisten vaikutusta. Talven painaessa päälle ihmiset saivat taas laskuja energiayhtiöiltä ja muistaisivat takan edessä villapaita päällä istuneen presidentin edellistalvelta. Carterilla ei ollut minkäänlaisia näyttöjä siitä, että tilanne olisi parantunut, joten hänen oli ainakin yritettävä vakuuttaa, että jotain asioiden eteen tehtäisiin.

²⁵⁴ PPP 1977 II National Energy Plan. Address to the Nation. November 8, 1977 s. 1981-7

²⁵⁵ PPP 1977 II The President's News Conference of November 10, 1977, S. 1999-2000

²⁵⁶ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. November 11, 1977 s. 2016-7

²⁵⁷ Kokouksesta tarkemmin myöhemmin.

Edelleenkään Carter ei kuitenkaan ollut valmis kansaa kosiskeleviin manöövereihin, vaan hän noudatti pitkän tähtäimen suunnitelmaa, oli se sitten viisasta tai ei.

Marraskuun lopussa Carter vakuutti edelleen seisovansa huhtikuisten esitystensä takana, vaikka toimittajat nostivat esiin jo aiemminkin päävastustajaksi nostetun senaattori Russell Longin vahvan vaikutusvallan. Longia pidettiin öljy-yhtiöille suotuisan tasausveron hanakkana ajajana. Carter sanoi, ettei hän aio tehdä Longin kanssa sellaisia sopimuksia, jotka pettäisivät aiemmin tehtyjä julkisia lupauksia. Presidentin mukaan kongressin osapuolet olivat valmiita kompromisseihin. Carter uskoi, että kolmesta vaikeasta kysymyksestä sähköhinnasta päästäisiin sopimukseen viikon kuluessa. Maakaasu ja öljy olivat vielä pahasti kesken.²⁵⁸ Joulukuussa Carter vitsaili, että hän pyrki tapaamaan päivän aikana kolmea maailman johtajaa. Pääministereiden Begin ja Manley kanssa ajankohdasta olikin jo sovittu, ja nyt tavoitteena olisi päästä tapaamaan senaattori Longia.²⁵⁹ Joulukuun puolivälissä sähköhinnoista oli päästy sopuun. Carter kuitenkin joutui myöntämään, että vuoden 1977 aikana energialakipaketit tuskin menisivät läpi. Hän toivoi, että Conference-komiteoissa päästäisiin sopuun edes peruseriaatteista, ja edustajien avustajat voisivat joului- ja tammikuussa tehdä työtä paketin eteen sillä aikaa, kun edustajat ovat poissa Washingtonista. Carter uskoi, että kaikkien toive on, että sopu saadaan aikaan alkuvuodesta. Carter myös sanoi, että yksittäisten edustajien mielipiteet ovat paljon joustavampia kuin julkinen esiintyminen on toistaiseksi antanut ymmärtää.²⁶⁰ Joulun alla kongressi päätti päättää kautensa ja palata tammikuun lopulla lakeja säätämään. Carter julkaisi asiasta lausunnon, jossa hän pahoitteli päätöstä, koska ongelmat vain pahenisivat kuukauden ajan.²⁶¹ Itse Carter oli lähdössä ulkomaille, toimittaja Tom Brokaw'n mukaan matkalle, jolla ”ei näyttäisi olevaan kiireellistä temaa.” Brokaw kysyi eikö Carter tässä tilanteessa ole kaksinaamainen, kun häipyä maasta vaikka odottaa muiden paiskivan töitä energian eteen. Presidentti vastasi sanomalla, että edustajainhuoneen puheenjohtajan Tip O’Neillin mukaan vuosi oli ollut tuotteliain sitten Franklin D. Rooseveltin ensimmäisen kauden. Energia tulisi olemaan taas tammikuussa käsittelyssä ja ulkomaankierroksella se olisi ykkösaika.²⁶² Välillä kuohahtaneella Carterilla oli syytä lepytellä julkisesti kongressia, joulukuun alussa Carter esimerkiksi sanoi yllättyneensä kongressin kompetenssista asiakysymyksissä.²⁶³

²⁵⁸ PPP 1977 II The President’s News Conference of November 30, s. 2057

²⁵⁹ PPP 1977 II Business Council Remarks at a Meeting of the Council. December 14, 1977, s. 2106

²⁶⁰ PPP 1977 II The President’s News Conference of December 15 1977, s. 2117, 2124

²⁶¹ PPP 1977 II Energy Plan White House Statement on Congressional Action. December 22, 1977, s. 2161

²⁶² PPP 1977 Conversation With the President Remarks in an Interview With Tom Brokaw of NBC News, Bob Schiefler of CBS News, Robert MacNeil of the Public Broadcasting Service, and Barbara Walters of ABC News. December 28, 1977 s. 2187

²⁶³ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. December 9, 1977, s. 2099

Muistelmissaan Carter kirjoittaa, että yhdeksi avainongelmaksi muodostui vuoden 1977 aikana öljynhintaa, vaikka se ei julkisesti ollutkaan yhtä isosti esillä kuin maakaasu. Carterin mukaan öljyn vapauttaminen OPEC-hintoihin olisi tarkoittanut sitä, että OPEC kontrolloisi sekä USA:n että omaa öljyänsä. Hintojen tulisi nousta, mutta järjestelmällisesti ja ennustettavasti. Käyttäjille ei saisi koitua liian kovia laskuja.²⁶⁴ Carterin mukaan kongressi ei kyennyt ottamaan vastaan energialakipaketin kokoluokan esitystä ja hän kertoo järkyttyneensä, kun kuuli, että esitystä käsiteltäisiin 17 komiteassa ja alakomiteassa. Carterin mukaan pelastukseksi tuli se, että Tip O'Neill oli yhtä huolissaan asiasta ja järjesti väliaikaiskomitean edustajainhuoneeseen käsittelemään energiaa. Carterin mukaan henkilökohtaiset riidat olivat vääjäämättömiä kongressissa ja käsittely oli lopulta yhtä tuskaa. Carter yritti etsiä tukea kansalta, joka olisi saatava kiinnostumaan lakien etenemisestä.²⁶⁵

Senaatin käsittelyssä Carter katsoo Longin olleen avainasemassa. Carter sanoo pitäneensä Longista, mutta sanoo muiden öljyosavaltioiden senaattoreiden juonitelleen omia suunnitelmiaan, joita muotoilemassa oli öljy-yhtiöiden lakimiehiä. Vahvan lobbauksen seurauksena oli, että Carterin lakiesityksiä vastusti liittouma, jossa oli säännöstelyä vastustava osapuoli ja liberaalit, joiden mielestä Carterin ehdotus vapauttaisi maakaasun hintaa liikaa. Liittoumassa liberaalit kannattivat aurinkovoimaa ja öljyala taas vastusti kaikkea kilpailevaa energian tuotantoa, mutta Carterin esitys oli yhteinen vastustaja. Lisäksi USA:n jakautuminen energiaa tuottaviin ja kuluttaviin osavaltioihin näkyi. Carterin mukaan vielä lokakuussa 1977 näytti siltä, että lait olisivat menossa läpi, mutta eivät alkuperäisessä muodossa, vaan niissä olisi huomattavia myönnytyksiä öljyalalle.²⁶⁶ Carter kirjoittaa keskustelleensa sekä Henry ”Scoop” Jacksonin että Longin kanssa energiasta jatkuvasti. Jackson ja Long olivat energian kannalta tärkeimpien senaatin komiteoiden puhemiehiä. Carterin mukaan eräässä tärkeässä tapaamisessa Jackson näytti pahimpia puoliaan, vaikka olikin lähempänä Carterin kantoja kuin Long. Long ja Jackson olivat erimielisiä lakien sisällöstä ja uhkasivat jatkaa käsittelyä, jos toisen osapuolen ehdotukset menisivät lakiesityksiin asti. Lopulta Jacksonin ja Longin johtamista komiteoista tuli molemmista oma esitys maakaasusta. Longin esityksessä oli Carterin mukaan myönnytyksiä energiateollisuudelle, jotka tämä oli valmis myymään tarpeen vaatiessa. Se voitti Jacksonin esityksen. Lopulta 31.10. oli olemassa Carterin mukaan yksi hyvä edustajainhuoneen lakipaketti ja viisi senaatin lakiesitystä, joista maakaasulaissa oli pienellä erolla

²⁶⁴ Carter 1982 s. 96

²⁶⁵ Carter 1982 s. 97

²⁶⁶ Carter 1982 s. 98-99

päätetty poistaa hintakatto. Joulukuussa kolmesta Jacksonin komitean esityksestä oli saatu aikaan kompromissi Conferenceissa. Carterin mukaan näitä kolmea esitystä ei haluttu kuitenkaan viedä läpi laeiksi asti, koska se olisi vaarantanut öljy- ja maakaasulakien syntymisen.²⁶⁷ Myös Haas on sitä mieltä, että Carterin lakipaketti meni edustajainhuoneesta läpi lähinnä O’Neillin ansiosta. Sen jälkeen energiateollisuus ja erityisesti auto- ja öljyteollisuus aloittivat massiivisen mediakampanjan. Sen tarkoituksena oli vakuuttaa kansa siitä, että energiapula voitaisiin ratkaista, kunhan hallitus vain irrottaisi otteensa.²⁶⁸

Carterin ensimmäinen presidenttivuosi alkoi presidentin itse valitsemalla kriisimoodilla ja tämä valinta ennusti koko vuoden tunnelmaa. Kun amerikkalaiset ajattelivat kriisiä, he ajattelivat laskujensa loppusummia ja polttoaineen hintaa. Carterilla kriisi oli lakiesitysten jumiutuminen kongressin käsittelyyn ja sen mahdolliset seuraukset. Presidentti ei onnistunut kommunikoimaan sen enempää kansan kuin oman puolueen edustajien kanssa. Carterin lausuntoihin oli jo hiipinyt turhautumista, ja turhautuminen leimaa myös muistelmia.

3.3. Säättäminen jatkuu

Conference-komitean senaattorit olivat jakaantuneet maakaasuasiassa 9-9 heti alusta alkaen, eikä liikkumista tapahtunut.²⁶⁹ Carterin prestiisi uhkasi murentua kotimaassa ja ulkomailla, joten tukea piti ottaa sieltä mistä sai. Vuoden vaihteessa presidentti kommentoi OPEC:in päätöstä jäädyttää öljyn hinta entiselle tasolle. Carterin mukaan se oli OPEC:in viesti kongressille kiirehtiä energialait kuntoon.²⁷⁰ Palattuaan ulkomaanmatkoiltaan Carter piti lehdistötilaisuuden, jonka hän avasi painottamalla energialakien säättämisen merkitystä. Carterin pääasialliset perustelut tässä vaiheessa koskivat Yhdysvaltojen kansainvälistä asemaa ja taloudellista vakautta. Carter halusi viestittää, että ulkomailla odotetaan Yhdysvalloilta vahvuutta, jota epävarmuus energiasta murentaa. Carter sanoi, ettei energiaohjelma toimisi yhdessä yössä, mutta pitkässä juoksussa ja pysyvästi. Se auttaisi

²⁶⁷ Carter 1982 s. 100-1

²⁶⁸ Haas s. 70

²⁶⁹ Esim. PPP 1977 II Conversation With the President Remarks in an Interview With Tom Brokaw of NBC News, Bob Schiefler of CBS News, Robert MacNeil of the Public Broadcasting Service, and Barbara Walters of ABC News. December 28, 1977, s. 2196

²⁷⁰ PPP 1977 II Conversation With the President Remarks in an Interview With Tom Brokaw of NBC News, Bob Schiefler of CBS News, Robert MacNeil of the Public Broadcasting Service, and Barbara Walters of ABC News. December 28, 1977, s. 2198

taloutta, dollarin arvoa ja kauppasetta.²⁷¹ Carter joutuikin heti vastaamaan kysymykseen siitä, uskooko hän sopuun. Presidentti sanoi, että ennen joulua energialakien käsittelyssä oli edistytty. Presidentin mukaan ongelmia olivat pääosin aiheuttaneet muutamat kuluttajaorientoituneet edustajat. Carter myös sanoi, että tilanne oli toistaiseksi lukossa, mutta uskoi kongressin vielä tajuavan asian merkityksen ja kiirehtivän päätöksiään. Hän katsoi energialain säätämisen istuntokauden tärkeimmäksi asiaksi ja katsoi säätämisen hitauden hidastavan muiden tärkeiden asioiden käsittelyä. Carter huomautti jälleen, että presidentin esitys takaisi öljyntuottajille maailman parhaan hinnan. Samoin kaasuntuottajille se merkitsisi hinnannousua. Carterilta kysyttiin tämän jälkeen oliko hän yllätynyt, että mustien etujärjestö NAACP vastusti Carterin energiapolitiikkaa. Carter sanoi olevansa. Carterin mukaan liiton presidentti Benjamin Hooks oli huolissaan taloudesta ja työpaikoista, mutta NAACP:n linja tarkoittaisi isoa pottia tuottajille, ja presidentti huomautti, ettei miljoonien kuulu virrata kuluttajilta tuottajien taskuihin.²⁷²

Carter sanoi, että ulkomaiden päämiehet katsovat USA:n energiaongelmien muuttuvan myös heidän ongelmikseen. Vierailut Pariisiin ja Brysseliin olivat osoittaneet, että liittolaiset ovat huolissaan siitä, saako USA aikaan hyvän lainsäädännön. Carter pitikin energiaongelmaa tässä vaiheessa erityisesti johtajuusongelmana. Carterin mukaan USA ei voi toimia johtajana ja edistää vakautta nykyisessä tilanteessa. Johtajuusongelman taustalla taas on taloudellinen ongelma ja nimenomaan öljyn saannin epävarmuudesta johtuva taloudellinen haaste: nopeat ja odottamattomat hinnannousut hankaloittavat elämää ja yhdysvaltalaisista rahaa katoaa maasta. Carter marssitti tuekseen ulkomaisten johtajien huolen Yhdysvaltain rahatilanteesta ja dollarin arvosta.²⁷³

Kansakunnan tilaa käsittelevän puheensa 19.1.1978 Carter avasi anekdootilla, joka liittyi energiaan. ”I didn’t know it then when I walked, but I’ve been trying to save energy since.” Ensimmäinen presidenttivuosi oli siis kulunut energia-asioiden kanssa askarrellessa ja energia olikin puheen ensimmäinen konkreettinen asia. Carter sanoi maan johdon pettäneen Amerikan kansan, kun se ei ollut saanut säädettyä energialakeja. Carter esitti vaatimuksensa energiaohjelman luomiseksi ennen kuin hän löi pöytään suotuisia lukuja taloudesta. Carter painotti tuotannon lisäämistä ja tuhlauksen vähentämistä, ja sitä, että tulee käyttää polttoaineita, joita on enemmän ja pysyvämmiin.²⁷⁴

²⁷¹ PPP 1978 I The President’s News Conference of January 12, 1978, s. 54-55

²⁷² PPP 1977 I The President’s News Conference of January 12, 1978, s. 55-56

²⁷³ PPP 1977 I The President’s News Conference of January 12, 1978, I s. 54-55

²⁷⁴ PPP 1978 I The State of the Union. Address Delivered Before a Joint Session of the Congress. January 19, 1978, s 91

Talven 1978 aikana Carterin oli kaivettava vastauksia samoihin kysymyksiin kuin edellisenä talvena. Ankara talvi seurasi toista. Tammikuussa 1978 Carterille esitettiin pakkasen herättämä kysymys, johon hän ei osannut vastata. Toimittajan mukaan koillisen kongressiedustajat olivat kuulleet energiaministeriöstä, ettei se valvoisi lämmitysöljyn hintaa ja jos hinnat nousevat kuluvana talvena, toimiin huoltovarmuuden varmistamiseksi ryhdyttäisiin vasta seuraavana vuonna. Valkoinen talo ilmoitti seuraavana päivänä, että koko valvontajärjestelmä oli alun perin väliaikainen ja laadittu talveksi 1976-77 sen jälkeen, kun edellinen hallinto oli vapauttanut lämmitysöljyn ja dieselin hinnat. Tämä järjestelmä oli päässyt vanhenemaan, mutta uusi astuisi voimaan lähiaikoina.²⁷⁵

Presidentti vieraili helmikuussa Uudessa Englannissa, jossa ”historiallinen vuoden 1978 myrsky” oli koetellut aluetta. Presidentti muistutti ihmisiä siitä, että Uusi Englanti oli poikkeuksellisen riippuvainen öljystä ja maakaasusta. Alaskasta virtaava halvempi öljy olisi jonkinlainen helpotus, mutta energia on esimerkiksi Mainessa 45 prosenttia kalliimpaa kuin muualla maassa ja työpaikat katoavat tällaisen seikan johdosta muihin osavaltioihin. Erityisesti Uudessa Englannissa energiapolitiikan puuttuminen näytti nyt rumat kasvonsa. Carter kertoi yrittäneensä parhaansa mukaan korjata asioita tasapuolisuutta kohti. Kesän ja syksyn ajaksi puheista hävinnyt osavaltioiden välinen maakaasun hinnoittelu teki paluun retoriikan arsenaaliin. Carterin esitys toisi maakaasulle yhden hinnan, ja se olisi myös Uudelle Englannille siunaus. Uudessa Englannissa pitäisi myös nähdä metsän puut, joita voidaan käyttää monin uusin ja innovatiivisin tavoin hyödyksi. Carter vakuutti, että säästäminen ei söisi talouskasvua, vaan se toisi lisää työpaikkoja muun muassa rakentamiseen.²⁷⁶ Carterilta kysyttiin millaisia konkreettisia askelia puunkäytön eteen oli otettu. Kysyjän mukaan ERDA (joka oli siis jo sulautunut energiaministeriöön) ei ole ollut erityisen vakuuttunut tai kiinnostunut puusta. Presidentti kertoi, että marras- tai joulukuussa Georgian osavaltionmetsänhoitaja ja USA:n päämetsänhoitaja olivat tavanneet. Georgiasta kaksi kolmasosaa on metsää ja puusta suuri osa sopii paperisellun raaka-aineeksi. Mutta osa puusta ei käy selluun eikä siitä ole puutavaraksi ja sellainen puu on hyvä polttoaine. On olemassa nopeasti kasvavia puulajeja, mutta korjuu on ollut pullonkaula. Nyt tekniikka on tuomassa tähän avun. Presidentti vakuutti, että puu on nyt ajankohtainen ja asialistan kärkipäässä.²⁷⁷

²⁷⁵ PPP 1978 I The President’s News Conference of January 12, 1978, s. 58

²⁷⁶ PPP 1978 I Bangor, Maine. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting. February 17, s. 345-6

²⁷⁷ PPP 1978 I Bangor, Maine. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting. February 17, s. 352

Carterin kannalta oli nyt jo erittäin hankalaa se, että hän oli niin voimakkaasti korostanut energiapolitiikan puuttumisen ja talvisen energiakriisin yhteyttä. Käytännössä hän oli ottanut vastuun kannettavakseen, vaikka hänellä ei ollut edellytyksiä kantaa sitä. Carter koki johtajuuskriisin kongressissa ja kansan silmissä. Korostamalla Koillis-Yhdysvaltojen ongelman valtakunnallista luonnetta hän teki paikallisista ongelmista liittovaltion ongelmia. Carter käski säästää energiaa. Energiayhtiöt nostivat hintoja ja kertoivat, että presidentti estää energiantuotantoa. Oli selvää, että Carter ei ollut energiakysymystä korostamalla saavuttanut voittoja, pikemminkin päinvastoin. Ihmiset oli edellisen talven aikana saatu kovalla työllä vakuuttumaan siitä, että maassa on energiakriisi. Carter laittoi kaiken energialakien varaan ja oli saanut huomata, että se uhkapeli ei toimisi.

Alkuvuodesta 1978 Carter myönsi julkisesti tehneensä virhearvioita yhteistyössä kongressin kanssa. Carter sanoi aliarvioineensa ajan, joka kongressilta kuluu lain säätämiseen. Hän kuitenkin uskoi, että hän oli ottanut opikseen. Carter aikoi jatkossa keskittyä presidenttinä vain asioihin, jotka vaativat presidentin päätöstä.²⁷⁸ Helmikuussa Carter odotti nopeaa etenemistä maakaasun hintakysymyksessä. Presidentin mukaan senaattori Henry Jackson tekee töitä yötä päivää asian ratkaisemiseksi. Kongressin versio oli toistaiseksi ollut hyväksyttävissä, senaatin ei. Conferencen senaattorijäsenet olivat olleet jakaantuneet asiassa 9-9 koko käsittelyn ajan. Nyt oli kuitenkin päästy alustavaan sopuun sääntelyn purkamisesta. Maakaasun hinta nousisi hiljalleen vuosien aikana ja jatkuisi lopulliseen säännöstelystä vapautumiseen.. Uuden maakaasun määritelmästä oli saatu aikaan ainakin yksi vaihtoehtoinen sopu, jossa oli sovittu sekä mantereen että rannikon maakaasun määritelmistä. Senaattorit olivat Carterin mukaan nyt siinä uskossa, että lakiesitys voitaisiin jättää pian. Kun senaattoreiden keskustelu päättyisi, Carter tapaisi edustajainhuoneen Conference-jäsenet ja ministeri Schlesingerin, jonka jälkeen edessä olisi äänestys edustajainhuoneessa ja senaatissa. Sen jälkeen öljyn hinnoittelu olisi ainoa ratkaisematon kysymys. Carterin mukaan asiaan perehtyneet ovat senaattori Longia myöten siinä uskossa, että öljystä saadaan lakipaketti aikaan melko pian sen jälkeen, kun maakaasusta on päätetty. Selvittämättä on ollut se, millainen rahasto lakiin tulee öljyntuotannon tehostamista varten ja kuinka kerätty vero jaetaan. Carterin mukaan asia olisi nyt senaatissa Panaman kanavan luovutussopimuksien läpimenon jälkeen tärkein asia. Kongressin kanssa oli päästy hyvään yhteistyöhön, jota 8-10 kuukautta sitten ei vielä ollut.²⁷⁹

²⁷⁸ PPP 1978 I Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. January 13, 1978, s. 74

²⁷⁹ PPP 1978 I Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. February 10 1978, 310-313

New Hampshiressa presidentti vakuutti myös yleisölle, että energialait saadaan pian läpi. Carter pyysi kansalaisia auttamaan niiden läpiviennissä. Hän kertoi olevansa huolissaan siitä, että edustajat saavat yksipuolisen kuvan asioista lobbaajilta. Kansalaiset taas olivat liian hämmennyksissä ottaakseen yhteyttä edustajiinsa ja vaatimaan näiltä toimia. Öljy-yhtiöt olivat saaneet liian kauan nauttia eduista ja maakaasua ei ollut jaettu hintapolitiikan takia kaikille, vaikka sitä oli riittävästi. New Hampshiren kaltainen kuluttajaosavaltio kärsi asiasta: jos suuren yhtiön pitää lopettaa yksi tehtaistaan, se valitsee New Hampshiren tehtaan energiakustannusten takia. Niissä osavaltioissa, jossa öljyä ja maakaasua ei ole, on jo ryhdytty yhteistyöhön, ja öljyvaltioissakin herättäisiin vielä.²⁸⁰

Carterille oli käynyt selväksi miten vahva poliittinen vastus oli Washingtonissa. Edes jotain maineestaan pelastaakseen Carter tiesi joutuvansa tekemään kompromisseja. Carter ei kuitenkaan halunnut vajota yksin, vaan veti suuryhtiöt mukanaan. Carterin retoriikkaa suuria energia-alan yhtiöitä vastaan koveni selvästi sen jälkeen, kun energialait olivat syksyllä jumiutuneet. Sama linja jatkuu vielä muistelmissa. Carter turhautui lobbaajiin ja näki, että poliitikot, jotka olivat hänen kanssaan eri mieltä asioista, olivat lobbaajien armoilla. Leimaamalla julkisesti kongressiedustajia eturyhmien marioneteiksi Carter tuskin sai uusia ystäviä Washingtonista.

Maaliskuussa 1978 Carter sanoi lehdistölle, että maassa olisi energialainsäädäntö ennen kuin kovin monta viikkoa kuluisi. Senaatissa oli saatu sopu, joka saman päivän aikana esiteltäisiin edustajainhuoneelle.²⁸¹ Mitään ei kuitenkaan tapahtunut, ja kun Carter muutaman viikon kuluttua esitteli kongressille anti-inflaatio-ohjelman, hän väläytteli mahdollisuutta rajoittaa öljyntuontia presidentin valtuuksien avulla. Se ei olisi toivottava tilanne, mutta siihen ehkä jouduttaisiin, jos muu ei auta.²⁸² Energiapolitiikan julkistamisen vuosipäivänä Carter sanoi, että nyt on tuhattu jo 12 kuukautta kallista aikaa ja öljyä tuodaan maahan jo tuhannella dollarilla per perhe. Alaskan öljy oli auttanut tilannetta hieman, mutta sen tuoma hyöty olisi tätä menoa syöty 18 kuukaudessa. Presidentti kiitti amerikkalaisia siitä, että nämä olivat ostaneet kevyempiä autoja ja eristäneet talojaan, he olivat siis enemmän tietoisia ongelmasta. Asia ei saisi jäädä siihen ja erityisintressien ei nyt saisi ajaa ohi yleisen edun.²⁸³ Jo heti seuraavana päivänä Carter saattoi iloita, sillä Conference-komitea oli päässyt alustavaan sopuun maakaasusta. Carterin mukaan kyseessä oli elintärkeä

²⁸⁰ PPP 1978 I Nashua, New Hampshire. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting With New Hampshire High School Students, February 18, 1978, s. 376-7

²⁸¹ PPP 1978 I Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Members of American Press Institute. March 16, 1978, s. 519

²⁸² PPP 1978 I Anti-inflation Policy Remarks to Members of the American Society of Newspaper Editors Announcing the Administration's P April 11, 1978 s. 721-7

²⁸³ PPP 1978 I National Energy Plan. Remarks Urging Congressional Action on The Plan, April 20, 1978, s. 763

läpimurto kohti energialakeja ja kansallisia maakaasumarkkinoita. Ratkaisu ei maksaisi kuluttajille enempää kuin nykyinen tilanne jatkuessaan.²⁸⁴ Tästä rohkaistuneena Carter sanoi, että nyt kun neljäskin osa energialakipaketteja on menossa läpi ja öljy enää käsittelemättä, ei ole tarvetta puuttua öljyntuontiin.²⁸⁵ Samoihin aikoihin Carterille sanottiin, että mikä energiapula maassa on, kun virkamiehet ajelevat edustusautoillaan ja autokilpailuja järjestetään täyttä päätä. Carter sanoi, että kun bensa-asemilla ei ole jonoja, eivät ihmiset jaksa kiinnittää energiaan huomiota. Varoitukset eivät tunnu tehoavan. Virkamiesten autoiluun on kyllä puututtu. Positiivista on sentään se, että energiankulutuksen kasvu on hidastunut ja Alaskasta tulee öljyä.²⁸⁶

Carter alkoi entistä selvemmin yhdistää energialait ja taloudellisen tilanteen, erityisesti inflaation. Inflaation pelko ja öljyriippuvuus olivat Carterin energiainnostuksen perimmäiset syyt, mutta hän ei ollut osannut argumentoida asiaa kansalle. Keväästä 1978 lähtien Carter ujutti tuontiöljyn määrän puheeseen kuin puheeseen. Tuontiöljylle presidentti mahtoi jotain, kun taas kotimaan markkinoiden muuttaminen oli osoittautunut vaikeaksi. Tuontiöljyn kritisointi oli myös paljon suositumpaa, kuin kehottaminen säästämään energiaa. Jos Carter olisi vuonna 1978 keskittynyt vähentämään öljyntuontia ja tehnyt kompromisseja muissa periaatteissaan, hänen jatkokaudestaan presidenttinä olisi voinut tulla jos ei helpompi, niin ainakin vähemmän epätoivoinen.

Toukokuun lopussa energiapaketin kohtalo näytti ratkenneen, kun sopu maakaasusta näytti syntyneen. Carter oli myös sitä mieltä, että raakaöljyn verotuksesta päästäisiin sopuun pian.²⁸⁷ Tämän jälkeen energialait kuitenkin unohdettiin julkisuudessa kesäksi. Se ei tarkoittanut sitä, etteivätkö paineet olisi kasvaneet. Elokuussa Carter moitti lehdistöä siitä, miten se käsittelee kongressissa tapahtuvia asioita. Jos joku presidentin esityksistä häviää äänestyksen alakomiteassa, se on uutinen, mutta jos seuraavana päivänä presidentin kanta voittaa varsinaisen komitean äänestyksessä, se sivuutetaan. Carter väitti, ettei halua kritisoida mediaa, mutta ihmisten mielenkiinto näyttää kohdistuvan negatiivisiin asioihin. Carterin mukaan välit Capitol Hillin ja Valkoisen talon välillä olivat harmoniset ja mainettaan paremmat. Asiat ovat pääosin edenneet hyvin.²⁸⁸ Carter myös kertoi, että Hamilton Jordan oli alkukesästä analysoinut eri uutisaiheiden

²⁸⁴ PPP 1978 I National Energy Plan. Statement By The President on the Tentative Agreement of the Energy Conference Committee. April 21, 1978, s. 768

²⁸⁵ PPP 1978 I President's News Conference of April 25, 1978, s. 776

²⁸⁶ PPP 1978 I Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Editors and News Directors, April 28, 1978, s. 809-10

²⁸⁷ PPP 1978 I Natural Gas Legislation. Statement on the Agreement of the Congress Conferences, May 24, 1978 s. 967-8

²⁸⁸ PPP 1978 II PPP 1978 II Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Members of American Society of Magazine Editors, August 11, 1978, s. 1414-5

saamaa huomiota mediassa, ja tullut siihen tulokseen, että energia-asiat saivat julkisuutta ainoastaan, kun Carter oli pitänyt asiasta tärkeimpiä puheitaan. Carterin mukaan ulkomailla oltiin selvästi valveutuneempia energiaongelman suhteen ja siellä nähtiin USA:n kyvyttömyys asian suhteen osoituksena heikkoudesta. Kun bensa-aseilla ei ole jonoja ja talot pysyvät lämpiminä, kansa ei ole kiinnostunut asiasta.²⁸⁹ Carter myös päätteli, että vuosien saatossa kongressiedustajista tulee asiantuntijoita kapealla saralla. He ovat komitean jäseniä, sen jälkeen alakomitean puheenjohtajia ja lopuksi komitean puheenjohtajia ja ovat huippuosaavia sektorillaan, mutta eivät näe metsää puilta.²⁹⁰

Elokuun 18. päivä Carter kertoi, että 30 vuotta kestänyt riitely maakaasusta on päättynyt. Edustajainhuoneen ja senaatin Conference-jäsenet olivat päässeet sopimukseen koko energialakipaketin vaikeimmasta asiasta. Carterin mukaan kansan tuli olla kiitollinen näille jäsenille, jotka olivat omista syvistä intresseistään huolimatta löytäneet yhteisen edun. Carterin mukaan lakiehdotus saisi läpi mennessään maahan aikaan aidosti kansalliset maakaasumarkkinat. Uusi maakaasu olisi halvempaa kuin ulkomainen öljy. Ratkaisu suojaisi talonmistajia ja pienyrityksiä. Se takaisi öljy-yhtiöille riittävän kiihokkeen etsiä ja tuottaa maakaasua. Carter toivoi nyt senaatin muilta jäseniltä samanlaista joustoa kuin oli nähty Conference-jäseniltä.²⁹¹ Valkoinen talo antoi viikkoa myöhemmin asiasta lausunnon. Siinä toistettiin jo vanhoja tuttuja asioita, kuten että laki ei tulisi maksamaan kuluttajille enempää kuin nykytilanne jatkuessaan. Uusi lisäys retoriikkaan oli se, että mukana oli maininta ratkaisun positiivisesta vaikutuksesta dollariin.²⁹² Muutamia viikkoja aiemmin toimittaja oli ihmetellyt, miksei Carter käytä dollarin vahvuuden ja öljyntuonnin välistä suhdetta enemmän hyväkseen.²⁹³

Elokuun lopussa Carter lähetti kongressiedustajille kirjeen maakaasuäänestystä silmällä pitäen. Carterin mukaan nyt äänestettäisiin muustakin kuin tarkasti rakennetusta kompromissista, nimittäin USA:n maineesta ja taloudellisesta hyvinvoinnista. Äänestyksen tuloksella olisi suora vaikutus kauppataaseeseen, dollarin arvoon ja inflaatioon. Jos laki menisi läpi, joka päivä säästyisi miljoona barreliä öljyä, mikä on saman verran kuin muiden lakiesitysten yhteisvaikutus. Carter sanoi

²⁸⁹ PPP 1978 II Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Members of American Society of Magazine Editors, August 11, 1978, s. 1411-2

²⁹⁰ PPP 1978 II Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Members of American Society of Magazine Editors, August 11, 1978, s. 1414-5

²⁹¹ PPP 1978 II Natural Gas Legislation Remarks on the Congressional Conference Committee Report on the Legislation. August 18, 1978, s. 1452-3

²⁹² PPP 1978 II Natural Gas Legislation White House Statement. August 25, 1978, s. 1469

²⁹³ PPP 1978 II Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Members of American Society of Magazine Editors, August 11, 1978, s. 1411-2

tietävänsä, kuinka vaikean paikan edessä edustajat olivat. Lähes jokaisen olisi vaihdettava vanhaa mielipidettään ja muutettava äänestyskäyttäytymistään. Myös hän itse oli joutunut taipumaan energialakien taipaleen aikana. Esitys ei olisi täydellinen, mutta vilpittömän työn tulos. Jos esitys kaatuisi, olisi epätodennäköistä että uusi saataisiin aikaan ainakaan vuoden aikana tai lähitulevaisuudessa. Osa senaattoreista oli Carterin mukaan sitä mieltä, että esitys ei anna tuottajille tarpeeksi. Osa taas piti sitä kuluttajan kannalta huonona ratkaisuna. Presidentin mielestä kompromissi oli hyväksyttävä, ja paljon parempi kuin status quo –tilanne. Carterin laskujen mukaan ratkaisu toisi osavaltioiden välisille markkinoille 30 prosenttia lisää kaasua vuoteen 1985 mennessä ja säästäisi 1,4 miljoona barreliä öljyä päivässä samalla tähtäimellä ja 6-8 miljardia dollaria kauppatasteesta. Osavaltioiden sisäisen ja osavaltioiden välisen kaasun erottelu lakkaisi ja laukaisi vanhan tilanteen, jossa osa maasta kärsii maakaasupulasta ja osa maakaasun ylitarjonnasta. Teollisuudelta ratkaisu voisi viedä yhden huolen, kun maakaasun saantiin voisi aina luottaa. Kaiken lisäksi hintajärjestelmä olisi yksinkertainen ja ratkaisu vähentäisi liittovaltion sekaantumista. Carter muistutti, että ratkaisun edut olisivat välittömät, sillä tuottajaosavaltioiden maakaasu lähtisi heti liikkeelle muuhun maahan ja vähentäisi öljynostoa.²⁹⁴ Ylpeä Carter sanoi, että jokainen presidentti lähimenneisyydessä on niukasti estänyt öljyn tai maakaasun säännöstelyn purkamisen, Harry Truman vain veton turvin, ja nyt hän itse liittyi joukkoon.²⁹⁵

Maakaasulaki otti syyskuussa taas pienen askeleen, kun senaatti kumosi äänestyksessä ehdotuksen lähettää se takaisin Conferenceen. Joka tapauksessa siis tie oli vielä kaikkea muuta kuin selvä.²⁹⁶ Lopulta maakaasulaki meni senaatissa läpi äänin 57-42, mitä tulosta Carter piti yllättävän selvänä. Hän kiitteli Byrdiä, Jacksonia, varapresidentti Walter Mondalea, Schlesingeriä ja hallinnon kongressiyhteysmies Frank Moorea loistavasta johtajuuden osoituksesta. Jäljellä olisi vielä edustajainhuoneen äänestys samasta asiasta, josta se oli äänestänyt vuosi sitten. Carter uskoi, että laki saataisiin läpi,²⁹⁷ vaikka presidentti oli aiheuttanut pahaa verta päättämällä käyttää vetoa vuosittaisen julkisten ohjelmien suunnitelman.²⁹⁸

²⁹⁴ PPP 1978 II Natural Gas Legislation Letters to the Members of the Senate on the Conference Committee Report. August 31, 1978, s. 1487-9

²⁹⁵ PPP 1978 II Interview With the President Remarki and a Question-and-Answer Session With Members of the International Labor Press Association. August 18, 1978, s. 1490-1

²⁹⁶ PPP 1978 II Natural Gas Legislation Statement on Senate Action on the Conference Committee Report. September 19, 1978, s. 1542

²⁹⁷ PPP 1978 II Natural Gas Legislation Remarks on Senate Approval of the Conference Committee Report. September 27, 1978, s. 1644

²⁹⁸ PPP 1978 II Veto of Energy and Water Development Appropriations Bill Remarks on Vetoing H.R. 12928. October 5, 1978, s. 1706

Välivaalit lähestyivät ja samalla 95. kongressin hajoaminen. Presidentti Carter ilmoitti, että töitä oli vielä paljon kesken, tärkeimpänä niistä energiapolitiikka. Enää listalla ei kuitenkaan ollut öljyyn liittyviä lakeja. Tärkein kokonaisuus oli maakaasulaki. Lisäksi äänestykseen tulisivat energiansäästölaki, hiilen käyttöön ohjaava laki, laki taksoista ja laki veroista ja eduista joilla pyritään kannustamaan ihmisiä muun muassa asuntojen energiatehokkuuteen.²⁹⁹ Lopulta 95. kongressi sääti viisi energialakia: lain voimalaitosten sääntelystä, lain energiaveroista, lain energiansäästöstä, lain voimalaitosten ja teollisuuden polttoaineista ja maakaasulain.³⁰⁰ Carter sanoi kongressin antaneen maalle nyt energiasuunnitelman, jonka avulla kansallinen turvallisuus varmistuu, vapaus vankistuu ja taloudellinen asema paranee. USA pääsisi nyt eroon jatkuvasti kasvavasta energiannälästään.³⁰¹ Allekirjoittaessaan lakeja Carter katsoi Yhdysvaltain nyt siirtyvän vastuullisen energiankäytön aikaan. Hän uskoi kaikkien ymmärtävän, että säästetty energia on halvinta energiaa. Kongressin viisauden myötävaikutuksella lakien teho perustuu vapaiden markkinoiden voimaan. Hallituksen väliintulo on minimoitu. Lakien säätäminen olisi tärkeä askel kohti vähenevää riippuvuutta alati vähenevistä energianvaroista. Carter uskoi, että lakien avulla Yhdysvallat säästää vuonna 1985 2,5 miljoonaa barrelia öljyä päivässä. Se ei olisi sitä, mitä lähdettiin tavoittelemaan, mutta kelpaisi. Carter kiitti erityisesti Byrdiä ja Tip O’Neillia näiden osoittamasta johtajuudesta. Tip O’Neill sanoi omassa puheenvuorossaan, että kyseessä on yksi tärkeimmistä lainsäädäntötöistä tällä vuosisadalla ja kiitti Carteria johtajuudesta. Kongressiedustaja Harley Staggers (D) sanoi, ettei voi olla täysin tyytyväinen lakeihin, mutta ne ovat parasta mitä kongressista sai irti. Carterin mielestä tämän lakipaketin säästämistä voisi kirjoittaa kirjan. Hän antoi erityisen tunnustuksen Lud Ashleyille, joka perusti väliaikaisen komitean. Carter kertasi, että kun hän palasi aikoinaan lännestä, kaikki uskoivat lakipaketin kuolleen. Ylönousemuksesta kiitos menee Robert Byrdille, joka talutti lait senaatin läpi. Byrd kertoi, että vieraillessaan Euroopassa heinäkuussa hän huomasi, että eurooppalaisten johtajien yhteinen huoli oli energiakysymys.³⁰² Myöhemmin samana päivänä Carter valotti hieman sitä, miten hän aikoo korjata lakeihin jääneet puutteet. Hän ei osannut sanoa tarkkoja aikomuksiaan. Hän kuvasi saaneensa 60-65 prosenttia aikeistaan läpi. Carter perusti tämän luvun siihen, miten paljon ratkaisut säästävät energiaa verrattuna siihen, kuinka paljon säästöä olisi tullut, jos raakaöljy ja sen verotus olisi saatu mukaan pakettiin.³⁰³

²⁹⁹ PPP 1978 II The President’s News Conference of October 10, 1978 s. 1745

³⁰⁰ PPP 1978 II Acts approved by the President, s. 2006

³⁰¹ PPP 1978 II National Energy Legislation Statement on Congressional Approval of the Legislation, s. 1783-4

³⁰² PPP 1978 II National Energy Bills Remarks on Signing H.R. 4018, H.R. 5263, H.R. 5037, H.R. 5146, and H.R. 5289 Into Law. November 9, 1978, s. 1978-1983

³⁰³ PPP 1978 II President’s News Conference of November 9 1978 Held in Kansas Missouri, s. 1892-3

Carterin mukaan siinä vaiheessa, kun energialakien käsittely jatkui vuoden 1978 puolella, asiasta oli tullut joillekin edustajille kysymys kasvojen säilyttämisestä. Carter kirjoittaa myös aliarvioineensa vastuksen, joka yhä oli olemassa. Etelävaltojen ja hiili- ja öljyosavaltioiden edustajilla oli vielä haluja etsiä kompromisseja, ja Carterin mukaan näiden edustajien kanssa pystyttiin edistämään asiaa. Carter lainaa päiväkirjaansa, jossa hän sanoo tuntevansa asioiden luistavan paremmin republikaanien ja konservatiivisten demokaraattien kanssa.³⁰⁴ Carter sanoo katsoneensa keväällä 1978 parhaimmaksi hakea yleisön tukea hankkeelle, ja sanoo että Valkoisessa talossa käännyttiin lukuisia delegaatioita painostamaan kongressia tekemään jotain.³⁰⁵ Kevään aikana oli myös tehtävä päätös, että ratkaisut öljystä pitäisi lykätä.³⁰⁶ Öljy kuitenkin säilyi edelleen Carterin ja kongressin välien rikkojana numero yksi, vaikka se ei julkisuudessa ollutkaan esillä yhtä näyttävästi kuin maakaasu. Carter kirjoittaa, että kesällä 1978 Bonnin G7-kokouksen alla hän tapasi kongressin tärkeimpiä energiaedustajia ja ilmoitti, että jos öljyn hinnasta ei päästäisi sopuun, hän tulisi poistamaan säännöstelyn lain suomalla oikeudella. Se ei olisi kongressin mieleen, eikä Carter tekisi sitä mielellään, mutta asia vaati nyt sitä. Carterin mukaan Yhdysvaltain energiantuhlaus oli kansainvälinen häpeä.³⁰⁷ Carter siis odotti, että kongressi lähtisi itse muodostamaan öljylakeja, jotka eivät olleet kelvanneet presidentin esityksinä.

Carterin mukaan elokuussa Conference-komiteassa oli päästy yhteisymmärrykseen maakaasulaista, mutta jotkut jäsenet eivät painostuksen takia kuitenkaan allekirjoittaneet esitystä. Carterin avustajat painostivat ja saivat lopulta jäsenet myöntymään, joten asia eteni äänestykseen.³⁰⁸ Elokuun lopussa maakaasulaki oli kriisissä, joka Carterin mukaan laukesi lähinnä Robert Byrdin ansiosta, koska hän asetti onnistumisensa ryhmän johtajana riippuvaiseksi lain kohtalosta. Näin ollen oltiin valmiita äänestämään laeista, mutta ongelmaksi tuli nyt edustajainhuone, jossa kaikki olivat vaarassa pudota lähestyvien vaalien takia. Erityisesti republikaaneita oli lähes mahdoton saada tukea, mutta lopulta energialait hyväksyttiin niukasti. Samoin lait menivät lopulta senaatissa läpi.³⁰⁹ Carter sanoo lakeja voitoksi ja olleensa niistä Schlesingerin kanssa ylpeitä. Schlesinger oli tässä vaiheessa pyytänyt eroa, mutta Carter oli taivutellut häntä jatkamaan vielä muutamia kuukausia.³¹⁰ Carter sanoi vuotta 1978 hyväksi vuodeksi kongressissa ja sanoo Robert Byrdin kehuneen istuntokautta kaikkien

³⁰⁴ Carter 1982 s. 102

³⁰⁵ Carter 1982 s. 103

³⁰⁶ Carter 1982 s. 103

³⁰⁷ Carter 1982 s. 103-4

³⁰⁸ Carter 1982 s. 105

³⁰⁹ Carter 1982 s. 106-7

³¹⁰ Carter 1982 s. 107

aikojen menestyksekkäimmäksi.³¹¹ Carterin mukaan öljy oli edelleen iso ongelma, johon hän kävi käsiksi vasta kuukausien tarkan tutkimisen jälkeen. Kongressi ja Carter sekä Carterin avustajat olivat väsyneitä raskaiden taisteluiden jälkeen, mutta asia oli niin tärkeä, että oli jaksettava. Varoitukset energiakriisistä kaikuivat kuuroille korville.³¹²

Haasin mukaan lopputulos oli täysin erilainen kuin mitä Carter oli halunnut, ja sitä saattoi sanoa voitoksi vain sen takia, että oli saatu sentään jotain aikaan. Suurin puute oli öljyveron hylkääminen. Haasin mukaan kongressin liberaalit, kuluttajaorganisaatiot ja ammattiliitot vaativat presidentiltä vetoa, mutta Carter ei jaksanut enää taistella. Haasin mukaan erään Valkoisen talon edustajan mukaan energialakien käsittely oli hallinnon suurin virhe, josta ei koskaan toivuttu.³¹³ On selvää, että Carter ei pystynyt säädetyillä laeilla keräämään kunnioitusta. Kiista maakaasusta oli ollut julkinen ja epäedullinen, ja lisäksi paketin se osa, joka kansaa liikutti, eli öljy, haudattiin. Maakaasulaki oli kompromissi, ja oli vaikea saada selvyyttä, mitä Carter oli tavoitellut. Kansa oli luullut, että presidentti olisi vapauttamassa hintoja, mutta tämä olikin kiihkeästi sitä vastaan. Talvet olivat olleet kylmiä ja maakaasusta pulaa. Carterin mukaan ongelmana oli liian alhainen hinta, mutta hinta tulisi kuitenkin nousemaan. Jo se oli monimutkaista. Nyt näytti vielä siltä, että Carter ei haluaisikaan nostaa hintoja, vaan kannatti vaihtoehtoa, joka vastustajien mukaan salpasi tuotantoon innostamista, ja vähentäisi maakaasun määrää. Presidentti näytti vain yrittävän hankaloittaa ihmisten elämää veroilla ja rajoituksilla, ja vieläpä teki sen taitamattomasti. Energialait käsittelivät loppujen lopuksi pikkuasioita, eikä niistä voi puhua minään suurena energiapolitiikkana.

3.4 Hiililakko

Jo kesäkuussa 1977 Carterilta kysyttiin seuraako hän hiilialan tilannetta. Toimittaja kuvasi United Mine Workers Unionin (UMW) tilaa ”parhaimmillaankin epävakaaksi” ja edessä olisivat vielä syksyn sopimusneuvottelut. Toimittaja ihmetteli, kuinka voiko kansa voi olla varma siitä, että hiili voisi näissä oloissa olla luotettava energianlähde. Carter myönsi, että esimerkiksi luvattomat lakot olivat luoneet alalle rauhattomuutta, mutta toisaalta hänellä ei ole juuri muuta tehtävää kuin seurata tilannetta. Presidentti ei puuttuisi työmarkkinoihin.³¹⁴ Odotettu hiililakko alkoi 6.12.1977, kun

³¹¹ Carter 1982 s. 107-8

³¹² Carter 1982 s. 108-9

³¹³ Haas s. 70-71. Myös Whiten mukaan Carterin henkilöstö piti energialakien käsittelyä virheenä, josta ei toivuttu. White s. 203.

³¹⁴ PPP 1977 II Interview With the President Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. June 24, 1977, s. 1069

UMW:N ja Bituminous Coal Operators Associationin (BCOA) kolmivuotinen sopimus päättyi. Lakkoon osallistui 160 000 kaivosmiestä ja 10 000 kaivoksia rakentanutta työntekijää. Neuvottelupöydässä BCOA:n vaatimuslistalla uutta sopimusta laadittaessa olivat raskaat rangaistukset laittomiin lakkoihin ryhtyneille, automaattisten elinkustannuksiin sidottujen palkankorotusten lopettaminen ja terveydenhuollon muuttaminen osittain maksulliseksi. UMW taas halusi eläkejärjestelmän muuttamista tasapuolisemmaksi.³¹⁵ 25. tammikuuta Carter uskoi, että hiilivarastot riittävät vielä viikoiksi. Hän myös sanoi uskovansa, että asia ratkaistaan ennen kuin siitä tulee kansallinen hätätila.³¹⁶ Vajaan viikon kuluttua presidentti oli jo enemmän huolestunut. Hänen mielestään viimeiset uutiset eivät olleet hyviä, mutta Taft-Hartley -lakia ei vielä edes harkittaisi otettavaksi käyttöön, eli kaivoksia ei avattaisi sen voimalla.³¹⁷ Helmikuun alussa presidentti pyysi, että pahiten hiilestä riippuvaisilla alueilla katkaistaisiin sähköjä vapaaehtoisesti. Presidentti oli valtuuttanut hallinnon järjestämään ja varmistamaan hiilikuljetuksia ja etsimään keinoja säästää hiilen käyttöä. Lisäksi ympäristönsuojelurajoituksia saatettaisiin lieventää hetkellisesti.³¹⁸ Helmikuun alussa neuvottelevat osapuolet pääsivät sopimukseen. Se sisälsi 37 prosentin palkankorotuksen kolmen vuoden kuluessa. Sopimuksessa oli määritelty rangaistuksia lakkoilijoille, osa terveydenhuollosta olisi tullut maksulliseksi ja eläkejärjestelmä olisi säilynyt ennallaan. Sopimus kuitenkin kaatui selvästi, kun UMW:n council siitä äänesti.³¹⁹ Helmikuun puolivälissä presidentti piti Taft-Hartely -lain käyttöönottamista mahdollisena.³²⁰ Yhä kovenevalla äänensävyllä Carterilta vaadittiin toimia uhkaavan hiilipulan helpottamiseksi. Carter sanoi, että hiiltä siirrettäisiin niihin osavaltioihin, joissa hiilipula oli mahdollinen. Samoin sähkönsiirtoa 12 kärsvään osavaltioon suunnitellaan ja ilmanlaaturajoituksista saatetaan tinkiä.³²¹ 17.2. Carter sanoi työtaistelun laittaneen jo kansakunnan hyvinvoinnin puntariin.³²² Samana päivänä Rhode Islandissa Carter vakuutti, ettei hiilimiesten lakko kestäisi enää kahta viikkoakaan.³²³ Hän myös sanoi, että kiista oli yksi vaikeimmista, joka Carterilla oli presidenttikaudellaan ollut.³²⁴ Vain päivä Rhode Islandin valoisien näkemysten jälkeen Carter sanoi, että neuvottelut jatkuvat, mutta tilanne ei

³¹⁵ Historic Documents of 1978, s. 111-4

³¹⁶ PPP 1978 I Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With American Press Institute Editors. January 27, 1978, s.235

³¹⁷ PPP 1978 I The President's News Conference of January 30, 1978, s. 248

³¹⁸ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. Statement by the President, February 11, 1978, s. 313-4

³¹⁹ Historic Documents of 1978 s. 111-114

³²⁰ PPP 1978 I Taft-Hartley on mahdollinen. Labor Disputes in the Coal Industry. Remarks on the Statment in the Negotiations. February 14, 1978, s. 316

³²¹ PPP 1978 I. Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Representatives of Black Media Associaties. February 16, 1978, s. 320

³²² PPP 1978 I The President's News Conference of February 17, 1978. Held in Providence, Rhode Island. PPJC 1978 I, s. 331

³²³ PPP 1978 I The President's News Conference of February 17, 1978. Held in Providence, Rhode Island, s. 333

³²⁴ PPP 1978 I The President's News Conference of February 17, 1978. Held in Providence, Rhode Island, s. 336-7

vaikuta lupaavalta.³²⁵ Viikon kuluttua 24.2. näytti, että sopimukseen olisi päästy.³²⁶ Neuvotteluihin oli osallistunut myös työministeri Ray Marshall. Sopimus oli hyvin pitkälti samanlainen, jonka UMW oli neuvotellut Pittsburghissa BCOA:han kuulumattoman kaivosyhtiön kanssa. Tämä sopimus kaatui maaliskuun alussa jäsenistön äänestyksessä.³²⁷

Kun lakko ei näyttänyt selviävän työmarkkinaosapuolten voimin, Carter alkoi valmistella voimakkaampaa hallituksen väliintuloa. Maaliskuun 6. 1978 Carter antoi käskyn muodostaa Board of Inquiry raportoimaan hiilialan lakosta suoraan presidentille.³²⁸ Työtaistelu oli edennyt myös siihen pisteeseen, että Taft-Hartley -laki piti ottaa käyttöön. Carter perusteli ratkaisuaan sillä, että kolme kuukautta kestänyt lakko oli saattanut keskilämmen energiavarastot kriittiseen tilaan. Kymmenet tuhannet ihmiset olivat ilman töitä, ja jos tilanne jatkuisi kuukauden, luku olisi miljoona. Sähkökatkokset haittasivat erityisesti Indianan osavaltiota.³²⁹ Carter sanoi maaliskuun 9. päivä, että hiililakossa oli nyt menossa jäähdyttelyvaihe. Sen aikana Carterin perustama komissio yrittäisi vakuuttaa osapuolet siitä, että neuvoteltu sopimus kannattaisi hyväksyä.³³⁰ Samana päivänä hän valtuutti oikeusministerin pyytämään tuomarilta lupaa Taft-Hartleyn käyttöön, koska komissio oli viestittänyt, ettei neuvotteluissa tapahtunut edistystä.³³¹ Presidentti sai tähän luvan. Vajaan kahden viikon kuluttua Carter yritti hakea pysyvää lupaa, mutta tuomarin mukaan maassa ei ollut energiakriisiä, eikä pyyntöön voitu suostua.³³² Hallitus myös yritti saada alalle sopimuksia kaivoskohtaisesti.³³³ Iloista kerrottavaa presidentillä oli 14.3.1978, kun jälleen oli neuvoteltu alustava sopimus alalle.³³⁴ Carter sanoi myös, että hiili oli liikkunut hyvin kriisialueille ja Hartely-Taftin takia sadat kaivokset olivat taas avautuneet.³³⁵ 25. päivä maaliskuuta selvisi, että sopuun oli päästy. Helpottunut Carter ilmoitti perustavansa komission tutkimaan, mitä pitkällä aikavälillä on

³²⁵ PPP 1978 I Nashua, New Hampshire. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting With New Hampshire High School Students, February 18, 1978, s. 366

³²⁶ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. Remarks Announcing a Negotiation Settlement. February 24, 1978. PPJC 1978 I, s. 419

³²⁷ Historic Documents of 1978, s. 111-4

³²⁸ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. Executive Order 12042. March 6, 1978, s. 469

³²⁹ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. Remarks Announcing Invocation of the Taft-Hartley Act. March 6, 1978, s. 469-70

³³⁰ PPP 1978 I The President's News Conference of March 9, 1978, s. 489

³³¹ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. Letter Directing the Attorney General To Seek a Court Injunction Against Further Strike Activities. March 9, 1978, s. 488

³³² Historic Documents of 1978, s. 111-4

³³³ Historic Documents of 1978 s. 111-114

³³⁴ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. White House Statement on the Tentative Agreement. March 14, 1978, s. 508

³³⁵ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. Statement Issued Following a District Court Denial to Extend the Temporary Restraining Order. March 17, 1978, s. 539

tehtävä, jotta hiilialan epävakaa tilanne parantuisi.³³⁶ Edison Institute arvioi, että sopimuksen takia sähkön hinta kohoaisi 5-6 prosenttia ja Council of Wage and Pricen mukaan teräksen tuotannon kulut kasvaisivat prosentin. Lakon potentiaalinen dramaattinen vaikutus ei ollut toteutunut, koska sää ei äitynyt turhan kovaksi ja koska kaivosmiehistä vain puolet oli lakon piirissä.³³⁷

Toukokuun lopussa Carter ilmoitti perustaneensa komission raportoimaan hiilialan tilanteesta. Carter sanoi, että hiili on paras ase energiasodassa. Pelkästään Länsi-Virginian hiili voisi turvata yhden sukupolven energiansaannin. Carter pahoitteli sitä, että hiilituotanto Appalakeilla on kärsinyt ja suurin osa tästä johtuu terästeollisuuden ongelmista. Kuvernööri Jay Rockefellerin johtaman komission tehtävänä olisi tehdä selvitys alan taloudellisesta terveydestä, työntekijöiden ja johtajien suhteesta, terveydestä, turvallisuudesta ja elinolosuhteista ja liittovaltion toimien vaikutuksista. Carterin mukaan hiilentuotannon roima lisäys aiheuttaisi ongelmia yhteisölle. Näitä ongelmia varten perustettaisiin viisivuotinen ohjelma. Carterin mukaan Appalakkien ympäristö ja ihmiset ovat kärsineet paljon, ja nyt ne saisivat huolenpitoa.³³⁸ Heinäkuussa Carterilta kysyttiin kuinka hallinnon tavoitteet hiilentuotannon lisäämiseksi miljardiin tonniin vuodessa vuonna 1985 voivat toteutua, kun minkäänlaista edistystä ei ole näkynyt kahteen vuoteen ja perustettu hiilikomissio on vajaajäseninen. Carter sanoi uskovansa, että tavoitteeseen päästään. Edellistalven hiililakko oli Carterin mukaan ollut paha takaisku. Sen jälkeen saatu sopimus kuitenkin tulisi päättämään jatkuvat riidat, laittomat lakot ja palauttaisi tuottavuuden nousuun. Carterin mielestä media ei ole käsitellyt hiilialaa oikealla tavalla ja kansa on muodostanut mielikuvansa näiden väärin analyysien pohjalta. Komissiokin oli saatu pari päivää sitten täyteen.³³⁹

Ennätyspitkä hiililakko oli Carterin kannalta kiusallinen ongelma, koska siihen oli hankala puuttua, ja se kuitenkin muistutti hyvin paljon edellistalven maakaasupulaa. Käytännössä hiililakon lähettämä signaali oli, että presidentti antoi taas ongelman aiheuttaa kärsimystä. Presidentti yritti hoitaa oireita, muttei tehnyt sairaudelle mitään. Kun Carter kaiken lisäksi oli julkisesti puhunut hiilen korvaavan öljyä, niin tämä tahto ei talven 1977-78 kokemusten perusteella näyttänyt erityisen houkuttelevalta. Carter puhui hiilestä lähinnä vain hiilialueilla ja puhuessaan korkealentoisista visioistaan hän asetti sivulauseissa hiilelle huikean tulevaisuuden. Tavoitteissa hiili oli

³³⁶ PPP 1978 I Labor Disputes in the Coal Industry. Statement Following Mineworkers Approval of a Contract. March 25, 1978, s. 573

³³⁷ Historic Documents of 1978 s. 111-114

³³⁸ PPP 1978 I Charleston, West Virginia. Remarks Announcing The Establishment of the Presidents Comission on the Coal Industry. May 26, 1978, s. 1002-6

³³⁹ PPP 1978 II Interview With the President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, July 28, 1978, s. 1349-50

kruununprinssi, mutta todellisuudessa sen varaan ei voinut laskea, eikä Carter kautensa aikana erityisen innokkaasti yrittänyt tehdä hiilestä öljyn korvaajaa.

3.5 Carter ja ulkovallat

Alaskan Prudhoe Baysta tulevan öljyn odotettiin keväällä 1977 alkavan virrata myöhemmin vuoden aikana tuotantoon, mutta vielä ei ollut varmuutta siitä, kuinka öljy saataisiin muualle Yhdysvaltoihin. Carter sanoi tuolloin, että Kanadan kanssa neuvotellaan koko ajan, ja presidentillä itsellään oli tarkoitus antaa putken jatko-osasta linjauspäätös 30.9., kuten kongressi oli aiemmin presidentin valtuuttanut. Carter sanoi suhteiden Kanadaan parantuvan koko ajan. Carterin mukaan Alaskan North Slopen ja muiden pohjoisen alueiden maakaasu ja öljy sekä jopa Kanadan ylimääräiset (surplus) maakaasuvarannot kuuluvat harkintaan, kun energiapolitiikkaa rakennetaan. Tässä asiassa ratkaiseva tekijä olisi se, linjaisiko Kanada maakaasuputkensa MacKenzien laakson läpi, jolloin Alaskan North Slopen kaasu voitaisiin liittää kulkemaan samassa putkessa.³⁴⁰ Kanadan ja Yhdysvaltain välinen sopimus öljyputkesta Alaskan North Slopesta Kanadan kautta Yhdysvaltojen alempiin osavaltioihin tuli senaatin käsiteltäväksi maaliskuun lopussa. Kanada ei ollut valmistautunut sopimaan kaasuputkesta, joten se jäi sopimuksesta puuttumaan.³⁴¹ Carter joutui ilmoittamaan kongressille syyskuun alussa, että hän tarvitsi lisää aikaa tehdessään ratkaisua Alaskan putkiliikenteen linjauksista. Hän kuitenkin vakuutti, että asiat alkavat olla selvillä.³⁴² Jo viikon kuluttua Kanada ja USA antoivatkin yhteisen lausunnon maakaasuputkesta. Alcan-Foothills-kaasuputki rakennettaisiin Alaska Highwayta myöten ja sitä pitkin Alaskan maakaasu pääsisi USA:han ja myöhemmin sitä pitkin kulkisi myös Kanadan omaa maakaasua omille markkinoille. Lausunnossa projektia sanottiin historian suurimmaksi yksityiseksi energiahankkeeksi. Amerikkalaisille kuluttajille putkiston rakentaminen toisi 6 miljardin säästöt verrattuna tilanteeseen, jossa Alaskan kaasu olisi pitänyt nesteyttää ja laivata alempiin osavaltioihin.³⁴³ Samana päivänä Carter puhui viiden miljardin säästöstä. Hänen mukaansa Alcan-reitti voitti kilpailevan El Paso –reitit, koska se on halvempi, turvallisempi, ympäristöystävällisempi ja vie kaasun lähemmäksi sen

³⁴⁰ PPP 1977 I Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Publishers, Editors, and Broadcasters. March 4, 1977, s. 283

³⁴¹ PPP 1977 I 534 United States-Canada Transit Pipeline Agreement Message to the Senate Transmitting the Agreement. March 30, 1977 s. 534-5

³⁴² PPP 1977 II Natural Gas Transportation System Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate. September 1, 1977, s. 1530

³⁴³ PPP 1977 II United States-Canada Agreement on a Natural Gas Pipeline Joint Statement by the President and Prime Minister Pierre Elliott Trudeau. September 8, 1977 s. 1546

tarkoituksenmukaisia markkinoita keskilännen pohjoisosiin.³⁴⁴ Myöhemmin tuli ilmi, että Kalifornian kuvernööri Jerry Brown (D) oli sanonut “Carterin näyttäneen Kalifornialle keskisormea jalan (putken osuus = leg) sijaan.” Carter sanoi, ettei hän tiennyt, että Brown oli pettynyt. Hän ei ollut puhunut koko asiasta Brownin kanssa. Mahdollista oli, että Brown oli puhunut kaasuasista jonkun Carterin avustajan kanssa.³⁴⁵

Sopimus putkistosta allekirjoitettiin marraskuussa. Carter sanoi allekirjoitustilaisuudessa, että putkisto tuo noin 25-vuotisen elinkaarensa aikana 6 miljardin säästöt. Carter sanoi, että vaikka kyseessä on jättimäinen projekti, sen avulla täytetään vain 5 prosenttia kansakunnan maakaasutarpeesta.³⁴⁶ Tässäkin tapauksessa tuli esille Carterille tyypillisiä piirteitä. Hän ilmoitti tarvitsevansa lisää aikaa päätöksentekoon ja hän onnistui suututtamaan puoluetoverinsa. Jälkimmäinen seikka varsinkin oli selvä arvovaltatappio. Lisäksi oli melko selvää, että Yhdysvaltain energiatilannetta helpotti huomattavasti enemmän pohjoisesta tuleva energia, kuin Carterin näpertelyksi mennyt energiaohjelman rakentaminen. Ylhäältä valuva energia helpotti Carterin oloa, mutta oli idealtaan sitä vastaan, mitä Carter haki. Carterin oli syytä pystyä toimimaan Kanadan kanssa hyvässä yhteistyössä, sillä kaikki harmi koituisi hänelle kalliiksi.

Vuodenvaihteen 1977-78 ulkomaankiertueensa alussa Puolassa Carterilta kysyttiin lehdistötilaisuudessa energia-asioista ja hän puhui erityisesti hiilestä. Hän sanoi puhuneensa pääsihteerin Edward Gierekin kanssa hiilen poltosta ja sanoi, että Puolassa ja USA:ssa molemmissa polttopistettä siirretään yhä enemmän ruskohiileen. Carter myös sanoi ymmärtävänsä kuinka tarkkaan USA:n toimia energia-asiassa maailmalla seurataan.³⁴⁷ Intiassa vieraillessaan Carter mainitsi olevansa maassa, jolla on tuontiöljyn kanssa yhteinen ongelma USA:n kanssa. Tämän ongelman helpottamiseksi amerikkalaiset yhtiöt tekivätkin jo yhteistyötä intialaisten kanssa Intian rannikolla Bombayn lähetyvillä. Lisäksi Carter sanoi, että Yhdysvallat on valmis tekemään Intian kanssa yhteistyötä uusiutuvien energioiden kehittämisessä. Erityisesti Carter painottaa aurinkovoimaa, koska ”Intiassa auringonvalosta ei ole puutetta.” Carterin mielestä Intian etu onkin se, että maan infrastruktuuri ei ole rakennettu fossiilisten polttoaineiden varaan, toisin kuin Yhdysvaltojen. Carter perustelee näitä energianäkemyksiään nimenomaan kestävän taloudellisen

³⁴⁴ PPP 1977 II United States-Canada Agreement on a Natural Gas Pipeline Remarks of the President and Prime Minister Trudeau Announcing the Agreement. September 8, 1977, 1547-8

³⁴⁵ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. September 16, 1977 s. 1620-1

³⁴⁶ PPP 1977 II Alaska Natural Gas Transportation System Remarks at the Bill Signing Ceremony. November 8, 1977, s. 1978

³⁴⁷ PPP 1977 II The President’s News Conference of December 30, 1977 Held in Warsaw, Poland s. 2206

kehityksen sanelemina ratkaisuina.³⁴⁸ Huomattavaa on, että julkisesti energiakysymykset eivät olleet esillä lyhyillä vierailuilla Saudi-Arabiaan ja Egyptiin ja Ranskassakin ne kuitattiin lyhyesti ja taloudellisesta näkökulmasta.³⁴⁹ Belgiassa Carter puhui Yhdysvaltain energiapolitiikan etenemisestä.³⁵⁰ Carterin ideologisuus alkoi kotimaassa jo murentua realismin tieltä, mutta ulkomailla Yhdysvaltain presidentti saarnasi muutoksen puolesta.

Carterilta kysyttiin helmikuussa 1978, että mistä USA saa öljyä, jos OPEC:in arabimaat laittavat hanat kiinni. Carter sanoi, että kaikki OPEC-maat eivät ole arabimaita, ja sitä paitsi esimerkiksi Saudi-Arabia on Yhdysvaltain hyvä ystävä, samoin kuin Iranin. Presidentti myös sanoi, että öljyä on muuallakin. Englanti on liittynyt öljynviejämaihin Pohjanmeren öljyn ansiosta. Alaskasta tulee öljyä alempiin osavaltioihin ja Meksikolla on suuret reservit. Venezuela tuottaa ison osan USA:n öljystä ja potentiaalisen kumppanin Nigerian kanssa välit ovat lämmenneet nopeasti. Vielä Henry Kissinger ei edes päässyt maahan. Carter myös uskoi, että kauppasaarto on nyt vähemmän todennäköinen kuin 1973, ja jos sellainen tulee, Carter vastaa totaalisella kauppasaarrolla. Sellaisen tilanteen sattuessa USA selviytyy kyllä.³⁵¹

Venezuelassa maaliskuussa 1978 Carter oli julkisesti melko vähäsanainen energiasta ottaen huomioon sen, että Venezuela oli niin iso öljyntuottajamaa. Carter joutui Venezuelassa kuitenkin kommentoimaan USA:n ja Yhdysvaltain välistä kauppaa. Presidentti sanoi, että USA ostaa Venezuelan tuotteita neljällä miljardilla ja myy Venezuelaan kolmella. Koska Venezuela on öljymaa, USA ei voi tehdä kauppasopimuksia, jotka antaisivat maalle etuja muihin valtioihin nähden.³⁵² Venezuelan parlamentissa Carter mainitsi energian vain puhuessaan maapallon rajallisista varoista. Hän sanoi, että sekä teollistuneiden että kehittyvien maiden olisi säästettävä energiaa. Venezuelassa ja Latinalaisessa Amerikassa tilanne olisi otollinen, sillä maa auringossa on riittävästi voimaa. Sokeri ja muut maataloustuotteet voivat myös olla Latinalaisen Amerikan energiavaltti.³⁵³ Brasiliassa esiin nousi odotetusti Saksan ja Brasilian yhteistyö ydinvoima-alalla, josta Carter ei pitänyt. Carter ohjeisti brasilialaisia, ettei hyötöreaktoreihin kannattaisi sijoittaa. USA:ssa oli sijoitettu alalle miljoonia, mutta kaikki rakennettu oli hylätty, koska laitoksista ei ollut

³⁴⁸ PPP 1978 I Remarks Before the Indian Parliament. January 2, 1978, s. 8

³⁴⁹ PPP 1978 I Remarks at the Palais des Congres. January 4, s. 24

³⁵⁰ PPP 1977 I Text of Remarks at a Meeting of the Commission of the European Communities. January 6, 1978. PPJC 1978 I s. 35

³⁵¹ PPP 1978 I Bangor, Maine. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting. February 17, 1978, s. 363-4

³⁵² PPP 1978 I Caracas, Venezuela. Informal Exchange With Reporters Following Meetings Between President Carter and President Perez. March 28, 1978 I, s. 616

³⁵³ PPP 1978 I Caracas, Venezuela. Remarks Before the Venezuelan Congress. March 29, 1978, s. 619-21

saatu taloudellisia. Carter sanoi, että USA ei voisi estää Brasiliaa hankkimasta hyötöreaktoreita ja näin plutoniumia, mutta USA:ssa tilannetta katsottaisiin huolestuneita. Yhdysvaltain uudet ydinvoimalait takaisivat Brasiliallekin uraanivirran, ja USA voisi antaa teknistä tukea uraanin ja toriumin käytössä, joista jälkimmäistä Brasilialla myös oli itsellään.³⁵⁴ Parlamentin edessä Carter ei energiasta puhunut.³⁵⁵ Kommunikean kirjoitettiin Brasilian ja Yhdysvaltain yhteinen huoli energian viennistä. Maiden välille tarvittaisiin molemminpuolista virtaa. Yhteistyötä haettaisiin hiilestä, alkoholeista, sokerista ja muista maataloustuotteista, jotka soveltuvat energiaksi.³⁵⁶ Nigeriassa öljy pidettiin julkisessa osuudessa visusti sivuosassa.³⁵⁷ Lehdistölle Carter sanoi, että öljystä puhuttiin ja sen lisäksi myös nestemäisestä maakaasusta, jota Nigeria voisi myydä vuodesta 1983 lähtien. Nigeria tarvitsisi teknistä apua tässä asiassa.³⁵⁸

Carterin toisen maailmankiertueen jälkeen keväällä 1978 USA:ssa ihmeteltiin mitä tehdään ylimääräisen öljyn kanssa. Carterilta kysyttiin, mitä hän aikoo tehdä ruuhkaantuneelle öljylle, jota maassa on Alaskan tuotannon takia, myytäisiinkö sitä esimerkiksi Japaniin. Carter sanoi, että maailmalla on väliaikaisesti liikaa öljyä tarjolla. Tämä oli tullut esiin Nigeriassa ja Venezuelassa, jotka olivat saaneet kaupaksi vähemmän öljyä kuin edellisenä vuonna. Tämä johtuu erityisesti Meksikon ja Pohjanmeren öljystä. Carterin mukaan Alaskan öljykin löytäisi ennen pitkää osoitteensa Yhdysvalloissa. Hän uskoi, että Alaskassa oli jossain määrin yliarvioitu öljytulot ja kaiken lisäksi markkinat olivat nyt vaikeat, öljyn laivaaminen aiheutti isoja kustannuksia ja Alaskassa oli vielä sattunut paloja. Carter ei aikonut tehdä mitään liikuttaakseen öljyä länsirannikolta pois, mutta jätti kongressille mahdollisuuden esittää jotain.³⁵⁹ Muutamia viikkoja myöhemmin Carter sanoi, että Kaliforniaan ruuhkautunutta öljyä voitaisiin Sohio-linjan valmistuttua viedä Teksasiin ja jakaa sieltä eteenpäin.³⁶⁰ Carter selitti Sohio-ajatustaan myöhemmin tarkemmin. Sohio-linjaa pitkin kulki maakaasua Teksasista ja Louisianasta Kaliforniaan, ja nyt tarkasteltiin mahdollisuuksia muuttaa virta toisin päin. Yksi Kalifornian ongelmista on se, että Kaliforniasta porattavassa öljyssä on niin paljon rikkiä, että paikalliset jalostamot eivät voi sitä

³⁵⁴ PPP 1978 I The President's News Conference of March 30, 1978. Held in Brasilia, Brazil, s. 627-30

³⁵⁵ PPP 1978 I Brasilia, Brazil. Remarks Before the Brazilian Congress. March 30, 1978, s. 634

³⁵⁶ PPP 1978 I Brasilia, Brazil. Joint Communique Issued Following Meeting Between President Carter and President Geisel. March 30, 1978, s. 636

³⁵⁷ Esimerkiksi PPP 1978 I Lagos, Nigeria, Joint Communique Issued at the Conclusion of Meetings Between President and General Obasanjo April 2 1978 s. 664-7

³⁵⁸ PPP 1978 I Question-and-Answer Session With Reporters Following Meetings Between the President And General Obasanjo, April 2, 1978, s. 651

³⁵⁹ PPP 1978 I Interview With The President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, April 7, 1978, s. 715-6

³⁶⁰ PPP 1978 I Interview With The President. Remarks and a Question-and-Answer Session With Editors and News Directors, April 28, 1978, s. 810

käyttää. Nyt tilanne oli se, että Kaliforniaan ruuhkautuva öljy on jouduttu laivaamaan Meksikonlahdelle Panaman kanavan kautta, mikä on kallista.³⁶¹

Se, että USA:ssa ja maailmalla oli vuoden 1978 aikana liian paljon öljyä, on lähes huvittava vastoinkäyminen Carterille. Se vahvisti entisestään epäluuloja sieltä, että ajoittaiset energiapulat olivat keinotekoisia. Tämä vastoinkäyminen söi luottamusta poliitikkoihin ja suuryhtiöihin entisestään, ja vahvistui myöhemmin, kun energiapula taas tuli ajankohtaiseksi.

Yhdysvaltain presidentin ja öljyn suhde kiinnosti ulkomaillakin, samoin ydinvoima. Carter kuitenkin halusi esittää näkemyksiään myös laajemmin, josta syystä hän puhui myös hiilestä ja aurinkovoimasta. Tällaiset puheet otettiin vastaan todennäköisesti hieman happamasti, kun Yhdysvallat itse ei kuitenkaan näyttänyt tekevän mitään öljyongelmalleen, joka oli kaikille yhteinen ongelma. Lisäksi USA ajoi vahvemman oikeudella ydinvoimapolitiikkaa. Carterin kauniit puheet auringosta tuskin häikäisivät tässä tilanteessa ketään. Carter oli kotimaassa tähän asti pitänyt vaihtoehtoisia energianlähteitä kyllä esillä, mutta hyvin yleisluontoisesti. Brasiliassa ja Intiassa Carter jopa näytti kokeilleen kepillä jäätä, ennen kuin julkisti kotimaassa isoja ohjelmia uusiutuvien energioiden osalta.

3.6 Uutta energiaa ennen lamaannusta

Toukokuun kolmantena päivänä 1978 Carter puhui Goldenissa, Coloradossa, jonne tulisi Solar Energy Instituten pysyvä päämaja. Carter selvitti tilaisuudessa näkemyksiään uusiutuvista ja vaihtoehtoisista energianlähteistä aiempaa seikkaperäisemmin, ja esitteli myös uusia ohjelmia. Tämän jälkeen vaihtoehtoisen energianlähteet saivat yhä enemmän tilaa Carterin puheissa. Carter lanseerasi tilaisuudessa uuden suosikkisanontansa ”aurinkoa ei hallitse kartelli” ja muisteli lapsuuttaan Georgiassa, jossa luonnosta saadulla energialla saatiin aikaan vaikka mitä. Carterin mukaan näillä lapsuudenkokemuksilla olisi taas käyttöä. Intiaanit olivat Goldenissa käyttäneet aurinkovoimaa jo 10 000 vuotta sitten. Halpojen fossiilisten polttoaineiden lyhyt valta-aika markkinoilla oli estänyt vanhojen neuvojen kehittämistä. Nyt oli aika taas ottaa Uudessa Englannissa käyttöön vesivoima, tuottaa kaasua eläinten lannasta ja jätteestä ja käyttää puuhaketta. Hallinto tulisi tarjoamaan miljardilla dollarilla verovähennysoikeuksia seitsemän seuraavan vuoden aikana aurinko- ja tuulivoimaa asentaville, jos energialait menisivät läpi. Council of Energy

³⁶¹ PPP 1978 I PPP 1978 I Spokane, Washington, Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting, May 5, s. 877-8

mukaan neljäsosa maan energiantarpeesta voisi tulla aurinkovoimasta vuonna 2000 ja aurinkokennot ja niiden tuottama aurinkosähkö voivat olla jo 1990 kilpailukykyinen ratkaisu. Aivan uutena päätöksenä Carter kertoi, että energiaministeriö osoittaa sata miljoonaa dollaria tutkimukseen. Jokainen liittovaltion virasto on lisäksi velvollinen miettimään kuinka ne voivat käyttää aurinkovoimaa paremmin.³⁶² Kongressissa oli tuolloin käsittelyssä viiden miljardin Solar Energy Bank –esitys, jota Carter kuitenkin vastusti ylimitoitettuna. Se ei olisi rahoitettavissa eikä hallinnoitavissa. Kongressin pitäisi saada energialait läpi, sillä niissä on presidentin mukaan riittävästi satsauksia aurinkovoimaan. Carter sanoi, että joiltain osin tuet järjestelmien asennukselle alkavat olla turhia ja nyt olisi tuettava markkinointia.³⁶³ Heinäkuun 4. päivä Carter allekirjoitti lain, jolla liittovaltion lainoja ja lainatakauksia tarjottiin pienyrityksille aurinkovoiimateknologian ja energiansäästön suunnitteluun, valmistamiseen ja markkinointiin.³⁶⁴ Syksyllä 1978 myös gasohol tipahti keskusteluun mukaan ja jäikin sinne. Carter vastasi kysymykseen, että gasohol on mielenkiintoinen asia ja tulee varmasti olemaan tärkeällä sijalla. Ensinnäkin on kuitenkin saatava energialait läpi, jotta energiapolitiikkaa päästään kunnolla toteuttamaan.³⁶⁵ Loppuvuodesta 1978 Carter allekirjoitti lain aurinkokennojen tutkimuksesta ja kehittämisestä.³⁶⁶

Auringon mahti ei kuitenkaan ollut niin suuri, etteikö Carter olisi tarvinnut lisää öljyä. Syyskuussa 1978 Carter allekirjoitti lain, jossa tarkennettiin mannerjalustan (Outer Continental Shelf, OCS) energiavarantojen hyödyntämisen sääntöjä. OCS-öljy vastasi vuonna 1977 kymmenesosaa USA:n kotimaisesta öljyntuotannosta ja lähes viidesosaa maakaasusta. Osavaltiot olivat vaatineet enemmän valtaa asioista päättämiseen ja alalla oli oltu huolestuneita siitä, onko kilpailu reilua. Carter sanoi olevansa tyytyväinen saadessaan allekirjoittaa lain, sillä se olisi parempi ympäristön kannalta, lisäisi liittovaltion ja osavaltioiden yhteistyötä ja laskisi pienten ja keskisuurten yritysten kynnystä päästä mukaan toimintaan. Carter myös kertoi, että lähiaikoina olisi tulossa lisää huutokauppoja. Samalla Carter kehotti kongressia luomaan lakiesityksestä H.R. 6803 kunnollisen. Kyseinen lakiesitys koski rannikon ja sisävesien öljypäästöjä.³⁶⁷ Carter oli vaihtamassa retoriikkaansa uhkakuvista toiveikkuuteen. Vesivoima, joka aiemmin oli ollut menneen ajan ratkaisu, olikin tärkeä juttu.

³⁶² PPP 1978 I Golden Colorado. Remarks at the Solar Energy Research Institute on South Table Mountain, May 3, 1978, s. 824-6

³⁶³ PPP 1978 I Spokane, Washington, Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting, May 5, 1978, s. 868-9

³⁶⁴ PPP 1978 II Small Business Energy Loan Act Statement on Signing H.R. 11713 Into Law. July 4, 1978, s. 1237

³⁶⁵ PPP 1978 II Aliquippa, Pennsylvania Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting. September 23, 1978, s. 1616

³⁶⁶ PPP 1978 II Solar Photovoltaic Energy Research, Development, and Demonstration Act of 1978 Statement on Signing IJR. 12874 Into Law. November 4, 1978 s. 1964-5

³⁶⁷ PPP 1978 II Outer Continental Shelf Lands Act Amendments of 1978 Statement on Signing S. 9 Into Law. September 18, 1978, s. 1530-1

Energiaa otettaisiin vaikka mistä. Tärkeintä ei olisikaan säästää. Aurinkovoimaohjelmillaan ja OCS-puheillaan Carter yritti vakuuttaa, että energiaongelmat eivät tarkoittaisi tuleville vuosille pelkkää kituuttamista, vaan myös edistystä. Se olikin uusi viesti, sillä tähän asti Carter oli painottanut painottamasta päästyään energiansäästämistä. Se taas ei tuntunut tehoavan. Pian tähän teemaan oli kuitenkin taas palattava.

17.12.1978 OPEC ilmoitti nostavansa öljyn hintaa kolmen kuukauden välein niin, että vuoden lopussa öljy olisi 14,5 prosenttia kalliimpaa. Valkoinen talo ilmoitti, että se on pahoillaan OPEC:in päätöksestä ja toivoo, että järjestö jättäisi toteuttamatta korotukset. OPEC:in päätös olisi omiaan haittaamaan maailman talouden tervehdyttämishohjelmia. Korotuksille ei ole markkinaperusteita, koska maailmalla oleva öljypula on väliaikainen ilmiö, Valkoinen talo painotti.³⁶⁸

4. Lopun alkua

4.1 Uuden katastrofin kynnyksellä

Carterin tammikuuisessa Kansakunnan tila –puheessa energia oli sysätty kokonaan sivuun. Talous vei päähuomion. Carter iloitsi esimerkiksi maataloustuotteiden viennin tehneet edellisvuonna ennätyksiä ja työpaikkoja oli luotu. Ihmisten tulot ja teollisuuden voitot olivat kasvussa.³⁶⁹ Samoin energia oli hävinnyt budjettiesityksen saatesanoista.³⁷⁰ Öljyvarastojen rakentamisen jatkaminen ja aurinkovoiman kehittäminen olivat kongressille lähetetyn budjettiviestin dramaattisimmat painotukset.³⁷¹ Kansakunnan tilasta kongressille lähetetyssä viestissä painotettiin aurinkovoiman ja uusiutuvien energiavarojen kehittämistä, hiilivarantojen tehokkaampaa käyttöä, öljyn, maakaasun ja uraanin vastuullisempaa käyttöä ja strategisen öljyvaraston rakentamista. Hallinto saattoi kertoa hyvänä uutisena, että teollisuuden energiankulutuksen kasvukäyrä oli edellisvuonna taittunut. Lisäksi polttoainekulutukseen oli odotettavissa taitekohta tehokkaampien autojen valloittaessa tiet. Öljynkulutuksen kasvu oli ollut ”vain” 1,5 prosenttia ja Alaskan öljy oli auttanut pitämään öljyntuontia kurissa. Maakaasusta säädetty laki alkaisi toimia pian. Aurinkokennot taas olisivat suuri mullistus energia-alalla tulevaisuudessa. Kiinnostavia kohteita löytyi toki muitakin: biomassa,

³⁶⁸ PPP 1978 II Organization of Petroleum Exporting Countries White House Statement on the Organization's Increase in Oil Prices. December 17, 1978, s. 2271

³⁶⁹ PPP 1979 I State of the Union. Address Delivered Before a Joint Session of the Congress, January 23, 1979, s. 103-4

³⁷⁰ PPP 1979 Budget Message. Remarks at the Signing Ceremony, January 22, 1979, s. 95

³⁷¹ PPP 1979 I Budget Message. Message to the Congress Transmitting the Fiscal Year 1980 Budget, January 22, 1979 s. 96-101

tuulivoima ja aurinkovoima tulisivat olemaan tärkeitä.³⁷² Carter näytti päätelleen, että energiaa oli pidetty esillä liikaakin, eikä se ollut ollut kovin viisasta. Tilanne näytti olevan pääosin hallinnassa, joten Carter saattoi valmistautua matalammalla profiililla öljysotaan kongressin kanssa. Uusiutuvista energiavaroista oli tehty linjanvetoja, ja niille pyrittäisiin keräämään kannatusta. Kadotuksen saarnaamisen aika oli ohi, koska ongelmia oli muutenkin riittävästi. Energia ei ollut tuonut Carterille voittoja, mutta ei sen tarvitsisi olla painolastikaan.

Öljy oli silti kuuma aihe heti vuoden 1979 alussa, kun OPEC oli nostanut hintoja ja Iranissa kuohui. Carter vakuutti että tilanne oli hallinnassa. Yhdysvaltain öljystä oli viime aikoina tullut noin viisi prosenttia Iranista. Presidentin mukaan muut tuottajamaat olivat paikanneet sen, mitä Iranilta jäi nyt markkinoille tuottamatta. Carter sanoi monen muun maan olevan Iranista paljon enemmän riippuvaisia. USA pystyisi myös tarvittaessa vähentämään kulutustaan tuon viisi prosenttia ilman, että talous joutuisi siitä kärsimään. Öljyä oli tarjolla myös Meksikosta. Carter sanoi, että on tietenkin Meksikon asia päättää kenelle se myy kasvavaa öljyn- ja maakaasun tuotantoaan. Meksikon öljystä USA olisi kiinnostunut, mutta sen sijaan maakaasusta oli USA:ssa jo ylitarjontaa ja Meksikon pyytämä hinta ei ollut kilpailukykyinen. Yhdysvaltain maakaasun ylimääräisiä varastoja oli jo pyritty purkamaan siten, että energiaministeri Schlesinger oli kehottanut öljyn suurkuluttajia käyttämään mieluummin maakaasua. Carter muistutti, että uusien voimalaitosten tulisi käyttää polttoaineenaan hiiltä.³⁷³ Meksikon öljy kiinnosti lehdistöä, mutta Carter oli pidättyväinen. Öljystä pyydetty hinta oli dollarin verran liian kova ja maakaasua USA ei tarvitsisi ollenkaan.³⁷⁴ Myös Meksikossa pohjoisen naapurin kanta kiinnosti. Carter joutui vakuuttamaan Meksikon televisiolle, että USA:n ja Meksikon väleissä ei ole skismaa. Carterin mukaan Meksikon asema on vahvistunut, ja naapurukset tekevät nyt yhteistyötä entistä tilannetta tasavertaisemmalta pohjalta. Presidentti sanoi, että Meksikon kasvava kaasun- ja öljyntuotanto on hyvä asia Meksikon kannalta ja se on hyvä asia Yhdysvalloille. USA haluaa olla asiakas, ja olla hyvä asiakas.³⁷⁵ Haastattelut pohjustivat Carterin Meksikon vierailua. Parlamentin edessä Carter jätti maininnan öljystä ja maakaasusta aivan puheen loppuun ja totesi USA:n haluavan olla hyvä kauppakumppani.³⁷⁶ Kommunikeassa mainittiin, että raakaöljyn myynnistä oli ollut puhetta samoin

³⁷² PPP 1979 I The State of the Union. Annual Message to the Congress, January 25, 1979

³⁷³ PPP 1979 I The President's News Conference of January 17, 1979, s. 50-58

³⁷⁴ PPP 1979 I Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. January 26, 1979 s. 182

³⁷⁵ PPP 1979 I Interview With The President. Question-and-Answer Session With Jacobo Zabludovsky of Televisa, Mexico, February 2, 1979, s. 235 Carter sanoi samat asiat myös Meksikon virallisen televisiokanavan haastattelussa. PPP 1979 I Interview With a President. Question-and-Answer Session With Joaquin Lopez-Doriga of Channell 13, Government of Mexico Television, February 8, 1979, s. 252

³⁷⁶ PPP 1979 I Mexico City, Mexico. Remarks Before The Mexican Congress, February 16, 1979, s. 284

kuin maakaasuputkistostakin. Lisäksi oli aiheellista vauhdittaa rikastetun uraanin virtaa Yhdysvalloista Meksikoon.³⁷⁷

Carterin rauhoittelusta huolimatta jo helmikuun alussa Valkoinen talo kehotti liittovaltion julkisia rakennuksia säätämään termostaattia taas 65 Fahrenheit-asteeseen päivällä ja 55 asteeseen yöllä. Turhat valot pitäisi sammuttaa ja tarpeetonta autoilua välttää. Syynä ohjeisiin oli Iranin öljyvirran katkeaminen.³⁷⁸ Öljynsaannista alkoi herätä vakavia epäilyksiä. Carterilta kysyttiin eikö OPEC:in kartellia voisi rikkoa. Carter sanoi, ettei sellainen ole realistista, siihen ei kannata asettaa toiveitaan. OPEC on muodostunut instituutioksi ja on jatkossakin sellainen. Sen painostaminen olisi hankalaa, koska monet USA:n liittolaiset ovat paljon paremmin OPEC:in armoilla. Lisäksi Carter sanoi, että OPEC:in barrelihinta oli sillä hetkellä 14 taalaa, kun spot-markkinoilla öljystä pyydettiin samaan aikaan 20 tai 21 dollaria.³⁷⁹ Carteria ei siis näyttänyt kiinnostavan Meksikosta saatava öljy, mutta OPEC-öljy kylläkin. Amerikkalaiset olivat joutumassa pulaan Iranin takia, ja presidentti yritti säilyttää suhteitaan Saudi-Arabiaan, kun taas Meksiko sai etsiä öljymarkkinoita muualta kuin naapuristaan. Ei ole ihme, että asiasta kysyttiin useaan otteeseen.

Lehdistön keskuudessa tilanne alkoi saada hieman paranoidisia piirteitä, kun esimerkiksi helmikuun 12. päivän lehdistötilaisuudessa kummasteltiin miksi presidentti ei varoita tulevasta energiapulasta ja siitä, että gallona polttoainetta voi maksaa dollarin, ja myös epäiltiin, että kyseessä oli jälleen yritys kiskoa voittoja kansan selkänahasta kuten vuonna 1973. Carter sanoi, että öljynsaannin kannalta tilanne ei vielä ollut vaarallinen, mutta se voisi pahentua. Mahdollisesti amerikkalaisten käytössä olisi 5-6 prosenttia vähemmän öljyä. Tilaisuuden alussa hän oli sanonut, että Iranin vaikutus oli tällä hetkellä noin 2,5 prosenttia miinusmerkkinen. Öljyalan väärinkäytöksistä ei ollut mitään näyttöjä. Lait olivat selvät ja tiukat, vaikka öljynhinnoittelu olikin muuttumassa. Carter kuitenkin kehotti ihmisiä noudattamaan nopeusrajoituksia, vähentämään lämmitystä ja kulkemaan kimpakyytiä töihin.³⁸⁰

Helmikuun lopussa Carter sanoi öljytilannetta vakavaksi, mutta ei kriittiseksi. Hän sanoi ehdottaneensa kongressille harkinnanvaraisia keinoja, joita voisi käyttää tilanteen mahdollisesti

³⁷⁷ PPP 1979 I Mexico City, Mexico, Joint Communique Between President Carter and President Lopez-Cartillo, February 16, 1979, s. 287

³⁷⁸ PPP 1979 I Energy Use By the Government. Memorandum from the President February 2, 1979, s.216

³⁷⁹ PPP 1979 I Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, s. 245

³⁸⁰ PPP 1979 I Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, February 12, 1979, s. 255-263

pahetessa. Kyseessä olisi oikeus säännöstellä polttoainetta, kieltää sen myyminen viikonloppuisin ja rajoittaa julkista mainostamista (neonvaloja). Maaliskuun alussa asiasta päätettäisiin lisää. Carter sanoi että nyt Iranista jäi saamatta kaksi miljoonaa barreliä öljyä päivässä. Vuonna 1973 öljysaarto oli tarkoittanut 2,5 miljoonan barrelin vähennystä. Nyt USA oli kuitenkin paremmin varustautunut tilanteeseen. Carter myös sanoi jälleen, ettei OPEC:in päätöksille voinut mitään. Jos tulossa olisi uusi hinnannousu, niin se tulisi. Öljyä saatiin kuitenkin myös nykyisin Alaskasta ja Pohjanmereltä ja maaliskuussa ehkä Meksikostakin. Carter sanoi, että myös Israelille luvattu öljymäärä pystyttäisiin sille toimittamaan tiukassakin tilanteessa, koska maan tarvitsema öljymäärä oli niin pieni.³⁸¹

Carterin kertomat harkinnanvaraiset energiansäästösuunnitelmat esiteltiin virallisesti kongressille heti maaliskuun alussa. Niitä oli kolme: polttoaineen viikonloppumyyntikielto, rakennusten lämpötilan rajoitukset ja mainosvalojen käytön rajoittaminen.³⁸² Lisäksi Carter pyysi kongressilta lupaa harkinnanvaraiseen polttoaineen säännöstelyyn ennalta esitetyn suunnitelman mukaisesti. Carterin mukaan suunnitelman teossa oli käytetty 1100 asiantuntijan haastatteluja ja se olisi hyvä tapa turvata polttoaineen saanti ja vähentää taloudellisia vaikutuksia, jos vakava energiapula kohtaisi USA:n. Tämä vain äärimmäisessä hätässä käytettävä suunnitelma ja edellä mainitut kolme energiansäästösuunnitelmaa antaisivat hallitukselle mahdollisuuden vastata joustavasti eri mittaluokan energiaongelmiin.³⁸³ Maaliskuun lopussa Carter sanoi jo, että energiaongelma oli pahentunut senkin jälkeen, kun energialait oli saatu läpi. Iranin ja OPEC:in esimerkit näyttävät, että öljyyn ei ole luottamista. On säästettävä energiaa, nostettava omaa tuotantoa ja kehitettävä vaihtoehtoja.³⁸⁴

Öljy oli jäänyt kokonaan pois energialakipaketista. Kahteen vuoteen ei ollut ollut puhetta siitä, että kotimaisen öljyn hintakontrolli olisi vallitsevan lainsäädännön puitteissa loppumassa lokakuussa 1981 ja presidentti voisi lähteä vapauttamaan hintoja jo toukokuussa 1979. Asia tuli esille vasta nyt, kun lakiesitykset olivat jääneet toteutumatta. Carter sanoi tammikuussa, ettei hän ollut tehnyt asian suhteen vielä päätöksiä. Siitä pitäisi keskustella kongressin kanssa. Jonkinlainen voittojen palauttaminen kuluttajille pitäisi aikaiseksi saada.³⁸⁵ Huhtikuussa oli jälleen energiapuheen aika.

³⁸¹ President's News Conference of February 27, 1979, s. 346-351

³⁸² PPP 1979 I Energy Conservation Contingency Plan. Message to the Congress Transmitting Three Plans, Mrach 1, 1979, s. 370

³⁸³ PPP 1979 I Standby Gasoline Rationing Plan. Message to the Congress Transmitting Plan, Mrach 1, 1979, s. 371-2

³⁸⁴ PP 1979 I Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session With American Press Institute Editors, s. 557

³⁸⁵ PPP 1979 I The President's News Conference of January 17, 1979, s. 55-6

Carterin mukaan tilanne oli vakava ja paheni koko ajan. Liittovaltion byrokratia ja rajoitukset olivat "aivan uskomattomia" monimutkaisuudessaan. Lisäksi lait ja asetukset häiritsivät energiantuotantoa ja kannustivat energiantuhlaukseen ja öljyntuontiin. Hiilen tuotanto ja aurinkovoiman kehittäminen ontuivat. Three Mile Islandin ydinvoimalaonnettomuus osoitti, että ydinvoimaan ei voi luottaa. Öljystä ei ollut säädetty lakeja ja se näkyi. Niinpä presidentin oli aika käyttää valtaoikeuksiaan. Carter ilmoitti aloittavansa kotimaisen öljyn hinnan vapauttamisen 1.6. lähtien. Operaatio kestäisi seuraavat 28 kuukautta. Öljyn hinta nousisi pikku hiljaa, sillä sen on annettava nousta oikealle tasolle. Kyseessä olisi lyhyellä tähtämellä inflatorinen teko, mutta pitkällä tähtäyksellä se olisi hyväksi, alentaisi inflaatiota ja vahvistaisi dollaria. OPEC:in kartelli heikkenisi. Koska öljyn hinta nousisi, tarvittaisiin ylimääräiselle voitoille vero, joka pitäisi säätää kongressissa. Veron tuotot menisivät energiavarmuusrahastoon, josta ne ohjattaisiin auttamaan vähätuloisia ihmisiä energiakuluissa, joukkoliikenteen kehittämiseen ja energian tutkimukseen ja kehitykseen. Vero ei siis missään nimessä olisi vero amerikkalaisille, vaan öljy-yhtiöille ja se koituisi amerikkalaisten hyödyksi. Siksi amerikkalaisten pitäisi antaa äänensä kuulua, jotta öljy-yhtiöt eivät perisi voittoa tässä kamppailussa. Carterin mukaan aika alkoi loppua. Kuluvan vuoden aikana maahan tuotaisiin öljyä 50 miljardilla dollarilla. Edessä olisi piinallinen tilanne. Ihmisten pitäisi käyttää vähemmän energiaa ja maksaa siitä enemmän. Valtateillä pitäisi malttaa noudattaa nopeusrajoituksia. Lisäksi tulisi suosia kävelyä, joukkoliikennettä ja kimpapakyytejä. Presidentti kehotti autoilijoita ajamaan 15 mailia vähemmän viikossa. Kongressilta presidentin olisi saatava oikeus laittaa energiahankkeita liikkeelle silloin, kun ne ovat takertuneet byrokratian rattaisiin. Carterin mukaan esimerkiksi Kalifornian ja Teksasin välinen öljyputkihanke oli ollut 14 kuukautta pysähdyksissä byrokratian takia. Sellainen ei käy päinsä. Toinen kongressin tehtävä oli antaa presidentille oikeudet polttoaineen säännöstelyyn. Osavaltioille määrättäisiin jo nyt kulutusrajoja, joita niiden pitäisi noudattaa. Sähkö- ja lämpövoimalat, jotka eivät polta öljyä, saatettaisiin velvoittaa tuotantoon täydellä teholla ja jakamaan tämä ylimääräinen voima sinne, missä sitä tarvitaan. Amerikkalaiset saivat miehen kuuhun, nyt samanlainen ponnistus vaaditaan energian kehittämiseksi. Gasohol ja pienimuotoinen vesivoima olivat myös kiireellisesti saatava auttamaan energiatilannetta.³⁸⁶

Carter kirjoitti myöhemmin, että hän oli pitkällisen tutkimuksen jälkeen tavannut kongressiedustajia myöhään maaliskuussa ja rohkaistunut tapaamisen jälkeen ehdottamaan windfall-lainsäädäntöä. Siksi oli jälleen puhuttava amerikkalaisille, mikä oli pakollinen mutta epäkiitollinen tehtävä. Carterin mielestä ei ollut mahdollista, että kongressi olisi saanut itse aikaan öljystä hyväksyttävää

³⁸⁶ PPP 1979 I Energy. Address to the Nation, April 5, 1979, s. 609-14

lakiesitystä, joten presidentin oli puututtava asiaan ja amerikkalaiset oli saatava esityksen taakse. Carterin mielestä vastaanotto oli parhaimmillaankin viileä, ja kongressissa oltiin valmiita poistamaan presidentiltä jopa entisiä valtuuksia. Myöhemmin kongressin teot osoittautuivat jopa ”inhottaviksi.”³⁸⁷

Carter sanoi uskovansa, että esitys öljyn hinnanvapautuksen seurauksena kerättävästä windfall-verosta menisi tällä kertaa läpi, sillä tunnelma oli aivan erilainen kuin silloin, kun COET (Crude Oil Equalisation Tax) oli esillä ensimmäisten energialakien käsittelyn aikaan. Carter uskoi kongressin nyt haluavan estää öljyalan jättivoitot ja uskoi, että kansa pystyy seuraamaan tarkemmin yhtä suurta asiaa.³⁸⁸ Optimismi oli perusteetonta, sillä pian Carter joutui jyrättämään kongressille. Presidentti oli pettynyt siitä, että edustajainhuoneen Interstate and Foreign Commerce -komitea oli hylännyt polttoaineen myyntirajoitussuunnitelman. Talojen lämpötilan rajoitukset se oli hyväksynyt. Senaatin energiakomitea taas oli äänestänyt mainosvalojen rajoitussuunnitelmaa vastaan. Edellä mainittu edustajainhuoneen komitea tulisi myöhemmin äänestämään polttoaineen säännöstelysuunnitelmasta, jonka tilanne näytti siksi huonolta.³⁸⁹ Carter varoitti samoihin aikoihin, että polttoainepula oli tulossa Yhdysvaltoihin kesäksi ja seuraavana kesänä olisi odotettavissa vielä pahempi pula. Autoilijoiden kulutus oli sitä paitsi kasvussa. Lisäksi kongressi oli hylännyt säännöstelysuunnitelman, joten jos tulisi paha kriisi, kestäisi 6-7 kuukautta että siihen voitaisiin reagoida. Oli tehtävä vaikeita päätöksiä siitä, mihin öljypohjaisia polttoaineita käytettäisiin vuoden aikana. Priorisointi oli alkanut. Energiaministeri Schlesingerin huolena oli kerätä lämmitysöljyä riittävä määrä seuraavaksi talveksi.³⁹⁰ Carter lähetti kongressille suunnitelmansa öljyn vapauttamisesta ja esityksen windfall-veron säätämisestä huhtikuun lopussa. Mukana oli myös esitys rahaston perustamisesta jo edellä mainittuihin kohteisiin. Presidentin mukaan säännöstelyn poistaminen veisi tuontiöljyltä edun, joka oli kannustanut öljyn tuontiin kotimaisen tuotannon kustannuksella. Toiseksi vapautus kannustaisi tuottajia etsimään lisää öljyä ja tuottamaan öljyä lähteistä, jotka olivat taloudellisesti vähäarvoisempia. Kolmanneksi monimutkainen kontrollien järjestelmä häviäisi ja samalla sen aiheuttamat kilpailun vääristymät väistyisivät. Lisäksi uusia energiamuotoja tulisi kaupallisille markkinoille, sillä niiden kilpailukyky paranisi, kun keinotekoisen halpa öljy häviäisi. Dollarin vakaus lisääntyisi ja kauppavaje pienenis. Itse vapauttamisjärjestelmä oli melko monimutkainen. Suunnitelman mukaan lower tier -öljyä, jonka

³⁸⁷ Carter 1982 s. 110-1

³⁸⁸ PPP 1979 I President's News Conference of April 10 1979, s. 648-657

³⁸⁹ PPP 1979 I Standby Gasoline Rationing and Energy Conservation Contegnency Plans. Statement Urging Congress Approval of These Plans, April 25, 1979, s. 690-1

³⁹⁰ PPP 1979 I Portsmouth, New Hampshire, Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting, s. 705-6

keskihinta oli tammikuussa 5,75 dollaria, voitaisiin yhä useammin myydä upper tier -öljynä, jonka keskihinta oli 12,66 dollaria. Upper tier -öljy taas nousisi vaiheittain maailmanmarkkinahintoihin. Tästä seuraisi öljy-yhtiöille miljardien voitot. Näiden voittojen tasaamiseksi kuluttajien eduksi Carter ehdotti 50 prosentin windfall-veroa. Kesäkuun alusta lähtien kaikki uusi öljy olisi markkinahintaista. Samoin energiaministeriön tekemien määritelmien mukaisesti osa lower tier -öljystä nousisi upper -luokkaan. Määritelmän perustana oli se, minkä verran miltäkin syvyydeltä öljyä tuotetaan. Vuoden 1980 alusta lähtien kaikki lower tier -öljy voitaisiin myydä upper tier -öljynä. Kesäkuun alusta lähtien erällä edistysellisillä tekniikoilla saatava öljy voitaisiin myydä maailmanmarkkinahintaan. Tammikuusta 1980 lähtien upper tier -öljy alkaisi kohota asteittain kohti maailmanmarkkinahintaa. Rahaston tuloista 800 miljoonaa dollaria menisi vuosittain vähätuloisten avuksi. 350 miljoonaa dollaria menisi energiatehokkaalle joukkoliikenteelle. Muu raha menisi energian kehittämiseen ja tutkimukselle.³⁹¹

Presidentin aikeille riitti epäilijöitä. Valtionvarainministeriön laskelmien mukaan windfall-vero keräisi loppujen lopuksi vain 10 prosenttia öljy-yhtiöiden uusista voitoista. Carter kuitenkin vakuutti, että ylimääräisestä dollarista öljy-yhtiölle jää 29 centiä, loput menevät liittovaltion veroihin tai paikallisiin veroihin tai muihin kuluihin. Carter sanoi, että suunnitelma oli tehty niin hyvin kuin mahdollista. Jos kongressi kuitenkin onnistuisi säätämään paremman lain, joka on ankarampi, niin totta kai se voitaisiin hyväksyä. Carter myös muistutti, että hän toimi hintojen vapautuksen suhteen edellisen hallinnon säätämien lakien mukaisesti ja sen antamin valtuuksin. Edward Kennedy (D) oli moittinut Carteria öljy-yhtiöiden toiveisiin taipumisesta ja sanoi windfall-veroa silmänlumeeksi. ”That is just a lot of baloney”, Carter vastasi. Hän sanoi, ettei voi uskoa, että Kennedy olisi näin sanonut, ellei asiaa ole otettu asiayhteydestä pois. Carterin mukaan ”kaikki tietävät, että hintakontrolli on muutenkin pian loppumassa.” Carter myös sanoi, että sen jälkeen kun hän oli alkanut puhua windfall-verosta, se oli saanut alun epäuskon jälkeen kannatusta ja etenisi varmasti suotuisissa merkeissä.³⁹²

Öljykysymyksen monimutkaisuudesta kertoo jotain sekin, että huhtikuussa Carter vapautti tuontiöljyn toistaiseksi vuonna 1973 asetetuista tariffeista ja lisenssimaksuista, koska ”maksut eivät

³⁹¹ PPP 1977 I Windfall Profits Tax And Energy Security Trust Fund. Message To The Congress April 26, 1979, s. 721-7

³⁹² PPP 1979 I President’s News Conference of April 30 1979, s. 747-754

olleet asetuksen hengen mukaisia ja olivat tuhoisia Yhdysvaltain taloudelle.” Vapautus olisi voimassa 30.6.1979 asti.³⁹³

Kevään 1979 aikana USA:ta kohtasi se ongelma, jota varten Carter oli alun perin todennäköisesti lähtenyt varautumaan. Öljyntuotanto ulkomailla häiriintyi, hinnat nousivat ja amerikkalaisten polttoainetankit kuivuivat. Carterin hallinto heräsi tähän hitaasti, ja lähti tälläkin kertaa ratkaisemaan asioita kongressin kautta, eli pitkän kaavan mukaan. Alkuvuodesta Carter taas pyrki todellisen kriisin alla tyynnyttämään kansaa, kun alkuvuodesta 1977 hän oli tehnyt kaikkensa herättääkseen ihmisiä havaitsemaan kriisin. Vaikka Carter olisi vuonna 1977 saanut haluamansa energialait läpi, niin ne tuskin olisivat pelastaneet USA:ta vaikeuksilta vielä vuonna 1979. Carterilla olisi luullut olevan suunnitelma B taskussaan, kun hän kerran oli osoittanut kaukonäköisyyttä. Nyt presidentti näytti jäävän lähtötelineisiin. Presidentin politiikka oli lopullisesti muuttumassa ”turhautumisen politiikaksi.”

Kevään aikana presidentti vastasi usein kansalaisten kysymyksiin energiasta. Asia kiinnosti amerikkalaisia, ja Carter myös aloitti tilaisuudet usein katsauksella energiatilanteeseen ja -tavoitteisiin. Huhtikuussa Carter vakuutteli Uudessa Englannissa, että energian hintaerot tasaantuisivat presidentin ajamien uudistusten myötä. Esimerkiksi Uuden Englannin alueen metsät ja virrat nostaisivat merkitystään tulevaisuudessa energianlähteinä.³⁹⁴ Carter puhui maatalousosavaltio Iowassa toukokuun alussa ja käytti tilaisuutta hyväkseen käymällä läpi seikkaperäisesti vaihtoehtoisia energiamenetelmiä, joista suuri osa liittyi maatalouteen. Hän kannusti puun polttoon ja pienien patojen rakentamiseen. Hän ylisti amerikkalaisen maaseudun kekseliäisyyttä. 50 vuotta sitten maassa oli ollut innovatiivista pienteollisuutta, kun viljelijät tekivät gasoholia traktoreilleen. Gasohol ja metanoli tulisivat olemaan jatkossa tärkeitä polttoaineita. Iowassa Carter julisti myös uusia ohjelmia. Maaseudulle ohjattaisiin 300 miljoonaa dollaria vesiturbiinien asentamista varten. Carter uskoi, että ainakin 100 turbiinia voidaan asentaa monivuotisen ohjelman puitteissa. Army Corps of Engineers oli kartoittanut näille voimaloille sopivia paikkoja löytänyt yli 2000 sellaista. Presidentti ilmoitti ylpeänä, että gasoholia tuottaville laitoksille annettaisiin avustuksia vuoden 1981 budjetissa. Carter kertoi myös vakuuttuneensa siitä, että hiilikaivoksista ja öljyliuskeen tuotantopaikoilta saisi helposti kaasua talteen. Presidentti julisti,

³⁹³ Imports of Petroleum and Petroleum Products. Proclamation 4655, April 6, 1979, s. 628

³⁹⁴ PPP 1979 I Bedford, New Hampshire, Remarks at a State Democratic Party’s Fundraising Dinner, April 25, 1979, s. 714-20

että amerikkalainen maaseutu on paras paikka kokeiluihin.³⁹⁵ Iowassa gasoholista oltiin kiinnostuneita ja Carter pääsi näin pohtimaan muitakin vaihtoehtoisia energiamuotoja. Hän muun muassa mainitsi eläinten lannan yhtenä vaihtoehtona, samoin kuin paperitehtaissa syntyvän kaasun, joka voitaisiin ottaa talteen. Carter myös sanoi, että edellisvuonna 750 000 amerikkalaista oli ostanut puuta polttavan lieden.³⁹⁶ Ihmisillä oli kuitenkin akuutimpia ongelmia. Tulevan talven lämmityksen lisäksi polttoainetta tarvittiin jo nyt maataloudessa, ja Carter lupasi että kylvötöihin ja sadonkorjuuseen riittää dieseliä. Sitä oltiin jopa parhaillaan keräämässä talteen.³⁹⁷

Talven aikana oli oltu huolestuneita öljyn riittävyydestä ja pelätty polttoaineen hintojen karkaavan. Toukokuun alkuun mennessä Kalifornian polttoainepula oli äitynyt vakavaksi ja Carter kävi vaihteeksi myös lännessä. Presidentti julisti kansalle, että ”olemme epäonnistuneet valmistautumisessa.” Hän sanoi, että vaikka tämä kriisi tuli monen mielestä yhtäkkiä, niin jo 1973-4 kävi selväksi, että ennen pitkää jotain tällaista tapahtuisi. Pula leviäisi kesän mittaan muualle maahan ja tulisi seuraavana kesänä entistä pahempana takaisin. Carter muistutti, että hänen vuonna 1977 esittämistään öljyriippuvuuden vähentämiseen liittyvistä laeista yksikään ei ollut mennyt läpi. Nyt kongressissa oli juuttuneina lakeja, joita oli esitetty juuri Kalifornian tilanteen kaltaisia ongelmia varten. Presidentin mielestä kongressissa oli liikaa ihmisiä, jotka eivät äänestä sellaisten lakien puolesta, jotka voivat olla epäsuosittuja. Kun pula sitten iskee, ei polttoainetta voidakaan taikoa ilmasta. Tilanteeseen johtaneet välittömät syyt olivat Iranin öljyhanojen pysyminen kiinni, maailman kasvanut kulutus ja öljyn kerääminen elintärkeitä toimintoja varten. Schlesinger selvittäisi nyt tarkalleen, miksi tilanteeseen oli tultu ja mitä voitaisiin tehdä. Energiaministeriö alkaisi heti valvoa ja huolehtia siitä, että Kalifornia saa lisää polttoainetta muualta maasta. Lisäksi Carter kehotti kalifornialaisia olemaan pitämättä turhaan tankkia täynnä.³⁹⁸ Senaatti äänesti polttoaineen säännöstelysuunnitelman puolesta toukokuun alussa. Carter ilahtui ja toivoi edustajainhuoneelta samanlaista tulosta.³⁹⁹ Ilo oli lyhytaikainen, sillä edustajainhuone hylkäsi esityksen. Carter sanoi olevansa shokissa ja häpeissään päätöksestä. 95 prosenttia republikaaneista oli vastustanut esitystä, demokraateista 40 prosenttia. Carter sanoi, ettei hän voi tehdä muuta johtopäätöstä, kuin että edustajainhuoneen jäsenet eivät ole valmiita ottamaan vastuuta, kun kansaa uhkaa kriisi. Edustajat olivat haudanneet päänsä hiekkaan ja antaneet poliittisten intressien ajaa kansakunnan etujen ohi. Jos polttoainevarastot käyvät vähiin, ei ole suunnitelmaa, jonka mukaan

³⁹⁵ PPP 1979 I Des Moines, Iowa, Remarks to the Iowa State Association of Counties, May 4, 1979, s. 789-95

³⁹⁶ PPP 1979 I President's Press Conference of May 4, 1979, Held In Des Moines, Iowa, s. 795-803

³⁹⁷ PPP 1979 I Des Moines, Iowa, Remarks to the Iowa State Association of Counties, May 4, 1979, s. 789-95

³⁹⁸ PPP 1979 I Gasoline Shortages in California. Statement By The President, May 5, 1979, s. 808-9

³⁹⁹ PPP 1979 I Standby Gasolinen Rationing Plan. Statement On Senate Approval of the Plan, May 9 1979, s. 823-4

polttoainetta jaettaisiin tasaisesti osavaltioihin, eikä olisi mahdollisuutta turvata maanviljelijöiden, palomiesten ja poliisin ja muiden tärkeiden toimijoiden polttoainetarpeita. Carterin mukaan oli turha laittaa uutta esitystä kongressiin, koska viesti oli se, että esityksessä ei ollut vikaa, edustajat vain eivät voisi periaatteesta äänestää suunnitelman puolesta. Niinpä Carter kehottikin edustajainhuonetta luomaan 90 päivän kuluessa oman versionsa suunnitelmasta.⁴⁰⁰ Carter koki lisäksi sinänsä merkityksettömän, mutta poliittisesti kiusallisen tappion, kun edustajainhuoneen demokraatit äänestivät toukokuussa keskuudessaan öljyn hintasäännöstelyn purkamista vastaan. Presidentin mukaan oli turha toive, että tällainen ele voisi vaikuttaa hänen käsityksiinsä siitä, mitä pitää tehdä.⁴⁰¹

Takaiskuista huolimatta Carter ilmoitti, että maanviljelijöiden ja kalastajien dieselintarve varmistettaisiin sataprosenttisesti. Samoin tulevan talven lämmitysöljy turvattaisiin. Autoilijoiden olisi nyt säästettävä polttoainetta, toistaiseksi he eivät olleet niin tehneet. Carter myös vakuutti, ettei maanviljelijöiden saama diesel uhkaisi lämmitysöljyvarastoja.⁴⁰² Carter myös piikitteli auto-osavaltion ihmisiä. Kaliforniassa oli Carterin mukaan jouduttu paniikkiin noin kahden tai kolmen prosentin vajeen takia. Sellaiset autoilijat, joiden tankki oli lähes täynnä, odottivat tuntikaupalla ostaakseen parilla taalalla lisää.⁴⁰³ Presidentin mukaan Iranin levottomuuksien vaikutus näkyi kunnolla vasta parin kuukauden viiveellä ja vaikutus olisi pahimmillaan huhtikuussa ja nyt toukokuussa. Laskelmien mukaan Kaliforniassa oli 70 000 barrelin vaje päivää kohti vuoteen 1978 verrattuna, ja koska väkiluku oli koko ajan kasvussa, oli todellinen vaje vieläkin suurempi. Iranin öljyn tilalle oli tullut heikkolaatuisempaa öljyä. Kalifornian raakaöljyntuotanto oli kuitenkin hallinnon toimien ansiosta vahvassa kasvussa. Avuksi olisi tulossa myös liittovaltion takaus joukkoliikenteen kehittämistä varten. Vanha öljyjakojärjestelmä oli vanha, mutta se oli nyt päivitetty ja tulisi auttamaan Kaliforniaa. Tästä päivästä lähtien Kalifornian kuvernööri voisi nostaa keräämänsä öljyvaraston kolmesta prosentista viiteen, joten vaikka polttoaineen määrä ei nousisi, sen jakamisessa olisi enemmän joustoa. Sotilaskäyttöön otettaisiin vain välttämätön määrä polttoainetta ja kaikki tarpeeton käyttö evättiin. Läntisen USA:n jalostamojen toimintaa valvottaisiin, jotta nämä eivät panttaisi varastojaan. Kaikenlainen antitrustivalvonta tiukkenisi. Energiaministeriö myös keräisi tarkat tiedot siitä, mitä polttoainetta liikkuu missäkin ja miten

⁴⁰⁰ PPP 1979 I Standby Gasoline Rationing Plan. Remarks on the House of Representatives Disapproval of the Plan, May 11 1979, s. 840-1

⁴⁰¹ PPP 1979 I Decontrol of Domestic Oil Prices. White House Statement on the House Democratic Caucus Vote Opposing Decontrol, May 22, 1979, s. 931

⁴⁰² PPP 1979 I Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, May 11 1979 s. 845-8

⁴⁰³ PPP 1979 I Energy. Remarks at the White House Briefing for Community and Civic Leaders, May 15 1979, s. 862-6

paljon. Jos kalifornialainen bensa-asema lopettaisi toimintansa, sen bensiiniä ei saisi viedä pois Kaliforniasta. Carter kehotti kalifornialaisia hölläämään kaasujalkaa ja ehdotti, että osavaltio voisi madaltaa joitain ympäristöstandardeja, jotka ovat muuta maata tiukemmat.⁴⁰⁴

Carterilta kysyttiin edelleen, kuinka tällainen polttoainepula pääsi syntymään yhtäkkiä. Carter sanoi, että ei se yhtäkkiä syntynyt. Hän muisteli, kuinka oli kuvernööri vuosien 1973-4 öljykriisin aikaan ja seurasi tuolloin, kuinka mitään ei tehty rakenteiden korjaamiseksi. Nytkään hänelle ei haluttu antaa valtaa ja voimaa puuttua asioihin. Hän ei saanut edes lupaa kieltää mainosvalojen turhaa polttamista. Myöskään amerikkalaiset eivät olleet havahtuneet. Presidentti käski seurata, kuinka tyhjiä bussit ja junat olivat ja kuinka paljon turhia ostosreissuja supermarketteihin tehtiin.⁴⁰⁵ “Minua on nöyryytetty ja tehty naurunalaiseksi. Olen ollut yksinäinen ääni tähän asti”, presidentti murehti ja sanoi taistelevansa ehkä maailman parasta lobbya, eli öljy-yhtiöiden edustajia vastaan.⁴⁰⁶ Presidentti arveli kesäkuun alussa NBC-televisiokanavan energiahaastattelussa, että toukokuu oli ollut öljy- ja polttoainepulan osalta pahin kuukausi. Kuitenkin kesän aikana päästäisiin parhaimmillaankin vain samanlaiseen polttoaineen määrään kuin edellisenä kesänä, ja nyt kulutus oli kuitenkin kasvanut. Toimittaja kertoi haastattelussa presidentille, että 65 prosenttia amerikkalaisista ei usko, että polttoainepula on todellinen. Carter sanoi, ettei hän voi sanoa hallinnon onnistuneen energia-asioissa.⁴⁰⁷

Valkoinen talo ilmoitti heinäkuun alussa saaneensa Saudi-Arabian kruununprinssi Fahdilta henkilökohtaisen viestin, jossa Fahd lupasi tuottaa raakaöljyä tavallista enemmän, joten öljyä olisi tulossa.⁴⁰⁸ Tällaisilla lupauksilla ei ratkottu energiapulaa. Toukokuussa hyväksytty rakennusten lämpötiloja säätelevä laki julistettiin täytäntöön pantavaksi, koska energiapula oli niin vakava, että se aiheutti vakavia haittoja taloudelle.⁴⁰⁹

Carter ei ollut kovin vakuuttava, kun muistutti ihmisiä siitä, että tämänhän saattoi arvata. Se osoitti, että Carter ei ollut osannut ohjata valtiolaivaa karikon ohi. Kongressissa presidentti taisteli neonvalojen kanssa, kun bensa-asemien jonoissa tapeltiin. Carterilla oli käsiin räjähtäneen inflaation takia paljon tekemistä, mutta silti aikaa riitti iowalaisten viljelijöiden pikku hankkeiden tukemiseen.

⁴⁰⁴ PPP 1979 I Gasoline Shortage in California. Statement By the President, May 16 1979, s. 873-7

⁴⁰⁵ PPP 1979 I National Cable Television Association, Remarks and a Question-and-Answer Session by Satellite to the Annual Convention in Las Vegas, Nevada, May 23 1979, s. 936-7

⁴⁰⁶ PPP 1979 I Democratic National Committee. Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session at the Committee's Spring Meeting, May 25, 1979, s. 950-1

⁴⁰⁷ PPP 1979 II Energy Interview With John Dancy of NBC News June 1 1979, s. 985-8

⁴⁰⁸ PPP 1979 II Saudi-Arabia Crude Oil Production. White House Statement, July 1 1979, s. 1227

⁴⁰⁹ PPP 1979 II National Energy Supply Shortage. Proclamation 4667. July 10, 1979, s. 1226-7

Se oli ehkä oikein, mutta ei hyväksi Carterin kannatukselle yleisesti. Presidentiltä kaivattiin polttoainetta huoltoasemille, ja kansa uskoi, että sitä oli piilossa. Ja jos sitä ei ollut piilossa, niin ainakin maasta sitä olisi voitava pumpata.

Kun alkuvuodesta öljymarkkinoilla näytti olevan uhkakuvia, niin maakaasusta oli ylitarjontaa niin Yhdysvalloissa kuin naapureillakin. Kanadan pääministeri Pierre Elliott Trudeau kävi pyytämässä Carterilta varmuutta siitä, että putkihankkeet mantereen pohjoisosassa varmasti etenevät. Carter lupasi näin käyvän. Kanadalla oli energiansa kanssa useita ongelmia. Se ei tiennyt vielä mitä tehdä länsiosasta löytyneelle maakaasulle ja itäosan öljynjalostamoissa taas olisi varaa nostaa tuotantoa, jos olisi jotain jalostettavaa. Lisäksi Kanadan oli päätettävä pian maakaasun nesteytyksestä Arktisella.⁴¹⁰ Kommunikeassa Kanada lupasi nostaa öljyntuotantoaan 13 prosentilla ja USA lupasi yrittää pysyä mukana. USA myös lupasi, että se on sitoutunut maakaasuputkiston rakentamiseen.⁴¹¹ Huhtikuussa Carter ehdotti maakaasuputkiston valvonnan uudelleen järjestämistä. Carter halusi luoda liittovaltion tarkastajan toimiston ja jättää Executive Policy Boardilta päätösvallan pois. Carterin mukaan hankkeessa jollain on oltava langat käsissään, ettei käy samanlaisia ikävyyksiä kuin Alaskan öljyputken kanssa, eli ettei tulisi viivästymisiä ja kasvavia kustannuksia.⁴¹² Nämä Carterin toimet ja lupaukset jäivät vähälle huomiolle. Joka tapauksessa maakaasupulaan oli tullut uuden lainsäädännön jälkeen helpotus. Carter ei kuitenkaan yrityksestä huolimatta voinut käyttää tätä tietoa hyväkseen osoituksena kompetenssistaan ja oikeista ratkaisuista, koska huomio oli öljyssä ja erityisesti autojen polttoaineissa. Toiseksi Carter lupasi Kanadalle lisätä öljyntuotantoa. Tämän saavuttamiseksi Carterin pitäisi luoda puitteet tuotannon lisäämiselle. Jos USA ottaisi sitoumuksen vakavasti, se tarkoittaisi sitä, että Carterin olisi jossain määrin taivuttava öljyalalle. Lupaus oli samalla osoitus siitä, että Carterin politiikka oli siirtynyt energiansäästöstä ja – korvaamisesta kohti tuotannon lisäämistä.

4. 2 Retoriikka kovenee

Heinäkuussa Yhdysvallat jännitti, mitä idästä palannut presidentti tekisi energian suhteen. Aasian vierailultaan varhaistetussa aikataulussa Yhdysvaltoihin palannut⁴¹³ Carter oli vetäytynyt Camp

⁴¹⁰ PPP 1979 I Meeting With Prime Minister Pierre Elliott Trudeau of Canada. Remarks on the Departure of the Prime Minister, March 3, 1979, s. 379-81

⁴¹¹ PPP 1979 I Meeting With Prime Minister Pierre Elliott Trudeau of Canada. Joint Communique, March 3, 1979, s. 381-2

⁴¹² PPP 1979 I Alaska Natural Gas Transportation System. Message to the Congress Transmitting Reorganization Plan N:o 1 of 1979, April 2, 1979, s. 591-8

⁴¹³ PPP 1979 II Hickam Air Force Base, Hawaii. Remarks at the Reception, July 1, 1979, s. 1217-29

Davidiin.⁴¹⁴ Heinäkuun 15. päivä savuverho hälveni ja presidentti palasi julkisuuteen pitämään niin sanotun Malaise-puheen. Carter ilmoitti kansalle, että Amerikassa puhutaan liikaa siitä mitä hallitus tekee tai mitä sen pitäisi tehdä, ja yhä vähemmän puhutaan unelmista ja tulevaisuuden visioista. Kymmenen päivää sitten Carter oli aikonut pitää puheen energiasta viidennen kerran ja esitellä uusia ehdotuksia tilanteen ratkaisemiseksi, mutta häntä oli alkanut askarruttaa kysymys siitä, miksi Yhdysvallat ei pystynyt ratkaisemaan tätä vakavaa ongelmaa. Presidentti ilmoitti tajunneensa, että hänen piti kuunnella amerikkalaisia. Hän kutsui Camp Davidiin ihmisiä lähes kaikista mahdollisista yhteiskuntaluokista. Carter toisti neuvoja, joita hän oli saanut. Retoriikkaan jäi kauden loppuajaksi lause ”kun tuomme öljyä, tuomme samalla maahan työttömyyttä ja inflaatiota.” Lisäksi presidentille oli sanottu, että ”jos lähetät meidät sodan moraaliseen vastineeseen, älä aseista meitä ilmakivääreillä.” Presidentti oli saanut myös kuulla, että osa kabinetin jäsenistä oli epälojaaleja häntä kohtaan. Carterin mielestä oli onnetonta, että ensimmäistä kertaa amerikkalaiset uskoivat, että viisi seuraavaa vuotta tulevat olemaan pahempia kuin viisi edellistä. Surkeuden osoituksena amerikkalainen tuottavuus tippui, ja kun ennen saattoi sanoa, että joku asia on ”vakaa kuin dollari”, niin nyt näin ei ollut. ”Olemme kuitenkin samoja amerikkalaisia, jotka menivät kymmenen vuotta sitten kuuhun”, Carter muistutti. Presidentin analyysi oli, että maata vaivasi nyt itseluottamuskriisi. Ihmiset näkivät kykenemättömän hallinnon, joka sotkeutui eri intressiryhmien riitoihin. Energiakysymyksen ratkaisu olisi ensimmäinen askel kohti uutta yhtenäisyyttä ja voimaa. OPEC:in armoilla olo saisi loppua. Carter julisti, että tästä päivästä lähtien maa ei koskaan käytä enempää tuontiöljyä kuin vuonna 1977. Tästä lähtien jokainen uusi energiantarve pitäisi täyttää omalla tuotannolla. 80-luvun loppuun mennessä nykyinen öljyntuonti puolitettaisiin. Tavoitteeseen pääsemiseksi Yhdysvallat asettaisi öljyntuonnille kiintiöt ja vuosien 1979 ja 1980 aikana niistä ei tingittäisi tippaakaan. Kiintiöt laskisivat USA:n öljyntuontia enemmän kuin USA oli teollisuusmaiden kokouksessa Japanissa juuri sopinut. Lisäksi presidentti pyysi rauhanajan suurinta ohjelmaa amerikkalaisten vaihtoehtoisten energiamuotojen, kuten hiilen, öljyliuskeen, gasoholin, synteettisten polttoaineiden ja aurinkovoiman kehittämiseksi. Erityisen tärkeää oli perustaa energy security -yhtiö. Sen tavoitteena olisi korvata 2,5 miljoonaa barreliä öljyä päivässä vuoteen 1990 mennessä kehittämällä erityisesti synteettisiä polttoaineita. Mallia tähän oli saatu toisen maailmansodan aikaisesta synthetic rubber -yhtiöstä. Lisäksi Carter pyytäisi kongressilta lupaa perustaa aurinkopankin, jonka avulla tuettaisiin aurinkovoimaa. Tämä kaikki oli kallista, ja siksi kongressin olisi hyväksyttävä viipymättä windfall-vero, jolla ohjelmat rahoitettaisiin. Lisäksi voimayhtiöitä vaadittaisiin puolittamaan öljynkäyttönsä 80-luvun aikana. Energy Mobilization

⁴¹⁴ PPP 1979 II Digest of Other White House Statements, s. 1232

Board taas perustettaisiin vauhdittamaan energiahankkeiden etenemistä. Sitä käytettäisiin silloin, kun tärkeät hankkeet ovat juuttuneet byrokratian rattaisiin. Ympäristöä kyllä suojeltaisiin, mutta jos kansakunta tarvitsee jalostamon tai kaasuputken, sellainen rakennetaan. Carter toivoi vielä laajaa energiansäästöohjelmaa, polttoaineen säännöstelysuunnitelman läpimenoa ja kymmenen miljardin dollarin satsausta joukkoliikenteeseen. Kaiken tämän lisäksi kansalaisten pitäisi välttää turhaa matkustelua ja säästää energiaa kaikin tavoin. Se ei presidentin mukaan olisi pelkkää tervettä järkeä, se olisi patriotismia.⁴¹⁵ Seuraavana päivänä Carter puhui energiasta Kansas Cityssa ja toi esiin yksityiskohtia, joita hän ei edellisillan tv- ja radiopuheessaan ollut esittänyt. Hallinto tulisi painostamaan öljynjalostamoja tehokkaampaan toimintaan ja energia-alan mahdolliset väärinkäytökset käytäisiin tarkasti läpi. Vuonna 1979 Yhdysvaltain tuontiöljykiintiö olisi 8,2 miljoonaa barrelia päivässä. Raskaan maaöljyn, öljyliuskeen ja vaikeasti saatavan maakaasun tuottaminen kannustettaisiin kannattavaksi. Kanadan ja Meksikon kanssa tehtäisiin yhteistyötä ja Yhdysvalloissa rakennettaisiin parempia taloja.⁴¹⁶

Öljyala ei Carterin ajatuksille lämmennyt, vaikka muuten asioihin tuli uutta puhtia. Carterille kerrottiin Detroitissa, että Standard Oil of Indianan hallituksen puheenjohtaja olisi sanonut, että öljyntuotanto ei kasva ennen kuin gallona bensiiniä maksaa dollarin ja 50 centiä. Carter sanoi, että markkinoiden tyhjäämistä ei hyväksyttäisi. Parhaillaan käynnissä oli tiedonkeruuprojekti, jonka jälkeen kokonaiskuva energiatilanteesta hahmottuisi. Carter ilmoitti myös, että jalostamot kävivät 91 prosentin teholla, kun vielä viikko sitten lukema oli 82 prosenttia.⁴¹⁷ Carterin kabinetissa alkoi putoilla päitä. Valtiovarainministeri Mike Blumenthal sai eron 19.7.⁴¹⁸, liikenneministeri Brook Adams 20.7.⁴¹⁹ ja James Schlesinger samana päivänä.⁴²⁰ Carter kertoi lehdistölle, että Schlesingerin eroon ei liittynyt dramatiikkaa, vaan hän oli pyytänyt saada lähteä jo aiemmin.⁴²¹ Carter kritisoi myöhemmin itseään siitä, että kabinetin muutos tuli hoidettua heikosti. Presidentin olisi pitänyt yksinkertaisesti erottaa Mike Blumenthal ja Joe Califano ja hyväksyä Schlesingerin eropyyntö. Kun

⁴¹⁵ PPP 1979 II Energy and National Goals. Address to the Nation July 15, 1979, s. 1235-41

⁴¹⁶ PPP 1979 II Kansas City, Missouri, Remarks at the Annual Convention of the National Association of Counties, July 17, 1979, s. 1241-7

⁴¹⁷ PPP 1979 II Detroit, Michigan. Remarks and a Question-and-Answer Session at the Annual Conference of the Communications Workers of America, July 17, 1979, s. 1249

⁴¹⁸ PPP 1979 II Department of Treasury. Resignation of W. Michael Blumenthal and Nomination of G. William Miller to Be Secretary, July 19, 1979, s. 1273

⁴¹⁹ PPP 1979 II Department of Transportation. Resignation of Brook Adams and Appointment of W. Graham Clayton jr. as Acting Secretary, July 20 1979, s. 1285

⁴²⁰ PPP 1979 II Department of Energy and Defence Resignation of James R. Schlesinger and Nomination of Charles W. Duncan jr. to Be Secretary of Energy and W. Graham Clayton jr. to Be Deputy Secretary of Defense, July 20 1979, s. 1290

⁴²¹ PPP 1979 II The President's News Conference of July 25 1979, s. 1305

koko kabinettia pyydettiin eroamaan, ja Carter sitten hyväksyi pyynnöistä muutaman, se sai tilanteen näyttämään suurelta luottamuskriisiltä.⁴²²

Carter kirjoitti muistelmissaan, että Japanin-matkansa aikana hän sai vain huonoja uutisia kotimaasta. Vaikka Japanissa oli saatu aikaan hyviä tuloksia, maailman tilanne näytti heikolta. Carter päätti perua lomansa. Hänellä oli mukanaan avustajansa Pat Caddellin tekemä mielipidemittaus, jonka mukaan amerikkalaisia vaivasi uskonpuute, ja heille oli turha puhua energiasta, jos heille ei puhuisi patriotismista. Koska Carterin mukaan Caddellin tutkimukset olivat hämmästyttävän tarkkoja, hän teki päätöksen puhua patriotismista pelkän energian sijaan, vaikka lähes kaikki muut hallinnon jäsenet ja avustajat olivat ajatusta vastaan. Erityisen haitallisena aikomusta piti varapresidentti Walter Mondale. Carter sanoo olleensa valmis ottamaan vastaan vetäytymisestä aiheutuneen kritiikin ja sanoo Camp Davidissa vietettyjä päiviä presidenttikautensa antoisimmiksi. Carter myös kirjoittaa tehneensä tuolloin päätöksen siitä, että lehdistötilaisuuksia vähennettäisiin. Carterin mukaan lehdistö oli käsitellyt asioita pinnallisesti, mutta sitä vastaan ei voisi lähteä taistelemaan, koska tappio olisi varma. Oli siis parempi vaieta. Carterin mukaan puhe oli onnistunut ja paikallaan ja sen jälkeen yleisö alkoi kysyä energiasta tavallista enemmän.⁴²³ Viimeisimmälle huomiolle ei löydy tukea Public Papers of President –kokoelmasta, sillä energiakysymykset olivat jo keväällä olleet yleisiä.

Kaikille presidentin kuurupiilo ei kelvannut. Whiten mukaan Carterin vetäytyminen Camp Davidiin oli huonoa komediaa. Hän siteeraa senaattori Arthur Ribicoffin (D) sanoneen tämän kuullessa energiapuheen peruttamisesta, että ”tämä mieshän ei ansaitse olla presidentti.” Whiten mukaan vuoden 1979 polttoainekriisi johtui yksinomaan hallinnon epätevyydestä. Toimivan esivallan olisi pitänyt selviytyä helposti 3 prosentin raakaöljyvajeesta ja pitää rattaat pyörimässä.⁴²⁴ Ranneyn mukaan kevät ja kesä olivat bensa-asevilla katastrofi, ja polttoainevaje oli jopa 10-15 prosenttia.⁴²⁵ Haasin mukaan puheella oli kuitenkin selvä vaikutus ihmisten asenteisiin. Yhä useampi amerikkalainen uskoi, ettei energiakriisi johdu salaliitosta.⁴²⁶ Tobbelin ja Wattsin mielestä Carter yritti erottaa Malaise-puheessa itsensä ja hallinnon koko ongelmasta. Presidentti oli sitä ennen saanut kansan vihan niskoilleen, koska amerikkalaiset eivät tienneet, että Carterilla oli lakiesitys,

⁴²² Carter 1982 s. 121

⁴²³ Carter 1982 s. 111-7

⁴²⁴ White s. 261-8

⁴²⁵ Ranney s. 29

⁴²⁶ Haas, s. 82

jolla öljypulaa yritettäisiin paikata.⁴²⁷ On selvää, että Carterin dramaattinen vetäytyminen julkisuudesta kiinnitti kansakunnan huomion ja presidentti sai lopulta sanomalleen mahdollisimman laajan kuulijakunnan. Toisaalta Carter oli ollut julkisuudessa melko passiivinen kevään ja alkukesän ajan, kun polttoainepula jäyti maata. Carter puuttui Kalifornian ongelmiin, kun ne tulivat ensimmäisenä esille, mutta Public Papers of President –kokoelmassa polttoainepula jää paljon vähemmälle huomiolle kuin maakaasupula tai hiililakko. Carter tuntui olevan hieman eri aaltopituudella, sillä Malaise-puheessa hän esiintyi jämäkästi, mutta nimenomaan tuontiöljyn vähentämisen ja sen taloudellisen merkityksen osalta. Carter onnistui puheellaan vakuuttamaan siitä, että on olemassa kriisi, mutta hän ei edelleenkään pystynyt tai halunnut antaa yhdysvaltalaisille odotuksia tai toiveita siitä, että asiat saataisiin rullaamaan paremmin. Mieliä kohottava puhe itseluottamuksesta ja amerikkalaisuuden voimasta unohtuu nopeasti, kun auton tankki on tyhjä. Carterin puheen jälkeen energia-asioissa tapahtui edistymistä, mutta se oli käytännössä Carterin kannalta liian myöhäistä. Inflaatio oli karannut niin pahaksi, että pienillä korjausliikkeillä ja aurinkopaneelien kehittämisellä ongelmia ei ratkaistaisi. Lisäksi Carterin loppukaudelle tuli vielä vastoinkäymisiä, jotka lopullisesti murensivat presidentin suosion.

Carterin energialait lähtivät Malaise-puheen jälkeen liikkeelle sujuvammin kuin aiemmin. Edustajainhuone hyväksyi windfall-veron nopeasti, joskin lisäsi siihen takarajan vuodeksi 1990. Carterin mukaan se oli hyväksyttävissä. Sen sijaan senaatissa oli jälleen vaaratilanne kehitteillä ja Carter pelkäsi, että jos kansa ei puhu, niin öljy-yhtiöt pääsevät mellastamaan. Polttoaineen säännöstelysuunnitelmaan oli edustajainhuoneessa lisätty pykälä, että kummalla tahansa kamarilla olisi oikeus kaataa suunnitelman täytäntöönpano. Carter katsoi, että se olisi hyväksyttävissä. Sen sijaan ehdotetut rajoitukset siitä, milloin ohjelmaa voitaisiin käyttää, olivat liian kovia. Carter sanoi edustajainhuoneen luvanneen, että jonkinlainen sopimus kyllä saataisiin aikaan.⁴²⁸ Lakiehdotus aurinkopankista lähti vasta heinäkuun loppupuolella käsiteltäväksi.⁴²⁹ samoin kuin siihen liittyvä verovähennysohjelma.⁴³⁰ Carter sanoi jälleen elokuussa, että edustajainhuoneen esitys windfall-verosta kelpaa vaikka siinä on takaraja. Veron mahdollinen korotus oli suorastaan hyvä uutinen. Sen sijaan senaatin Finance-komitean kaavailemat poikkeukset veron keräämiseen eivät olleet hyvä

⁴²⁷ Tobbell s. 529

⁴²⁸ PPP 1979 II The President's News Conference of July 25 1979, s. 1309-11

⁴²⁹ PPP 1979 II Solar Energy Development Bank. Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate Transmitting Proposition for Legislation, July 27, 1979, s. 1315

⁴³⁰ PPP 1979 II Oil Imports Reduction Plan. Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate Transmitting Initiative Proposals, July 27 1979, s. 1316-7

asia.⁴³¹ Viikkoa myöhemmin Carter sanoi, että senaatin windfall-veroesitys toisi lakiin porsaanreikiä, josta tankkeri mahtuisi tulemaan läpi.⁴³²

Kotimaisen tuotannon elvyttämiseksi raskaalta raakaöljyltä poistettiin hintakontrolli elokuussa. Carterin mukaan tällä keinoin vuoteen 1990 mennessä sen tuotanto nousisi puolella miljoonalla barrelilla per päivä. Carterin mukaan Yhdysvalloissa oli 10 miljardia barreliä raskasta raakaöljyä lähinnä Kaliforniassa, mutta myös Louisianassa, Teksasissa ja Wyomingissa. Raskas ja paksu öljy oli vaikea tuottaa, joten hintakontrollin poistaminen kannustaisi vaikeaan urakkaan.⁴³³ Lisää raskasta öljyä otettiin pois hintakontrollista joulukuussa.⁴³⁴ Presidentti saattoi alkusyksyn aikana käyttää hyviä tilastoja hyväkseen saadakseen öljyläeilleen suosiota. Carter sanoi esimerkiksi elokuussa radion kyselytunnilla, että maakaasun tuotanto oli kasvussa ja virtaus oli parempi, joten edelliset lait toimivat.⁴³⁵ Kuuma aihe oli kuitenkin öljy, ei maakaasu. Carter joutui kertomaan, että Meksiko oli päättänyt käyttää öljystään ja maakaasustaan itse enemmän kuin alun perin oli tarkoitus, joten etelästä tulisi vähemmän välitöntä apua. Carter sanoi Yhdysvaltain jo ostavan 85-90 prosenttia siitä öljystä, jonka Meksiko myy, ja kaikki kelpaisi, mutta Meksiko ymmärrettävästi haluaa myydä muuallekin.⁴³⁶ Kun Floridassa kritisoitiin öljyntuottajamaita, niin Carter vastasi Saudi-Arabian tekevän maailmalle palveluksen tuottamalla niin paljon öljyä, sillä se tyydyttäisi omat tarpeensa tuottamalla vain puolet nykyisestä määrästä. Saudi-Arabian kannalta USA ei ole välttämättä turva, mutta jonkinlainen tasapainotilan luoja, sillä Saudi-Arabia ei pidä Neuvostoliitosta, koska neuvostoliittolaiset ovat kommunisteja ja ateisteja, Carter analysoi.⁴³⁷

Edelleen oli epäilyjä siitä, että öljyä olisi piilossa. Carterin mukaan öljyä saattoi kyllä pitää jonkin aikaa pois markkinoilta, mutta ei kauan. Esimerkiksi puheet siitä, että rannikolla odottaisi satoja laivoja öljylastissa, olivat Carterin mukaan osoittautuneet vääriksi.⁴³⁸ Vaikka Carter oli esittänyt kunnianhimoisia suunnitelmia korvaavista energianmuodoista, hän näytti vuoden 1979 aikana

⁴³¹ PPP 1979 II Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, August 10, 1979, s. 1425

⁴³² PPP 1979 II Price Controls on Heavy Crude Oil. Remarks on Signing Executive Order 12173 August 17, 1979, s. 1449-50

⁴³³ PPP 1979 II Price Controls on Heavy Crude Oil. Remarks on Signing Executive Order 12173 August 17, 1979, s. 1449-50

⁴³⁴ PPP 1979 II Price Controls on Heavy Crude Oil. White House Statement. December 21, s. 2279

⁴³⁵ PPP 1979 II Davenport, Iowa, Remarks During a Radio Call Out Program on KSTT/WXLD Stations, August 21, s. 1482

⁴³⁶ PPP 1979 II Baltimore, Maryland, Remarks and a Question-and-Answer Session on the National Convention of the Order of the Sons of Italy in America, August 7, 1979, s. 1413-4

⁴³⁷ PPP 1979 II Tampa, Florida, Question-and-Answer Session With Florida Newspaper Editors, August 30, 1979, s. 1584-5

⁴³⁸ PPP 1979 II Tampa, Florida, Question-and-Answer Session With Florida Newspaper Editors, August 30, 1979, s. 1584-5

hyväksyneen sen, että ei voisi nopeasti kääntää Yhdysvaltain kurssia, vaan fossiiliset polttoaineet tulisivat edelleen olemaan maan toiminnan perusta. Presidenttikauden alun puheita siitä, että kotimaisia öljy- ja maakaasuvarantoja voitaisiin jättää maahan, ei enää kuultu, ja ne olisivatkin todennäköisesti tarkoittaneet poliittista itsemurhaa. Öljyala varmastikin pisti merkille sen, että Carterin pää oli kääntynyt. Presidentti ei tietenkään voinut asiaa kovin suoraan ilmaista.

Jonkinlaista yhteisen sävelen löytymistä osoittaa se, että öljy-yhtiö Texaco ilmoitti syksyllä ohjelmasta, jota presidentti Carter kiirehti kiittämään ja ehdottamaan malliksi myös muille yhtiöille. Texaco oli päättänyt jäädyttää kotien lämmitysöljyn hinnan ja tarjota tarpeen vaatiessa varastoja myös sellaisten ihmisten käyttöön, jotka eivät ole varsinaisesti yhtiön asiakkaita. Lisäksi Texaco oli päättänyt parantaa jälleenmyyjien luottojärjestelmää.⁴³⁹ Kesän polttoainepulan jälkeen Carter odotti joutuvansa tilille talven lämmitysöljystä. Puhuessaan eläkeläisille Hartfordissa syyskuussa Carter todennäköisesti oletti saavansa eniten vastakaikua puhumalla inflaatiosta ja lämmityksestä. Hän lupasi avauspuheenvuorossaan, että lämpö riittäisi kaikille ja vähävaraisimmat saisivat tukea. Kysymyksistä kuitenkin yksikään ei käsitellyt energiaa. Puhe tosin oli pitkä ja mahdollisesti tyhjentävä esitys.⁴⁴⁰ Carter lähetti syyskuussa kongressiin suunnitelman vähävaraisten energia-avustuksista. Carter sanoi, että energiapolitiikan pitää olla myötätuntoista. Nyt ohjelma rahoitettaisiin budjetista, mutta jatkossa windfall-rahoista.⁴⁴¹ Lokakuussa Carter ilmoitti, että talven varalle oli kerätty tarpeeksi lämmitysöljyä ja nyt keskityttäisiin jakelun järjestämiseen.⁴⁴² Pääosa maasta puhui öljystä, mutta Ohiossa Carter joutui vastailemaan hiiliasioihin. Yleisöllä oli epäluuloja, että ympäristösäädökset pitävät ihmisiä työttömänä. Carter yritti vakuuttaa toisin ja vieläpä moitti Ohiota siitä, että se on ainoa osavaltio, jolla ei ole ympäristöohjelmaa. Carter vakuutti hiilen olevan tärkeällä paikalla asialistalla ja että vuonna 1995 sitä tuotettaisiin kolme kertaa nykyinen määrä. Yleisöstä huomautettiin, että töitä tarvittiin juuri nyt.⁴⁴³ Myös hiilenkuljetuksen hinnasta oltiin huolestuneita. Teksasilainen toimittaja sanoi, että San Antonio harkitsee hiilen hankkimista Australiasta, koska Wyomingista kuljettaminen on niin kallista.⁴⁴⁴

⁴³⁹ PPP 1979 II Home Heating Oil. Telegrams To the Heads of Major Oil Companies, September 8, 1979, s. 1613-4

⁴⁴⁰ PPP 1979 II Hartford Connecticut. Remarks and a Question-and-Answer Session at the National Issue Forum of the National Retired Teachers Association and the American Association of Retired People, September 12, 1979, s. 1630-4

⁴⁴¹ PPP 1979 II Low-income Energy Assistance Plan. Statement Announcing Proposed Legislation, September 12, 1979, s. 1639-40

⁴⁴² PPP 1979 II Home Heating Oil Supplies. Remarks to Reporters, October 12, 1979, s. 1877-8

⁴⁴³ PPP 1979 II Staubenville, Ohio. Remarks and a Question-and-Answer Session at Townhall Meeting, September 12, 1979 s. 1640-50

⁴⁴⁴ PPP 1979 II Interview With a President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors September 21, s. 1709

Carter oli syyskuun puolivälissä erittäin luottavainen siitä, että Energy Mobilization Board menisi kongressissa läpi. Senaatin energiakomitea oli tehnyt lisäyksiä, joiden ansiosta EMB-laki oli hyvin lähellä sitä, mitä Carter oli esittänyt. Lisäksi polttoaineen säännöstelyä käsittelevä Conference-komitea oli lähellä sopua. Valkoinen talo piti tietoja erittäin rohkaisevina.⁴⁴⁵ Meksiko ja USA pääsivät syyskuussa sopuun maakaasun kauppaehtoista. Hintaa maat kuvasivat reiluksi molemmille osapuolille. USA:lla olisi oikeus ostaa 300 000 kuutiojalkaa kaasua joka päivä.⁴⁴⁶ EMB meni lokakuun alussa senaatissa läpi ja jäi odottamaan edustajainhuoneen päätöstä.⁴⁴⁷ Energy security – yhtiö eteni myös senaatissa, kun se meni Carterin toivomassa muodossa energiakomiteasta eteenpäin.⁴⁴⁸ Windfall-vero sen sijaan tuli senaatin Finance-komiteasta ulos muodossa, jota Carter ei voinut hyväksyä. Presidentin mukaan laissa olisi liikaa poikkeuksia ja se näin vesittäisi koko idean.⁴⁴⁹

Polttoaineen säännöstelylaki tuli presidentin allekirjoitettavaksi marraskuun alussa. Senaattori Pete Domenici (R) sanoi, että hän piti vielä 7 kuukautta sitten mahdottomana saada sellaista ehdotusta millään läpi.⁴⁵⁰ Carter allekirjoitti lain, koska näki sen parhaaksi, mutta ei ollut tyytyväinen siihen. Hän sanoi tammikuun alussa, että haluaa päästä eroon polttoaineen säännöstelylakiin kirjatusta ehdosta, että se voidaan asettaa voimaan kun energiavaje ylittää 20 prosentin rajan. Carterin mielestä tilanne olisi jo tuolloin tuhoisa.⁴⁵¹ Senaatin marraskuussa hyväksymä versio energy security -yhtiöstä oli Carterin mielestä lupaava, mutta sitä olisi vielä hiottava. Pääasia olisi kuitenkin kohdallaan: ohjelma synteettisten polttoaineiden kehittämiseksi ja merkittävä instituutio sen suorittajaksi. Lisäksi lain energiansäästöohjelma oli hyvä.⁴⁵² Carter ilmoitti joulukuun lopussa, että ellei windfall-veroa saada aikaan, niin hintakontrollin purkamiselle lyödään jarrua.⁴⁵³

⁴⁴⁵ PPP 1979 II Energy Legislation. Statement By the White House Press Secretary on Congressional Actions, September 19, 1979, s. 1691

⁴⁴⁶ PPP 1979 II United States-Mexico Agreement on Natural Gas. Remarks Announcing the Framework for an Agreement. September 21, 1979. s. 1703

⁴⁴⁷ PPP 1979 II Energy Mobilization Board Legislative. Statement on Senate Approval of the Legislation. October 4, 1979, s. 1819

⁴⁴⁸ Energy Security Corporation. White House Statement on Senate Energy Committee Approval of the Legislation. October 12, 1979. s. 1877

⁴⁴⁹ PPP 1979 II Windfall Profits Tax Legislation. Statement on Senate Finance Committee Approval of the Legislation. October 19, 1979, s. 1964

⁴⁵⁰ PPP 1979 II Emergency Energy Conservation Act of 1979. Remarks on Signing s. 1030 Into Law. November 5, 1979. s. 2085-6

⁴⁵¹ PPP 1980-1 I Interview With the President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, January 15, 1980, s. 93

⁴⁵² PPP 1979 II Energy Security Corporation and Synthetic Fuels and Conservation Programs. White House Statement on Senate Approval of Legislation. November 11, 1979, s. 2102

⁴⁵³ PPP 1979 II Windfall Profits Tax Legislation. Statement By the President, December 221, 1979. s. 2283

Tammikuussa 1980 Carter esitteli ohjelman, jonka tavoitteena oli kannustaa alkoholipolttoaineiden valmistusta. Carterin mukaan tavoitteena oli dramaattinen kasvu. Hallinto oli sitoutunut tukemaan alkoholipolttoaineita 8,5-13 miljardilla dollarilla vuosikymmenen aikana. Jo vuoden 1980 loppuun mennessä tavoitteena oli nelinkertaistaa gasoholin tuotanto. Carterin mukaan vuonna 1981 alkoholit voisivat korvata lyijyttömistä polttoaineista kymmenen prosenttia. Ohjelma synnyttäisi uudet markkinat maanviljelijöille. Kaiken lisäksi alkoholeja saataisiin sellaisista tuotteista, jotka muuten menisivät hukkaan.⁴⁵⁴ Carterin mukaan ensimmäiset merkit energiapolitiikan tehosta olivat nähtävillä. Bensiinin kulutus oli laskenut 7-8 prosenttia ja autoja vaihdettiin vähemmän kuluttaviin malleihin lähes radikaalilla tavalla. Lisäksi vuonna 1979 maahan tuotiin viisi prosenttia vähemmän öljyä kuin vuonna 1978, vaikka siitä jouduttiinkin maksamaan kovempi hinta.⁴⁵⁵

Vuoden 1980 Kansakunnan tila –puhe oli omistettu pääosin turvallisuudelle ja ulkopolitiikalle, sillä maailmalla kuohui. Pahimmat konfliktit olivat öljyntuotannon sydänalueella, joten Carter muistutti, että USA:n turvallisuus on uhattuna niin kauan kuin se on riippuvainen ulkomailta tuodusta öljystä. Carter saattoi tällä kertaa myös kiittää amerikkalaisia, sillä kulutus oli lähtenyt laskuun. Vielä oli kuitenkin paljon tehtävää. Presidentti oli sopinut kuvernöörien kanssa osavaltiokohtaisista öljynkulutustavoitteista. Tuontiöljylle oli asetettu katto, ja Carter oli valmis tulemaan vielä tästäkin alaspäin, jos hän saisi myös muut maat samalle asialle. Vakavalle inflaatiolle löytyi yksi ainoa syy, se oli OPEC.⁴⁵⁶ Carter puhui myös helmikuussa turvallisuudesta ja energiasta saman asian eri kulmina. Hän painotti, että Iranin panttivankitilanne tai Neuvostoliiton tunkeutuminen Afganistaniin olivat molemmat jo vakavia asioita, mutta se, että molemmat kriisit ovat Persianlahden alueella, tekee asiasta entistä vaarallisemman. Toiset valtiot katsovat Yhdysvaltoihin ja odottavat johtajuutta. Energia-asiassa USA ei ollut siihen pystynyt. Kolme Conference-komiteaa oli työskennellyt nyt kuukausia. Windfall-veroa käsittelevä Conference oli viime päivinä esiintynyt kunniakkaasti ja edistynyt. Lopullinen ratkaisu tulisi ennen pitkää. Mutta energy security –yhtiötä ja EMB:tä käsittelevät Conferencet eivät olleet olleet vastuullisia. Viikkojen ja taas viikkojen jälkeen samat melko pienet asiat olivat ratkaisujen esteenä. Se oli huolestuttava asia, ja Carter toivoikin että ihmiset ryhtyisivät vaatimaan edustajiltaan tekoja. USA oli ajautunut energian tuojaksi, vaikka vielä 60-luvun lopussa se oli viejä. Ja tämä oli tapahtunut siitä huolimatta, että USA:ssa on 24 prosenttia maailman energiavaroista, kun esimerkiksi OPEC-maissa on vain kuusi. Kotimainen öljyntuotanto

⁴⁵⁴ PPP 1980-1 I Alcohol Fuels Program. Statement Concerning New Initiatives, January 11 1980, s. 61

⁴⁵⁵ PPP 1980-1 I Interview With the President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, January 15, 1980, s. 93

⁴⁵⁶ PPP 1980-1 The State of the Union Address Delivered Before a Joint Session of the Congress. January 23 1980, s. 194-200

oli jo saanut piristysruiskeen ja jo hylättyjä öljylähteitä hyödynnettiin jälleen. Carterin mukaan öljynetsintä oli kiivaimmillaan kahteenkymmeneen vuoteen.⁴⁵⁷ Helmikuussa windfall-veroa käsitellyt Conference-komitea pääsi ratkaisuun. Carter sanoi ratkaisua merkittäväksi voitoksi.⁴⁵⁸

Maaliskuussa Carter jätti kongressille esityksen, jossa täsmennettiin sitä, miten voimalaitosten öljynkäyttöä pyrittiin vähentämään. Tavoitteena olisi vuoteen 1990 mennessä vähentää voimalaitosten öljynkäyttöä 750 000 barreilla päivässä ja maakaasun käyttöä niin paljon, että se vastaa noin 250 000 barrelia. Hankkeen rahoitus tulisi windfall-verosta. Carterin mukaan voimalat käyttävät noin kolmen miljoonan öljybarrelin arvosta öljyä ja maakaasua ja ovat siten merkittävä kohde, kun kansakunta pyrkii vähentämään riippuvuuttaan tuontienergiasta. Kongressi oli kannustanut muutokseen vuonna 1974 ja 1978 säätämillään laeilla, mutta tulokset eivät ole olleet tyydyttäviä. Sellaiset laitokset, jotka voisivat siirtyä suoraan käyttämään hiiltä tai jotain muuta energianlähdettä, joutuisivat sen tekemään. Niille voimalaitoksille, joissa vaaditaan muutoksia, olisi energiaministeriön kautta tarjolla lainatakauksia. Suurin osa voimalaitoksista, jotka kuuluivat ohjelman ensimmäiseen vaiheeseen, sijaitsivat Uudessa Englannissa ja Atlantin rannikolla. Ilmansaasteiden ja happosateiden ongelmaa ei ollut vielä kyetty ratkaisemaan. Niinpä ohjelmaan kuuluukin ohjelma, jossa tutkitaan kuinka hiilen polttoa voidaan saada puhtaammaksi. Vaihe 2 tähtää vuoteen 1990. Siinä painotettaisiin kulutuksen vähentämistä. Laitokset etsisivät tapoja pienentää kulutustaan ja toteuttaisivat sitten näitä keinoja.⁴⁵⁹

Windfall-vero meni läpi edustajainhuoneessa maaliskuussa.⁴⁶⁰ Senaatti hyväksyi windfall-veron maaliskuun lopussa. Carterin mukaan uutinen oli hieno maalle, sillä sen ansiosta hyödylliseen käyttöön saataisiin 227 miljardia dollaria ja lisäksi hyväksyminen asettaa nyt uuden mittatikun sille, miten Yhdysvallat vastaa energiaongelmaan.⁴⁶¹ Esityksistä tuli laki lopulta 2.4. Carter sanoi, että jokainen amerikkalainen oli nyt voittaja ja energiapolitiikan kulmakivi oli nyt paikoillaan. Ehdotuksesta oli kestänyt lähes tasan vuosi siihen, että laki saatiin aikaan. Kun tällaista lakia puuhattiin, siihen uskovia oli vähän. Sen aikaansaaminen olikin triumfi ja osoitus siitä, että

⁴⁵⁷ PPP 1980-1 I Energy and National Security Remarks at a White House Briefing for Community Leaders. February 21, 1980, 367-9

⁴⁵⁸ PPP 1980-1 Windfall Profits Tax Legislation Statement on Approval of the Legislation by the House and Senate Conference. February 27, 1980, s. 411-2

⁴⁵⁹ PPP 1980-1 I Oil and Natural Gas Use in Electric Utility Industry Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate Transmitting Proposed Legislation. March 6, 1980, s. 448-9

⁴⁶⁰ PPP 1980-1 I Windfall Profits Tax Legislation Statement on House of Representatives Approval of the Legislation. March 13, 1980, s. 470-1

⁴⁶¹ PPP 1980-1 I Windfall Profits Tax Legislation Remarks by Telephone With the Senate Majority Leader and the Chairman of the Senate Finance Committee on Senate Approval of the Legislation. March 27, 1980, s. 542-3

kärsivällisyys ja kovuus voivat suistaa tieltä suurimmatkin esteet. Lain allekirjoitustilaisuudessa kiiteltiin myös lain eteen töitä tehneitä ammattiliittoja.⁴⁶²

Carter ilmoitti huhtikuun alussa, että valtionvarainministerin raportin mukaan maahan tuli öljyä ja öljypohjaisia tuotteita siinä määrin, että ne uhkasivat kansallista turvallisuutta. Koska polttoaineen käyttö on suurin syy riippuvuuteen kansainvälisestä öljystä ja sen käytön rajoittaminen aiheuttaa vähemmän vaarallisia vaikutuksia taloudelle kuin vaikkapa lämmitysöljyn rajoittaminen, niin polttoaineelle ja raakaöljylle on syytä asettaa tuontimaksu, jonka vaikutus siirretään nimenomaan bensiinin hintaan.⁴⁶³ Kongressia vero ei miellyttänyt, mutta Carter vastasi, ettei hän voi allekirjoittaa sellaista lakia, jossa se kumotaan.⁴⁶⁴ Carter puolusti maksua myös julkisesti muistuttamalla, että se on vain 14 centtiä, kun muualla veroa kerätään dollari tai kaksi gallonalta. Jos ja kun maksu otettaisiin käyttöön, se vähentäisi öljyntuontia nopeasti. Tällä hetkellä USA toi öljystään 40 prosenttia ja määrällisesti enemmän kuin muut läntiset teollisuusmaat yhteensä. Carterin mukaan maksusta oli keskusteltu yhdessä kongressin kanssa. Carterin mukaan sen käyttöönotolla oli erityinen vaikutus maailmalla, sillä se osoittaisi, että USA on tosissaan. Sen ansiosta öljyn hinta maailmalla laskisi. Jos kongressi onnistuisi kaatamaan tämän päätöksen, vaikutus olisi päinvastainen. Carter sanoi myös, että vaikka hän ei olisi saamassa vetonsa jälkeen asiassa puolelleen yhtään ääntä, hän tulisi kuitenkin käyttämään vetoa, sillä se on oikein. Hän sanoi, että jos veton jälkeen maksun kumoava laki hyväksytään, hänellä on vaihtoehtoja käytössään, mutta niistä hän ei halua vielä kertoa.⁴⁶⁵ Muistelmissaan Carter väittää, että tätä veroa esittivät eräät kongressin jäsenet. Presidentti lupautui ottamaan maksusta poliittisen vastuun. Kun tätä polttoaineeveroa sitten alettiin käsitellä, kongressin kelkka kääntyikin.⁴⁶⁶ Kesäkuussa Carter lähetti uuden version polttoaineen säännöstelyohjelmasta kongressin käsittelyyn. Carterin saatesanoissa sanottiin, että se vastaisi epäilyksiin, joita edellisen lain hyväksymisen jälkeen oli herännyt ja presidentti muistutti, että toimiva järjestelmä oli syytä olla valmiina kansainvälisen rauhattomuuden takia.⁴⁶⁷ Kongressi hylkäsi kesäkuussa Petroleum Import Adjustment Programin (PIAP), eli käytännössä polttoainemaksun ja Carter sanoi nyt luopuvansa siitä. Tuonnin vähentäminen

⁴⁶² PPP 1980-1 I Crude Oil Windfall Profit Tax Act of 1980 Remarks on Signing H.R. 3919 Into Law. April 2, 1980, s. 584-90

⁴⁶³ PPP 1980-1 I Petroleum Import Adjustment Program Proclamation 4744. April 2, 1980, s. 592-600

⁴⁶⁴ Gasoline Conservation Fee. Letter to the Speaker of the House and the President of the Senate. May 30, 1980, s. 1012

⁴⁶⁵ PPP 1980-1 II Conservation Fee on Oil Imports. Remarks and a Question-and-Answer Session With Reporters, June 6, 1980 s. 1027-8

⁴⁶⁶ Carter 1982 s. 527-30

⁴⁶⁷ PPP 1980-1 II Standby Gasoline Rationing Plan. Message to the Congress Transmitting Plan, June 12 1980, s. 1099-1100

kuitenkin säilyisi tärkeänä tehtävänä ja työ sen tehostamiseksi jatkuisi kongressin kanssa. Sillä välin kun uusia ratkaisuja etsittäisiin, vanha Mandatory Oil Import Program säätelisi tuontia. Tämä ohjelma kuitenkin asetti tuontiin maksun vuonna 1973 ja nämä maksut lopetettiin huhtikuussa 1979. Koska kyseiset maksut eivät edelleenkään vastanneet tarkoitusta, niiden keräämisen lopettaminen jatkuisi vielä kuuden kuukauden ajan.⁴⁶⁸

Carter antoi huhtikuun lopulla lausunnon, jossa hän kiitteli Conference-komitean toimia EMB:in aikaansaamiseksi. Carterin mielestä vaikutti siltä, että vankka ja kelvollinen laki saataisiin kohta hänen allekirjoitettavakseen. EMB:lle näyttäisi tulevan kaikki tarpeelliset voimat käyttöön. Se voisi estää vuosikausien oikeustaistelut, kiihdyttää suunnitelmien etenemistä byrokratian rattaissa ja se voisi pitää aloitetut projektit käynnissä vaikka laki vaihtuisi ja uhkaisi projektia.⁴⁶⁹ Carterilta kysyttiin eikö windfall-veron tuottoja voitaisi käyttää velkojen maksuun. Carter sanoi, että ei usko sen olevan mahdollista, mutta ei tyrmännyt ehdotusta.⁴⁷⁰ Presidentti myönsi keväällä 1980, että aiemmin öljy-yhtiöillä oli ollut paljon rajoituksia öljyntuotannossa ja niillä oli siksi ollut halua niin sanottuun horisontaaliseen integraatioon, ja näin oli vieläkin. Carter kertoi ilmaiseensa oman kantansa tähän jo vaalikampanjassaan: hän vastusti horisontaalista keskittymistä. Oikeusministeriö oli kehottanut kongressia säätämään rajoituksia sille, kuinka paljon voittoja öljy-yhtiöt voisivat sijoittaa alan ulkopuolelle, mutta kongressi ei ollut tarttunut toimeen. Carter ei kuitenkaan laittanut omaa lakiesitystä kongressiin.⁴⁷¹ Carter kertoi, että öljyn maahantuonnin keskittäminen USA:n hallitukselle oli yksi vaihtoehtoista, joita oli pohdittu tuontiöljyongelman ratkaisemiseksi. Lopulta hallinnossa oli tultu siihen päätökseen, ettei sellaiseen kannata lähteä. Keino oli hyllyllä ja siihen tartuttaisiin tarvittaessa. Näytti kuitenkin siltä, että maat joilla tällainen systeemi oli, eivät olleet juuri hyötynneet siitä.⁴⁷²

Energy security -laki allekirjoitettiin kesäkuun lopussa 1980 ja Carter julisti päivän hienoksi päiväksi Amerikalle. Tämä oli vuorostaan presidentin mukaan energiapolitiikan kulmakivi. Saavutukset energialainsäädännössä olivat presidentin mielestä viime vuosilta ennennäkemättömät. Carter sanoi tuontiöljyn vähentyneen jo 12,9 prosentilla, öljynkulutuksen tippuneen yhdeksällä

⁴⁶⁸ PPP 1980-1 II Imports of Petroleum and Petroleum Products Proclamation 4766, June 19 1980, s. 11401-1

⁴⁶⁹ PPP 1980-1 I Energy Mobilization Board Legislation White House Statement on Action by the House and Senate Conference Committee. April 23, 1980, s. 761

⁴⁷⁰ Interview With the President. Remarks and a Question-and-Answer Session With American Jewish Association, June 13, 1980, s. 1117

⁴⁷¹ PPP 1980-1 I Philadelphia, Pennsylvania Remarks and a Question-and-Answer Session at a Townhall Meeting at Temple University. May 9, 1980, s. 883-4

⁴⁷² PPP 1980-1 I Philadelphia, Pennsylvania Remarks and a Question-and-Answer Session at a Townhall Meeting at Temple University. May 9, 1980, s. 889-90

prosentilla ja polttoaineenkulutuksen kahdeksalla, kotimaisen raakaöljyn tuotannon hiipuminen oli saatu loppumaan ja hiilentuotanto kasvamaan 16 prosentilla. Nyt Energy Security Act auttaisi vähentämään energiankulutusta vielä enemmän. Lisäksi se loisi 70 000 työpaikkaa synteettisten polttoaineiden alalle. Synteettisillä polttoaineilla tuotettaisiin vuonna 1992 energiaa kahden miljoonan öljybarrelin edestä. Solar Energy and the Energy Conservation Bank jakaisi 3 miljardia suorina tukina teollisuudelle energiankulutuksen vähentämiseen ja uusiutuvien energiavarojen käyttöön. Lisäksi biopolttoaineet kuten gasohol saisivat miljardin dollarin tuet, ja tarkoitus oli nelinkertaistaa gasoholin tuotanto jo kuluvan vuoden aikana. Haposateista ja muista ympäristövaikutuksista tehtäisiin selvityksiä. Carter muistutti kuitenkin EMB:n vaikeasta tilanteesta. Lisäksi kongressissa oli vielä kesken laki voimaloiden säätelystä. Se olikin aivan viime aikoina edistynyt.⁴⁷³

Carter myös julkisti aikeensa windfall-veron tuottojen jaosta fiskaalivuoden 1981 osalta. Budjettiin tulisi vähävaraisten tukemiseen 4,3 miljardia, energia- ja liikenneohjelmiin 2 miljardia ja tuloveroja laskettaisiin 9 miljardin edestä.⁴⁷⁴ Carterilta tiedusteltiin mitä hyötyä synteettisistä polttoaineista olisi, kun ne ovat niin kalliita. Carterin mukaan asian tärkeyden näkee jo siitä, että koskaan ennen ei lain allekirjoitustilaisuudessa ole Valkoisessa Talossa ollut yhtä paljon väkeä. Kyseessä oli laki, joka tulisi muuttamaan amerikkalaisten elämän ja jopa koko maailman ihmisten elämän. Synteettiset polttoaineet olisivat kunniakas tilaisuus.⁴⁷⁵

Synteettiset polttoaineet ilmestyivät lähes tyhjästä Carterin puheisiin ja ottivat tärkeän paikan energiapolitiikassa. Haasin mukaan synteettisten polttoaineiden suhteen Carter oli muuttanut mieltään. Kun Fordin hallinto oli ehdottanut isoa ohjelmaa vuonna 1975, Carter oli sanonut, ettei pitäisi tukea tuotetta, jolle ei ole markkinoita.⁴⁷⁶ Joka tapauksessa Energy Security Act jäi Carterin viimeiseksi isoksi näytöksi energia-asioissa. Carter vieraili heinäkuussa Pohjois-Dakotassa, jonne valmistuvalle laitokselle oli luvassa tukea energy security –lain ansiosta. Carterin mukaan toiminta oli todella nopeaa, sillä laki oli vasta kolme viikkoa vanha. Pohjois-Dakotan laitos olisi USA:n ensimmäinen kaupallinen hiiltä kaasuksi muuttava laitos. Sen rakentaminen työllistäisi 3000 ihmistä ja operointi 500. Laitos käyttäisi 22 000 tonnia hiiltä päivässä. Laitoksen edustajien mukaan sen toimintaan saattoi luottaa, sillä se oli samanlainen kuin Etelä-Afrikassa käytössä olevat.

⁴⁷³ PPP 1980-1 II Energy Security Act. Remarks on Signing S. 932 Into Law. June 30 1980, s. 1252-7

⁴⁷⁴ PPP 1980-1 II Profits Tax Revenues. Letter to Speaker of the House and the President of Senate Transmitting an Allocation Proposal, July 13, 1980. s. 1287-8

⁴⁷⁵ PPP 1980-1 II Merced California, Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting, July 4, 1980, s. 1317-9

⁴⁷⁶ Haas s. 87

Amerikkalaista ruskohiiltä oli laivattu Etelä-Afrikkaan ja kokeiltu sen toimivuutta. Kaiken muun hyvän lisäksi ruskohiili oli lähes hyödyntämätöntä raaka-ainetta. Lisäksi sijainti Pohjois-Dakotassa olisi oivallinen, koska kaasuputki tulisi sen lähelle. Uusia laitoksia oli jo valmisteilla.⁴⁷⁷

Samoin viimeisiä tekoja oli se, että Carter lupasi jälleen asioita Kanadalle. Alaskan maakaasuputkiston valmistumisesta oli epäselvyyttä Kanadassa. Carter lähetti Trudeauille kirjeen, jossa vakuutettiin, että hanke voi hyvin. Oli otettu suuria askelia kohti toteutumista: energiaministeriö oli hyväksynyt suunnitelman, North Slopen tuottajat ja Alaskan osuuden rahoittajat olivat julkaisseet tiedonannon rahoituksesta ja tehneet sopimuksen yhteistyöstä hankkeen hallinnoinnista. Carter sanoi ymmärtävänsä huolen siitä, että tapahtuisi niin, että Kanadan-osuus rakennettaisiin ja Alaskan osuus lykkääntyisi. Carter vakuutti, että hän huolehtii siitä, että asiat etenevät ja putkisto valmistuu ilman viivytyksiä. USA:n energiatilannekin vaati sitä.⁴⁷⁸

Vuoden 1980 aikana Carterin energiaratkaisut muuttuivat konkreettisemmiksi kuin alkuaikojen visiot. Presidentti alkoi myös saada asioita aikaan. Edelleen kongressin kanssa oli ongelmia, mutta Carterin otteissa oli tekemisen meininkiä. Suurin syy menestyksille energia-alalla lienee kuitenkin se, että markkinat reagoivat. Tuontiöljystä pyrittiin eroon, koska se oli kannattavaa. Vaihtoehtoja harkittiin, koska se oli kannattavaa. Säästötoimia tehtiin, koska se oli kannattavaa. Tällaisiin ratkaisuihin ei tarvittu Carteria, mutta Carter yritti ottaa tilanteesta sen hyödyn, joka oli otettavissa. Lisäksi historiaan jää merkintöjä tavoitteista, jotka 30 vuoden jälkeen vaikuttavat järkeviltä, ja niiden eteen myös tehtiin jotain. Tässä mielessä Carter saavutti niitä tavoitteita, joita hän oli lähtenyt ajamaan. Tavoitteiden kannalta olisi kuitenkin ollut välttämätöntä saada toinen kausi Yhdysvaltain presidenttinä, mutta se tilaisuus oli mennyt jo jonkin aikaa sitten.

5. Ydinvoima ja talous

5.1 Takinkääntäjä Carter?

Ydinfyysikko Carterin presidenttikausi alkoi keskellä kohua Intian ja Brasilian ydinvoimaohjelmista. Varapresidentti Walter Mondale vieraili heti kauden alussa Euroopassa ja

⁴⁷⁷ PPP 1980-1 Great Plains Coal Gasification. Remarks Announcing Federal Loan Guarantee for Plant to Be Built in North Dakota, July 18 1980, s. 1371-5

⁴⁷⁸ PPP 1980-1 II Alaska Natural Gas Transmitting System. Letter to Prime Minister Pierre Elliott Trudeau of Canada July 17 1980. s. 1367

Japanissa. Lehdistöä kiinnosti erityisesti se, oliko Mondale saanut suostuteltua Ranskan ja Länsi-Saksan luopumaan aikeistaan myydä Pakistanille ja Brasilialle tekniikka, jonka avulla maiden olisi mahdollista saada käyttöönsä ydinaseisiin kelpaavaa plutoniumia ydinpolttoaineen jälleenkäsittelyn kautta. Mondale kertoi ilmaisseensa Carterin hallinnon huolen riskeistä ja vaaroista, joita ydinpolttoaineen jälleenkäsittelyosaamisen leviäminen sisältää. Lisäksi Yhdysvallat oli esittänyt toiveen pikaisesta konsultaatiosta ydinsulkuasioiden suhteen. Lupausta kauppojen perustamisesta ei ollut tullut. Mondalen mukaan Carterin hallinnon kanta oli, että Ranska ja Länsi-Saksa olivat myymässä laitoksia, joissa voidaan tuottaa ydinaseisiin soveltuva materiaalia. Hallinnon toive taas oli, että Pakistanin ja Brasilian ydinenergiantarpeeseen voitaisiin vastata muulla tavoin. Carterin hallinto voisi harkita ydinpolttoaineiden tarjonnan turvaamista Brasilian ja Pakistanin ydinvoimaloille, jottei ydinpolttoaineen jälleenkäsittely tulisi houkuttelevaksi vaihtoehdoksi. Mondalelta myös udeltiin, miten Carterin ehdottama ydinkoeräjäytyskielto oli otettu vastaan, ja kuuluisiko Neuvostoliitolta raskasta vettä saava Intia siihen.⁴⁷⁹

Carterin turvallisuuspoliittisen neuvonantaja Zbigniew Brzezinski kirjoittaa, että hallinto alkoi heti alkuvuodesta 1977 valmisteilla raporttia ydinvoimasta. Brzezinskin mukaan oli selvää, että uhkaava tilanne, jossa ydinaseiden leviämisaara oli ilmeinen, vaati toimia, jotka saattaisivat olla liittolaisten kannalta harmillisia. Eri virastojen kesken valmisteltu raportti esitti toimia, joilla pyrittäisiin lopettamaan ydinaseiden leviäminen hyötöreaktoritekniikan kehittämisen jarruttamisella, kaupallisen ydinpolttoaineen jälleenkäsittelyn lopettamisella ja ydinpolttoaineiden tarjonnan kansainvälisellä valvonnalla. Brzezinskin mukaan hän tiesi, että Carter olisi raportin esittämien keinojen kannalla, ja Brzezinski arvosti sitä, mutta hän pelkäsi, että liian jyrkkä kanta saattaisi vaikuttaa liittolaissuhteisiin liian paljon. Brzezinski kertoo saaneensa kuulla, että Carter aikoi esittää näkemyksensä jälleenkäsittelystä ja sai asiasta hätäntyneitä yhteenottoja: presidentti ei saisi sanoa niin yhtäkkiä. Brzezinskin mukaan asiasta tuli varhainen testi hänen ja Carterin välisille suhteille. Brzezinski varoitti, että asian tuominen esiin saattaisi johtaa ”pahimpiin mahdollisiin seurauksiin”, ja se olisi erityisesti Japanin-suhteiden kannalta haitallista. Brzezinskin mukaan Carter vastahakoisesti suostui lykkäämään ilmoitusta.⁴⁸⁰

Brzezinskin mukaan hallinnon oli nyt selvitettävä miten sen linja voitaisiin tuoda esiin aiheuttamatta vahinkoa liittolaissuhteisiin. Iso-Britannia ja Ranska olivat jo rakentaneet isoja

⁴⁷⁹ PPP 1977 I Vice President Mondale's Trip to Europe and Japan News Conference of the Vice President. February 2, 1977, 58-62

⁴⁸⁰ Brzezinski s. 129-130

ydinpolttoaineen jälleenkäsittelylaitoksia ja sopineet suurista kaupoista Japanin, Ruotsin, Sveitsin ja muiden valtioiden kanssa. Myös Yhdysvallat toimitti ydinpolttoaineita, ja maailmalla tehdyt sopimukset perustuivat siihen käsitykseen, että USA:n ydinpolitiikka jatkuisi samanlaisena. Brzezinskin mukaan kevään aikana tehdyt yritykset estää ydinasevaaran leviäminen haittasivat liittolaissuhteita ja asiassa olisi pitänyt edetä harkitummin. Erityisesti Brasilian suhde Yhdysvaltoihin viileni, kun USA yritti estää Länsi-Saksan myyntiaikeet.⁴⁸¹

Ennen huhtikuun isoa pamausta ydinvoima tuli julkisuudessa esiin kuitenkin perin harvoin, vaikka energia muuten olikin esillä. James Schlesinger kertoi Carter vierellään presidentin näkemyksiä ydinvoimasta maaliskuussa 1977 energiapaneelissa Länsi-Virginiassa. Ydinvoima tulisi jatkossa kantamaan enemmän vastuuta energiasta öljyn kustannuksella, vaikka julkisuudessa on ollut pelkoja ydinvoiman turvallisuudesta, ja viime aikoina erityisesti plutoniumin leviämisestä. Schlesingerin mukaan Carter suosisi nykyisiä kevytvesireaktoreita, eikä jälleenkäsittelyä tai hyötöreaktoritekniikkaa. Tilaisuudessa kritisoitiin TVA:n edelliseltä hallinnolta saamaa lupaa myydä kymmenen miljardin edestä arvopapereita sähköntuotannon laajentamiseen, joka tulisi kokonaan ydinvoimasta. Asiasta pahoillaan olleen pormestarin mielestä oli outoa, että TVA:n piti tämän takia tuoda maahan uraania. Lisäksi hän vaati Nuclear Regulatory Comissioniin objektiivista näkemystä ydinvoiman kannattajien vastapainoksi.⁴⁸²

Carter esitteli hallintonsa ydinvoima-ajatuksia lopulta huhtikuussa 1977. Presidentti sanoi, että jo 30 vuotta sitten Yhdysvallat oli ehdottanut YK:lle, että ydinpolttoaineille ja varsinkin räjähteiksi muunneltavalla materiaalille pitäisi laittaa tiukat kontrollit. Carter huomautti, että vaalikampanjan aikana sekä Carter että Ford vaativat näitä tiukempia rajoituksia. Carterin mielestä kysymys ydinvoimasta on niin vaikea kuin ongelma voi olla. Monelle maalle ydinvoima oli ainoa vaihtoehto ehtyville energiavaroille. USA oli paremmassa tilanteessa, mutta ei niin hyvässä, että se voisi jättää kehittämättä ydinvoimaa. Muutaman vuoden takainen ydinsulkusopimus oli tärkeä askel kohti turvallisempaa ydinvoimaa ja siinä oli jo mukana noin sata maata, mutta asiassa pitäisi mennä pitemmälle. Perusteluna Carter käytti sitä, että Intia kehitti hiljattain räjähteen rauhanomaiseen käyttöön tarkoitetun voimalan avulla ja muutamat muut maat ovat lähellä samaa. Tätä kehitystä ei voisi pysäyttää heti tai yksipuolisesti, Carter painotti. Carter varoitti, että jälleenkäsittelystä saatava plutonium on erityisen myrkyllistä, ja rikastettu uraani ja torium ovat vaarallisia nekin. Presidentin

⁴⁸¹ Brzezinski s. 131

⁴⁸² PPP 1977 I Charleston, West Virginia Remarks in a Panel Discussion and Question-and-Answer Session on Energy. March 17, 1977 s. 421

mukaan USA oli saamassa valmiiksi omaa ydinvoimakartoitustaan, ja sen tulokset viittaavat siihen, että turhan löysä kontrolli ydinpolttoaineiden ja jälleenkäsittelyn suhteen voi aiheuttaa vakavia ongelmia. Tämän takia Yhdysvallat muuttaisi dramaattisesti kotimaista ydinvoimapolitiikkaansa. Se ryhtyisi yhteiseen yritykseen löytää parempia ratkaisuja ydinaseteknologian leviämisen salpaamiseen. Ensimmäinen käytännön teko on se, että USA keskeyttää plutoniumin kaupallisen käytön ja kierrätyksen valmistelun. Presidentin oman kokemuksen mukaan taloudellisesti kannattava ydinohjelma on toimiva ilman plutoniumia ja hyötöreaktoreita. Barnwellin jälleenkäsittelylaitos Etelä-Carolinassa ei saisi tukea valmistumiseensa. USA:n reaktoripolitiikkaa muutetaan niin, että etusijan saavat muut kuin hyötöreaktorit. USA tähtäisi siihen, että plutoniumista päästäisiin eroon. Lisäksi Yhdysvallat aikoo tukea tutkimusta, joka pyrkii kehittämään ydinvoiman tuottamiseksi menetelmiä, joissa ei tarvita räjähteiksi muunneltavissa olevia materiaaleja. USA myös lisää ydinpolttoaineidensa, erityisesti rikastetun uraanin tuottamista, jotta ydinvoimaa tarvitsevilla mailla olisi luotettava polttoaineenlähde ja niiden houkutus tuottaa aineita itse vähenisi. Presidentti pyysi kongressilta lupaa tällaisten kauppasopimusten allekirjoittamiseen. Uraanin rikastamiseen sopivien laitteiden ja teknologioiden vienti pidettäisiin edelleen kiellettyinä. 15-20 maan kanssa oli myös keskusteltu kansainvälisestä ydinpolttoainekierto-ohjelmasta. Ydinaseiden estämisen lisäksi olisi tärkeää saada aikaa ratkaisuja käytetyn ydinaineen varastoinnista. Niitä maita, joilla oli jo hyötöreaktoritekniikkaa ja jälleenkäsittelylaitoksia, ei painostettaisi millään tavoin, sillä mailla ei ole öljyvarantoja, vaan ne tarvitsevat ydinvoimaa.⁴⁸³

Carterilta kysyttiin tarkoittaako politiikka sitä, että edellisen hallinnon ehdottamat ydinpolttoaineen jälleenkäsittelyn alueelliset keskuskeskukset haudataan ja estetäänkö kaikenlaisten ydinvoimaan liittyvien asioiden vienti sellaisiin maihin, jotka hankkivat ydinaseen. Carter sanoi, ettei päätöksiä vielä ole. Presidentin mukaan jälleenkäsittelyn käyttö jatkuu maailmalla ja ehkä jopa laajenee joihinkin muihin maihin. USA:lla ei ole tarvetta tälle tekniikalle, mutta sille on pidettävä mahdollisuus avoinna. Carter toivoi, että USA:n esimerkki saisi myös muut pidättäytymään jälleenkäsittelystä. Alueelliset ydinpolttoaineen käsittelylaitokset kansainvälisessä valvonnassa olisivat myös mahdollisia. Carterilta kysyttiin myös, eikö uraanille tarvittaisi hintatakuu, kun USA lupaa sitä tuottaa. Carter sanoi, ettei sellaista voi luvata, vaan se riippuu siitä, minkälaisia asioita kansainvälisesti päätetään. Jonkinlainen sopimus hinnasta olisi suotava..⁴⁸⁴

⁴⁸³ PPP 1977 I Nuclear Power Policy Remarks and a Question-and-Answer Session With Reporters on Decisions Following a Review of U.S. Policy. April 7, 1977, s. 581-5

⁴⁸⁴ Ibid.

Carter myös sanoi, että Clinch Riverin hyötöreaktorivoimalan rakentamista ei sinänsä lopeteta lopullisesti, vaan plutoniumia tuottavien reaktoreiden tutkimuksen saamaa rahoitusta leikataan drastisesti. Carter kertoi haluavansa poistaa näin polttoaineen käsittelystä kilpailullisen kulman, joka on vallalla ydinvoimalaitoksia myyvissä maissa. Käsittelyn suhteen olisi saatava aikaan yhteinen näkemys ja vakuuttaa esimerkiksi Saksa ja Japani siitä, että USA ei yritä plutonium-ratkaisuillaan ja politiikanvaihdoksella kritisoida käsitteleviä maita tai lamauttaa niiden ydinvoimaohjelmia.⁴⁸⁵ Brzezinskin mukaan ilmoitus sai varsinkin Japanista ja Ranskasta viileän vastaanoton, ja näitä maita oli vaikea saada mukaan Yhdysvaltain esittämään yhteiseen ponnistukseen ydinvoimapolitiikan suhteen. Japani oli rakentanut Tokai-Muraan hyötöreaktorin siinä uskossa, että USA:n politiikka jatkuu entisellään ja että se saa ydinpolttoainetta Yhdysvalloista eikä tule poliittisesti leimatuksi. Lopulta asiasta päästiin yhteisymmärrykseen, jossa projekti voisi jatkua, jos käsittelyä tehtäisiin vain hyvin pienessä mittakaavassa ja uusiin toimiin ei ryhdyttäisi ennen kuin asiasta olisi tehty kansainväliset päätökset.⁴⁸⁶

Carter oli kansainvälisesti äärimmäisen kokematon poliitikko presidentiksi tullessaan. Ydinvoima taas on energianmuodoista kiistanalaisin ja kansainvälisesti haastavin. Carterilla oli siitä vahvat tiedot ja perustellut käsitykset tuoreena presidenttinä. Tieto ja taito hänellä olivat hallussa, mutta poliittinen kulma välttämättä ei. Uusi hallinto teki kongressille verrattain nopeasti mittavan ja kiistanalaisen energialakipaketin, joka otettiin Yhdysvalloissa ristiriitaisesti vastaan. Valmistelussa oli merkkejä kiireestä ja vastatuulen aliarvioimisesta. Monessa mielessä vielä hankalampi ydinvoimapolitiikka julkistettiin suunnilleen samoihin aikoihin. On syytä olettaa, että sen sorvaamisessa ei myöskään ehditty konsultoida ulkopuolisia tai informoida kaikkia tahoja, joihin asia vaikutti. Tällaisia tahoja oli lukuisia. Kiireellä tehty kunnianhimoinen suunnitelma aiheutti ristiriitoja jo hallinnon sisällä. Ulkopuolisille kyseessä oli yllätys. Se oli ensimmäisiä liikkeitä, joiden perusteella muut valtiot arvioivat Yhdysvaltain uutta presidenttiä. Yllätykset siinä olivat omiaan aiheuttamaan epäluottamusta. Jo se herättää kysymyksiä, että Carter vastusti ydinvoimatekniikan leviämistä, mutta oli korvaamassa Yhdysvalloissa öljyä ydinvoimalla. Tämä taas tuli Yhdysvalloissa yllätyksenä, koska Carteria pidettiin ydinvoiman kriitikkona. Carterin suoritus oli kulmikas ja aiheutti hankausta. Yhdysvaltain uusi ydinvoimapolitiikka näytti

⁴⁸⁵ PPP 1977 I Nuclear Power Policy Remarks and a Question-and-Answer Session With Reporters on Decisions Following a Review of U.S. Policy. April 7, 1977, s. 581-5

⁴⁸⁶ Brzezinski s. 132

kotimaassa epäjohdonmukaiselta ja ulkomailla se aiheutti pelkoja siitä, että USA yrittää toteuttaa sanelupolitiikkaa vahvemman oikeudella.

Huhtikuun lopussa Carter jätti kongressiin lakiesityksen Non-proliferation Actista, eli ydinsulkulaista. Carterin mukaan se sisälsi muutamia poikkeuksia käsittelyssä oleviin ydinvoimalakeihin verrattuna. Ensinnäkin Carterin versio ei lopeta ydinvoimaan liittyvien tuotteiden vientiä, vaan asettaa tiukat rajat, sillä se on liittosuhteiden takia kannattavinta. Toiseksi ydinaineita ostavilta mailta vaaditaan IAEA:N asettamien määräysten noudattamista. Lisäksi vanhat sopimukset neuvotellaan uusiksi. Laissa NRC:lle asetetaan vaatimus, että se ei saa myöntää lupaa ydinpolttoaineiden viennille, jos Executive Branch ei ole havainnut sitä turvallisuuden kannalta hyväksyttäväksi. Lain henki on lisäksi se, että se takaa ostajamaille riittävästi polttoainetta ostettavaksi.⁴⁸⁷ Brzezinskin mukaan hallinto päätyi ehdottamaan lakia, koska kongressissa valmistellut lait uhkasivat mennä aivan liian tiukoiksi.⁴⁸⁸ Brzezinskin mukaan kongressissa oli ydinvoimalle hyvin kriittinen blokki. Ydinvoimalla oli myös yhtä kiivasta kannatusta. Ydinvoimapolitiikka oli presidentille areena, jossa on hankala saada voittoja ilman tappioita, siitakin huolimatta, että ainakin periaatteessa kyseessä oli ala, jossa Carterilla piti olla auktoriteettia.

Carter sai selvittää politiikkaansa ulkomaiselle lehdistölle Lontoon huippukokouksen alla 1977. Carter vakuutti, että eurooppalaisten luulo siitä, että USA yrittää estää energiansaantia on väärä. USA päinvastoin lupaa toimittaa rikastettua uraania. Hän myös sanoi, että USA vastustaa käsittelylaitosten myyntiä Brasilialle ja Pakistanille, jota Länsi-Saksa ja Ranska olivat tehneet.⁴⁸⁹

Ulkomaankiertueellaan vuodenvaihteessa 1977-78 Carter solmi ydinenergiayhteistyön Iranin kanssa ja puhui positiivisesti Intiassa Yhdysvaltain ja Intian ydinenergiayhteistyöstä,⁴⁹⁰ mutta muisti Brysselissä myös varoittaa ydinvoimasta.⁴⁹¹ Intiassa Carter myös painotti, että Yhdysvalloilla ja Intialla on pitkä yhteistyö ydinenergian kehittämisessä. Osoituksena hyvistä väleistä, Carter mainitsi parlamentille, että USA toimittaa ydinpolttoainetta Tarapurin reaktorille, ja että USA myös tarjoaa Intialle raskasta vettä, jonka tuotannossa oli sattunut onnettomuus. Lisäksi Carter sanoi, että Yhdysvallat on valmis tekemään Intian kanssa yhteistyötä uusiutuvien energioiden kehittämisessä. Erityisesti Carter painottaa aurinkovoimaa, koska ”Intiassa auringonvalosta ei ole puutetta.” Carterin mielestä Intian etu onkin se, että maan infrastruktuuri ei ole rakennettu fossiilisten

⁴⁸⁷ PPP 1977 I Nuclear Non-Proliferation Message to the Congress. April 27, 1977 s. 728-9

⁴⁸⁸ Brzezinski s. 132-3

⁴⁸⁹ PPP 1977 I European Broadcast Journalists Question-and-Answer Session. May 2, 1977, s. 764

⁴⁹⁰ PPP 1978 I Remarks Before the Indian Parliament. January 2, 1978, s. 8

⁴⁹¹ PPP 1978 I Text of Remarks at a Meeting of the Commission of the European Communities. January 6, 1978. I s. 35

polttoaineiden varaan, toisin kuin Yhdysvaltojen. Carter perustelee näitä energianäkemyksiään nimenomaan kestävän taloudellisen kehityksen sanelemina ratkaisuin.⁴⁹² Carter sanoi vierailun jälkeen lehdistölle, että Intia oli uuden johdon alaisuudessa palannut neuvostomieleisestä politiikasta takaisin ainakin puolueettomalle alueelle.⁴⁹³ Carter myös kertoi lehdistölle, että hän oli sanonut pääministeri Desaille, että kongressi tulee vaatimaan tiukennuksia polttoaineen vientiä koskeviin säännöksiin Carterin hyväksymänä, ja että hän halusi Intian tietävän etukäteen vaikutuksista.⁴⁹⁴

Belgiassa Carter puhui Euroopan yhteisön komissiolle Yhdysvaltain ja EY:n yhteistyöstä ja yhtenä neljästä teemasta hän nosti esiin ydinenergiatekniikan kehittämisen ilman että tulevaisuus vaarantuu. Carterin mukaan USA ja EY jakavat tarpeen kehittää kattavan energiaohjelman.⁴⁹⁵

Maaliskuussa Brasiliassa esiin nousi odotetusti Saksan ja Brasilian yhteistyö ydinvoima-alalla, josta Carter ei pitänyt. Carterin mukaan oli kannatettavaa, että jokaisella maalla oli oma energiatuotantonsa, mutta presidentti muistutti, että USA:ssa oli 25 vuoden ajan sijoitettu miljoonia ydinpolttoainetta kierrätäviin laitoksiin, eikä kaupallisessa käytössä ollut ainuttakaan. Carterin mukaan USA oli huolissaan, vaikka ei voisi Brasilian ratkaisuun puuttua. Hän kannusti odottamaan USA:n uutta lainsäädäntöä, joka takaisi Brasiliallekin ydinpolttoainelähteen. USA tulisi auttamaan Brasiliaa uraanin ja toriumin käytössä, ja Brasilialla itsellään oli torium-varantoja.⁴⁹⁶

Carter oli luvannut tuoda moraalin mukaan ulkopolitiikkaan. Intia-politiikka näytti pikemminkin opportunistiselta. Carter halusi Intian lähelle, pois Neuvostoliiton vaikutuksesta. Intian kustannuksella toiset, vahvat liittolaissiteet saivat kärsiä. USA näytti sallivan Intialle enemmän kuin Länsi-Saksalle. Epäluulo ja epäluottamus Carteria kohtaan kasvoivat.

Ydinsulkulaki allekirjoitettiin maaliskuussa 1978. Sopimus takasi Carterin mukaan hyvät pelisäännöt uraania rikastaville laitoksille ja niiden kaupankäyntiin ulkomaisten ostajien kanssa. Carter korosti jälleen, että ydinpolttoaineen uudelleenkäyttö ei ole tarpeellista, vaan vanha teknologia, jossa polttoainetta käytetään vain kerran, on riittävä. Oikein valvottuna tällainen ydinvoima ei anna aiheutta huoleen ydinaseiden leviämisestä. Presidentin mukaan valittu tie oli

⁴⁹² PPP 1978 I Remarks Before the Indian Parliament. January 2, 1978, s. 8

⁴⁹³ PPP 1978 I Question –and-Answer Session With Reporters on Board Air Force One en Route to the United States. January 6, 1978, s. 44

⁴⁹⁴ PPP 1978 I Question –and-Answer Session With Reporters on Board Air Force One en Route to the United States. January 6, 1978. PPJC 1978 I s. 42-43

⁴⁹⁵ PPP 1978 I Text of Remarks at a Meeting of the Commission of the European Communities. January 6, 1978, s. 35

⁴⁹⁶ PPP 1978 I The President's News Conference of March 30, 1978. Held in Brasilia, Brazil. PPJC 1978 I, s. 627-30

vastuullinen välimuoto ydinvoiman käyttämisessä energiantuotantoon ja plutonium-aikaa kiiruhtamisessa. Carter tulisi edelleen vastustamaan ennenaikaista ja tarpeetonta sitoutumista hyötöreaktoreiden käyttöön.⁴⁹⁷ Näin ollen Carterin johdolla Yhdysvallat yritti tehdä ydinvoimapolitiikkaa, jossa ainakin näennäisesti tehtäisiin kansainvälistä yhteistyötä, mutta Yhdysvallat olisi kuitenkin vaikutusvaltansa takia käytännössä sen johtaja. Muutos entiseen linjaan olisi liittolaisten kannalta haitallinen. Yhdysvalloissa oli kuitenkin paineita paljon kireämpään ydinvoimapolitiikkaan suhteessa ulkovaltoihin, joten Carterin valitsema tie oli keskitie. Toisaalta Yhdysvalloissa oli paineita kehittää maan omaa ydinvoimatuotantoa vapaampaan muotoon, ja myös tätä Carter vastusti.

Lupaustensa mukaisesti Carter jatkoi energiayhteistyötä Intian kanssa epäilyksistä huolimatta. Carter julkisti määräyksensä ydinpolttoaineen lähettamisestä Intiaan huhtikuussa 1978. Hän myönsi luvan uraanille. Asiasta oli sovittu Agreement of Cooperation with India -sopimuksessa. Neuvoteltujen ehtojen mukaan Yhdysvallat olisi Tarapurin voimalan ainoa ydinpolttoaineen toimittaja. Toimitukseen oli pyydetty lupaa edellisvuonna NRC:lta. Executive Branch oli todennut, että myynnistä ei ole uhkaa turvallisuudelle, joten kuljetus ja myynti oli syytä hyväksyä. NRC:ssä äänät menivät tasan 2-2 ja presidentti teki asiasta lopullisen päätöksen. Carterin mukaan Intia on luvannut noudattaa kaikki ehtoja ja presidentti luotti Intian antamaan vakuutukseen. Jos lupaa ei annettaisi, Intia kääntyisi muiden toimittajien puoleen ja sen tahto noudattaa sääntöjä heikkenisi, eikä se olisi Yhdysvaltain etujen mukaista.⁴⁹⁸

Syksyllä 1980 Carterin oli jälleen päätettävä ydinpolttoainekuljetuksista Intiaan. Executive Branch oli hyväksynyt hakemukset syksyltä 1978 ja 1979, mutta NRC ei hyväksynyt näitä lupia, koska se tulkitsi, että niitä haettaessa oli yritetty käyttää hyväksi vaihtuvaa lakia ja haettu lupia liian aikaisin ja näin yritetty välttää tiukkeneva tilanne. Carter päätti puolustusministeriön konsultoinnin jälkeen hyväksyä kuljetuksen, sillä perusteella, että ei ole syytä epäillä siirtymäajan hyväksikäyttöä, koska ensimmäinen kuljetus oli suunniteltu maaliskuulle 1980. Carter myönsi, että Intian asenne ydinsulun suhteen oli huolestuttava, mutta kuljetuksen estäminen voisi ajaa Intian lipeämään ydinsulun tieltä.⁴⁹⁹ Senaatti kannatti kuljetuksia syyskuussa.⁵⁰⁰ Brzezinskin mukaan Carterin asenne

⁴⁹⁷ PPP 1978 I Nuclear Non-Proliferation Act of 1978. Remarks at the Bill Signing Ceremony. March 10, 1978, s. 498-502

⁴⁹⁸ PPP 1978 II Export of Special Nuclear Material to India. Message to Congress Transmitting Executive Order 12055, April 24 1978, s. 790-1

⁴⁹⁹ PPP 1980-1 Export of Special Nuclear Material and Components to India. Message to the Congress, June 19, 1980, s.1127-8)

Intian osalta oli epäsuhtainen muuhun ydinvoimapolitiikkaan verrattuna. Jo Desain kaudella Intian asenne oli ollut häilyvä, mutta Gandhin valtaantulo muutti Intian asenteen ydinsulkuun vaikeaksi. Myös kongressin alusta asti epäilevä kanta Intiaa kohtaan muuttui varautuneemmaksi. Executive Branchin tiukkenevan kannan takana oli National Security Council, joka ei enää 1980 olisi antanut lupaa kuljetuksille. Brzezinskin mukaan Carterin Intia-politiikan ristiriidasta huolimatta presidentti osoitti ydinvoima-asioissa vahvaa johtajuutta. Tästä osoituksena on se, että kun edustajainhuone yritti estää kuljetukset, Carter lobbasi asian läpi senaatissa. Lisäksi taustalla Carter teki hyvää työtä saamalla Ranskan perumaan aikeensa myydä jälleenkäsittelytekniikkaa Pakistanille ja Etelä-Korealle. Brzezinskin mukaan Pakistan aiheutti muuten Yhdysvalloille ongelmia, ja Yhdysvalloilla oli erittäin vähän mahdollisuuksia vaikuttaa Pakistanin asenteeseen. Lisäksi Carterin politiikka aiheutti viileitä tuulia suhteessa Eurooppaan, Brasiliaan ja Japaniin.⁵⁰¹ Presidentti raportoi 1979 ensi kertaa kongressille Non-proliferation actin vaatimusten mukaisesti. Presidentin mukaan raportissa paljastuu, että ulkomaat ovat edelleen huolestuneita siitä, että ydinvoima pyrittäisiin ottamaan heiltä pois. Tähän asiaan pitäisi puuttua.⁵⁰² Brzezinski siis kiitti Carteria kulissien takaisesta menestyksestä, mutta moitti ristiriidoista, jotka näkyivät ulospäin. Myös hallinnon esittämä raportti osoittaa, että hallinnon tavoitteista ja tavoista oli epäselvyyttä. Jos Carter sai voittoja, ne olivat voittoja muuten kuin poliittisesti. Carterin ongelma ydinvoimapolitiikan kanssa oli sama kuin monen muun poliittisen manööverin kanssa. Hänet joko ymmärrettiin väärin, tai hän ajoi asioita väärällä tavalla.

Kun Carter julisti energiapolitiikkansa huhtikuussa 1977, hän sanoi, että ydinvoiman kehittämisen jatkaminen oli viimeinen vaihtoehto, johon oli turvauduttava, jotta energiaongelmiin voitaisiin vastata. Presidentin mukaan ydinvoimalla tuotettiin noin kolme prosenttia sähköstä ja 70 voimalaa oli hakenut rakennuslupaa. Kotimainen uraanintuotanto pystyy vastaamaan tällaisiin lukuihin ainakin 75 vuotta, joten plutonium-aikaan ei olisi tarvetta kiiruhtaa. Sen sijaan uutta centrifuge-tekniologiaa oli kiirehdittävä. Lupahakemusten käsittelyä ja lupien myöntämisen perusteita voimaloille pitäisi tarkentaa samoin kuin turvallisuusmääräyksiä. Kuitenkaan voimalan rakentaminen ei saisi viedä tästä syystä 10 vuotta. Japanissa siihen kyetään kolmessa vuodessa.⁵⁰³ Syyskuussa 1977 Carter sanoi, ettei hän vastusta plutonium-aikaa sinänsä, vaan sen aika vain ei ole

⁵⁰⁰ PPP 1980-1 II Shipment of Nuclear Fuel to India. White House Statement on Senate Approval of Fuel Shipments, September 24, 1980

⁵⁰¹ Brzezinski s. 133-4

⁵⁰² PPP 1979 I Nuclear Non-Proliferation Act of 1978. Message to the Congress Transmitting a Report, March 23, 1979, s. 452

⁵⁰³ PPP 1977 I National Energy Plan Address Delivered Before a Joint Session of the Congress. April 20, 1977 s. 669-670

nyt, vaan ehkä 25-30 vuoden päästä. Carterilta kysyttiin mitä vaikutusta käsittelyn kieltämisellä on energiakriisiin ja Carter sanoi, ettei vaikutusta ole. Käsittelyn hylkääminen oli presidentin mukaan myös taloudellinen teko. USA oli rakentanut kaksi jälleenkäsittelylaitosta, jotka molemmat oli hylätty taloudellisesti kannattamattomina. Carter vakuutti, että häntä kannatti uskoa, sillä hänellä oli vankka tausta ydinvoima-asioissa.⁵⁰⁴

Marraskuussa 1977 Carter käytti vetoa kongressin esityksen energiaohjelmien rahoituksesta Clinch Riverin takia. Clinch Riverin hyötöreaktorin rakentamista Carter oli luvannut aiemmin keväällä jarruttaa. Carterin mukaan sen rakentaminen olisi rahanhukkaa, rajoittaisi presidentin mahdollisuuksia kehittää ydinsulkua ja rajoittaisi hallituksen mahdollisuuksia vaikuttaa energiapolitiikkaan. Carterin mukaan hankkeen kustannukset olivat nousseet vuoden 1970 arvioidusta 450 miljoonasta dollarista 2,2 miljardiin, josta liittovaltion osuus oli kaksi miljardia. Lisäksi samassa ajassa arvio siitä, kuinka suuri osuus energiasta tuotetaan ydinvoimalla jatkossa, oli laskenut selvästi.⁵⁰⁵ Carterilta kysyttiin heti lehdistötilaisuudessa vetosta ja hän sanoi, että plutoniumin aika on 20-25 vuoden päässä.⁵⁰⁶ Maaliskuussa 1978 Carter sai taas kritisoida Clinch Riverin hanketta, kun kongressi oli jälleen ehdottanut sille rahaa.⁵⁰⁷ Clinch Riverin rakentamisesta keskusteltiin edelleen elokuussa. Carter sanoi, että hallinnon kanta on koko ajan ollut, että rakentaa ei pidä, mutta tutkimuksen pitää ehdottomasti jatkua. Edustajainhuoneelle oli ehdotettu asiasta kompromissia, mutta se ei ollut mennyt läpi.⁵⁰⁸ Seuraavana keväänä kongressissa Clinch River oli taas hengissä ja Carter väitti taas vastaan. Ratkaisu olisi 15 miljoonan dollarin heittämistä hukkaan joka kuukausi.⁵⁰⁹ Senaatti löikin jarruja, ja Carter oli siitä mielissään.⁵¹⁰ Carter kirjoittaa muistelmissaan, että Clinch Riverin hanke eli omaa elämäänsä ja tuli aina takaisin kummittelemaan, vaikka siihen oli käytetty jopa vetoa.⁵¹¹

⁵⁰⁴ PPP 1977 II Newspaper Farm Editors of America Interview With Members of the Organization. September 30, 1977 S. 1703-4

⁵⁰⁵ PPP 1977 II Veto of Department of Energy Authorization Bill Message to the Senate Returning S. 1811 Without Approval. November 5, 1977 s. 1972-2

⁵⁰⁶ PPP 1977 II Interview With the President Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. November 11, 1977 s. 2009

⁵⁰⁷ PPP 1978 I Supplemental Appropriations Act, 1978. Statement on Signing H.R. 9375 Into Law. March 7, 1978, s. 472-3.

⁵⁰⁸ PPP 1978 Boise, Idaho Informal Exchange With Reporters on Arrival at Boise Airport, August 21, 1978, s.1773-4

⁵⁰⁹ Clinch River Breeder. Statement on Action By the House Science and Technology Committee, April 27, 1979. s. 730-1

⁵¹⁰ PPP 1979 I Clinch River Breeder, Statement on Action By Senate Energy and National Resources Committee, May 17, 1979, s. 887

⁵¹¹ Carter 1982 s. 101-2.

Carter vastusti plutoniumia, mutta kannatti toriumia. Marraskuussa 1977 Carter oli juhlistamassa Shippingportin torium-reaktorin tuotannon nostamista sataan prosenttiin. Kyseessä oli ensimmäinen toriumiin perustuva reaktori USA:ssa, joka tuotti sähköä verkkoon ja sen suuri lupaus oli, että toriumiin perustuvana tekniikalle riittäisi pidempään polttoainetta kuin uraanille.⁵¹² Muutaman kuukauden kuluttua Carter puhui aurinkovoimasta, ja tällä kertaa sanoi, että on epäloogista, että ydinvoimaloissa tuotetaan miljoonien asteiden lämpö, jäädytetään se väliaineen avulla tuhansiin asteisiin ja siirretään satoja maileja koteihin joissa lämpö on 65 astetta.⁵¹³

Tammikuussa 1978 eräs toimittaja katsoi Carterin puhuvan ydinvoimasta varovaisesti ja lähinnä kriittisesti. Hän ihmetteli, että eikö nyt kun hiilidioksidipäästöt ja öljyntuotanto ovat ongelmia, presidentin tulisi edistää ydinvoimaa. Kysyjä tivasi oliko ydinvoima Carterin mielestä vain välttämätön paha. Carterin vastaus oli ympäripyöreä ja varovainen. Hän sanoi, ettei pidä ydinvoimaa välttämättömänä pahana. Etusijalla tulisi kuitenkin olla energiansäästö ja sen jälkeen oma öljyn ja kaasun tuotanto tuonnin sijaan. Lisäksi tulisi siirtyä öljystä hiileen, ja erityisesti aurinkoenergiaan. Ydinvoimalle on kuitenkin sijansa. Carter käänsi keskustelun omaan taustaansa, ja kertoi olleensa ydinenergian kanssa tekemisissä ennen ensimmäistäkään kaupallista voimalaa. Carter myös huomautti, että Iranin kanssa oli juuri sovittu ydinyhteistyöstä, joka tuo työpaikkoja amerikkalaisille.⁵¹⁴ Vuoden 1978 Kansakunnan tila –raportissa Carterin näkemys oli, että USA:n pitäisi tinkiä kotimaisesta edusta rajoittaessaan ydinaseiden leviämistä.⁵¹⁵ Tammikuussa presidentti myös ilmoitti virallisesti, että USA olisi mukana kansainvälisessä Nuclear Safeguards –sopimuksessa vapaaehtoisesti. IAEA voi tarkkailla NPT:n nojalla USA:n toimia aivan kuten Johnsonin, Nixonin ja Fordinkin aikana.⁵¹⁶

Carter yritti herättää luottamusta taustallaan ydinasioiden parissa, mutta epäonnistui tässä. Hän ei kerännyt taakseen sen enempää ydinvoiman vastustajia, kuin kannattajiakaan. Molemmat osapuolet olivat sitä mieltä, että Carter oli toisella puolella. Tämä ei välttämättä tarkoita sitä, että Carter kulki yksin keskilinjaa. Ennemmin kyse on siitä, että hän ei voinut olla vakuuttava, koska hän puhui ydinvoimasta ympäripyöreästi ja usein ristiriitaisesti, jopa opportunistisesti.

⁵¹² PPP 1977 II Shippingport Light Water Breeder Reactor Remarks at a Ceremony Marking the Pennsylvania Facility's Increase to Full Power Production. December 2, 1977 s. 2068-2071

⁵¹³ PPP 1978 I Denver Colorado, Remarks at a Fundraising Reception for Floyd K. Haskell, 3.4.1978, s. 828

⁵¹⁴ PPP 1978 I Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors. January 13, 1978 s. 71-72

⁵¹⁵ The State of the Union. Annual Message to the Congress. January 19, 1978. PPJC 1978 I, s.114

⁵¹⁶ PPP 1978 I International Atomic Energy Agency. Message to the Senate Transmitting an Agreement of Nuclear Safeguard. February 9, 1978. PPJC 1978 I, s.293-4

Helmikuussa 1978 Carter sai Rhode Islandissa vastattavakseen kysymyksen Seabrookin ydinvoimala rakennustöistä. Liittovaltion tuomari oli pyytänyt EPA:a arvioimaan uudelleen voimalan jäähdytysjärjestelmän saamaa lupaa. Osana perusteluja oli, että vastustajat eivät päässeet käsiksi kaikkeen informaatioon luvan taustalla. Carterilta tivattiin, kuinka paljon osavaltioilla ja asukkailla oli sanomista tällaisissa asioissa. Carterin mukaan osavaltioilla tulisi olla oikeus päättää, haluavatko ne ydinvoimaa vai eivät. Seabrookin voimalla ei vielä ollut NRC:n lupaa, mutta EPA:n mukaan kaikki oli kunnossa. Liittovaltio ei estäisi rakentamista.⁵¹⁷ Seabrookin voimala puhutti myös Nashuaissa. Voimalan turvallisuutta epäiltiin. Carterin mukaan asiassa oli edetty kaikkien säädösten mukaan ja kaikki oli kunnossa. Carterin mukaan se, että voimalan rakennus oli nyt lupasioiden takia lykkääntynyt, ei tarkoita sitä, etteikö ydinvoimalla olisi merkittävää roolia energiapolitiikassa. Carter sanoi omalla kuvernöörikaudellaan hyväksyneensä kaksi isoa ydinvoimalaa, joista toinen oli jo rakennettu ja toinen rakenteilla. Carterin mukaan ydinvoimassa ei ole teknisiä puutteita, jotka haittaisivat sen käyttöönottoa laajemminkin. Presidentin mukaan on fysiikan lakien mukaan mahdotonta, että reaktori räjähtää. Ympäristösäädökset ovat kuitenkin jonkin verran hidastaneet ydinvoiman leviämistä. Carter vakuutti olevansa erittäin sitoutunut ympäristön ystävä.⁵¹⁸

Keväällä 1978 Carterilta tiukattiin miksi hän on muuttanut kantansa ydinvoiman vastustamisesta sen suosimiseen. Carter sanoi, ettei kanta ole muuttunut. Kun muut toimet eivät riitä, loput tarvittavasta energiasta tuotetaan atomivoimalla. Carter myös sanoi olleensa aikoinaan mukana rakentamassa rauhanomaisen ydinvoiman käyttöä, joten häneen kannatti luottaa. USA ei voisi luopua ydinvoimasta, koska esimerkiksi Chicagon alueella ydinvoima tuottaa puolet energiasta. Hän myös sanoi kannattavansa TVA:n kuutta ydinvoimalahanketta. Lisäksi Carter muistutti, että hänen kaudellaan tutkimuksen rahoituksessa tapahtuu käänne kohti uusiutuvia energianlähteitä. Carter myös sanoi, ettei kannata kansalaistottelemattomuutta ydinvoiman protestoinnissa.⁵¹⁹ Carter puhuikin pian TVA:n työntekijöille Knoxvilleissa. Hän sanoi, että TVA oli rakentamassa ydinvoimaa ”niin turvallisesti ja taloudellisesti, kuin vain on inhimillisesti mahdollista.” Hän kehui TVA:ta siitä, että se oli onnistunut minimoimaan paikallisen vastustuksen ja ositti, että hallituksen virasto voi olla tehokas.⁵²⁰ Hän puhui myös Oak Ridgen laboratoriossa, kehui tiedettä ja uskoi, että

⁵¹⁷ PPP 1978 I The President's News Conference of February 17, 1978. Held in Providence, Rhode Island, s. 334

⁵¹⁸ PPP 1978 I Nashua, New Hampshire. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Town Meeting With New Hampshire High School Students, February 18, 1978, s. 372-4

⁵¹⁹ PPP 1978 I President's News Conference of May 4 1978, s. 847-9)

⁵²⁰ PPP 1978 I Knoxville, Tennessee Remarks to Employees of the Tennessee Valley Authority, May 22, 1978, s. 945-8

jonain päivänä fuusiovoima toisi ratkaisun energiapulaan.⁵²¹ Kesäkuussa 1978 15 000 ihmistä osoitti mieltään New Hampshirissa ydinvoimaa vastaan. Muuallakin maassa oli mielenosoituksia. Carterilta kysyttiin miksi hän kampanjansa aikana lupasi ydinvoiman olevan viimeinen vaihtoehto, mutta nyt hallinto suosi ydinvoimaa ympäristöystävällisempien vaihtoehtojen sijaan. Carter vakuutti, että näin ei ole, vaan tulossa on huomattavia satsauksia nimenomaan uusiutuviin energianmuotoihin.⁵²²

Keväällä 1979 Harrisburghissa Three Mile Islandin ydinvoimalassa tapahtui onnettomuus. Carter epäili tuoreeltaan, että onnettomuus johtaisi tiukempiin säännöksiin. Hän myös huomautti, että ydinjätteen käsittelystä ei ennen hänen kauttaan ollut jätetty minkäänlaista lakiesitystä, mutta häneltä sellainen tulisi. Yhdysvallat suhtautuisi ydinvoimaan vastuullisesti.⁵²³ Presidentti yritti kääntää onnettomuutta myös hyödykseen energialakiensa läpimenon auttamiseen. Carter sanoi, että Three Milen tapahtumat osoittavat, että energiasta ei koskaan voi olla varma.⁵²⁴ Huhtikuun ensimmäisenä päivänä presidentti vieraili onnettomuuspaikalla ja keskittyi lähinnä huolehtimaan turvallisuudesta, eikä puhunut ydinvoiman tulevaisuudesta.⁵²⁵

Onnettomuus säikäytti yhdysvaltalaisia, ja presidentti joutui huhtikuun alussa antamaan tiedonannon, että vastoin huhua onnettomuusalueen alueen ruuassa ei ole merkkejä säteilystä.⁵²⁶ Kahden viikon kuluttua vierailustaan onnettomuuspaikalla Carter asetti komission tutkimaan onnettomuutta ja antamaan siitä raportin, jonka suositusten pohjalta ydinvoiman turvallisuutta kehitettäisiin.⁵²⁷ Raportti Three Mile Islandin onnettomuudesta jätettiin lokakuun lopussa 1979. Siinä listattiin 44 parannettavaa kohtaa, mutta Carter ei vielä ottanut kantaa raporttiin.⁵²⁸ Presidentti ilmoitti joulukuussa toimenpiteistä, joihin raportin perusteella ryhdyttiin. Ydinvoimaloiden valvonnassa ja niiden operoinnissa oli huomattu puutteita niin hallituksen kuin teollisuudenkin tasolla. Asiaan puututtiin vahvistamalla NRC:n puheenjohtajan asemaa ja nimittämällä

⁵²¹ PPP 1978 I Oak Ridge Tennessee Remarks of a Roundtable Discussion With Oak Ridge Laboratory Scientists, May 22 1978, s. 948-50

⁵²² PPP 1978 II Interview With the President. Remarks and a Question-and-Answer Session with Editors and News Directors, June 30, 1978, s. 1231-2

⁵²³ PPP 1979 I Interview with the President. Remarks and a Question-and-Answer Session with American Press Institute Editors, March 30, 1979, s. 558

⁵²⁴ PPP 1979 I Milwaukee Wisconsin, Remarks an a Question-and-Answer Session at the State Democratic Party Jefferson-Jackson Day Dinner, March 31, 1979, s. 573-8

⁵²⁵ PPP 1979 I Middleton, Pennsylvania, Remarks to Reporters Following a Visit to the Three Mile Island Nuclear Facility, April 1, 1979, s. 578-9

⁵²⁶ PPP 1979 I Three Mile Island Nuclear Facility. White House Statement, April 6, 1979

⁵²⁷ PPP 1979 I President's Commission on the Accident of Three Mile Island. Executive Order 12130, April 11, 1979, s. 659

⁵²⁸ PPP 1979 President's Commission on the Accident at Three Mile Island. Remarks on Receiving Comissions Final Report, October 30, 1979, s. 2062-3

puheenjohtaja NRC:n ulkopuolelta. Lisäksi riippumaton komitea seuraisi NRC:n toimintaa ja raportoisi siitä presidentille. Kaikista hätäjärjestelmistä tehtäisiin tarkka yhteenveto. Lisäksi jokaiselle reaktorille tulisi liittovaltion valvoja. Sähköntuottajien valvontahuoneet pitäisi päivittää teknisesti moderneiksi. Lisäksi Carter sanoi, että oli hyväksyttävissä jäädyttää uusien ydinvoimaloiden eteneminen, mutta viimeistään puolen vuoden kuluttua pitäisi päästä etenemään.⁵²⁹ Carter antoi maaliskuussa 1980 kongressille suunnitelman NRC:n uudelleenorganisoinnista. Siinä tulee ilmi, että lautakunta oli tullut siihen tulokseen, että NRC:n ylimmässä johdossa oli puutteita. NRC ei valvonut tarpeeksi hyvin voimaloita sen jälkeen, kun se oli myöntänyt niille luvat.⁵³⁰

Carter joutui kautensa loppupuoliskolla puolustelemaan ydinvoimakantojaan. Esimerkiksi radion kyselytunnilla syksyllä 1979 presidentiltä kysyttiin miksi tämä suosii ydinvoimaa, toisin kuin kampanjansa aikana, vaikka ydinvoima on pahin saastuttaja. Carterin vastaus oli vanha tuttu, ydinvoimaa ei suosita, eikä kanta ole muuttunut. Ydinvoima on turvallista.⁵³¹ Samassa ohjelmassa Carter sanoi vielä, että USA tulee lähivuosina satsaamaan vähemmän ydinvoimaan kuin muut teollisuusmaat ja jopa Iran ja Saudi-Arabia. Ydinvoimaloissa ei myöskään ollut menetetty ihmishenkiä, toisin kuin monissa muissa voimaloissa.⁵³²

Carter oli koko kautensa ajan lupailut edistymistä ydinjätteiden loppusijoituksen ratkaisemisessa. Toukokuussa 1978 Carter sanoi, että sijoituspaikaksi saattaa tulla etelän keskiosat, ehkä Uusi Meksiko. Vuoden loppuun mennessä Schlesinger esittäisi ohjelman jätteiden käsittelystä. Carter sanoi, että ydinainetta ei laitettaisi pakolla yksityiselle maalle, mutta armeijan maille kyllä. Hän huomautti, että kyseessä on hankala aihe, johon ei ole löydetty ratkaisua missään päin maailmaa. Hän myös mainitsi, että oli itse käynyt aikoinaan Richlandissa, jossa oli tapahtunut onnettomuus.⁵³³ Helmikuussa 1980 Carter esitteli pitkään valmistellun suunnitelman ydinjätteiden hoidosta. Se perustui Carterin perustaman Interagency Review Group on Radioactive Waste Managementin (IRG) selvitykseen. Carterin mukaan yli 30 vuotta jatkuneen epäselvyyden pahin ongelma oli se, että liittovaltion, osavaltioiden ja aluehallinnon rollit olivat epäselviä. State Planning Council

⁵²⁹ PPP 1979 1079 II The President's Commission on the Accident at Three Mile Island. Remarks Announcing Actions in Response to the Commission Report. December 7, 1979, s. 2202-4

⁵³⁰ PPP 1980-1 Nuclear Regulatory Commission Message to the Congress Transmitting Reorganization Plan No. I of 1980. March 27, 1980 S. 543-6

⁵³¹ PPP 1979 I "Ask the President". Remarks During a Telephone Call Out Program on National Public Radio, October 13, 1979, s. 1893-5.

⁵³² PPP 1979 I "Ask the President". Remarks During a Telephone Call Out Program on National Public Radio, October 13, 1979, s. 1906-8

⁵³³ PPP 1978 I President's News Conference of May 4 1978, s. 846

perustettiin huolehtimaan hallinnon välisistä suhteista ja sen johtoon tuli Etelä-Carolinan kuvernööri Riley. Näin osavaltiot ja eri virastot olisivat yhteydessä toisiinsa ja voisivat ohjata ydinjätepolitiikkaa. Osavaltioille ja paikallishallinnolle annettaisiin energiaministeriöstä myös taloudellista ja teknistä tukea lisensoinnin parantamiseksi. Lisäksi aloitettaisiin väliaikainen ohjelma kartoittamaan loppusijoituspaikkaa. Lopullinen valinta tehtäisiin noin vuonna 1985 ja se toimisi 1990-luvulla. Waste Isolation Pilot Plant –projekti lopetettaisiin, sillä sen kautta loppusijoitetaan lisensoimaton ydinjäte. Carterin mukaan lisensoimatonta radio-aktiivista jätettä ei tulisi olla. Carter muistutti, että armeijan ydinjäte on liittovaltion asia, kaupallinen jäte sähköyhtiöiden asia. Energiaministeriö voisi kuitenkin antaa luvan kaupallisen jätteen väliaikaisvarastointiin hallituksen tiloihin, jos sille on painava syy.⁵³⁴

Ydinvoiman osalta Carterin tavoitteet olivat etenkin alkukaudesta ydinsulussa, mutta energiantuotanto sai yhä suuremman merkityksen. Ydinvoima oli Carterin ominta alaa, mutta hän ei tässäkään asiassa saanut kunnolla viestiään perille. Hän sai kuulla sekä suosivansa että vastustavansa ydinvoimaa. Joka tapauksessa Carter hyväksyi ydinvoiman merkittävänä osana Yhdysvaltain energiantuotantoa. Ydinvoima oli asia, jossa kansainvälinen toimintaympäristö korostui, mutta samalla ydinvoiman vastustamiseksi oli myös paljon ruohonjuuritason toimintaa. Carter joutui molempien suhteen hankaluuksiin ja lisäksi presidentillä oli vielä epäonnea Three Mile Islandin muodossa. Carterilla oli kunnianhimoa ja näkemystä ydinvoima-asioissa, mutta tuloksia saatettiin tarkastella vasta myöhemmin. Carterille oli varmasti kova isku, että hän ei päässyt saattamaan eteenpäin esimerkiksi ydinjätteen loppusijoituskysymystä. Carterin politiikka ja yleisesti ottaen kesken, mutta erityisesti näin kävi ydinvoiman kanssa. Merkintä aikakirjoihin jää siitä, että Carterin kaudella hyötöreaktoriteknikka ei edennyt. Se oli teollisuuden kannan vastainen kehitys, ja toi Carterille paljon vastusta mutta ei poliittista voittoa. Historian kannalta kysymys on mutkikkaampi.

5.2 Tuskaa aiheuttava talous

Carterin kausi alkoi elvytyksellä. Presidentti lähetti 31.1.1977 kongressille kaksivuotisen 31,2 miljardin dollarin ohjelman talouden elvyttämiseksi. Ohjelma sisälsi varoja ja verohelpotuksia, joiden avulla työllisyyttä pyrittiin parantamaan ja ostovoimaa lisäämään. Työllistymiskeskeisyyttä Carter perusteli Council of Economy Advisersin ”varovaisella” arviolla, että vuoden 1976 aikana USA:n taloudessa jäi 132 miljardin resurssit käyttämättä, kun työllisyys ei vastannut potentiaalia.

⁵³⁴ PPP 1980-1 Radioactive Waste Management Program Message to the Congress. February 12, 1980, 206-301

Ohjelma toisi miljoona ihmistä töihin jo vuoden 1977 aikana. Talouskasvuksi ennustetusta vaatimattomasta 4,5-5 prosentista ankara talvi uhkasi verottaa lisää. Pysyviä maksuja ja ohjelmien pysyvää laajentamista Carter sanoi paketissaan välttävänsä, koska fiskaalivuoden 1981 budjetin tavoitteena oli olla tasapainossa. Inflaatiopeikosta huolimatta ohjelmaan oli Carterin mielestä varaa. Hän kuitenkin painotti, että ”meiltä kaikilta varastavaa inflaatiota” ei annettaisi päästää valloilleen.⁵³⁵ Helmikuun 2. päivän kuuluisan fireside chatin kärki oli uhrauksia vaativa energiafilosofia, mutta pääosa puheesta käsitteli taloutta ja Carterin elvytyspakettia. Carterin mukaan maa on rakennettu työlle, ei tuille, ja tuotannolle, ei stagnaatiolle. Carter sanoo perineensä maan, joka on pahimmassa hidastuvassa liikkeessä 40 vuoteen. 7,5 miljoonaa työtöntä ja seisovat tehtaot maksoivat jokaiselle amerikkalaiselle 1800 taalaa edellisvuotena. Lisäksi inflaatio jäytää pahimmin peruselintarpeiden osalta: ruoka, energia ja asuminen kallistuvat. Puheen energiaisuus tarjosi uhrauksia, mutta oli Carterilla sentään tarjota verohelpotuksia. Ennen kaikkea tarjolle tulisi työtä. Carterin hallinto haluaa kannustaa ihmisiä töihin, eikä käytä työttömyyttä talousaseena.⁵³⁶

Carterin aikeet puuttua energiankulutukseen huolestuttivat joitakin piirejä. Maaliskuussa paneelikeskustelussa esitettiin näkemys, että energiankulutuksen ja talouskasvun suhde kulkee samaa tahtia. Carter sanoi, ettei hän oikein voi uskoa, että näin voisi olla.⁵³⁷ Kun energiapolitiikka julkaistiin keväällä 1977, Carter myönsi, että se tulisi olemaan inflatorinen. Hän halusi kuitenkin kumota huhut, joiden mukaan vaikutus inflaatioon tulisi olemaan 2-3 prosenttiyksikköä. Pitkän ajan kuluessa energiapolitiikka tulisi vähentämään inflaatiota. Ylimääräisen tuhlaamisen lopettaminen on anti-inflatorista politiikkaa, Carter vakuutti.⁵³⁸ Myöhemmin Carter sanoi, että tietokonelaskennan mukaan inflatorinen vaikutus tulisi olemaan noin 0,5 prosenttiyksikköä per vuosi. Työttömyyttä energiapolitiikka ei aiheuttaisi, Carterin mukaan joidenkin tietokonemallien mukaan työpaikkoja jopa syntyisi satojatusiansia lisää.⁵³⁹

Lontoon G7-maiden kokouksessa toukokuussa 1977 tärkeimmäksi tavoitteeksi ilmoitettiin työpaikkojen luominen ja inflaation saaminen kuriin. Nämä kaksi asiaa olivat loppuraportin mukaan toisiinsa liittyneitä. Samoin olisi tärkeää saada kansainvälinen kauppa tasapainoon, mikä samalla olisi omiaan alentamaan inflaatiota. G7-maat sopivat hillitsevänsä energian käyttöä ja tuontia. Maailman energiantarpeen tyydyttämiseksi ydinenergian leviäminen olisi välttämätöntä.

⁵³⁵ PPP 1977 I Economic Recovery Program Message to the Congress. January 31, 1977, s. 47-55

⁵³⁶ PPP 1977 I Report to the American People. Remarks From the White House Library. February 2, 1977, s. 69-77

⁵³⁷ PPP 1977 I Charleston, West Virginia Remarks in a Panel Discussion and Question-and-Answer Session on Energy. March 17, 1977, s. 423-4

⁵³⁸ PPP 1977 I The President's News Conference of April 15, 1977, s. 631

⁵³⁹ PPP 1977 I The President's News Conference of April 22 1977, s. 698-9

Lisäasiakirjassa mainittiin, että teknologian leviäminen, energiansäästäminen ja hiilen aseman vahvistaminen sekä vaihtoehtoisten energiamuotojen kehittäminen ovat tärkeimpiä keinoja puuttua energiatilanteeseen. Ydinenergian lisääminen ja samalla huolen pitäminen siitä, että ydinaseet eivät leviä, on tärkeää. Näiden seikkojen vuoksi kokouksessa perustettiin erityiset kahden kuukauden ja vuoden ryhmät pohtimaan energia-asioita. Erityistä huolta kiinnitettiin niiden kehitysmaiden tilanteeseen, jotka joutuvat tuomaan ison määrän öljyä.⁵⁴⁰ Carter puhui kokouksen päätössanoissaan nimenomaan 45 miljardin ylijäämästä, jonka OPEC-maat vuosittain keräävät. Teollisuusmaille tilanne oli vielä siedettävä, mutta kehitysmaille ei. Keskusteluissa kauppa ja energia olivatkin Carterin mukaan nousseet pääosaan. Lisäksi keskusteluissa oli käsitelty ydinenergiaa ja ”ilmeisesti ensimmäistä kertaa todella mietitty” mitä ydinjätteen loppusijoituksen kanssa tehdään.⁵⁴¹

Carterilta kysyttiin syksyllä 1977 onko maa vaarassa joutua lamaan. Carterin mukaan näin ei tulisi käymään. USA:n talouskasvu oli alkuvuodesta niin poikkeuksellista, että se ei voisi millään jatkua. Työttömyys oli tippunut kokonaisen prosenttiyksikön ja inflaatio oli kurissa. Carter uskoi, että loppuvuosi 1977 jatkuisi hyvänä ja vuoden 1978 ennusteet olivat myös hyvät.⁵⁴² Tammikuussa 1978 Carter sanoi korkojen nousevan ja markkinoiden olevan epävarmoja niin kauan, kun energia on ongelma.⁵⁴³ Kansakunnan tila –puheessa 1978 Carter katsoi öljyntuonin hidastavan talouskasvua, heikentävän dollaria, edistävän työttömyyttä ja kasvattavan inflaatiota.⁵⁴⁴ Talousraportissaan kongressille presidentti muistutti maailmanlaajuisesta yhteisestä traumasta ja jatkuvasta raskaasta taakasta, jonka öljyn hinta maailman taloudelle aiheuttaa. Carter painotti, että öljyn tuonti heikentää öljyä tuovan maan ostovoimaa ja järkyttää maailman kaupan tasapainoa.⁵⁴⁵ Carter artikuloi kongressille, että epävarmuus energiasta vaikeutti teollisuuden investointeja. Energiapolitiikan hyväksyminen hillitsisi kuritonta inflaatiota, kun dollari ei enää ole markkinoilla liian halpa.⁵⁴⁶

Carterilta kysyttiin helmikuussa 1978 kuinka hän aikoo toimia dollarin vahvistamiseksi. Presidentti esitti kolme asiaa, jotka johtaisivat vuonna 1978 vahvempaan valuuttaan. Ensinnäkin USA

⁵⁴⁰ PPP 1977 I International Economic Summit Meeting. Joint Declaration Issued at the Conclusion of the Meeting. May 8, 1977 s. 819-824

⁵⁴¹ PPP 1977 I International Economic Summit Meeting Remarks Following the Reading of the Joint Declaration. May 8, 1977, s. 824-5

⁵⁴² PPP 1977 I Radio-Television News Directors Association Question-and-Answer Session by Telephone With Members Attending the Association's Annual Convention. September 15, 1977 s. 1594

⁵⁴³ PPP 1978 I The President's News Conference of January 12, 1978, s. 57

⁵⁴⁴ PPP 1978 I The State of the Union. Address Delivered Before a Joint Session of the Congress. January 19 1978, s 91

⁵⁴⁵ PPP 1978 I Economic Report of the President. Annual Message to the Congress. January 20, 1978, s 130

⁵⁴⁶ PPP 1978 I Economic Report of the President. Annual Message to the Congress. January 20, 1978, s. 139-140

houkuttelisi edellistä vuotta enemmän investointeja. Toiseksi öljyn kulutus kasvoi edellisenä vuonna niin paljon, ettei kuluvana vuonna samaa tapahtuisi. Lisäksi muiden maiden talouskasvu oli suhteessa parempaa kuin edellisenä vuonna.⁵⁴⁷ Huhtikuussa 1978 Carter lähetti kongressille toisen anti-inflaatio-ohjelman. Carterin mukaan talous kasvoi hyvää vauhtia ja työttömyys väheni, mutta nyt piti kiinnittää huomio öljyntuontiin ja inflaatioon. Carter painotti, että kymmenen vuotta sitten USA käytti öljyyn 2 miljardia dollaria ja nyt 45 miljardia. Se on uhka taloudelliselle hyvinvoinnille. USA:n on tuotava öljyä vähemmän ja saatava vienti vetämään. USA:n velvollisuus maailmantalouden tervehdyttämiseksi on vähentää tuontia ja saada inflaatio kuriin. Monella muulla maalla oli tehtävänä saada talous kasvamaan, joten Yhdysvaltojen tilanne oli jopa hyvä. Ohjelma oli lähinnä suostutteleva. Carter ilmoitti liittovaltion palkkojen jäädyttämisestä nykytasolle ylimmällä tasolla ja pienistä palkankorotuksista alemmalla. Hän toivoi kansalta malttia palkkatoiveisiin ja teollisuudelta hintoihin. Lisäksi hän moitti kongressia, joka yritti saada lisäyksiä budjettiin.⁵⁴⁸

Carterin kyky saada Lontoossa sovittuja tavoitteita läpi ei ollut vakuuttanut ainakaan ulkomaalaisia toimittajia kesän 1978 Bonnin G7-kokouksen alla. Carter kertoi monta kertaa, että USA oli onnistunut vähentämään öljyntuontia. Toimittajat olivat huolestuneita mahdollisuudesta, että työttömyys ajaisi maailman 1930-luvun kaltaiseen lamaan ja heikosta dollarista.⁵⁴⁹ Bonnin kokouksen päätöslauselmassa työllisyys nostettiin pääosaan. Asiakirjaan oli myös kirjattu selkeät tavoitteet jokaiselle valtiolle. Carter lupasi, että inflaation hoitaminen olisi hänen hallintonsa päätehtävä. USA oli jo päättänyt lykätä veronalennuksia, hillinnyt julkisten varojen käyttöä, valmisteli erittäin tiukkaa vuoden 1980 budjettia ja pyrki poistamaan hintasäännöstelyä. Lisäksi maassa oli aloitettu vapaaehtoinen palkkojen ja hintojen hillitseminen. Energian suhteen olisi tehtävä huomattavasti kovemmin töitä. EEC oli jo päättänyt tiputtaa tuodun öljyn määrä puoleen vuoteen 1985 mennessä ja korjata energiankulutuksen ja talouskasvun suhdetta. USA julkaisisi tarkan suunnitelman miten se laskee öljyntuontiaan 2,5 miljoonalla barrelilla per päivä vuoteen 1985 mennessä. Tämän saavuttamiseksi USA rakentaa polttoainereservin, kasvattaa hiilentuotantoaan, pitää GNP:n kasvun ja energiankulutuksen kasvun suhteen alle 0,8:ssa ja lisäksi yhdysvaltalaisen öljyn kotimainen hinta nousisi maailmanmarkkinahintoihin 1980.⁵⁵⁰

⁵⁴⁷ PPP 1978 I The President's News Conference of March 2, 1978. PPJC 1978 I, s. 438

⁵⁴⁸ PPP 1978 I Anti-inflation Policy Remarks to Members of the American Society of Newspaper Editors Announcing the Administration's Policy April 11, 1978 s. 721-7

⁵⁴⁹ PPP 1978 II Interview with the President with Veteran European and Japanese Reporters, July 1978 s. 1252-8; Interview With the President Question-and-Answer Session With West German Reporters. July 11, 1978 s. 1258-62; Interview With the President Question-and-Answer Session With Heinz Lohfeldt of Der Spiegel Magazine. July 11, s. 1272-6

⁵⁵⁰ PPP 1978 II Bonn Economic Summit Conference Declaration Issued at the Conclusion of the Conference. July 17, 1978, s. 1310-5

Lokakuussa 1978 Carter julkisti jälleen anti-inflaatio-ohjelman. Carter puhui asiasta radiossa ja televisiossa. Hän sanoi inflaatiota maan suurimmaksi ongelmaksi. Hän sanoi koko presidenttikautensa ajan yrittäneen hillitä sitä, mutta ei ollut onnistunut. Nyt olisi aika tehdä vielä isompi ja keskittyneempi yritys. Kukaan ei todennäköisesti voi sanoa varmasti, kuinka inflaatio taltutetaan, mutta Carter sanoi aikovansa seuraavien kuukausien aikana työskennellä sen hyväksi. Hän sanoi, että ei käyttäisi kahta ehdotettua lääkettä, hallinnon hintakontrollia ja talouden jäädyttämistä. Ehdotuksia keinoista oli tullut useita ja niistä on hankala valita. Hallitus tulisi joka tapauksessa tekemään oman osansa. Myös kansalaisten tulisi osallistua ponnistukseen. Inflaatiota voi taltuttaa jokapäiväisillä ruokaostoksilla. Yhteinen yritys ei todennäköisesti johda nopeaan onnistumiseen. Hallinto tulisi rajoittamaan kulujaan ja vähentämään budjetin alijäämää. Lisäksi turhasta säännöstelystä luovutaan ja kilpailua lisätään. Hallitus myös tulisi vastustamaan tuloveron laskuyrityksiä. Budjetin alijäämää oli jo saatu pienenemään 66 miljardista 40. Kaikkein pienituloisimpia lukuun ottamatta Carter toivoi työntekijöiden tyytyvän 7 prosentin palkankorotuksiin. Carter sanoi, että kun Britannian epäiltiin kaatuvan natsien tahtoon, Churchill kysyi ”millaisina meitä oikein pidetään”. Nyt sanotaan että inflaation kanssa ei voi taistella, olisi kysyttävä samaa.⁵⁵¹

Kesän 1979 G7-kokoukseen Carter lähti energia ykkösasiana. Hän sanoi, että kokouksen tuloksilla olisi vaikutus jokaisen arkeen. Koko maailmaa vaivasi energiapula, eikä nyt saisi olla verissä päin tappelemassa jokaisesta barrelista. Ajat ovat vaikeita, ja tarvitaan joustavuutta, kuten 1930-luvun lama-aikana tai maailmansodissa.⁵⁵² Carter kertoi ensimmäisten tapaamisten jälkeen lehdistölle, että tulokset olivat loistavia. Kaikkein vaikein asia, eli öljyntuontirajoituksetkin oli saatu läpi. Eurooppalaismaat asettaisivat rajat EC-kokouksessa Dublinissa. Oli päästy sopuun, että näiden maiden yhteinen öljyntuonti ei nousisi vuotta 1978 korkeammaksi. USA:n, Japanin ja Kanadan tavoite oli, että tuonti ei ylittäisi vuonna 1985 joko vuoden 1977 tai 1979 määrää, alempi olisi raja. Lisäksi maat tulisivat sopimaan panostamisesta uusiutuviin energiamuotoihin. Kaikkein uutismaisina asia olisi se, että maat julkaisisivat yhteisen julistuksen OPEC:ista. Carterilta kysyttiin heti, mikä oli saanut eurooppalaismaat hyväksymään maakohtaiset kiintiöt yhteisen sijaan. Carter sanoi, että siinä oli tekemistä, sillä maat olivat Strasbourgissa päättäneet pitävänsä linjan. Linjaan oli syynä Pohjanmeren öljy, joka voitaisiin kuitata yhteisen kiintiön määrässä omaksi öljyksi. Carter epäili,

⁵⁵¹ PPP 1978 II Anti-Inflation Program Address to the Nation. October 24, 1978, s. 1839-1843

⁵⁵² PPP 1979 I The President's Trip to Japan and the Republic of Korea. Remarks on Department from the White House, June 23 1979, s. 1154-5

että pitkät keskustelut ja OPEC:ilta kesken kokouksen tullut ilmoitus nostaa hintoja olivat taivutelleet rintaman rikki. Toimittajia kiinnosti kuka oli särön takana. He epäilivät, että Giscard se ei ainakaan ole, koska tämä oli kritisoinut USA:n energia- ja ulkopoliittikkaa Newsweekissä. Presidentti ei kommentoinut. Presidentti viestitti Yhdysvalloissa bensa-asemien jonoissa istuville, että polttoaineen hintaan ei kannattaisi odottaa nopeita muutoksia. Lisäksi hän ylisti Japanin ja Italian rohkeutta tuomita OPEC, koska näiden maiden talous on erityisen riippuvainen tuodusta energiasta. Toimittajat epäilivät, että lausunto saa OPEC:in moderaatit siirtymään haukkojen puolelle. Carter myös sanoi huolestuneensa kuunnelleensa tietoja, joiden mukaan eräät maailman maat käyttivät jopa kaiken viennistään saamansa tulon öljyn ostoon.⁵⁵³ Päätöslauselmassa mainittiin edellä mainittujen tietojen lisäksi, että kotimaiselta öljyltä on nostettava hintakatot ja spot market – öljyn liikkeitä on seurattava.⁵⁵⁴

Matkalla kotiin presidentti ja neuvonantajat briiffasivat toimittajia. Carter muun muassa mainitsi, että lama on tulossa, ainakin OPEC:in hintanosto tekee sen todennäköiseksi. Avustajan mukaan OPEC:in takia USA:ssa voidaan nähdä jopa nollatalouskasvu. Carter myös kertoi järkyttyneensä Schmidtin tiedosta, että eräs NATO-liittolainen käyttää kaiken tulonsa öljynostoon.⁵⁵⁵ Carterin saamat eväät G7-kokouksista 1977 ja 1978 olivat näkyneet jonkin verran myös energiapolitiikassa, mutta vuoden 1979 kokous tarkoitti suurta käännettä. Kokouksen jälkeen Carter piti Malaise-puheen. Pat Caddellin mielipidemittaus antoi ehkä aiheen, mutta energiasisältö oli Tokiosta.

Carter käytti Malaise-puheen vertausta inflaation maahantuonnista pienyrityksille pitämässä puheessa ja kehotti miettimään, mitä kaikkea 90 miljardilla dollarilla saisi aikaan Amerikassa: uusia työpaikkoja, keksintöjä ja parempaa tuottavuutta. Tästä syystä Carter sanoo olleensa lähes pakkomieltainen energian suhteen viimeiset vuodet. Energiankulutuksen saaminen kuriin on pääkeino inflaation nujertamiseen. Carterin mukaan lähes koko edellisvuoden inflaatio tuli energiasta ja siitä, että OPEC oli nostanut hintojaan sata prosenttia.⁵⁵⁶ Edward Kennedy oli syyttänyt Carteria republikaanitaloudesta. Carter vastasi syytöksiin, että hänen tuloksensa ovat olleet vankkoja. Inflaatio jatkaa uhkana, mutta työttömyyden kanssa on ollut onnea. Carter sanoi, ”ettei mene yksityiskohtiin”, mutta työpaikkoja on syntynyt 9 miljoonaa, mustien työllisyys on

⁵⁵³ PPP 1979 I Tokyo, Japan, Remarks and a Question-and-Answer Session with Reporters, June 29 1979, s. 1183-6

⁵⁵⁴ PPP 1979 I Tokyo Economic Summit Conference. Declaration Issued at the Conclusion at the Convention, June 29, 1979, s. 1197-01

⁵⁵⁵ PPP 1979 I The President's Trip to Japan and the Republic of Korea. Remarks During a Background Briefing Given By Administration Officials fo Reporters on Board Air Force One, July 1, 1979, s. 1211-7

⁵⁵⁶ PPP 1980-1 I White House Conference on Small Business. Remarks at the Opening of the Conference January 13 1980, s. 68

parantanut 15 prosentilla ja työttömyys on tippunut 25 prosenttia. Inflaatio on ollut seurana nyt 12 vuotta, ja se olisi noussut vain hiukan, ellei energiaa ja ruokaa laskettaisi mukaan lukuihin. Sen jälkeen kun Carter oli tullut valtaan, budjetin kokonaissumma oli kasvanut 1,3 prosenttia vuodessa, kun 60-luvun budjetit kasvoivat keskimäärin lähes neljällä ja 70-luvun noin kolmella prosentilla.⁵⁵⁷ Kun Carter antoi kongressille talouden tilaa käsittelevän raporttinsa, öljyn hinnannousu oli nostettu ykkösaiheeksi. Carterin mukaan öljyä tuovat maat olivat maksaneet yhteensä yli 200 miljardin dollarin lisälaskun ja se oli vuoden maailmanlaajuisen inflaation suurin syy. USA:n inflaatio nousi suurimmaksi osaksi tämän takia 13 prosenttiin. Tuotanto kasvoi vain alle prosentilla, mutta vaikka kasvu hidastui, vahva talous pystyi kamppailemaan lamaa vastaan. Vaikka koko maailmassa oli laman uhka, inflaatio ei pysähtynyt. Erikoisen tilanteen kruunuksi USA:n työttömyys pysyi alle kuudessa prosentissa. Vuoden 1980 taloudenpidon pääajatus tulee olla energian ja asumisen hintojen nousun pitäminen alle 10 prosentissa. Raportin mukaan olisi odotettavissa pieni lama vuoden 1980 alkuun. Energia jatkaisi ostovoiman kutistamista ja rakentaminen käräisi lainarahan puutteesta ja korkeista koroista. Koska talouden pohja on ollut viime vuodet hyvä, vakavia ongelmia ei kuitenkaan tule. Loppuvuodesta USA palaisi kasvu-uralle. Työttömyys tulisi todennäköisesti nousemaan 1980. Inflaatio tulisi putoamaan noin kymmeneen prosenttiin ja vuonna 1981 se olisi noin 8 tai 9 prosenttia. Raportin mukaan presidentin tavoite oli vuosi sitten ollut saada vuonna 1983 työttömyys neljään ja inflaatio kolmeen prosenttiin. OPEC oli tehnyt nämä tavoitteet mahdottomiksi.⁵⁵⁸

Maaliskuussa Carter esitteli jälleen uuden anti-inflaatio-ohjelman. Carterin mukaan viime aikojen huonot talousuutiset vaaransivat maan turvallisuuden. Huono tilanne on kansainvälinen ja suurin syy energia. Inflaatio on kuitenkin vain oire, totuus on, että talous ei ole tuottava. Asialle olisi tehtävä jotain. USA:n talouden ei voi antaa olla pysyvästi nykytilassa. Carterin ohjelman sisältö on hallituksen menojen vähentäminen, luoton tiukentaminen, palkkojen ja hintojen noston pitäminen kurissa, energian säästö ja rakenteelliset keinot tuotannon, säästämisen ja tutkimuksen kehittämiseksi. Carterin mukaan amerikkalaiset eivät säästäneet ja inflaatio ajoi talouden käyttämään luottoja spekulatiivisesti. Nyt rajoitettaisiin erityisesti riskiluoton saantia.⁵⁵⁹ Huhtikuussa 1980 Carter myönsi, että USA oli lamassa.⁵⁶⁰

⁵⁵⁷ PPP 1980-1 I Interview with the President. Remarks and a Question-and-Answer Session with Editors and News Directors, January 29, 1980, s. 244

⁵⁵⁸ PPP 1980-1 I Economic Report of the President Annual Message to the Congress. January 30, 1980, s. 245-254

⁵⁵⁹ PPP 1980-1 I Anti-Inflation Program Remarks Announcing the Administri Program. March 14, 1980, s. 476-482

⁵⁶⁰ PPP 1980-1 I Interview with the President. Remarks and a Question-and-Answer Session with Reporters from Westinghouse Broadcastin Company Inc. April 18, 1980, s. 735

G7-kokous järjestettiin Venetsiassa, ja siellä inflaatio ja energia olivat jälleen pääosassa. Kokouksen merkittävin anti oli maiden päätös katkaista taloudellisen kasvun ja öljyn suhde. Lisäksi kotimaisen öljyn hinta pitää nostaa 1980-luvun aikana maailmanmarkkinahintoihin. Öljyä polttavaa generaattorikapasiteettia ei saa enää rakentaa ja siirtymistä hiileen pitää kiihdyttää. Lisäksi pitää kannustaa teollisuutta vähentämään öljynkäyttöään. Öljynsäästöä tuoviin investointeihin pitää löytyä tukea ja energiatehokkaampia ajoneuvoja pitää rakentaa.⁵⁶¹ Syksyllä 1980 Carter julkaisi anti-inflaatio-ohjelmiansa jälkeen talouden uudelleenjärjestelypaketin. Carterin mukaan inflaatio oli laskussa ja lama loppumassa. Nyt ei tarvittu suurta stimulaatiopakettia tai veronalennuksia, vaan on oltava vastuullinen. Carterin ohjelma toisi töitä ihmisille, pienentäisi veroja, lisäisi julkista ja yksityistä investointia, ja pitäisi kuitenkin inflaation alhaalla. Carterin mukaan menneestä pitää oppia. Inflaation ensimerkit on otettava vakavasti. Inflaatio ja lama täydentävät toisiaan. Mitä kauemmin Amerikka jättää huomiotta huonon tuottavuuden, sitä vaikeampaa tulee olemaan. Ja viimeiseksi, poliittisesti houkutteleva ratkaisu on yleensä taloudellisesti väärä. Vaalivuonna pitää olla tarkkana ja kasvattaa lihaksia, ei vatsaa. Carterin investointeihin ja yhteistyöhön perustuva ohjelma loisi miljoona työpaikkaa vuoteen 1982 mennessä. Carter korosti erityisesti teknologian ja liikenteen merkitystä tuottavuuden lisäämisessä. Tärkeä olisi valmistaa vientituotteita.⁵⁶² Talousviestissään 1981 Carter listasi, että per capita -tulo on korkealla ja työttömyys matalalla. Epäteollistuminen oli myytti, sillä kasvu teollisuudessa oli ollut isompi kuin esimerkiksi Britanniassa, Saksassa ja Ranskassa. Muidenkin, kuin maataloustuotteiden vienti kasvoi 1977-80 35 prosenttia. USA:n osuus maailmankaupassa kasvoi. Dollari vahvistui. Sijoituksia tehtiin paljon.⁵⁶³

Useimmat talouden mittarit kertovat Carterin kauden olleen taloudellinen katastrofi, eikä Carteria pelastanut se, että hän oli perinyt ongelmia. Energiapolitiikka oli tärkeämpi osa Carterin talouspolitiikkaa, kuin hän alun perin ymmärsi. Kauden edetessä Carter painotti, kuinka tuontiöljy syö USA:n taloutta. Carter halusi vakuuttaa muut siitä, että hän oli nähnyt asian ennalta. Aavistus Carterilla saattoi olla, ja ymmärrys siitä, mitä voisi olla tulossa, mutta kauden alussa hän painotti työllisyyden hoitoa. Jos Carter olisi osannut odottaa öljyn hinnan nousemista, hän olisi varmasti lähtenyt heti hoitamaan inflaatiota jopa työllisyyden kustannuksella. Carterin talouspolitiikassa oli sellainenkin yhteys energiapolitiikkaan, että molemmissa tapauksissa kunnianhimoisia ohjelmia lähdettiin ajamaan heikosti varustautuneena. Taloudessa inflaationtorjunta perustui aluksi

⁵⁶¹ PPP 1980-1 II Venice Economit Summit Conference. Declaration Issued at the Conclusion at the Conference, June 23, 1980. s. 1186-91

⁵⁶² PPP 1980-1 II Economic Renewal Program. Remarks Announcing the Program, August 28, 1980 s. 1585-91

⁵⁶³ PPP 1980-1 III Economic Report of President. Annual Message to the Congress, January 17, 1981, s. 3004-17

vapaaehtoisuuteen ja pyyntöihin, ja saavutuksia tuli vasta kovempien aseiden kanssa. Poliittisen uran kannalta edistys tuli liian myöhään.

6. Hävinneenä vaalitaistoon

Presidentti Carterin piti tehdä loppuun asti työtä vuoden 1980 vaalien presidenttiehdokkuutensa eteen. Kun näytöt olivat vähissä, onnhdellen edennyt energiapolitiikkakin kelpasi vaaliaseeksi. ”Uskoin, että kriisi tulisi vuonna 1985, mutta se tuli jo 1979”, Carter esitteli kaukonäköisyyttään toukokuussa. Hän myös sanoi, että kuluvana vuonna öljyntuonti oli vähentynyt miljoonalla barrelilla päivässä, eli se on laskenut 12 prosentilla. Lisäksi vuonna 1979 autojen polttoaineenkulutus oli tippunut viisi prosenttia.⁵⁶⁴ Seuraavana päivänä Carter vielä täsmensi, että USA oli ainoa maa, joka pystyi viime vuosilta esittämään vastaavia saavutuksia.⁵⁶⁵ Eräässä vaalitulaisuudessa toukokuussa Carter pyysi yleisöä vastaamaan kysymyksiin, mikä on ainoa maa, joka pystyi viime vuonna vähentämään öljynkäyttöä, minkä maan työntekijät olivat maailman parhaiten tuottavia, missä maassa oli luotu yhdeksän miljoonaa työpaikkaa ja missä maassa teollisuuden tuotannossa oli nettokasvua. Carter sanoi myös, että energiaohjelma oli suurempi satsaus kuin avaruusohjelma, Marshall-apu ja osavaltioiden välisen valtatieverkoston rakentaminen yhteensä.⁵⁶⁶ Näistä iskulauseista tuli pysyviä, ja niihin lisättiin vielä muun muassa työllisyys. Esimerkiksi Miamissa Carter sanoi, että energiassa on kyse myös työpaikoista. Hän muistutti, että polttoaineenkulutus oli tähän saakka aina vain kasvanut, mutta nyt se oli saatu vähenemään.⁵⁶⁷ Carter myös sanoi, ettei ollut poliittisesti viisasta lähteä rakentamaan kansallista energiapolitiikkaa. ”Uskoin, että kannatukseni putoaisi 15 prosenttiyksikköä. Se laski enemmän”, Carter sanoi.⁵⁶⁸

Vielä puoluekokouksessa elokuussa 1980 Carterin ehdokkuutta yritettiin horjuttaa. Se ei onnistunut, mutta Carter joutui tekemään suuria myönnytyksiä puolueohjelmaan. Demokraattien vasemmistosiipi sai kuulakuvansa Edward Kennedyn avulla puolueohjelmaan omia näkemyksiään läpi. Niissä korostettiin työllisyyttä ja inflaation torjuntaa. Yksi Kennedyn aiemmin kannattama ase inflaatiota vastaan oli maakaasun ja öljyn hintasäännöstelyn jatkaminen. Se ei ollut agendalla,

⁵⁶⁴ PPP 1980-1 II White House Briefing For Community Leaders. Remarks at Briefing. May 27, 1980, s. 976-9

⁵⁶⁵ PPP 1980-1 Interview With the President. Remarks and a Question-and-Answer Session With a Group of Editors and News Directors, May 28, 1980 s. 986-7

⁵⁶⁶ PPP 1980-1 II Columbus, Ohio. Remarks at a Carter/Mondale Campaign Rally May 19 1980, s. 992-5

⁵⁶⁷ Miami Beach, Florida. Remarks at the Annual Convention of the Opportunities Industrization Center os America, June 9, 1980, s. 1066-1072

⁵⁶⁸ PPP 1980-1 II Hollywood, Florida. Remarks at a Democratic National Committee Fundraising Dinner, July 17, 1980, s. 1362-7

mutta muita energiaratkaisuja oli. Carterin ydinvoimapolitiikkaan kohdistui paineita ja Carterin hallinto otti raskaita poliittisia takaiskuja vastaan. Ohjelmaa valmistelleessa ryhmässä jopa viisi Carterin omaa delegaattia äänesti ydinvoiman käytön lopettamisen puolesta. Lopulta puolueohjelmaan kirjattiin, että ydinvoimaa käytettäisiin toistaiseksi, kunnes vaihtoehtoiset energiamuodot kehittyvät.⁵⁶⁹

Asiakysymysten sijaan alkusyksyn puheenaiheeksi nousi Jimmy Carterin veli Billy Carter ja tämän toimet.⁵⁷⁰ Carter kyllä yritti pitää energiaakin esillä, ja sanoi esimerkiksi, että valtaan päästessään republikaanit haluaisivat tuhota kaikki aikaansaadut energiaohjelmat.⁵⁷¹ Syyskuussa Carter ilmoitti, että öljyä tuotiin maahan 20 prosenttia vähemmän. Lisäksi Carter sanoi, että inflaatio oli ollut heinäkuun ajan nolla.⁵⁷² Viikon kuluttua Carter sanoi, että öljyntuonti oli vähentynyt 37 prosenttia.⁵⁷³ Carter otti kampanjan aikana entistä vahvemmin esikuvakseen Harry S. Trumanin.⁵⁷⁴ Tämä presidenttikaudellaan epäsuositun, mutta sittemmin kunnianpalautuksen saaneen presidentin kehuminen ei kuitenkaan muuttanut niitä puheita, että Carteria äänestettäisiin vain koska Ronald Reagan olisi vielä huonompi vaihtoehto.⁵⁷⁵ Carter ei rehellisyydellään helpottanut asemaansa. Kun vaalitulaisuudessa taivasteltiin sitä, että polttoaine maksaa jo 1,3 taalaa gallona, eivätkä köyhät voi liikkua, Carter vastasi puhumalla joukkoliikenteen kehittämisestä. Kysyjä huomautti, että liikkumaan pitäisi päästä nyt. Carter sanoi, ettei aio valehdella ja huomautti että hän hölkkää, ja se on mukavaa, muidenkin pitäisi kokeilla.⁵⁷⁶ Carter myös sanoi, että Reaganin mukaan hallitus ei kannusta energiantuotantoon. Hiilentuotanto oli kuitenkin kaikkien aikojen ennätyslukemissa ja raakaöljyn tuotanto kasvoi koko ajan.⁵⁷⁷

Carter kritisoi voimakkaasti Reaganin kannattamaa niin sanottua Kemp-Rothin talousajattelua, jonka mukaan varakkaiden veroja pitäisi alentaa investointien stimuloimiseksi.⁵⁷⁸ Kritisointia helpotti se, että varapresidenttiehdokas George Bush oli sanonut kyseistä mallia voodoo-

⁵⁶⁹ Malbin s. 119-132

⁵⁷⁰ Esimerkiksi PPP 1980-1 II The President's News Conference of August 4, 1980, s. 1477-93

⁵⁷¹ PPP 1980-1 New York, New York. Remarks Accepting the Presidential Nomination at the 1980 Democratic National Conference. August 14 1980, s. 1532-40

⁵⁷² PPP 1980-1 II Tucumba, Alabama. Remarks at a Campaign Rally at Spring Park. September 1, 1980. S.1601-05

⁵⁷³ PPP 1980-1 II Perth Amboy, New Jersey, Remarks and a Question-and-Answer Session With New Jersey Editors, September 9 1980. S. 1681-2

⁵⁷⁴ PPP 1980-1 II Independence, Missouri. Remarks an a Question-and-Answer Session at Townhall Meeting, September 2, 1980, s. 1611-12

⁵⁷⁵ PPP 1980-1 II Philadelphia, Pennsylvania. Interview With Correspondents of WPIV-TV September 3, 1980. S. 1635

⁵⁷⁶ PPP 1980-1 II Philadelphia, Pennsylvania. Interview With Correspondents of WPIV-TV September 3, 1980 1638-40

⁵⁷⁷ PPP 1980-1 II Synthetic Fuels Corporation. Remarks Announcing the Nomination of John C. Sawhill to Be Chairman of the Board of Directors, September 10, 1980. S. 1700-02

⁵⁷⁸ PPP 1980-1 II Perth Amboy, New Jersey, Remarks and a Question-and-Answer Session With New Jersey Editors, September 9 1980. s. 1684-5

taloudeksi.⁵⁷⁹ Teksasissa Carterille sanottiin, että vapaiden markkinoiden pitäisi antaa tehdä työtä, eikä windfall-veron kaltaisia järjestelmiä pitäisi asettaa. Carterin mukaan vapaat markkinat eivät tee kaikkea mitä pitää, esimerkiksi öljyliuske oli jäänyt jalkoihin. Sitä paitsi hallitus oli vähentänyt paljon erilaisia sääntöjä ja rajoituksia.⁵⁸⁰ Carter myös sanoi, että aurinkovoiman käyttö oli kymmenkertaistunut neljässä vuodessa.⁵⁸¹ Pääasiassa energia kuitenkin unohtui. Esimerkiksi Kaliforniassa Carter puhui alustuksessaan energiasta, mutta yleisö ei siitä kysynyt. Vasta toiseksi viimeinen kysymys käsitteli energiaa, eikä varmasti Carterin kannalta mieluisasti. Presidentiltä nimittäin kysyttiin miksi hallitus ei tue aurinkovoimaa vaan ydinvoimaa.⁵⁸²

Syyskuussa Carter antoi vielä määräyksen synteettisten polttoaineiden käytön vauhdittamiseksi. Energy Security Actissa oli todettu, että perustetun Synthetic Fuel Corporationin perustaminen ja käynnistäminen veisi aikaa, ja sen takia puolustusministeriöllä olisi vastuu saada synteettisten polttoaineiden kehitys käyntiin. Puolustusministeriö oli kartoittanut tarpeensa ja testasi jo öljyliuskeen käyttöä.. Carterin mukaan tämä nopea lähtö olisi tärkeä, sillä synteettiset polttoaineet ovat tärkeysjärjestyksessä nyt korkealla.⁵⁸³ Carter kirjoitti kongressinkauden lopuksi kiitoskirjeen, jossa erityisesti kiiteltiin Capitol Hillin toimia energiakysymyksen ratkaisemiseksi. Olihan saatu aikaan (mainitussa järjestyksessä) laki synteettisistä polttoaineista, raakaöljyn windfall-vero, vähätuloisten energia-avustusjärjestelmä, kriisitilanteen energiansäästöohjelma, harkinnanvarainen polttoaineenjakelejärjestelmä, energiansäästö- ja aurinkopankki, gasohol-ohjelma ja tuulivoimaohjelma.⁵⁸⁴ Carter myös nimitti viisi jäsentä Synthetic Fuels Corporationin hallitukseen, koska kongressi ei ollut saanut nimityksiä tehdyksi. Carter mainitsi, että Persianlahden tilanne muistuttaa siitä, että energia-asioissa ei ole syytä viivyttellä.⁵⁸⁵ Lisäksi hän määräsi aloitettavaksi Magnetic Fusion Energy –ohjelman, jonka tavoitteena oli saada aikaan voimala vuonna 2000.⁵⁸⁶

⁵⁷⁹ PPP 1980-1 III Democratic Victory Dinner. Remarks at the Democratic National Commission Fundraiser. September 30, 1980. s. 1977-80

⁵⁸⁰ PPP 1980-1 II Corpus Christi, Texas. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Townhall Meeting, september 15 1980, s. 1737-8

⁵⁸¹ PPP 1980-1 II Roswell, Georgia. Remarks at a Democratic National Committee Fundraising Reception. September 15 1980, s. 1746-9

⁵⁸² PPP 1980-1 II Torrance California. Remarks and a Question-and-Answer Session at a Townhall Meeting, September 22, 1980, s. 1882

⁵⁸³ PPP 1980-1 III Synthetic Fuels. Statement on Signing Executive Order 12242, September 1980, s. 1971-2

⁵⁸⁴ PPP 1980-1 III The 96th Congress. Letter to the Speaker of the House and the Majority Leader of the Senate, October 3, 1980 s. 2066-68

⁵⁸⁵ PPP 1980-1 III Synthetic Fuels Corporation. Statement on the Recess Appointments of 5 Members of the Boards of Directors. October 5 1980, s. 2074

⁵⁸⁶ PPP 1980-1 III Magnetic Fusion Energy Act of 1980. Statement on Signing H.R. 6308 Into Law. October 7, 1980. s. 2105-6

Carter puhui kansakunnalle taloudesta lokakuussa. Carter avasi varsinaisen talousosuutensa muistuttamalla OPEC:in hinnannostoista, jotka olivat tuplanneet raakaöljyn hinnan. USA oli kuitenkin ollut voimissaan ja tulevaisuus näyttää kirkkaammalta. Elpymisestä oli jo merkkejä, sillä inflaatio laskee, työpaikat lisääntyvät ja työttömyys vähenee. USA on oikealla raiteella. Maa kuitenkin lähettää vieläkin liikaa rahaa ulkomaille. ”Minua pilkattiin, kun puhuin energiakriisistä”, Carter muistutti. Nyt amerikkalaiset olivat oppineet miettimään, mistä bensa tulee. Öljyä tuotiin maahan 20 prosenttia vähemmän. Kotimainen tuotanto oli reippaassa kasvussa, samoin hiilentuotanto.⁵⁸⁷ Yksi vaalikampanjan energiakeskeisimmistä tilaisuuksista oli Illinoisissa, jossa aiheena oli hiili. Carter sanoi, että hiiltä oli tuotettu 17 miljoonaa tonnia viikossa jo 15 kertaa kuluneen vuoden aikana, kun koskaan aiemmin ei 17 miljoonan tonnin rajaa ollut rikottu. Hän lupasi paljon hyvää alalle synteettisten polttoaineiden lyödessä läpi. Lisäksi Carter varoitti uskomasta niitä tahoja, jotka yrittävät saada uskomaan, että ympäristölait ovat hiilentuotannon este. Jos hiilentuotanto tuhoaa ympäristöä, niin yleisö kääntyy sitä vastaan. Carter sanoi, että työntekijöiden ja työnjohdon parantuneet suhteet ovat luoneet pohjan tälle hyvälle tulokselle.⁵⁸⁸

Reagan ja Carter väittelivät televisiossa 28.10.1980. Energia ei kuulunut tärkeimpiin puheenaiheisiin, mutta melko laajasti sitä käsiteltiin. Carter sanoi, että öljyn hinta tulisi varmasti jatkossa nousemaan. USA oli onnistunut pudottamaan tuontia lähes kolmanneksen. Kotimainen öljyn ja kaasun tuotanto olivat elpyneet. Hiiltä tuotettiin nyt viittäkkin asti. Kaiken kaikkiaan energia-alalla lyötiin ennätyksiä. Sen avulla maahan oli luotu turvallisuutta ja mahdollisuuksia. Reagan vastasi, että suurta osaa hiilestä ei hyödynnetä ja 20 000 hiilikaivosmiestä on työttömänä. Vain 2 prosentista mannerjalustaa on voitu etsiä öljyä ja kaasua. Lisäksi suojelukohteet vievät energia-alalta mahdollisuuksia tuottaa enemmän energiaa. Reaganin mukaan 36 ydinvoimaprojektia oli ollut valmisteilla, mutta vain neljä jäänyt jäljelle, koska lupien hankinta vei niin kauan. Reagan sanoi, että USA:lla on energianlähteitä: ”olemme energian suhteen varakas.” Carter vastasi, että Reagan haluaa laittaa munat yhteen koriin ja luovuttaa korin öljy-yhtiöille. Reagan kontrasi sanomalla, että hän uskoo vapaaseen markkinatalouteen. Carter puolustautui, että rannikon alueita oli huutokaupattu enemmän kuin yli 20 vuoteen. Suurin osa rannikosta oli vapaana öljyn etsinnälle.⁵⁸⁹

⁵⁸⁷ PPP 1980-1 III Nation's Economy. Radio Address to Nation, October 12, 1980. s. 2189-3

⁵⁸⁸ PPP 1980-1 III West Frankfort, Illinois. Remarks to Miners and Employees of Old Ben Coal Mine N:o 5, October 13, 1980, s. 2199-02

⁵⁸⁹ PPP 1980-1 III Cleveland Ohio. Remarks at the Presidential Campaign Debate, 28.10.1980

Carter hävisi vaalit murskaluvuin ja veti demokraattipuolueen mukanaan tappioon.⁵⁹⁰ Jäähyväispuheessaan kansalle Carter keskittyi puhumaan presidenttiydestä, hallitsemisesta ja Amerikan ihanteista, erityisintressien kukistamisesta ja hyvinvoivan maailman luomisesta. Hän varoitti ydinaseista ja korosti ihmisoikeuksia.⁵⁹¹ Kongressille lähetetty Kansakunnan tila –raportti oli vähemmän maalaileva. Kansakunnan tila oli vakaa. Yhdysvallat oli matkalla kohti taloudellista elpymistä, sillä oli energiaohjelma ja se oli elänyt rauhan aikaa neljä vuotta. Inflaatio, työttömyys ja öljymarkkinat olivat suurimmat ongelmat. Carter luetteli tärkeimmät ongelmat, jotka hän perittiin vastaan: energiaohjelman puute, luottamus hallitukseen oli mennyt, liittovaltio oli tehoton, sosiaalisiin ongelmiin ei kiinnitetty huomioita tai niitä hoidettiin heikosti, puolustuskyky oli heikentynyt, Nato-liittolaisten välit olivat huonot, Israelin ja Egyptin välit olivat huonot ja ihmisoikeuksiin ei kiinnitetty huomiota. Kaikkien suhteen oli tapahtunut edistystä.⁵⁹² Talousraportissaan Carter toivoi vielä, että polttoaineveroa nostettaisiin kymmenellä centillä ja sanoi EMB:n hylkäämisen olleen suuri virhe.⁵⁹³ Carterin mukaan EMB kaatui, koska republikaanit eivät halunneet antaa Carterille liikaa voittoja.⁵⁹⁴

Muistelmissaan Carter kirjoittaa, ettei hänellä ollut epäilystäkään energiakysymyksen tärkeydestä ja se, mitä lopulta saatiin aikaan, oli Carterin mielestä elintärkeää, vaikka siitä piti taistella verisesti. Carterin mielestä voitto maistui jopa paremmalle katkeran kamppailun jälkeen, kuin se olisi maistunut jos lakiesitykset olisivat menneet läpi jo vuonna 1977.⁵⁹⁵ Carterin tappion syynä nähtiin aluksi muun muassa uskonnollisen oikeiston nousu, mutta sittemmin sen merkitys osoittautui vähäiseksi.⁵⁹⁶ Energiapolitiikkaa ei ole aina nähty ratkaisevana tekijänä Carterin tappiolle, mutta sen on katsottu vaikuttaneen Carterin kuvaan osaamattomana presidenttinä. Virheiden lista onkin pitkä, kun Carterin kautta on ruodittu. Energiaan liittyvistä on syytä mainita muutama. Bauerin mukaan Carterilla oli heikot suhteet eräisiin johtajiin kun Helmut Schmidt ja López Cartillo.⁵⁹⁷ Sekä Carter että Brzezinski ovat tämän myöntäneetkin.⁵⁹⁸ Bauerin mukaan ihmetystä herätti sekin, että Carterin taitava avustaja Hamilton Jordan laitettiin paimentamaan avustajakaartia, kun tämä oli runnonut ilmiömäisesti Panaman kanavan luovuttamisen senaatissa läpi. Osaamista olisi voitu

⁵⁹⁰ Ranney s. 1-2

⁵⁹¹ PPP 1980-1 III Farewell Address to the Nation. Remarks of the President, January 14, 1981 s. 2889-3

⁵⁹² PPP 1980-1 III State of the Union. Annual Message to the Congress, January 16, 1981 s. 2931-97

⁵⁹³ PPP 1980-1 III Economic Report of President. Annual Message to the Congress, January 17 1981 s. 3014

⁵⁹⁴ Carter 1982 s. 123

⁵⁹⁵ Carter 1982 s. 91

⁵⁹⁶ Crawford s. 5, Simpson s. 65-67, Zwier s. 173-7

⁵⁹⁷ Bauer s. 236-7

⁵⁹⁸ Carter 1982 s. 112, Brzezinski s. 23-26

hyödyntää energialakien kanssa.⁵⁹⁹ Suurimpana syynä Carterin epäonnistumiselle presidenttinä on kuitenkin nähty se, että Carter ei osannut olla presidentti. Erityisesti tämä näkyi suhteessa kongressiin, tapana hukkaa yksityiskohtiin ja tempoilevana politiikkana. Esimerkiksi Haasin mukaan vuoden 1974 vaaleissa kongressiin nousi paljon uusia edustajia, jotka olivat melko itsenäisiä ja heidän sidoksensa demokraattipuolueeseen heikko. 94. kongressikauden aikana komiteat jaettiin 172 alakomiteaan, joten monella kongressijäsenellä oli jonkun alakomitean johtopaikka ja näennäisesti valtaa. Kongressista tuli näin ollen hajanainen ja vaikeasti hallittava. Lisäksi noin 50 Boll Weevilsiksi itseään kutsuvaa Etelän demokraattia ja noin 15-20 Gypsy Mothiksi itseään kutsuvaa liberaalia republikaania muodostivat kaksi uutta riippumatonta ryhmittymää. Koko kongressi oli sotajalalla presidentti-instituutiota vastaan Watergate-skandaalin jälkeen.⁶⁰⁰ Myös Bauer on nähnyt saman asetelman ratkaisevana.⁶⁰¹ Haas tosin lieventää kritiikkiään sillä, että Carter peri energiapulan, jota Nixon ja Ford eivät olleet kyenneet ratkaisemaan, ja joka paheni koko ajan. Kuitenkaan Carterin väki ei ymmärtänyt, että kongressiedustajilla on omiakin intressejä, eivätkä he ole vain presidenttiä varten.⁶⁰² Esimerkiksi Ranney on kerännyt lukuisia esimerkkejä Carterin ja kongressin kitkaisista väleistä, jotka ulottuvat niinkin pieniin yksityiskohtiin, kuin että kongressiedustaja eivät saaneet puheluja läpi presidentille.⁶⁰³ Presidenttikautensa jälkeen Carter piti suurimpana syynään kitkaan kongressin kanssa sitä, että asiat olivat niin vaikeita Hän kuitenkin myöntää, että asioita kiirehdiittiin liikaa.⁶⁰⁴ Pilsbyn mukaan Carter oli niin heikko, että hänestä tuli ehdokaskin vain siksi, että hän oli presidentti. Pilsby huomauttaa, että Iranin panttivankikriisin alussa Carterille virtasi tukea ennenäkemättömällä tavalla. Se saattoi jopa pelastaa presidentin niinkin nöyryyttävältä asialta, kuin tappiolta esivaaleissa.⁶⁰⁵

7. Turhautunut presidentti

Jimmy Carter oli presidentti, jolla oli sellainen tietomäärä ja käsitys energia-asioista, että hänellä oli erinomaiset mahdollisuudet toimia onnistuneesti kyseisellä saralla. Lisäksi Carterilla oli myös ymmärrys energiaan liittyvistä ongelmista ja käsitys siitä, mitä uhkia energia-asioissa oli edessä. Kaiken lisäksi hänellä oli halu toimia energian parissa edistyksellisesti ja jälkiä jättäen. Energiasta

⁵⁹⁹ Bauer s. 198

⁶⁰⁰ Haas s. 64-67

⁶⁰¹ Bauer s. 201

⁶⁰² Haas, s. 64-7.

⁶⁰³ Ranney s. 1-19

⁶⁰⁴ Carter 1982 s. 66-68

⁶⁰⁵ Pilsby s. 37-52

tuli kuitenkin asia, jonka parissa Carter ei saavuttanut ainoatakaan poliittista voittoa. Kaiken lisäksi suurelta osin energiantuonnin aiheuttama vaikea taloustilanne oli suurimpia syitä siihen, että Carterin ura Yhdysvaltain presidenttinä jäi kauden mittaiseksi.

Kahta kautta ja kahdeksaa vuotta olisi tarvittu, mikäli Carter olisi voinut ajatellakaan tavoitteisiinsa pääsemistä. Carter halusi muuttaa Yhdysvaltain energiantuotannon ja -kulutuksen perusteita. Tällainen suuri muutos vaatii vankkaa kannatusta joko kansan parissa tai kongressissa. Carter sai huomata, että hän ei saavuttanut luottamusta kummaltakaan. Siksi hänen yrityksensä muokata perustaa oli epätoivoinen ja johti nöyryyttäviin tappioihin. Perimmäinen syy tälle oli se, että Carter ei ollut vahva johtaja. Hän markkinoi itseään kansan asioiden ajajana, mutta hänet oli valittu niukasti presidentiksi vaaleissa, jossa ei ollut innostavia ehdokkaita. Kansa toivoi Carterilta paljon, mutta usko tähän yllättävään johtajaan oli epävaka.

Carterin presidenttiys perustui demokraattikentän tukeen ja kampanjointiin. Jo oman puolueensa eliitin parissa hänellä oli ongelmia saavuttaa uskottavuutta. Carter tuli Washingtoniin ulkopuolisena ja sai vastaansa kongressin, jota vastaan hän oli kampanjassaan hyökännyt. Carterilla oli heti paljon tehtävää hyvän yhteistyön saavuttamiseksi. Kongressi oli jakautunut kahteen puolueeseen, mutta myös puolueet olivat jakautuneet erilaisiin ryhmiin, joita oli vaikea saada yhden asian taakse. Jakoja oli demokraattipuolueessa oikeisto-vasemmisto-akselilla ja uutena ilmiönä kongressi oli jakautunut vanhaan ”washingtonilaiseen” valtaryhmittymään ja uuteen keskushallintoon epäilevästi suhtautuneeseen osapuoleen, joka vastusti presidentti-instituutiota, vaikka presidentti olikin periaatteessa yksi heistä. Carterilla oli näin moninkertainen hankaluus voitettavanaan. Carterin ja lakeja säättävän elimen sukset menivät ristiin lähdössä, eikä samalle ladulle sen jälkeen päästy. Carter sai vetoapua ensimmäisen presidenttikäväänsä ajan muilta vahvoilta demokraateilta, mutta sen jälkeen nämäkään eivät kyenneet pitämään Carterin vastustajia otteessaan. Carter ei voinut vaatia kongressilta tukea edes sillä perusteella, että hänellä on kansan tuki takanaan. Sellaista selkänjojaa ei ollut, koska Carter ei ollut vakuuttava.

Energiakysymykset paljastavat nämä Carterin ongelmat karusti. Presidentti yritti käännä kansaa energiavisioidensa taakse kriisiretoriikalla. Kansa ymmärsi akuutin energiapulan, mutta epäili Carterin väitettä rakenteellisista ongelmista. Kansa oli oppinut epäilemään hallintoa ja suuryrityksiä, eikä tuore kasvo valtiolaivan ruorissa tätä epäluuloa hälventänyt. Ihmisten käsitykset energiasta olivat tyystin erilaiset kuin Carterin. Valtavan energiatietokuurin jälkeen kansa pitkin hampain ymmärsi energiapulan rakenteelliseksi ainakin mielipidemittauksissa, mutta tämä ei

vaikuttanut tottumuksiin ja tapoihin, eikä myöskään käsitykseen energiasta pitkällä aikavälillä. Energiapula oli ymmärrettävissä, kriisi ei. Pula oli helposti ratkaistavissa tuotantoa lisäämällä. Oli ikävää kuunnella presidenttiä, joka saarnasi niukkuudesta. Helpompaa oli uskoa, että energiaa kyllä olisi, jos olisi tahtoa ja mahtia sitä hankkia.

Carter saattoi saada ihmiset ymmärtämään, että riippuvuus OPEC:ista oli pahasta, mutta ei sitä, että Yhdysvallat ei muka voisi OPEC:ille mitään. OPEC määritteli Carterin liikkumatilaa, ja varmasti Carter pyrki siihen, että näin ei olisi. Jotta hän olisi tässä voinut onnistua, olisi hänellä pitänyt olla vähintään liittolaisia kansainvälisillä areenoilla. Kansainvälisessä kanssakäymisessä lähes täysin kokematon Carter ei tehnyt vaikutusta maailman johtajiin, vaan paremminkin iski kiilaa USA:n ja vanhojen liittolaisten väliin. Carterilla oli vaikeuksia Länsi-Euroopan maiden kanssa, hän aiheutti hämmennystä Japanissa ja tuli huonosti toimeen Meksikon johdon kanssa. Hänen tapansa toimia Intian ja Saudi-Arabian kanssa altistivat tulkinnoille, että Carterin Yhdysvallat pelasi kaksilla korteilla ja oli vaikea yhteistyökumppani. Carterin kauniit puheet energia-asioissa olivat rajussa ristiriidassa saavutuksien kanssa, eikä pelkkä edistyskellisyys häntä olisi pelastanut. Yhdysvalloilta odotettiin konkreettisia tekoja, jotta vaikeuksissa oleva kansainvälinen talous vahvistuisi. Energia oli iso tekijä epävarmuudessa, ja se tuotiin Carterille tiedoksi G7-maiden kokouksissa. Näiden kokousten viestit näkyivät Carterin toimissa myös kotimaassa. Osaltaan ne karistivat Carterista kaikkein idealistisimman kuoren ja toivat esiin reaalioliittikkaa.

1970-luvulla kansalaisvaikuttamisen on sanottu korostuneen. Carter näyttää laskeneen tämän varaan ja laskeneen näin väärin. Teollisuuden ulkopuolisten lobbyjen voimasta kongressissa ei juuri ole merkkejä. Ammattiliitoilla oli sanansa sanottavana demokraattien kennedyläisen vasemmistosiiven kautta. Kongressi näyttää toimineen energia-asioissa business as usual –metaliteetilla, ilman uusia tuulia. Amerikkalaiset kyllä vaikuttivat suoraan, suoraan lompakoillaan. Carterin kädenjälki ei tämän takia energiapolitiikassa näkynyt loppujen lopuksi juurikaan, sillä markkinat reagoivat ongelmiin ja Carter tuli perässä.

Carterin käytännössä ainoa konkreettinen saavutus oli se, että hyötöreaktoriteknikalle lyötiin jarrut päälle. Carter oli tässä asiassa järkähtämätön, vaikka kongressissa oli koko kauden ajan vahva toisinajattelijoiden voimaryhmä. Muuten myös ydinvoima oli tyypillistä heikon johtajuuden leimaamaa carterilaista politiikkaa. Hänen käsitettiin luvanneen olevansa ydinvoimaa rajoittava presidentti, eikä Carter halunnut tätä käsitystä kumota. Käytännössä Carter ei kuitenkaan ydinvoimaa vastustanut, vaan joutui koko ajan ponnekkaasti sitä puolustamaan, senkin jälkeen, kun

uhkaava onnettomuus tapahtui Three Mile Islandilla. Tällä tavoin Carterilla oli epäonneakin. Tilanne oli vaikea, sillä ydinvoimalla oli laaja periaatteellinen vastustus, mutta toisaalta kansa ei ollut valmis jakamaan niukkuutta, ja Ronald Reagan peräsi ydinvoimarakentamisen nopeuttamista. Tällä hän sai kannatusta ainakin teollisuudessa ja niiltä, jotka eivät nähneet ydinvoimassa periaatteellista ongelmaa.

Carterin hiilipolitiikka oli epämääräistä. Sivulauseissa hiilitavoitteet olivat merkittäviä ja se oli tulevaisuuden raaka-aine. Alalla oltiin turhautuneita vanhojen ongelmien takia. Paikallisesti hiili oli merkittävä tekijä, mikä näkyi siinä, että näillä alueilla Carter oli hiilen vankka puolestapuhuja. Kauden lopulla hiiltä tuotettiin enemmän kuin Carterin tullessa valtaan, mutta ei Carterin ponnekkaan toiminnan seurauksena. Carterin kaudelle osunut hiililakko osoitti, että Carterilla oli hyvä syy suhtautua skeptisesti tämän alan mahdollisuuksiin.

Uusiutuvat ja vaihtoehtoiset energiamuodot olivat pitkään pääasiassa sanahelinää Carterin puheissa. Maakaasu ja öljy veivät Carterin päähuomion. Carter kyllä puhui koko kautensa ajan vaihtoehtojen puolesta, mutta mitään konkreettista hän ei saavuttanut kauden alussa. Kauden mittaan hänen politiikkansa esimerkiksi aurinkovoiman suhteen tarkentui ja kauden puolivälissä Carter puhui ponnekkaasti vaihtoehtojen puolesta. Aurinkovoima ja biopolttoaineet olivat Carterin suosikkeja. Kauden mittaan hän muutti käsitystään vesivoimasta, ja alkoi kannattaa uutta vesivoiman rakentamista, tosin pääasiassa pienimuotoisesti. Toinen iso muutos oli se, että synteettiset polttoaineet muuttuivat Carterin politiikassa potentiaaliseksi vaihtoehdoksi, ne suorastaan hyppäsivät asialistan kärkipaikoille. Ennen presidenttiyttä Carter oli julkisesti ollut niitä vastaan. Carter saattoi välillä puhua hyvinkin epätavallisista energianmuodoista kuten aalloista otettavasta energiasta ja magnetismista, ja vei kautensa lopussa budjetteihin läpi tällaisia vaihtoehtoja tutkivia hankkeita. Niiden pääasiallinen merkitys näyttää olevan se, että niillä luotiin jonkinlaista toiveikkuutta tulevaisuuteen. Hankkeet menivät läpi paljon isompien ja tärkeämpien vanavedessä.

Loppujen lopuksi Carterin energiapolitiikan määrittelivät maakaasu ja öljy, kuten ne olivat vaikuttaneet aiempienkin presidenttien toimintaan. Maakaasun ja öljyn osalta Carter taisteli voimakasta vastarintaa vastaan ja joutui taipumaan. Presidenttikauden alussa Carter korosti energiansäästöä. Hän kannatti maakaasun ja öljyn jättämistä maaperään. Tämä kanta ei koskaan saanut laajaa kannatusta. Pikku hiljaa se putosi Carterin puheista kokonaan pois. Energiansäästö pysyi teemana läpi kauden. Carter yritti saada ihmisiä vähentämään autoilua. Se ei onnistunut. Polttoainetta tehokkaammin hyödyntävät autot olivat paljon tuottoisampi keino vaikuttaa

amerikkalaisten tottumuksiin. Kaiken ylittävä tahto amerikkalaisilla kuitenkin oli se, että tankki oli saatava täyteen ja lämmitykseen käytettävän polttoaineen virran pitää olla varma. Silloin ei jätetä saatavilla olevaa maakaasua ja öljyä maaperään, vaan se hyödynnetään. Tästä Carter pikku hiljaa otti vaarin. Kauden edetessä energiantuotantoon kannustettiin. Vaalikampanjan aikana ja kautta punnitessaan Carter laski saavutuksikseen maakaasun ja hiilen tuotannon kasvun. Tavoitteita nämä eivät aluksi olleet.

Carter puhui öljy- ja maakaasuyhtiöiden voittoja vastaan pitkin kautta ja uskoi saavansa näin kansan tuen. Kansa oli ehkä epäluuloinen isoja yhtiöitä kohtaan, mutta näki, että asiansa ne osaavat. Presidentin pitäisi vain varmistaa, että väärinkäytöksiä ei tapahdu. Suuryhtiöiden vastainen retoriikka säilyi loppumetreille saakka Carterin arsenalissa, kunnes oli vaalien aika. Silloin suuryhtiöiden hyviltä näyttävät energiantuotantomäärät näyttivätkin hyviltä. Alakin lämmitti tässä vaiheessa suhteita Carteriin. Kovista puheista huolimatta Carterin politiikka oli jo muuttunut paljon myönteisemmäksi sille, että yhtiöt saavat toimia markkinoilla markkinoiden ehdoilla.

Myikö Carter sitten ihanteensa? Jossain määrin näin kävi. Muutamissa tapauksissa Carter kuitenkin oli tinkimätön. Hyötöreaktoritekniikka oli tällainen asia. Carter ei myöskään varsinkaan kautensa alussa tarjonnut väliaikaisia ratkaisuja, vaan yritti viedä asioita paremmalle tolalle pitkällä tähtäimellä. Carterilla oli varmasti näkemys siitä, että jotain pitää tehdä. Hän ei antanut ylimääräisiä lupauksia, ja esitti välillä huonoja uutisia varsin suoraankin. Koillis-Englannissa hän saattoi sanoa, että asiat menevät kohti huonompaa. Carter lupasi tehdä virheitä, sanoi tehneensä virheitä eikä väittänyt nopeiden ratkaisujen olevan tulossa.

Kokonaisuudessaan voisi sanoa, että Carter ei kääntänyt takkiaan, vaan puki toisen vanhan päälle. Hänelle tuli tarpeelliseksi saada jotain aikaan, jotta toinen kausi olisi mahdollinen. Siksi myös energia-asioissa oli pyrittävä kompromisseihin. Carter vakuutti kautensa jälkeen tehneensä oikein. Carterin vilpittömyyttä ei kokonaan ole koskaan kokonaan kiistetty, vaikka häntä myös aikamoiseksi ketuksi on syytetty. Valtiomiestaidon puutteesta Carter varmasti kärsi. Hänen kautensa oli yhtä johtajuuskriisiä. Hän johdatti itsensä tekemättömään paikkaan hankkiutumalla kaikkien mahdollisten tahojen epäluottamuksen kohteeksi. Toisaalta Carterilla oli myös paljon epäonnea. Näin kävi myös energia-asioissa. Oli kylmiä talvia, hiililakko, ydinvoimaonnettomuus, epävakaa öljymarkkinat, maakaasun ylituotantoa ja öljyn ylitarjontaa ja molempien puutetta ja merkittävän liittolaismaan (Iranin) muuttuminen vihamieliseksi. Neljä vuotta on lyhyt aika ratkaista ongelmia, mutta pitkä aika niiden kertymiseen.

Kesällä 1979 Carter yritti luoda itseluottamusta kansaan. Jonkinlainen herätys tuo puhe oli. Toisaalta se ei auttanut Carteria. Malaise-puhe kumpusi turhautumisesta ja ihmiset huomasivat sen. Puhe ei tuonut Carterille auktoriteettia, luottamusta tai suosiota. Herätyksestä hyötyi mies, jolla oli itseluottamusta ja joka kertoi amerikkalaisille, että näillä oli toivoa. USA halusi vakuuttavan Ronald Reaganin, ei takkatulen ääressä huolestuneelta näyttävää Jimmy Carteria.

LÄHTEET

I ALKUPERÄISLÄHTEET

A JULKAISTUT LÄHTEET

PPP 1977 I = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1977. Book I January 20 to June 24, 1977. United States Government Printing Office, Washington 1977

PPP 1977 II = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1977. Book II June 25 to December 31, 1977. United States Government Printing Office, Washington 1978

PPP 1978 I = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1978. Book I January 1 to June 30, 1978. United States Government Printing Office, Washington 1979.

PPP 1978 II = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1978. Book II June 30 to December 31, 1978. United States Government Printing Office, Washington 1979.

PPP 1979 I = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1979. Book I January 1 to June 22, 1979. United States Government Printing Office, Washington 1980.

PPP 1979 II = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1979. Book II June 23 to December 31, 1979. United States Government Printing Office, Washington 1980.

PPP 1980-81 I = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1980-81. Book I January 1 to May 23, 1980. United States Government Printing Office, Washington 1981.

PPP 1980-81 II = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1980-81. Book II May 24 to September 26, 1980. United States Government Printing Office, Washington 1982.

PPP 1980-81 III = Public Papers of the Presidents of the United States. Jimmy Carter 1980-81. Book III September 29, 1980 to January 20, 1981. United States Government Printing Office, Washington 1982.

Historic Documents of 1978. Congressional Quarterly inc. Washington D.C., 1979.

B AIKALAISKIRJALLISUUS

Carter 1975 = Carter, Jimmy: Why Not the Best. Bantam Books/Broadway Press, USA 1975 (4. painos 1976).

Carter 1977 = Carter, Jimmy: A Government as Good as Its People. Simon and Schuster, New York USA 1977

Kucharsky = Kucharsky, David: The Man from Plains. The Mind and Spirit of Jimmy Carter. Harper & Row, New York, Hagerstown, San Francisco, London 1976.

Strout = Strout, Kandy: How Jimmy Won? The Victory Campaign from Plains to the White House. William Morrow and Company, NY 1977.

Wheeler = Wheeler, Leslie: Jimmy Who? An Examination of Presidential Candidate Jimmy Carter. The Man His Career His Stands on the Issues. Barron's Woodbury, NY 1976.

TUTKIMUSKIRJALLISUUS

C KIRJALLISUUS

Anderson = Anderson, Victor: Energy Efficiency Policies. Routledge 1993.

Banks = Banks, Ferdinand E.: The Political Economy of World Energy: An Introductory Textbook. World Scientific 2007.

Bauer = Bauer, Carl M.: Presidential Transitions Eisenhower Through Reagan. Oxford University Press, New York, Oxford 1986.

Beauboeuf = Beauboeuf, Bruce Andre: The Strategic Petroleum Reserve: U.S. Energy Security and Oil Politics, 1975-2005. Texas A&M University Press 2007.

Beisel = Beisel, David R.: Toward a Psychohistory of Jimmy Carter, teoksessa deMause, Lloyd ja Ebel, Henry (toim.): Jimmy Carter and American Fantasy. Psychohistorical Explorations. Two Continents/Psychohistory Press, 1977.

Biven = Biven, W. Carl: Jimmy Carter's Economy: Policy in an Age of Limits. UNC Press 2002.

Bond = Bond, Jon R.: The President in the Legislative Arena. University of Chicago Press 1990.

Campagna = Campagna, Anthony S.: Economic Policy in the Carter Administration. Greenwood Publishing Group 1995.

Carlton = Carlton, Robert G.: Cold War Presidents and Their Twentieth Century Antecedents. Gin Press 1991.

Chandler = Chandler, Ralph Clark: The Wicked Shall Not Bear Rule: The Fundamental heritage of the NRC, teoksessa Bromley, David G. ja Shupe, Anson (toim.): New Christian Politics. Mercer University Press, Macon GA 1984.

Chick = Chick, Martin: Electricity and Energy Policy in Britain, France and the United States Since 1945. Edward Elgar Publishing 2007.

deMause = deMause, Lloyd: Jimmy Carter and American Fantasy,

Dobson = Dobson, Alan P. ja Marsh, Steve: US Foreign Policy Since 1945. Routledge 2001.

Elowitz = Elowitz, Paul H.: Three Days in Plains, teoksessa deMause, Lloyd ja Ebel, Henry (toim.): Jimmy Carter and American Fantasy. Psychohistorical Explorations. Two Continents/Psychohistory

Press, 1977.

Garrison = Garrison, Jean A.: Games Advisors Play: Foreign Policy in the Nixon and Carter Administrations. Texas A&M University Press 1999.

Haas = Haas, Garland A.: Jimmy Carter and the Politics of Frustration. MacFarland and Company, Inc., Jefferson, North Carolina and London 1992.

Helm = Helm, Dieter; Kay, John Anderson ja Thompson, David: The Market for Energy. Oxford University Press 1989.

Katz, James Everett: Congress and National Energy Policy. Transaction Publishers 1984.

Lesourd = Lesourd, Jean-Baptiste; Percebois, Jacques ja Valette, Francois: Models for Energy Policy. Routledge 1996.

Malbin = Malbin, Michael J.: The Conventions, Platforms and Issue Activists, teoksessa Ranney, Austin (toim.): The American Elections of 1980. American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington and London 1981.

Polsby = Polsby, Nelson W.: The Democratic Nomination, teoksessa Ranney, Austin (toim.): The American Elections of 1980. American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington and London 1981.

Ranney = Ranney, Austin: The Carter Administration, teoksessa Ranney, Austin (toim.): The American Elections of 1980. American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington and London 1981.

Shupe = Shupe, Anson ja Bromley, David G.: Interpreting the NCR: A Commentary on the Substance and Process of Knowledge Creation, teoksessa Bromley, David G. ja Shupe, Anson (toim.): New Christian Politics. Mercer Univeristy Press, Macon GA 1984.

Simpson = Simpson, John H.: Support for the Moral Majority and Its Sociomoral Platform, teoksessa Bromley, David G. ja Shupe, Anson (toim.): New Christian Politics. Mercer Univeristy Press, Macon GA 1984.

Speer = Speer, James A.: The NCR and Its Parent Company: A Study in Political Contrast, teoksessa Bromley, David G. ja Shupe, Anson (toim.): New Christian Politics. Mercer Univeristy Press, Macon GA 1984.

Tulis = Tulis, Jeffrey K: The Rhetorical Presidency. Princeton Univeristy Press. Princeton, New Jersey 1987.

White = White, Theodore H.: America in Search of Itself. The Making of the President 1956-80. Harper & Row, NY 1982.

Zwier = Zwier, Robert: NCR and the 1980 Elections, teoksessa Bromley, David G. ja Shupe, Anson (toim.): New Christian Politics. Mercer Univeristy Press, Macon GA 1984.

Robinson = Robinson, Michael J.: *The Media in 1980: Was the Message the Message?*, teoksessa Ranney, Austin (toim.): *The American Elections of 1980*. American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington and London 1981.

Schneider = Schneider, William: *The November 4 Vote for President: What Did it Mean?*, teoksessa Ranney, Austin (toim.): *The American Elections of 1980*. American Enterprise Institute for Public Policy Research, Washington and London 1981.

Schroedel = Schroedel, Jean Reith: *Congress, the President, and Policymaking: A Historical Analysis*. M.E. Sharpe 1994.

Stagliano = Stagliano, Vito: *A Policy of Discontent: The Making of a National Energy Strategy*. PennWell Books 2001.

Tebbel = Tebbel, John ja Miles Watts, Sarah: *The Press and the Presidency: From George Washington to Ronald Reagan*. NY, Oxford, Oxford University Press 1985

Tugwell = Tugwell, Franklin: *The Energy Crisis and the American Political Economy: Politics and Markets in the Management of Natural Resources*. Stanford University Press 1988.

Vietor = Vietor, Richard H. K.: *Energy Policy in America Since 1945: A Study of Business-Government Relations*. Cambridge University Press 1987.

Young = Young, James Sterling ja Hargrove, Erwin C.: *Jimmy Carter as President: Leadership and the Politics of the Public Good*. LSU Press 1988.

D MUISTELMAT

Brzezinski = Brzezinski, Zbigniew: *Power and Principle. Memoirs of the National Security Adviser 1977-1981*. Farrar, Strauss, Giroux, NY 1983.

Carter 1982 = Carter, Jimmy: *Keeping Faith. Memoirs of President Jimmy Carter*. Collins St James's Place, London 1982.